

Plagiarism Checking Report

Created on 2024-05-15 14:41:05 at 14:41 PM

Submission Information

ID	SUBMISSION DATE	SUBMITTED BY	ORGANIZATION	FILENAME	STATUS	SIMILARITY INDEX
3740953	May 15, 2024 at 14:23 PM	nattaphon.pra@mcu.ac.th	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	01-แผนงานวิจัย-รวมเล่ม-การพัฒนาเชิงพื้นที่สูงวิถีพุทธ-(รายงานการวิจัย).pdf	Completed	9.12 %

Match Overview

NO.	TITLE	AUTHOR(S)	SOURCE	SIMILARITY INDEX
1	The Poor 4.0 : Innovation to Create Poorness and Getting Rid of the poor's Problems	Srinok, Somchai	วารสารมหาจุฬาริชาการ	0.88 %
2	Research on Opinions on Sustainable Grassroot Economic Development Policy	รอดแก้ว, กาญจนา	วารสารสถาบันพระปกเกล้า	0.39 %
3	Strategy for Publicizing the Religious to the Intellectual Society	Hussadon, Phrathannuwat	วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	0.36 %
4	Teaching and Learning Innovation Based On the 4 Noble Truths	Jindasawat, wasana	ภาวนาสารปริทัศน์	0.25 %
5	Strategies for Proactive Buddhism Propagation of Thai Sangha in Present Time	Sanghapitak, Phrakru Kosit	วารสารวิชาการธรรมทรทัศน์	0.23 %
6	The Community Development Based Buddhist Way of Life	Tangseng, Tarita	Journal of Modern Learning Development	0.23 %
7	The Principle of Buddhadhamma and Solving the Problem of Poverty in Thai Society	Tanakaro, Phraatikan Thatsatop	วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์	0.22 %
8	http://www.ojs.mcu.ac.th/index.php/jtss/article/download/6674/4341	ojs.mcu.ac.th	ojs.mcu.ac.th_nutch	0.20 %
9	ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยตนเองในระดับครัวเรือน กรณีศึกษา : ครัวเรือนที่มีรายได้ตกเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร	พรหมสาขา ณ สกลนคร, อัสนีย์	วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	0.19 %
10	King Bhumibol is the Great Development King	praicharnjit, sayan	วารสารสถาบันพระปกเกล้า	0.18 %

พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากจะเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคตโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนความเหลื่อมล้ำและ

ความไม่เสมอภาคตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติโดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมผ่านการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมและด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันโดยการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรและการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นและวิสาหกิจชุมชนพระมหาสุทนต์อภากโรได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา 1 ยุคศตวรรษยุคกับนาย

6 ท่าโครงการด้วยการนำวัฒนธรรมใหม่มาต่อยอดวัฒนธรรมเดิมที่ทรงคุณค่า 13 อีกทั้งความสำคัญของการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านจิตใจอย่างสมดุลผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจการเมืองวัฒนธรรมสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้เพราะการเปลี่ยนแปลง

principles based on sufficiency economy philosophy 3 people in the community changed behavior in all aspects by learning from the empirical activities in various forms There were ongoing workshops to develop the potential of the community 4 learning together in the community bringing the community to learn together with other communities communities in other areas to learn together in the development of community innovation to create economic security recognizing and appreciating lifelong learning the application of the sufficiency economy philosophy led to the sharing of resources for activities for the development of knowledge through community innovation in a variety of ways together Keywords Participation Local Economy Sustainable Development บทนำ การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคตโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติโดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมผ่านการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและ Journal of MCU Peace

ไว้ทั้งนี้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นเศรษฐกิจฐานรากเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคตโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติโดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นและวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย 2 แผนย่อยได้แก่การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจและการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากดังนี้ 52 มกราคม เมษายน 2564 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 1 แผนย่อยการยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเน้นการเพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจของเกษตรกรแรงงานทั่วไปและกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยและไม่มั่นคงให้เป็นผู้ประกอบการผ่านการสนับสนุนการช่วยเหลือทางวิชาการต่างๆเพื่อสร้างเสริมองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญและจำเป็นในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเพื่อยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและก่อให้เกิดการสร้างรายได้ได้ด้วยตนเองรวมถึงการบริหารจัดการหนี้สิน

from selected sites This will reflect now people successfully apply HRM s the philosophy of sufficiency economy in their everyday life and work What were their major drives and obstacles pursuing the goals of this philosophy in real practices The results shown high possibility of successful application of HRM s concepts if the applicants truly understand the main ideas and capable of applying them in his her situations There also some recommendations for governmental sectors and policy makers to support the implementation of this idea บทนำ ผลจากการใช้แนวทาง การพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยตามแนวคิดแบบตะวันตกและในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตลอดหลายปีที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจการเมืองวัฒนธรรมสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุข้อมูลจากมูลนิธิชัยพัฒนาชี้ให้เห็นว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผลลบติดตามมาด้วยเช่นการขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบทได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้านทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการสั่งสินค้าทุนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการรวมกลุ่มกันตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลงภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสั่งสมปรับเปลี่ยนกันมาถูกลืมเลือนและเริ่มสูญหายไปยั้งไปกว่านั้นตลอดระยะเวลากว่า 50 ปีที่ผ่านมาภาคใกรัฐทั้งระบบร่วมกันสร้างอุดมการณ์เศรษฐกิจทุนนิยมผ่านระบบการศึกษา

ทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกันสำหรับผลของการพัฒนาในด้านบวกนั้น ได้แก่การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจความเจริญทางวัตถุและ สาธารณูปโภคต่างๆระบบสื่อสารที่ทันสมัยหรือการขยายปริมาณและกระจายการศึกษา อย่างทั่วถึงมากขึ้นแต่ผลด้านบวกเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายไปถึงคนในชนบทหรือผู้ด้อย โอกาสในสังคมน้อยแต่ว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผลลบติดตามมาด้วย เช่นการขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบทได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอ

สร้างสรรค์เป็นคำภาษาไทยที่ใช้แทนคำในภาษาอังกฤษหลายคำดังนี้ Creative Economy Creative Industries Cultural Industries โดยแต่ละคำในภาษาอังกฤษก็ ถูกบัญญัติขึ้นโดยหน่วยงานหลายหน่วยงานและมีความแพร่หลายในหลายมิติ Srisangnam 2009 ผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแกสังคมไทยอย่างมากในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมืองวัฒนธรรมสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงมีความ สลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้เพราะการเปลี่ยนแปลง ทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกันสำหรับผลของการพัฒนาในด้านบวกนั้น ได้แก่การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจความเจริญทางวัตถุและ สาธารณูปโภคต่างๆระบบสื่อสารที่ทันสมัยหรือการขยายปริมาณและกระจายการศึกษา อย่างทั่วถึงมากขึ้นแต่ผลด้านบวกเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายไปถึงคนในชนบทหรือผู้ด้อย โอกาสในสังคมน้อยแต่ว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผลลบติดตามมาด้วย เช่นการขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบทได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน ทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุนความ เสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการรวมกลุ่มกันตามประเพณี เพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลงภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและ สังคมปรับเปลี่ยนกันมากกลืนเลือนและเริ่มสูญหายไปเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ แนวทางการดำรงชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 มีพระราชดำรัสแก่ชาว ไทยนับตั้งแต่ปีพศ 2517 เป็นต้นมาและถูกพูดถึงอย่างชัดเจนในวันที่ 4 ธันวาคมพศ 2540 เพื่อเป็นแนวทาง

ในหลายด้านทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุนความ เสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการรวมกลุ่มกัน ตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลงภูมิความรู้ที่เคยใช้ แก้ปัญหาและสังคมปรับเปลี่ยนกันมากกลืนเลือนและเริ่มสูญหายไปจากผลด้านลบใน การพัฒนาด้านต่างๆเหล่านี้ยังส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับกลุ่มชาติพันธุ์ในยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ 14

ได้เพราะการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกันสำหรับผลของ การพัฒนาในด้านบวกนั้น ได้แก่การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจความ เจริญทางวัตถุและสาธารณูปโภคต่างๆระบบสื่อสารที่ทันสมัยหรือการขยายปริมาณและ กระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงมากขึ้นแต่ผลด้านบวกเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายไปถึงคนใน ชนบทหรือผู้ด้อยโอกาสในสังคมน้อยแต่ว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผล ลบติดตามมาด้วยเช่นการขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบทได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความ อ่อนแอในหลายด้านทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุนความ เสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการรวมกลุ่มกัน ตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลงภูมิความรู้ที่เคยใช้ แก้ปัญหาและสังคมปรับเปลี่ยนกันมากกลืนเลือนและเริ่มสูญหายไปสิ่งสำคัญก็คือความ พอเพียงในการดำรงชีวิตซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถพึ่งตนเองและดา เนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้ความพอเพียงและมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของ ตนเองความสามารถในการควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบความ ต้องการต่างๆรวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเองซึ่งทั้งหมดนี้ ก็ถือว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่เดิมต้องถูกระทบ กระเทือนซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจจากปัญหาฟองสบู่และปัญหาความอ่อนแอของชนบทรวมทั้ง ปัญหาอื่นๆที่เกิดขึ้นล้วนแต่เป็นข้อพิสูจน์และยืนยันปรากฏการณ์นี้ได้เป็นอย่างดี Mahachulagajajara Journal Vol11 No1

ในปีพศ 2506 คณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดตั้งกองสงเคราะห์ชาวเขาขึ้นในกรมประชาสงเคราะห์กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานแรกที่เข้าไปปฏิบัติงานในหมู่บ้านชนเผ่าแต่ผลของการปฏิบัติงานก็ยังไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจในปีพศ 2507 จึงได้มีการวางแนวทางการนำเอาหลักธรรมไปพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงและทดลองส่งพระภิกษุสงฆ์หรือพระธรรมจาริกนำพระธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่

มีมติให้จัดตั้งกองสงเคราะห์ชาวเขาขึ้นในกรมประชาสงเคราะห์กระทรวงมหาดไทยโดย ให้มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบงานชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานราชการ พลเรือนหน่วยแรกที่เข้าไปปฏิบัติงานในหมู่บ้านชนเผ่าชาวเขาแต่ผลของการปฏิบัติงานก็ ยังไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ทางจิตใจกับชนเผ่าต่างๆเป็นเรื่อง ที่จะต้องดำเนินการก่อนการพัฒนาด้านอื่นๆดังนั้นในปีพศ 2507 จึงได้มีการวางแนวทางการนำเอาหลักธรรมไปพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงและทดลองส่งพระภิกษุสงฆ์หรือพระ ธรรมจาริกนำพระธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่และสร้างความสัมพันธ์ทาง จิตใจเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจของชนเผ่าตามชุมชนบนพื้นที่สูงซึ่งช่วยส่งผลให้ชนเผ่าเข้าถึง การบริการของภาครัฐมากขึ้นมีการแก้ไขปัญหาเสพติดปัญหาด้านความมั่นคงของชาติ ลดลงชุมชนบนพื้นที่สูงมีความสงบสุขและยังทำให้ชนเผ่าได้รู้จักพระพุทธศาสนารูจักการ ไหว้พระมีความศรัทธาเลื่อมใสแสดงตนเป็นพุทธมามกะส่งบุตรหลานเข้ามาบรรพชาเป็น พระภิกษุสามเณรนับเป็นนิมิตหมายอันดีที่พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่สู่กลุ่มชนเผ่าที่อาศัย อยู่ในถิ่นทุรกันดารบนพื้นที่สูง

ใหญ่ให้ตรงต่อความต้องการมากขึ้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาคือกระบวนการของการ
1 พระอรุณเมธีพุทธภิกษุที่รณนทและนรินทรชัยพัฒนพงศาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา
ชุมชนบนพื้นที่สูงของโครงการพระธรรมจาริกในพื้นที่ภาคเหนือวารสารวิชาการมหาวิทยาลัย
ลัยพาร์อีสเทิร์นปีที่ 8 ฉบับที่ 2 ธันวาคม 2557 พฤษภาคม 2558 หน้า 116 2 ณัฐพลชัย
ธไชยแนวความคิดและทฤษฎีในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาชนบทในการบริหาร
งานพัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานครโอเดียนสโตร์ 2527

18 เคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจจึงเป็นกระบวนการที่
เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่หยุดนิ่งการพัฒนามีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเปลี่ยนแปลง
กล่าวคือการพัฒนาหมายถึงกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้วคือ
การทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไปคือลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่า
ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดปัญหาในตัวของมันเองเพียงแต่ว่าจะมีปัญหามาก
หรือน้อยถ้าหากตีความหมายการพัฒนาจะสามารถ

ตีความหมายได้ 2 นัยคือ 3 1 การพัฒนาในความเข้าใจสมัยใหม่หมายถึงการทำให้เจริญ
วัตถุประสงค์แบบและในเชิงปริมาณเช่นถนนหนทางตึกกรมบ้านช่องดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจ
เป็นต้น 2 การพัฒนาแห่งพระพุทธศาสนาหมายถึงการพัฒนาคนทั้งในด้ายร่างกายและ
จิตใจโดยเน้นในด้านคุณภาพชีวิตและหลากหลายของความถูกต้องพอดีซึ่งก่อให้เกิดผล
ประโยชน์สูงสุดความกลมกลืนและความเกื้อกูลแก่สรรพชีวิตโดยไม่เบียดเบียนทำลาย
ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม 4 การพัฒนาเป็นรูป

โดยการพัฒนาจะต้องอยู่ภายใต้รูปแบบการปฏิบัติงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
แนวพุทธบูรณาการสุริยันต์น้อยสวน 2560 3 แนวทางการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์
วิถีพุทธสู่ความยั่งยืนปรากฏว่าองค์ประกอบ 4 ด้านได้แก่การพัฒนาศาสนทายาท
พัฒนากิจกรรมการพัฒนาความรู้และการพัฒนาเครือข่ายมีความคล้ายคลึงกับผลงานวิจัย
ของพระอรุณเมธีพุทธภิกษุที่รณนทและนรินทรชัยพัฒนพงศาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
พัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงของโครงการพระธรรมจาริกในพื้นที่ภาคเหนือซึ่งพบว่าองค์
ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนางานได้แก่ 1 การสร้างบุคลากรและการมีส่วนร่วม
ร่วมของสมาชิกในทีมงาน 2 ประสบการณ์ทำงานของพระธรรมจาริกและการสร้างแรง
จูงใจในการทำงานและ 3 การมีส่วนร่วมในการ 300 Vol8 No3 March 2021 ปีที่ 8
ฉบับที่ 3 เดือนมีนาคม 2564 ดำเนินงานระหว่างพระธรรมจาริกแกนนำชุมชนและชาวบ้าน
พระอรุณเมธีพุทธภิกษุที่รณนทและนรินทรชัยพัฒนพงศา 2558 และสอดคล้องกับงานวิจัย
ของพระใบฎีกาสมคิดนาคสีโลและคณะเรื่องบทบาทของพระสังฆาธิการในการช่วยเหลือ
เกื้อกูลประชาชนอำเภอวังทรายพูนจังหวัดพิจิตรที่พบว่าการดำเนินการให้เกื้อกูล
ประชาชนต้องอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนเพื่อให้เกิดการทำงานมี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นดังนั้นคณะสงฆ์ต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนและ
ประสานความร่วมมือเป็นเครือข่ายเดียวกันเพื่อให้การทำงานมีทิศทางเดียวกันตลอดจน
ต้องพัฒนาส่งเสริมบุคลากรที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการทำงานเป็นจำนวนมาก
เพื่อรองรับการปฏิบัติ

หนึ่งที่ให้ผลดีในการปลูกฝังและพัฒนาการมีคุณธรรมจริยธรรมของสมาชิกในองค์กร
ไตรสิกขาเป็นระบบและเป็นกระบวนการในการฝึกฝนอบรมฝึกหัดเพื่อพัฒนาคนใน 3 ด้าน
คือพฤติกรรมจิตใจและปัญญาส่งเสริมให้เกิดความเจริญอกงามตามลักษณะแห่งปัญญา
ความหมายของการพัฒนาการพัฒนามีการทำให้เปลี่ยนแปลงการทำให้ดีขึ้นทำให้
เจริญขึ้นพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพศ 2525 หมายถึงการทำให้เจริญซึ่งตรงกับ
ภาษาอังกฤษว่า Development แปลว่าการเปลี่ยนแปลงที่ละเอียดละน้อยโดยผ่านลำดับ
ขั้นต่างๆ ไปสู่ลำดับที่สามารถขยายตัวขึ้นเติบโตขึ้นมีการปรับปรุงให้ดีขึ้นและเหมาะสมไป
กว่าเดิมหรืออาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาเป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่
น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจการพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่หยุด
นิ่งการพัฒนามีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเปลี่ยนแปลงกล่าวคือการพัฒนาหมายถึง
กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้วคือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยน
ไปโดยมุ่งหมายว่าลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่าลักษณะเก่าแต่โดยธรรมชาติ
แล้วการเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดปัญหาในตัวมันเองเพียงแต่ว่าจะมีปัญหามากหรือปัญหา
น้อยถ้าหากตีความหมายการพัฒนาจะตีความหมายได้ 2 นัยคือ 1 การพัฒนาใน
ความเข้าใจแบบสมัยใหม่หมายถึงการทำให้เจริญในด้านวัตถุประสงค์แบบและในเชิงปริมาณ
เช่นถนนหนทางตึกกรมบ้านช่องดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจเป็นต้น 2 การพัฒนาในแง่ของ
พุทธศาสนาหมายถึงการพัฒนาคนทั้งในด้านร่างกายและจิตใจโดยเน้นในด้านคุณภาพ
ชีวิตและหลักของความถูกต้องพอดีซึ่งให้ผลประโยชน์สูงสุดความกลมกลืนและความ
เกื้อกูลแก่สรรพชีวิตโดยไม่เบียดเบียนทำลาย

เป็นภาระหน้าที่ของคนทุกคนที่จะต้องร่วมกันคิดร่วมกันทำและร่วมกันรับผิดชอบเพื่อให้
ได้มาซึ่งประโยชน์สุขร่วมกันการพัฒนาหมายถึงความเจริญก้าวหน้าโดยทั่วไปโดยมีการ
วางแผนไว้แล้วเช่นการพัฒนาชุมชนพัฒนาประเทศคือการทำให้ดีขึ้นให้ดีขึ้นเจริญขึ้น
เป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจมีการ
เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่หยุดนิ่งสองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้ดียิ่งขึ้น
การพัฒนา 2 ประการคือ 1 การพัฒนาในความเข้าใจแบบสมัยใหม่หมายถึงการทำให้
เจริญในด้านวัตถุประสงค์แบบและในเชิงปริมาณเช่นถนนหนทางตึกกรมบ้านช่องดัชนีชี้วัดทาง
เศรษฐกิจเป็นต้น 2 การพัฒนาในแง่ของพุทธศาสนาหมายถึงการพัฒนาคนทั้งในด้าน
ร่างกายและจิตใจโดยเน้นในด้านคุณภาพชีวิตและหลักของความถูกต้องพอดีซึ่งให้ผล
ประโยชน์สูงสุดความกลมกลืนและความเกื้อกูลแก่สรรพชีวิตโดยไม่เบียดเบียนทำลาย
ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมชุมชนหมายถึงการรวมตัวของบุคคลกลุ่มองค์กรชุมชนและ
ประชาชนที่อาศัยอยู่ในขอบเขตพื้นที่หนึ่งๆซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระดับพื้นฐาน
ที่สุดคือหมู่บ้านหรือชุมชนในรูปแบบอื่นๆที่มารวมกันเพื่อแก้ไขปัญหาเดียวกันเช่นชุมชน
ลุ่มน้ำชุมชนวัฒนธรรมเป็นต้นชุมชนท้องถิ่นหมายถึงการรวมกันของกลุ่มคนที่มีความ
สัมพันธ์ต่อเนื่องกันทั้งความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่และความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นหน่วยพื้น
ฐานของการพึ่งพาและการจัดการตนเองมีการเกี่ยวข้องกับกรรมมีส่วนร่วมขบวนการขับเคลื่อน
ทางสังคมและหน่วยจิตวิทยาวัฒนธรรมอันเป็นคุณค่าที่บ่งบอก

รู้เพื่อพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของครูในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาที่เห็นว
 ฒนชนบนพื้นที่สูงมีบริบทชุมชนและภูมิสังคมแตกต่างจากพื้นที่ทั่วไปแนวทางหนึ่งในการ
 จัดการความรู้เพื่อพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนพบว่ามี 5 องค์
 ประกอบในการพัฒนา 10 ได้แก่ 1 การอำนวยความสะดวก 2 การจัดทำแผนชุมชน
 แบบมีส่วนร่วม 3 การเพิ่มคุณค่าทุนชุมชน 4 การสร้างนวัตกรรมชุดความรู้ 5 การ

องค์ความรู้ไปดำเนินการจนเกิดแนวปฏิบัติที่ดีได้แก่ชุมชนมีแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วม
 ชุมชนมีเครือข่ายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมืองมี 1 คณาจารย์
 ประจำคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มนุษยศาสตร์สารปีที่ 19 ฉบับที่ 1 209
 จิตสานึกท้องถิ่นผลของการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนคือชุมชนมีพลังเข้มแข็งในการ
 อนุรักษ์ประเพณีสืบทอดวัฒนธรรมชนเผ่าจัดตั้งกลุ่มสมุนไพรมันเพื่อการดูแลสุขภาพ
 และอนามัยของชุมชนมีกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นสร้างปฏิญาและข้อบังคับของ
 ชุมชนเพื่ออยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสันติสำหรับแนวทางการจัดการความรู้เพื่อพัฒนา
 พื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมี 5 องค์ประกอบคือ FPCIL ได้แก่ 1 การ
 อำนวยความสะดวก facilitator F 2 การจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม
 participatory assessment and planning P 3 การเพิ่มคุณค่าทุนชุมชน
 community capital value added C 4 การสร้างนวัตกรรมชุดความรู้ innovation of
 knowledge I และ 5 การถอดบทเรียน lessonlearned L ศาสตราจารย์การจัดการความรู้
 ศูนย์การเรียนรู้ครูพื้นที่สูงการพัฒนาอย่างยั่งยืนมนุษยศาสตร์สารปีที่ 19 ฉบับที่ 1 210
 Knowledge Management for sustainable development highland Area of
 Teachers in Mae Fah Laung Learning Center for Hilltribes Chiang Mai
 Charin Mangkhang2 Patchanee Junsiri Pimpa Nuansawan Mukdawan
 Sangsuk Patcharaporn Anukul Abstract The aimed of this research to
 study the context of

22 ทำการเกษตรและที่อยู่อาศัยกระบวนการพัฒนาเชิงพื้นที่จึงต้องสร้างสมดุลในทุกมิติ
 เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตการพัฒนาเชิงพื้นที่บนพื้นที่สูงสามารถจำแนกรูป
 แบบได้เป็น 5 แบบแผนใดแก่ 1 การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบยึดหลักเหตุผลอย่างครอบคลุม
 2 การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบเพิ่มทีละส่วน 3 การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบพิจารณาหลายระดับ
 4 การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบสนับสนุนและผลักดัน 5 การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบกลยุทธ์ทั้งนี้
 เงื่อนไขการใช้รูปแบบแผนดังกล่าวจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เงื่อนไขความสัมพันธ์

นี้จำแนกเป็น 2 ลักษณะได้แก่แบบแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่กับแนวคิดการพัฒนาเชิง
 พื้นที่กล่าวคือแบบแผนการพัฒนาเชิงพื้นที่ได้มีการศึกษาและจำแนกรูปแบบได้เป็น 5
 แบบแผนใดแก่ 1 การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบยึดหลักเหตุผลอย่างครอบคลุม 2 การพัฒนา
 เชิงพื้นที่แบบเพิ่มทีละส่วน 3 การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบพิจารณาหลายระดับ 4 การพัฒนา
 เชิงพื้นที่แบบสนับสนุนและผลักดันและ 5 การพัฒนาเชิงพื้นที่แบบกลยุทธ์ทั้งนี้เงื่อนไข
 การใช้รูปแบบแผนดังกล่าวจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เงื่อนไขความสัมพันธ์ขององค์
 ประกอบการเลือกใช้ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับบริบทแนวคิดการ
 พัฒนาเชิงพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเชิงพื้นที่มีกลุ่มนักคิดได้นำเสนอไว้อย่างหลากหลาย
 หลายวิธีการและหลากหลายมุมมองสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวข้อง
 กับการพัฒนาเชิงพื้นที่แบ่งได้เป็น 4 แนวคิดได้แก่ 1 แนวคิดชี้วัดความสำเร็จ 2 แนวคิด
 กลุ่มงานกิจกรรม 3 แนวคิดการพัฒนาพื้นที่เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและ 4 แนวคิดการพัฒนา
 เมืองทฤษฎีทั้งสองจะเป็นพื้นฐานของชุดข้อมูลเพื่อการบรรยายสำหรับการปรับมุมมอง
 และสร้างองค์ความรู้ที่เข้าใจร่วมกันและตรงกันท่ามกลางกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อนนำ
 ไปสู่ขั้นตอนกระบวนการวางแผนเชิงสาระในการสร้างศักยภาพเชิงพื้นที่ 22 ทฤษฎี
 กระบวนการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ทฤษฎีกระบวนการวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่เป็น
 ทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการวางแผน
 พัฒนาเชิงพื้นที่ซึ่งจะมีทฤษฎีย่อยเพื่ออธิบายในรายละเอียดแต่ละส่วนเช่นการวิเคราะห์ผู้
 มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholder Analysis เป็นทฤษฎี

24 ประธานหลักการเผยแผ่ให้แก่สาวกยึดถือเป็นหลักปฏิบัติว่าแสดงธรรมมีเหตุผล
 สัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปโดยลำดับชี้แจงให้เข้าใจในแต่ละแ่งแต่ละประเด็นแสดงธรรมด้วย
 จิตเมตตาจึงจะให้ประโยชน์แก่ผู้ฟังไม่แสดงธรรมเพราะเห็นแก่ลาภสักการะแสดงธรรมไม่
 ยกตนไม่เสียดสีชมผู้อื่น 13 การเผยแผ่พระพุทธศาสนามีการสืบทอดและพัฒนาตาม
 ยุคตามสมัยรูปแบบและวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมของพระสงฆ์ในประเทศไทยก็ได้รับการ
 สืบทอดและพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป

ของพระพุทธองค์และพระสงฆ์สาวกทำให้พระพุทธศาสนาได้เจริญแพร่หลายออกไป
 อย่างรวดเร็วเป็นปึกแผ่นมั่นคงในดินแดนอินเดียตอนกลางและตอนเหนือพระราชมุนี
 2527 การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยก่อนนั้นได้ทำกันหลายรูปแบบได้แก่การปฏิบัติ
 ดนนาเลือกมโหฬารสนทนาการแนะนำการตอบปัญหาข้อข้องใจและการแสดงธรรมไปด
 มลำดับโดยที่พระพุทธเจ้าทรงประธานหลักการเผยแผ่ให้สาวกยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ
 ว่าเป็นหลักปฏิบัติว่าให้แสดงธรรมมีเหตุผลสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปโดยลำดับชี้แจงให้เข้าใจในแต่ละแ่ง
 แต่ละประเด็นแสดงธรรมด้วยจิตเมตตาอนุเคราะห์มุ่งจะให้ประโยชน์แก่ผู้ฟังไม่แสดง
 ธรรมเพราะเห็นแก่ลาภสักการะแสดงธรรมไม่ยกตนไม่เสียดสีชมผู้อื่นตลอดจนยึดหลักโ
 วาทปาฏิโมกข์คือการไม่กล่าวร้ายผู้ใดมีความสำรวมในศีลเป็นต้นสุขีพญญาภาพ
 2524 ปัจจุบันประชาชนให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาอย่างมากเนื่องจากสังคมไทย
 ในปัจจุบันมีวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิมสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่างๆเข้ามา
 มีบทบาทในวิถีการดำรงชีวิตจนทำให้ประชาชนติดอยู่ในวัตถุนิยมมากกว่าธรรมนิยมด้วย
 เหตุนี้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจึงได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยพระ
 สงฆ์ได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อเป็นสื่อ
 กลางในการเข้าหาพุทธศาสนิกชนทำให้พุทธศาสนิกชนมีเข้าใจในธรรมและตระหนักถึง
 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้นนับว่าเป็นพุทธศาสนการเผยแผ่พุทธ
 ศาสนาเชิงรุกที่ได้ผลสำเร็จมากในปัจจุบันการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาพุทธศาสนการ
 เผยแผ่พระพุทธศาสนาในอดีตและปัจจุบันรวมทั้งศึกษาพุทธศาสนการเผยแผ่พุทธ
 ศาสนาของพระ

ตามเหตุปัจจัยซึ่งวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมของพระสงฆ์ไทยถือเป็นรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาในลักษณะต่างๆตามจุดประสงค์ทั้งในแง่การให้ความรู้และเพื่อโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความเลื่อมใสศรัทธาในหลักธรรมคำสอนสู่การปฏิบัติ 222 ทฤษฎีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาลเมื่อพระพุทธองค์ทรงบำเพ็ญพุทธกิจเป็นพระบรมศาสดาประกาศเผยแผ่ศาสนาธรรมที่ตรัสรู้เริ่มตั้งแต่ทรงแสดงปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ทรงโปรดยสกุลบุตรพร้อมสหายนมีพระอรหันตสาวก

เกิดขึ้นในโลกจำนวน 60 องค์คือพระปัญจวัคคีย์ทั้ง 5 พระยสะพร้อมพระที่เป็นสหายนอีก 55 จึงทรงมีพระประสงค์ที่จะส่งพระอรหันตสาวกเหล่านั้นไปประกาศพระศาสนายังหมู่บ้านตำบลหรือนิคมชนบทต่างๆของชมพูทวีปโดยก่อนจะส่งไปนั้นพระพุทธองค์ทรงรับสั่งให้ประชุมพระอรหันตสาวกจำนวน 60 องค์แล้วทรงประทานพระโอวาทซึ่งถือเป็นอุดมคติในการประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนาว่าการประชุมครั้งนั้นนับว่าเป็นการประชุมปฐมนิเทศสำหรับพระธรรมทูตรุ่นแรกในพระ

พุทธศาสนาโดยที่พระพุทธองค์ทรงรับสั่งกับภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นว่าดูก่อนภิกษุทั้งหลายเราพ้นแล้วจากปวงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์ทั้งที่เป็นของมนุษย์แม้พวกเราก็จักพ้นแล้วจากปวงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์ทั้งที่เป็นของมนุษย์เช่นกันพวกเธอทั้งหลายจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มากเพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์พวกเธออย่าได้ไปรวมโดยทางเดียวกันสองรูปจงแสดงธรรมงามในเบื้องต้นงามในท่ามกลางและ

เปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยซึ่งวิธีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตเชียงใหม่ 118 วารสารพุทธศาสตร์ศึกษาปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคมมิถุนายน 2561 การเผยแผ่พุทธธรรมของพระสงฆ์ไทยถือเป็นรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาในลักษณะต่างๆตามจุดประสงค์ทั้งในแง่การให้ความรู้และเพื่อโน้มน้าวใจเพื่อสร้างความเชื่อมั่นเข้าสู่ความเลื่อมใสศรัทธาในหลักธรรมคำสอนแล้วนำมาสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลตามความต้องการมหาเถรสมาคมภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจึงให้มีการรื้อฟื้นโครงการพระธรรมทูตขึ้นมาใหม่มอบให้สมเด็จพระพุทธาจารย์เกี่ยวอุปเสโนกรรมการมหาเถรสมาคมเป็นกรรมการอำนวยการฝึกอบรมพระสงฆ์มหานิกายและสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ประจวบคนตาจ่าโรกรรมการมหาเถรสมาคมเป็นกรรมการอำนวยการฝึกอบรมพระสงฆ์ธรรมยุติกนิกายพระมหาเถระทั้งสองได้มอบภาระงานนี้แก่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยลำดับเป็นหน่วยงานดำเนินการกรรมการศาสนาสนับสนุนงบประมาณจำนวนแห่งละสองแสนกว่าบาทในการดำเนินการโครงการนี้จึงเริ่มมีการฝึกอบรมเป็นรูปธรรมอย่างจริงจังอีกครั้งหนึ่งนับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2538 จนถึงปัจจุบันโดยมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกันในการดำเนินงานคือ 1 เพื่อฝึกอบรมพระธรรมทูตให้มีความรู้ความสามารถจริยวัตรอันงดงามและความมั่นใจในการปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศยิ่งขึ้น 2 เพื่อเตรียมพระธรรมทูตผู้มีความเหมาะสมส่งไปต่างประเทศ 3 เพื่อสนองงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศของคณะสงฆ์ไทยโครงการบัณฑิตศึกษาทั้งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมจรและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมจรที่เปิดโอกาสให้พระภิกษุเข้ามาศึกษาในระดับปริญญาโท

ในภูมิภาคที่เป็นประเทศอินเดียในปัจจุบันตั้งแต่๕๕ปีก่อนพุทธศักราชปัจจุบันพระพุทธศาสนาได้เผยแผ่ขยายไปทั่วโลกดังนั้นอิทธิพลจากการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทำให้พระพุทธศาสนาเจริญมาตามลำดับโดยมีผู้คนจากทั่วโลกพากันนับถือพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมากบทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีความเป็นมาอย่างไรเพื่อนำความรู้ที่ได้จากบทความนี้ไปถ่ายทอดเป็นองค์ความรู้สำหรับผู้ที่จะศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์โดยมีแนวคิดดังต่อไปนี้แนวคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์หลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาภายหลังจากการที่พระพุทธองค์ทรงบำเพ็ญพุทธกิจเป็นพระบรมศาสดาจึงได้ออกประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามธรรมที่ได้ออกตรัสรู้เริ่มตั้งแต่แสดงปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์โปรดยสกุลบุตรพร้อมสหายนมีพระอรหันตสาวกเกิดขึ้นในโลกจำนวน๖๐องค์คือพระปัญจวัคคีย์๕พระยสะพร้อมพระที่เป็นสหายนอีก๕๕จึงทรงมีพระพุทธประสงค์ที่จะส่งพระอรหันตสาวกเหล่านั้นไปประกาศพระศาสนายังหมู่บ้านตำบลหรือนิคมชนบทต่างๆพระพรหมคุณาภรณ์พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรมพิมพ์ครั้งที่๑๗กรุงเทพฯโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๕๕หน้า๙๘๕๕ขีพัญญานภาพพระไตรปิฎกสำหรับประชาชนพิมพ์ครั้งที่๑๑กรุงเทพฯพหามกุฏราชวิทยาลัย๒๕๓๗หน้า๑๖๑ Journal of Mahachula Phrae Campus Vol 14 No 2 July December 2019 ของชมพูทวีปโดยก่อนจะทรงส่งไปนั้นพระพุทธองค์ได้ทรงรับสั่งให้ประชุมพระอรหันตสาวกจำนวน๖๐องค์แล้วทรงประทานโอวาทซึ่งคือ

พระพุทธองค์ทรงรับสั่งกับภิกษุทั้งหลาย 60 รูปนั้นว่าดูกรภิกษุทั้งหลายเราพ้นแล้วจากปวงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์ทั้งที่เป็นของมนุษย์แม้พวกเราก็จักพ้นแล้วจากปวงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์ทั้งที่เป็นของมนุษย์เช่นกันพวกเธอทั้งหลายจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มากเพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์พวกเธออย่าได้ไปรวมโดยทางเดียวกันสองรูปจงแสดงธรรมงามในเบื้องต้นงามในท่ามกลางและงามในที่สุดจงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถพร้อมทั้งพยัญชนะครบบริบูรณ์บริสุทธิ์สัตว์ทั้งหลายจำพวกที่มีอัสลคือกิเลสน้อยมีอยู่แต่เพราะไม่ได้ฟังธรรมยอมเลื่อมใสรู้ทั่วถึงธรรมจักมีบุตรภิกษุทั้งหลายแม้เราก็จักไปตำบลอุรุเวลาเสนานิคมเพื่อแสดงธรรมมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2559 จากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จังหวัดปัตตานียะลา นราธิวาสและอำเภอจะนะเทพาสะบ้าย้อยนาทวีในปี 2547 มีการฆ่าพระสงฆ์ชาวพุทธทำร้ายร่างกายทำลายทรัพย์สินของประชาชนอันเป็นเหตุให้ชาวพุทธในพื้นที่ต้องวาระสารสังคัมและวัฒนธรรมปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2560 3 หนีออกจากพื้นที่เพราะหวาดกลัวกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นทำให้ชาวพุทธนั้นลดน้อยลงจากพื้นที่อนันต์แม่กอง 2558 เครือข่ายพระธรรมทูตอาสา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นเกิดขึ้นโดยดำริของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธาจารย์เกี่ยวอุปเสโนอดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชเจ้าประคุณฯได้ให้ความสำคัญกับปัญหาภาคใต้จึงได้เสนอให้มีการจัดตั้งพระธรรมทูตอาสา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นโดยการกำกับดูแลของสำนักส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและความมั่นคงแห่งสถาบันชาติพระ

งามในที่สุดจึงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถพร้อมทั้งพยัญชนะครบบริบูรณ์บริสุทธิ สัตว์ทั้งหลายพวกที่มีธูลีคือกิเลสน้อยมีอยู่แต่เพราะไม่ได้ฟังธรรมยอมเลื่อมผู้รู้ทั่วถึงธรรม จักมีดูก่อนภิกษุทั้งหลายแม้เราก็จักไปตำบลอุรุเวลาเสนานิคมเพื่อแสดงธรรม 14 13 องปัญญาไทย 22 195 174 14 รีมไทย 6 32 4950

าโคธาวาริสาที่ 3 คณะพระภิกษุได้ไปจนวาลีได้แก่บริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของอินเดียสาย ที่ 4 คณะพระธรรมรักษาที่นั่นเป็นฝรั่งชาติกรีกและดูเหมือนจะเป็นฝรั่งคนแรกที่บวชใน พระพุทธศาสนาไปอุปนัยชนบทแถวชายทะเลเหนือเมืองบอมเบย์สายที่ 5 คณะพระมหา ธรรมรักษาที่ไปแคว้นมหาธาธาอยู่ทางตะวันออกของเมืองบอมเบย์สายที่ 6 คณะพระมหา รักษาที่ไปประเทศอินเดียคือกรีกในเอเชียกลางสายที่ 7 คณะพระมัชฌิมะไปทาง

27 รูปแบบและบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีความเหมือนและแตกต่างจากสมัย พุทธกาลอยู่มากซึ่งเปลี่ยนไปตามกาลเวลาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาการเผยแผ่หมาย ถึงการทำให้อยากออกไปการทำให้อยากวงกว้างออกไปทำให้แพร่หลายออกไปการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาจึงได้แก่การดำเนินงานเพื่อให้หลักธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธ ศาสนาแพร่หลายออกไปในทุกสารทิศมีผู้ศรัทธาเลื่อมใสเคารพยำเกรงในพระรัตนตรัย น้อมนำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติ

ประพืดประเสริฐด้วยการพิจารณาผู้เป็นและชื่อว่าเป็นภิกษุสส 15 221 717 และมีปรากฏ ถึงการส่งพระภิกษุผู้เป็นกำลังในการประกาศพระพุทธศาสนาซึ่งจัดว่าเป็นสมณทูตชุด แรกว่าครั้งนั้นพระผู้มีพระภาครับสั่งภิกษุทั้งหลายว่าดูภิกษุทั้งหลายเราพ้นแล้วจาก บ่วงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์ทั้งที่เป็นของมนุษย์แม้พวกเราก็จักพ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวงทั้ง ที่เป็นของทิพย์ทั้งที่เป็นของมนุษย์พวกเธอจงเที่ยวจาริกเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ ชนหมู่มากเพื่ออนุเคราะห์โลกเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ พวกเธออย่าได้ไปรวมทางเดียวกับสองรูปจึงแสดงธรรมงามในเมืองต้นงามในท่ามกลาง งามในที่สุดจึงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะครบบริบูรณ์บริสุทธิสัตว์ทั้ง หลายจำพวกที่มีธูลีคือกิเลสในจักขุน้อยมีอยู่เพราะไม่ได้ฟังธรรมยอมเลื่อมผู้รู้ทั่วถึงธรรม จักมีดูก่อนภิกษุทั้งหลายแม้เราก็จักไปยังตำบลอุรุเวลาเสนานิคมเพื่อแสดงธรรมจำพวกที่มี ธูลีคือกิเลสในจักขุน้อยมีอยู่เพราะไม่ได้ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม ธันวาคม พศ 2563 79 Vol 24 No2 Jury December 2020 วารสาร

กัศมีร์หรือรัฐแคชเมียร์ประเทศอินเดียในปัจจุบันและแคว้นคันธาระหรือรัฐปัญจาบทั้งที่อยู่ ในประเทศอินเดียและปากีสถานในปัจจุบันพระมหาศิวกรปญญาวิโรและคณะ | Phramaha Siwagotr Pavajiro et al 121 วารสารบัณฑิตแสงโคมคาปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม เมษายน 2564 สายที่ 2 พระมหาเทวเถระเป็นหัวหน้าคณะไปเผยแผ่พระพุทธ ศาสนาในแคว้นมหิสสกมณฑลปัจจุบันได้แก่รัฐไมเซอร์และดินแดนแถบลุ่มแม่น้ำโคธาวารี ซึ่งอยู่ในตอนใต้ประเทศอินเดียสายที่ 3 พระรักษาเถระเป็นหัวหน้าคณะไปเผยแผ่พระ พุทธศาสนาแคว้นวาสิประเทศปัจจุบันได้แก่ดินแดนทางตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ อินเดียสายที่ 4 พระธรรมรักษาเถระหรือพระโยนถรรพรักษาเถระเข้าใจกันว่าเป็นฝรั่งคน แรกในชาติกรีกที่ได้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาเป็นหัวหน้าคณะไปเผยแผ่พระพุทธ ศาสนาอุปนัยชนบทปัจจุบันสันนิษฐานว่าเป็นดินแดนแถบชายทะเลเหนือเมืองบอม เบย์สายที่ 5 พระมหาธรรมรักษาเถระเป็นหัวหน้าคณะไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาแคว้น มหาธาธาหรือรัฐมหาธาธาในภาคตะวันตกของอินเดียไม่ห่างจากเมืองบอมเบย์ในปัจจุบัน สายที่ 6 พระมหารักษาเถระเป็นหัวหน้าคณะไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเอเชียกลาง ปัจจุบันได้แก่ดินแดนที่เป็นประเทศอิหร่านและตุรกีสายที่ 7 พระมัชฌิมเถระพร้อมด้วย คณะคือพระกัสสปโคตรเถระพระอภิวเถระพระทุณฑุสเถระพระสหัสสเถระ และคณะไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาดินแดนแถบภูเขาหิมาลัยสันนิษฐานว่าเป็นประเทศ เนปาลสาย

จึงต้องเริ่มเรียนรู้ปรับตัวและรู้เท่าทันอย่างมีสติควรพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสนำปัญหา มาพัฒนาด้วยสื่อสมัยใหม่เพื่อที่วัดและพระสงฆ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันจะทำหน้าที่เผยแผ่ พระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องเหมาะสมมีความทันสมัย PhramahaBoonthai Punyamano 2016 เป็นความท้าทายของพระสงฆ์ยุคใหม่ในการที่จะเผยแผ่พระพุทธ ศาสนาแบบมิติที่ต้องทันสมัยและเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างเร่งด่วนเพื่อที่จะเผยแผ่ สืบทอดพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป 2 หลักการในการเผยแผ่ตามหลัก พระพุทธศาสนาการเผยแผ่คือการทำให้ขยายออกไปการทำให้อยากวงกว้างออกไป ทำให้แพร่หลายออกไปการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้แก่การดำเนินงานเพื่อให้หลักธรรม คำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาแพร่หลายออกไปในทุกสารทิศมีผู้ศรัทธาเลื่อมใสเคารพใน พระรัตนตรัยน้อมนำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติมีหลักการใหญ่ ดังนี้ 1 หลักประโยชน์ 3 การประกาศพระพุทธศาสนาโดยยึดหลักประโยชน์และความสุข ของมหาชนเป็นที่ตั้งถือเป็นวัตถุประสงค์หลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามที่ พระพุทธเจ้าทรงประทานโอวาทให้แก่เหล่าพระสาวกชุดแรกที่ทรงส่งให้ไปประกาศ พรหมจรรย์ว่าดูก่อนภิกษุทั้งหลายเธอ 213 วารสารวิชาการธรรมทศวรรษที่ 17 ฉบับที่ 3 กันยายน ธันวาคม 2560 ทั้งหลายจงเที่ยวไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่พหุชนเพื่อความ สุขแก่พหุชนเพื่ออนุเคราะห์โลกเพื่อประโยชน์เกื้อกูลเพื่อความทุกข์แก่ทวยเทพและมนุษย์ทั้ง หลายภิกษุทั้งหลายพวกเธอจงแสดงธรรมอันงามในเมืองต้นงามในท่ามกลางงามในที่สุด จึงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะอันบริสุทธิบริบูรณ์บริบูรณ์ Tipitaka 4 2 40 2 หลัก

18 หลักประโยชน์ 3 คือวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยยึดหลักประโยชน์และความสุขของมหาชนเป็นที่ตั้งถือเป็นวัตถุประสงค์หลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามที่พระพุทธเจ้าทรงประทานโอวาทให้แก่เหล่าพระสาวกชุดแรกที่ทรงสั่งสอนให้ไปประกาศพรหมจรรย์ว่าพวกเขาจงเที่ยวจาริกเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มากเพื่ออนุเคราะห์โลกเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทพและมนุษย์พวกเขาอย่าได้ร่วมทางทางเดียวกันสองรูปจึงแสดงธรรมงามในเมืองต้นงามในที่สุด

เพราะท่านเป็นส่วนหนึ่งของพระรัตนตรัยเป็นหนึ่งในพุทธบริษัทถือว่าเป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาเสถียรพันธฺธิ 2516 ด้วยเพราะพระสงฆ์สาวกส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบปฏิบัติตรงปฏิบัติถูกต้องทางปฏิบัติสมควรเป็นผู้ควรแก่การคำนับควรแก่การต้อนรับควรแก่ของทำบุญควรแก่การกราบไหว้เป็นเนืองนิตย์อันยอดเยี่ยมของโลกมนุษย์ 12 74 66 มีปณิธานในการเผยแผ่และไม่เพียงแต่ท่านจะอบรมสั่งสอนหลักธรรมให้แก่พุทธศาสนิกชนเท่านั้นท่านยังสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมด้วยนอกจากนี้พระธรรมปิฎกปอญฺโศได้กล่าวถึงการประกาศพระพุทธศาสนาโดยยึดหลักประโยชน์และความสุขของมหาชนเป็นที่ตั้งถือเป็นวัตถุประสงค์หลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามที่พระพุทธเจ้าทรงประทานโอวาทให้แก่เหล่าพระสาวกชุดแรกที่ทรงสั่งให้ไปประกาศพรหมจรรย์ว่าพวกเขาจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มากเพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทพและมนุษย์พวกเขาอย่าได้ไปร่วมทางเดียวกันสองรูปจากพระพุทธพจน์นี้เป็นเครื่องชี้ชัดว่าบทบาทสำคัญของการสื่อสารหลักธรรมในพระพุทธศาสนาโดยเป็นหลักกรรมและนโยบายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของเหล่าพุทธสาวกจนตราบเท่าปัจจุบันนี้ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์สุขแก่มนุษย์โดยหลักการก็คือให้เกิดประโยชน์สุขตามพุทธประสงค์ 3 ประการคือ 1 ทัศนธรรมมีกัตถะประโยชน์ได้แก่ประโยชน์ในชาตินี้ 2 สัมปรายิกัตถะประโยชน์ได้แก่ประโยชน์ในชาติหน้า 3 ปรมาตถะประโยชน์ได้แก่ประโยชน์อย่างยิ่งพระพรหมคุณาภรณ์ปอญฺโศ 2559 กล่าวโดยสรุปการเผยแผ่การขยายพระสัทธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้กระจายออกไปสู่ดวงมานของสาธุชน

จงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะครบบริบูรณ์บริสุทธิ์สัตว์ทั้งหลายจากพวกที่มีธุลีคือกิเลสในจักษุน้อยมีอยู่เพราะไม่ได้ฟังธรรมยอมเลื่อมใสผู้รู้ทั่วถึงธรรมจักมี 19 พระพุทธพจน์นี้เป็นเครื่องชี้ชัดถึงบทบาทสำคัญของการสื่อสารหลักธรรมในพระพุทธศาสนาโดยเป็นหลักกรรมและนโยบายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของเหล่าพุทธสาวกจนตราบเท่าปัจจุบันนี้ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สุขแก่มนุษย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยยึดหลักประโยชน์ 3 ประการ 20 คือ 1 ทัศนธรรมมีกัตถะประโยชน์ประโยชน์

พุทธศาสนาหมายถึงภิกษุ ในพระพุทธศาสนาจึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยการอาศัยพระวินัยพัฒนาตนเองไปตามลำดับแห่งธรรมไม่เป็นข้าศึกต่อผู้อื่นพยายามขัดเกลาจิตใจละพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนตามลำดับความสามารถของตนแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ในการเป็นนักเผยแผ่และพุทธศาสนิกชนภิกษุทั้งหลายเราพินแล้วจากบ่วงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพยทั้งที่เป็นของมนุษย์แม้พวกเขาจักพินแล้วจากบ่วงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพยทั้งที่เป็นของมนุษย์พวกเขาจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ชนหมู่มากเพื่อความความสุขแก่ชนหมู่มากเพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายพวกเขาอย่าได้ไปทางเดียวกันสองรูปจึงแสดงธรรมอันงามในเมืองต้นงามในท่ามกลางงามในที่สุดจงประกาศพรหมจรรย์อันบริสุทธิ์ 366 Journal of MCU Humanities Review Vol6 No1 January June 2020 พร้อมทั้งอรรถพร้อมทั้งพยัญชนะบริบูรณ์ครบถ้วนสัตว์ทั้งหลายพวกที่มีกิเลสธุลีในจักษุน้อยมีอยู่เพราะไม่ได้ฟังธรรมสัตว์เหล่านั้นยอมเลื่อมใสผู้รู้ทั่วถึงธรรมได้จักมีอยู่จากพระพุทธพจน์นี้เป็นเครื่องชี้ชัดถึงอุดมคติในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอันเป็นบทบาทสำคัญของการทำหน้าที่ประกาศศาสนธรรมส่งเสริมสัมมาปฏิบัติของพระภิกษุพุทธสาวกทั้งมวลนับจากอดีตสู่ปัจจุบันซึ่งมุ่งให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลและประโยชน์สุขแก่ประชาชนชาวโลกอย่างแท้จริงหาได้มุ่งเพื่อประโยชน์ให้คนมานับถือพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมากพุทธสาวกเป็นผู้สืบทอดเผยแผ่พระพุทธศาสนาการเผยแผ่และการพัฒนาของพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดรูปแบบเผยแผ่พุทธศาสนาที่มีมาช้านานจำต้องได้รับการปรับปรุง

คือทรงรู้ยิ่งเห็นเองแล้วจึงทรงสอนผู้อื่นให้ปฏิบัติตามเพื่อใช้แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน 2 สนิทานธัมมเทศนาทรงแสดงธรรมมีเหตุผลคือผู้ฟังตรึกตรองตามหรือเห็นจริงได้และสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น 3 สัปภาฎิหาริยธัมมเทศนาทรงแสดงธรรมให้เห็นจริงคือผู้ฟังนำผลนั้นไปปฏิบัติตามพร้อมทั้งได้รับผลแห่งการปฏิบัติตามกำลังของตน 21 พระพรหมคุณาภรณ์ปอญฺโศพจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลธรรมพิมพ์ครั้งที่

ให้มากที่สุดและผู้เรียนต้องเป็นอิสระในการใช้ความคิดและในการที่จะซักถามโต้ตอบสืบเสาะค้นหาความจริงต่างๆให้ได้รับความรู้ความเข้าใจขึ้นในตนเองสรุปได้ว่าในพระพุทธศาสนาได้แบ่งบุคคลออกเป็น 2 ประเภทคือเสขบุคคลผู้ที่ยังต้องศึกษา กล่าวคืออนมโใจไปด้วยศรัทธาประกอบด้วยใจที่จริงตั้งสติกำหนดรู้ธรรมที่ควรกำหนดรู้ละธรรมที่ควรละเจริญธรรมที่ควรเจริญทำให้แจ้งซึ่งธรรมที่ควรทำให้แจ้งแลเสขบุคคลคือผู้ที่จบการศึกษาแล้ววารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์ 75 จุดมุ่งหมายการสอนจุดมุ่งหมายในการสอนหรือลักษณะอาการที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนมี 3 อย่างได้แก่ 1 อภิถุญญาธัมมเทศนาทรงแสดงธรรมด้วยความรู้ยิ่งเห็นเองแล้วจึงทรงสอนผู้อื่นให้ปฏิบัติตามเพื่อใช้แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน 2 สนิทานธัมมเทศนาทรงแสดงธรรมมีเหตุผลคือผู้ฟังตรึกตรองตามหรือเห็นจริงได้และสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น 3 สัปภาฎิหาริยธัมมเทศนาทรงแสดงธรรมให้เห็นจริงคือผู้ฟังนำผลนั้นไปปฏิบัติตามพร้อมทั้งได้รับผลแห่งการปฏิบัติตามกำลังของตน 4 พุทธวิธีการสอน 1 เกี่ยวกับเนื้อหาหรือเรื่องที่สอน 1 สอนจากสิ่งที่รู้เห็นเข้าใจง่ายหรือรู้เห็นเข้าใจอยู่แล้วไปหาสิ่งที่เห็นเข้าใจยากหรือยังไม่รู้ไม่เห็นไม่เข้าใจตัวอย่างที่เห็นชัดคืออริยสัจซึ่งทรงเริ่มสอนจากความทุกข์ความเดือดร้อนปัญหาชีวิตที่คนมองเห็นและประสบการณอยู่โดยธรรมดารู้เห็นประจักษ์กันอยู่ทุกคนแล้วต่อจากนั้นจึงสาวหาสาเหตุที่ยากลึกซึ้งและทางแก้ไขต่อไป 2 สอนเนื้อเรื่องที่ค่อยลุ่มลึกยากลงไปตามลำดับชั้น

อะไรอย่างไรคอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือนเป็นที่ปรึกษาที่ดี 5 วัฒนคุณโมเป็นผู้อดทนต่อถ้อยคำคือพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาซักถามคำแนะนำวิพากษ์วิจารณ์อดทนฟังได้ไม่เบื่อไม่ฉุนเฉียว 6 คมภีร์ภจกถกคตดาเป็นผู้พูดด้วยถ้อยคำลึกซึ้งที่สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจและให้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป 7 ในจตุรฐานนินโยชเยไม่ชักนำในอุฐานะคือไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหลหรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย 22 พระธรรมปิฎกป

คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือนเป็นที่ปรึกษาที่ดี 5 วัฒนคุณโมเป็นผู้อดทนต่อถ้อยคำคือพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาซักถามคำแนะนำวิพากษ์วิจารณ์อดทนฟังได้ไม่เบื่อไม่ฉุนเฉียว 6 คมภีร์ภจกถกคตดาเป็นผู้พูดด้วยถ้อยคำลึกซึ้งที่สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจและให้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป 7 ในจตุรฐานนินโยชเยไม่ชักนำในอุฐานะคือไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหลหรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย JaoAthikarn Chaichana Sukhavattano Ritbunroeng 2011 หลักการพื้นฐานในการเผยแพร่ธรรมของพระสาวกนั้นจะปฏิบัติตามแนวพุทธจริยาที่ทรงเน้นข้อวัตรให้เป็นแบบอย่างในการสอนที่พระพุทธองค์ทรงใช้และได้ผลสำเร็จเสมอมา Department of Curriculum and Instruction Development 2002 65 คุณสมบัติภายนอกของผู้เผยแพร่หรือผู้สอนเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ฟังเกิดศรัทธาและยอมปฏิบัติตามในคำสอนอย่างน่าอัศจรรย์โดยผู้สอนเพียงมีคุณสมบัติที่ปรากฏภายนอกและคุณสมบัติภายในได้แก่ด้านบุคลิกภาพหมายถึงรูปร่างหน้าตาเสียงอากัปกริยาคือการแสดงออกเคลื่อนไหวเป็นมารยาทที่งดงามสง่าคมยอรับเป็นเสน่ห์ผูกมัดใจคนมีหน้าที่สำมาเผยแพร่ของอาจสงบเยือกเย็นคุณสมบัติภายในคือคุณธรรมที่ผู้เผยแพร่ปฏิบัติและเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจหลักพุทธธรรมเพื่อจะได้สอนให้ถูกประเด็นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยมีจุดมุ่งหมายให้ได้รับความสุขความเจริญแก่ผู้ฟังเป็นที่ตั้งและมีจิตประกอบด้วยเมตตาธรรมเป็นหลักดังนี้ 1

31 1 อุปนิสินนถาแปลว่าถ้อยคำที่เข้ากล่าวในขณะที่เข้าไปนั่งใกล้หมายถึงการนั่งคุยสนทนาอย่างกันเองโดยสอดแทรกหลักธรรมเข้าไปในการสนทนากันเป็นรูปแบบการเผยแพร่ที่ใช้สำหรับการสนทนาปราศรัยกับบุคคลผู้ไปมาหาสู่หรือการต้อนรับแขกผู้มาเยือนเป็นการพูดคุยกันตามสมควรแก่เหตุการณ์กาลเทศะและบุคคลผู้ฟังเพื่อตอบคำซักถามแนะนำชี้แจงให้คำปรึกษาเป็นต้นไม่เป็นแบบแผนพิธีตรงกับที่ท่านโบราณจารย์กล่าววาวานังจับ

ของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาการประกาศพุทธธรรมเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้านั้นพระองค์ทรงสามารถสร้างความสนใจความศรัทธาให้เกิดแก่ผู้ฟังหรือกลุ่มเป้าหมายด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายในทุกสถานการณ์ไม่ว่าก่อดตายตัวเป็นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งซึ่งแม้แต่การสรวมพระอิริยาบถให้สงบเรียบร้อยงดงามก็ถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาดังเช่นเมื่อพระพุทธองค์เสด็จมาไปยังป่าอิสิปตนมฤคทายวันเพื่อทรงแสดงธรรมโปรดพระปัญจวัคคีย์มีนักบวชชาวอชิวักุหนึ่งชื่อว่าอุปกะเดินสวนทางมาเพียงพบเห็นพระพุทธองค์เสด็จดำเนินด้วยพระพุทธานุภาพการสงบเรียบร้อยไปตามปกติเท่านั้นเขากลับเกิดความประทับใจใจตรงเข้าไปสนทนาด้วยภายหลังจากนั้นเขาไปใช้ชีวิตฆราวาสแต่งงานมีครอบครัวแล้วเกิดความเบื่อหน่ายได้กลับมาขอบวชประพฤติธรรมกับพระพุทธองค์และบรรลุธรรมได้ในที่สุดหรือแม้แต่อุปติสสปริพาชกที่เข้ามาบวชเป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาในนามอุชเชยเป็นที่รู้จักกันว่าพระธรรมเสนาบดีสารีบุตรเถระก็เพราะเลื่อมใสในอิริยาบถที่สรวมเย้ยสมณะของพระอัสสชิเถระเป็นจุดเบื้องต้นอย่างไรก็ตามรูปแบบหรือวิธีการเผยแพร่พระพุทธศาสนานั้นแม้จะมีหลายรูปแบบแต่เมื่อรวบรวมตามที่ปรากฏโดยส่วนมากแล้วนับจำนวนได้ 7 วิธีด้วยกัน ดังนี้ 1 อุปนิสินนถาแปลว่าถ้อยคำของผู้เข้าไปนั่งใกล้หมายถึงการนั่งคุยสนทนาอย่างกันเองโดยสอดแทรกหลักธรรมเข้าไปในการสนทนากันนั้นเป็นรูปแบบการเผยแพร่ที่ใช้สำหรับการสนทนาปราศรัยกับบุคคลผู้ไปมาหาสู่หรือการต้อนรับแขกผู้มาเยือนเป็นการพูดคุยกันตามสมควรแก่เหตุการณ์กาลเทศะ

เขาคูยกกันบรรยายภาคเป็นกันเองโดยไม่มีเตรียมตัวมาก่อนซึ่งนิยมพูดกันว่าเป็นการเทศน์ธรรมาสน์เดี่ยว 2 ธรรมกถาแปลว่าถ้อยคำที่กล่าวถึงธรรมหมายถึงการบรรยายหรืออธิบายธรรมเป็นรูปแบบการเผยแพร่ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงหลักธรรมวินัยอย่างเป็นกิจลักษณะเป็นงานเป็นการเป็นเรื่องเป็นราวในปัจจุบันได้แก่การแสดงธรรมการปาฐกถาธรรมการบรรยายธรรมเป็นต้น 26 3 โอวาทกถาแปลว่าถ้อยคำที่กล่าวสอนหมายถึงการให้แนะนำตักเตือนให้ละเว้นความชั่ว

บาลีและพระอานนท์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญและอุทิศเวลาการเป็นยุคที่มีการแต่งตั้งพระคัมภีร์พระพุทธศาสนาเพื่อสืบทอดพระธรรมวินัยผู้ที่มีบทบาทสำคัญในยุคนี้คือพระโมคคัลลบุตรติสสเถระพระมีขมันติกะและพระมหาเทวะรูปแบบหรือวิธีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาการเผยแพร่พระพุทธศาสนามีหลายรูปแบบที่สำคัญและขอกล่าวถึงมี 7 รูปแบบคือ 1 อุปนิสินนถาแปลว่าถ้อยคำของผู้เข้าไปนั่งใกล้หมายถึงการนั่งคุยสนทนาอย่างกันเองสอดแทรกหลักธรรมในการสนทนากับบุคคลผู้ไปมาหาสู่หรือการต้อนรับแขกผู้มาเยือนตามกาลเทศะไม่เป็นแบบแผนพิธีจะเรียกว่าจับเขาคูยกเป็นกันเองไม่มีเตรียมตัวพูดกันว่าเป็นการเทศน์ธรรมาสน์เดี่ยว 2 ธรรมกถาหรือธรรมกถาแปลว่าถ้อยคำที่กล่าวถึงธรรมเป็นรูปแบบการบรรยายหรืออธิบายธรรมดังที่พระพุทธองค์ทรงแสดงพระธรรมวินัยอย่างเป็นทางการปัจจุบันเป็นการแสดงธรรมปาฐกถาธรรมบรรยายธรรม 3 โอวาทกถาแปลว่าถ้อยคำที่กล่าวสอนการให้คำแนะนำตักเตือนให้ละชั่วประพฤติดีตั้งพระพุทธองค์ทรงประทานพระพุทธพจน์หรือโอวาทสังฆตริสเดือนให้สังฆวระวังไม่ละเมิดคำสอนและรักษาความดีเช่นปัจฉิมวาจาอันเป็นโอวาทก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพานที่ว่าภิกษุทั้งหลายบัดนี้เราขอเตือนพวกเธอว่าสังฆารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดาพวกเธอจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเกิด 4 อนุสาสนีกถาแปลว่าถ้อยคำที่สอนให้เห็นจริงเป็นการกล่าวสอนซ้ำๆเดือนต่อเดือนให้เกิดความจำเป็นรูปแบบการเผยแพร่ที่พระพุทธองค์ทรงนำมาใช้สอนบรรดาพุทธบริษัท 5 คือภิกษุภิกษุณีสิกขมานาสามเณรสามเณรี 5 ธรรมสาส์นจากถาหรือธรรมสาส์นจากถาแปลว่าถ้อยคำที่สนทนากันในทางธรรม

ประพตติดีเป็นรูปแบบการเผยแพร่ที่พระพุทของคหรงประทานเป็นพระพุทพพจนหรือพระโอรพทลันเป็นพระดาร์สเดือนทงสั่งสอนโดยเฉพะเฉจจงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสังวระวัง 27 4 อนุสสนนิกถาแปลว่าถ้อยคำที่กล่าวสอนให้เห็นจรงหมยถึงคากล่าวสอนในลักษณะข่าๆครั้งแล้วครั้งเล่าย้าเดือนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความจำได้เกิดความขินหูเป็นรูปแบบการเผยแพร่อีกวิธีหนึ่งซึ่งพระพุทของคหรงนำมาใช้ดรัสพราสอนโดยเฉพะแก่บรรดา

JulyDecember 2018 374 ธรรมหมยถึงการบรรยายหรืออธิบายธรรมเป็นรูปแบบการเผยแพร่ที่พระพุทของคหรงแสดงหลักพระธรรมวินัยอย่างป็นกิจจะลักษณะเป็นงานเป็นการเป็นเรื่องเป็นราวในปัจจุบันได้แก่การแสดงธรรมการปฐกถาธรรมการบรรยายธรรมเป็นต้น 3 โอรพทถกถาแปลว่าถ้อยคำที่กล่าวสอนหมยถึงการให้คานะนาตักเตือนให้ละเว้นชั่วประพตติดีเป็นรูปแบบการเผยแพร่ที่พระพุทของคหรงประทานเป็นพระพุทพจนหรือพระโอรพทลันเป็นพระดาร์สเดือนทงสั่งสอนโดยเฉพะเฉจจงเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสังวระวังไม่ทาชั่วให้ละความชั่วให้ทาแต่ความดีและให้รักษาความดีเอาไว้ซึ่งตามปกตติจะทงประทานแก่พุททบริษัทในโอกาสสำคัญเช่นพระโอรพทปาดิโมกข 3 ที่ทงแสดงถึงอุดมการณ์หลักการวิถีการของพระพุทศาสนาหรือพระปัจฉิมวจาอันเป็นโอรพทสทท่ายเมื่อจวนจะเสด็จดับขันธปรินิพพานที่วักขุทงหลายเอาละบัดนี้เราขอเตือนพวกเธอว่าสังขารทงหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดาพทเองยังความไม่ประมาทให้ถึงพรมเกิดเป็นต้น 4 อนุสสนนิกถาแปลว่าถ้อยคำที่กล่าวสอนให้เห็นจรงหมยถึงคากล่าวสอนในลักษณะข่าๆครั้งแล้วครั้งเล่าย้าเดือนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความจำได้เกิดความขินหูเป็นรูปแบบการเผยแพร่อีกวิธีหนึ่งซึ่งพระพุทของคหรงนำมาใช้ดรัสพราสอนโดยเฉพะแก่บรรดาพุททบริษัทฝ่ายบรรพชิตหรือสหธรรมิก 5 คือภิกษุภิกษุณีสิกขมานาสามเณรสามเณรรวมทั้งนักบวชที่อยู่ใกล้ชิดดงเช่นที่ทงรับสั่งกะทานพระอรพทความว่าอรพทที่เราจักกระหนาบแล้วกระหนาบอีกใครมีสาระก็ตั้งอยู่ใดใครไม่มีสาระก็ตั้งออกไประต้นเหือทา

พุททบริษัทฝ่ายบรรพชิตหรือสหธรรมิก 5 คือภิกษุภิกษุณีสิกขมานาสามเณรสามเณรรวมทั้งนักบวชที่อยู่ใกล้ชิดเหือทาโดยสารธรรมโดยส่วนมากจะเป็นคาสอนประเภทความไม่ประมาทความสามัคคีความเพียรพยายามสติสัมปชัญญะความอดทนซึ่งพระพุทของคหรงย้าเดือนพุททบริษัทอยู่เนืองๆ 28 5 ธรรมสากัจจถาแปลว่าถ้อยคำที่สนทนากันในทางธรรมหมยถึงการสนทนาธรรมเป็นทานองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันบางครั้งมาในรูปแบบคำถามเพื่อแสวงหาความถูกต้องหรือปรับความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นรูปแบบการเผยแพร่ที่

เราขอเตือนพวกเธอว่าสังขารทงหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดาพทเองยังความไม่ประมาทให้ถึงพรมเกิดเป็นต้น 4 อนุสสนนิกถาแปลว่าถ้อยคำที่กล่าวสอนให้เห็นจรงหมยถึงคากล่าวสอนในลักษณะข่าๆครั้งแล้วครั้งเล่าย้าเดือนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความจำได้เกิดความขินหูเป็นรูปแบบการเผยแพร่อีกวิธีหนึ่งซึ่งพระพุทของคหรงนำมาใช้ดรัสพราสอนโดยเฉพะแก่บรรดาพุททบริษัทฝ่ายบรรพชิตหรือสหธรรมิก 5 คือภิกษุภิกษุณีสิกขมานาสามเณรสามเณรรวมทั้งนักบวชที่อยู่ใกล้ชิดดงเช่นที่ทงรับสั่งกะทานพระอรพทความว่าอรพทที่เราจักกระหนาบแล้วกระหนาบอีกใครมีสาระก็ตั้งอยู่ใดใครไม่มีสาระก็ตั้งออกไประต้นเหือทาโดยส่วนมากจะเป็นคาสอนประเภทความไม่ประมาทความสามัคคีความเพียรพยายามสติสัมปชัญญะความอดทนซึ่งพระพุทของคหรงย้าเดือนพุททบริษัทอยู่เนืองๆ 5 ธรรมสากัจจถาธรรมสากัจจถาแปลว่าถ้อยคำที่สนทนากันในทางธรรมหมยถึงการสนทนาธรรมเป็นทานองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันบางครั้งมาในรูปแบบคำถามเพื่อแสวงหาความถูกต้องหรือปรับความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นรูปแบบการเผยแพร่ที่พระพุทของคหรงใช้บางโอกาสเพื่อทงรับรองความคิดเห็นของ ผู้ฟังบ้างเพิ่มเติมบ้างปรับปรุงบ้างปฏิเสทบ้างตามควรแก่กรณีปัจจุบันนอกจากจะเรียกว่าการสนทนาธรรมแล้วอาจเรียกว่าการอภิปรายธรรมการเสวนาธรรมโดยผลัดกันพูดผลัดกันฟังอีกด้วย 6 ปรุจจาวสิขนาถาแปลว่าถ้อยคำที่ถามตอบหมยถึงรูปแบบการเผยแพร่ที่ขึ้นต้นด้วยการถามตอบโดยอาจถามนาเพื่อกระตุ้นผู้ฟังให้ตอบเป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจภายหลังจกที่ได้อธิบายธรรมนั้นๆให้ฟังหรือระหว่างที่สนทนาธรรมกันเพื่อกระตุ้นเร้าใจให้ผู้สนทนาเกิดความตื่นตัว

32 นอกจากจะเรียกว่าการสนทนาธรรมแล้วอาจเรียกว่าการอภิปรายการเสวนาธรรมโดยผลัดการพูดผลัดกันฟัง 29 6 ปรุจจาวสิขนาถาแปลว่าถ้อยคำที่ถามตอบหมยถึงรูปแบบการเผยแพร่ที่ขึ้นต้นด้วยการถามตอบโดยอาจถามนาเพื่อกระตุ้นผู้ฟังให้ตอบเป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจภายหลังจกที่ได้อธิบายธรรมนั้นๆให้ฟังหรือระหว่างที่สนทนาธรรมกันเพื่อกระตุ้นเร้าใจให้ผู้สนทนาเกิดความตื่นตัวอยู่เสมอเป็นรูปแบบการเผยแพร่ที่พระพุทของคหรง

ว่าถ้อยคำที่กล่าวสอนให้เห็นจรงหมยถึงคากล่าวสอนในลักษณะข่าๆครั้งแล้วครั้งเล่าย้าเดือนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความจำได้เกิดความขินหูเป็นรูปแบบการเผยแพร่อีกวิธีหนึ่งซึ่งพระพุทของคหรงนำมาใช้ดรัสพราสอนโดยเฉพะแก่บรรดาพุททบริษัทฝ่ายบรรพชิตหรือสหธรรมิก 5 คือภิกษุภิกษุณีสิกขมานาสามเณรสามเณรรวมทั้งนักบวชที่อยู่ใกล้ชิดดงเช่นที่ทงรับสั่งกะทานพระอรพทความว่าอรพทที่เราจักกระหนาบแล้วกระหนาบอีกใครมีสาระก็ตั้งอยู่ใดใครไม่มีสาระก็ตั้งออกไประต้นเหือทาโดยส่วนมากจะเป็นคาสอนประเภทความไม่ประมาทความสามัคคีความเพียรพยายามสติสัมปชัญญะความอดทนซึ่งพระพุทของคหรงย้าเดือนพุททบริษัทอยู่เนืองๆ 5 ธรรมสากัจจถาธรรมสากัจจถาแปลว่าถ้อยคำที่สนทนากันในทางธรรมหมยถึงการสนทนาธรรมเป็นทานองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันบางครั้งมาในรูปแบบคำถามเพื่อแสวงหาความถูกต้องหรือปรับความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นรูปแบบการเผยแพร่ที่พระพุทของคหรงใช้บางโอกาสเพื่อทงรับรองความคิดเห็นของ ผู้ฟังบ้างเพิ่มเติมบ้างปรับปรุงบ้างปฏิเสทบ้างตามควรแก่กรณีปัจจุบันนอกจากจะเรียกว่าการสนทนาธรรมแล้วอาจเรียกว่าการอภิปรายธรรมการเสวนาธรรมโดยผลัดกันพูดผลัดกันฟังอีกด้วย 6 ปรุจจาวสิขนาถาแปลว่าถ้อยคำที่ถามตอบหมยถึงรูปแบบการเผยแพร่ที่ขึ้นต้นด้วยการถามตอบโดยอาจถามนาเพื่อกระตุ้นผู้ฟังให้ตอบเป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจภายหลังจกที่ได้อธิบายธรรมนั้นๆให้ฟังหรือระหว่างที่สนทนาธรรมกันเพื่อกระตุ้นเร้าใจให้ผู้สนทนาเกิดความตื่นตัวอยู่เสมอ

ใช้ประกอบกับการแสดงพระธรรมเทศนาอื่น ๆ ภายหลังจากที่ตรัสอธิบายความหมายของธรรมนั้นๆ 30 7 ชัมมเทสนากถาแปลว่าถ้อยคำที่แสดงธรรมคือการแสดงพระธรรมเทศนา นั่นเองเป็นการแสดงธรรมสั่งสอนชี้แจงเรื่องความดีความชั่วประโยชน์และมิใช่ประโยชน์ เพื่อให้ละชั่วประพฤติดีทำจิตใจให้บริสุทธิ์เป็นรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ปรากฏมากในพระสูตรต้นตปีฏก 31 ในปัจจุบันการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ทั้งวัดและพระสงฆ์ได้ทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

เหนือ 3 ด้านคือ 1 การทำงานเป้นทีม 2 ศักยภาพพระธรรมจาริก 3 การมีส่วนร่วมดังนี้ 36 36 พระอรุณเมธีพุทธภิกษุทรานนท์และนรินทรชัยพัฒน์พงศาปัจจัยที่ส่งผลการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงของโครงการพระธรรมจาริกในพื้นที่ภาคเหนือในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพายัพพาร์อิสเทิร์นปีที่ 8 ฉบับที่ 2 ธันวาคม 2557 พฤษภาคม 2558 หน้า 122

ในการแก้ไขปัญหาความยากจนภายใต้โครงสร้างของศูนย์อำนวยความสะดวกความยากจนและพัฒนาชนบทตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกระทรวงมหาดไทยศจพทโดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการบริหารจัดการเชิงพื้นที่มาเป็นแนวทางการปฏิบัติงานและให้บูรณาการทำงานกับหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วนร่วมกับชุมชนในการตรวจสอบครัวเรือนยากจนกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาคความยากจนบูรณาการกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ร่วมกับชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจน 38 37 ชุดไทย 25 61 46 38 อัสสนีย์พรหมสาขาณสกลนครและคณะยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา

ของผู้ฟังปัจจุบันเรียกว่าสนทนาธรรมอภิปรายธรรมเสวนาธรรมผลัดกันพูดผลัดกันฟัง 6 ปรากฏวิชันนากถาแปลว่าถ้อยคำที่ถามตอบขึ้นต้นด้วยการถามตอบเป็นการกระตุ้นผู้ฟังให้ตอบทดสอบความรู้หลังจากอธิบายธรรมหรือระหว่างสนทนาเช่นในการแสดงอนัตตลักษณะสูตรโปรดพระปัญจวัคคีย์ทรงอธิบายว่ารูปเวทนาสัญญาสังขารและวิญญาณเป็นอนัตตาโดยลำดับแล้วตรัสถามว่าพวกเขาเข้าใจข้อความตามที่กล่าวมาอย่างไรรูปเที่ยงหรือไม่เที่ยงพระปัญจวัคคีย์ทูลตอบว่าไม่เที่ยงพระพุทธเจ้าข้า 7 ชัมมเทสนากถาหรือเขียนว่าธรรมเทศนากถาแปลว่าถ้อยคำที่แสดงธรรมคือการเทศน์หรือการแสดงพระธรรมเทศนาปีที่ 17 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2560 23 เป็นการแสดงธรรมสั่งสอนเรื่องบาปบุญคุณโทษประโยชน์และมิใช่ประโยชน์เพื่อให้ละชั่วประพฤติดีทำจิตใจให้บริสุทธิ์เป็นรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระสูตรต้นตปีฏกสิ่งที่มีอิทธิพลในกระบวนการเผยแผ่อิทธิพลที่มีผลต่อการเผยแผ่มีอยู่ 5 ประการคือข้อมูลหรือสิ่งที่นำเสนอออกไปเผยแผ่ข้อมูลที่น่าไปใช้ในการสื่อสารเงื่อนไขด้านเวลาธรรมชาติของสังคมชุมชนที่จะเผยแผ่และการยอมรับการรับรู้อารมณ์มนุษย์มีนิสัยเป็นปกติหรือความเคยชินแตกต่างกันไปแต่ละบุคคลที่เกิดจากการสั่งสมในชีวิตตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันความประพฤติที่เป็นปกติหรือความเคยชิน 6 ประเภทหรือจริต 6 ได้แก่แรกอาจจริตจะมีพฤติกรรมรักสวยรักงามมีพฤติกรรม 8 ลักษณะมารยาทจับจดโอ้อวดทำตัวเด่นวางอำนาจถูกผู้อื่นถือตัวแบ่งชั้นวรรณะชอบเยินยอนน้อยใจให้ผู้อื่นไม่พอใจสิ่งของตนเองมีใจโลเลไม่มั่นคงโทสจริตพฤติกรรมที่แสดงออก 6 ประการโกรธง่ายใจร้อนพาลหาเรื่อง

พุทธบูรณาการสรีรน้อยสงวน 2560 3 แนวทางการพัฒนางานสาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธสู่ความยั่งยืนปรากฏว่าองค์ประกอบ 4 ด้านได้แก่การพัฒนาศาสนทายาทการพัฒนากิจกรรมการพัฒนาความรู้และการพัฒนาเครือข่ายมีความคล้ายคลึงกับผลงานวิจัยของพระอรุณเมธีพุทธภิกษุทรานนท์และนรินทรชัยพัฒน์พงศาปัจจัยที่ส่งผลการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงของโครงการพระธรรมจาริกในพื้นที่ภาคเหนือซึ่งพบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการพัฒนางานได้แก่ 1 การสร้างบุคลากรและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมงาน 2 ประสบการณ์ทำงานของพระธรรมจาริกและการสร้างแรงจูงใจในการทำงานและ 3 การมีส่วนร่วมในการ 300 Vol8 No3 March 2021 ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 เดือน มีนาคม 2564 ดำเนินงานระหว่างพระธรรมจาริกแกนนำชุมชนและชาวบ้านพระอรุณเมธีพุทธภิกษุทรานนท์และนรินทรชัยพัฒน์พงศา 2558 และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปิฎกาสมคิดนาคสีโลและคณะเรื่องบทบาทของพระสังฆาธิการในการช่วยเหลือแก่ลูกประชาชนอำเภอวังทรายพูนจังหวัดพิจิตร

มทโดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการบริหารจัดการเชิงพื้นที่มาเป็นแนวทางการปฏิบัติงานและให้บูรณาการทำงานกับหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วนร่วมกับชุมชนในการตรวจสอบครัวเรือนยากจนกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาคความยากจนบูรณาการกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ร่วมกับชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจนสำหรับแนวทางการแก้ปัญหาความยากจนกระทรวงมหาดไทยกรมการพัฒนาชุมชน 2551 หน้า 13 ได้กำหนดกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนใน 2 ระดับคือระดับครัวเรือนและระดับชุมชนในระดับครัวเรือนให้ความสำคัญกับลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ขยายโอกาสเพื่อให้ความรู้แก่ครัวเรือนยากจนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรมีรายได้เพิ่มขึ้นมีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนมีการออมรวมทั้งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการจัดทำบัญชีรับจ่ายและแผนชีวิตครัวเรือนส่วนในระดับชุมชนให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยกระบวนการแผนชุมชนและการจัดการความรู้เพื่อนำไปสู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ระดับคือพออยู่พอกินอยู่ดีกินดีมีศรีสุขการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับครัวเรือนมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับศักยภาพของครัวเรือนแต่ละกลุ่มโดยมีเป้าหมายให้ครัวเรือนดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 23 000 บาทต่อคนต่อปีตั้งนี้ครัวเรือนที่สามารถพัฒนาตนเองได้เน้นการดำเนินการโดยใช้ 4 ฐานการเรียนรู้คือ 1 การปรับทัศนคติ 2 เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 3 เรียนรู้แหล่งทุนและการออม 4 เรียนรู้การทำบัญชีครัวเรือนและการจัดทำแผนชีวิตโดยระดมความร่วมมือในการทำงานของส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนและภาคเอกชนมุ่งแก้ปัญหาให้แก่

ที่ประชาชนไม่มีรายได้เพียงพอที่จะมีชีวิตอยู่ได้และ 2 ความยากจนสัมพัทธ์โดยเป็นการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มของประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน 40 ความยากจนคือสภาพซึ่งบุคคลขาดการครอบครองทรัพยากรหรือเงินเช่นความยากจนสัมบูรณ์ Absolute Poverty หรือความยากจนขั้นแค้น Destitution หมายถึงบุคคลที่ขาดความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งโดยทั่วไปได้แก่น้ำจืดและอาหารที่สะอาดโภชนาการสาธารณสุขการศึกษาเครื่องนุ่งห่มและที่พักอาศัย 41 ความยากจนหมายถึงสภาพการดำรงชีวิตของบุคคลซึ่งมีราย

เด็กกาพำที่ไม่มีใครดูแลที่เหมาะสมเป็นหมายเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ต้องดูแลลูกหลานมากโดยไม่มีงานขาดทุนทรัพย์ขาดความสามารถที่จะหางานและหารายได้หรือไม่ได้รับความช่วยเหลือเพียงพอแก่การยังชีพในเกณฑ์มาตรฐานจากการพิจารณาสภาพการดำรงชีวิตผู้เขียนพิจารณาเห็นว่าในพระพุทธศาสนาหลักธรรมข้อหนึ่งที่ชาวพุทธสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นฐานแนวคิดและการปฏิบัติในการบรรเทาความยากจนได้เป็นอย่างดี หลักธรรมนั้นก็คือนิพพานธรรมซึ่งมีลำดับการปฏิบัติ 4 ขั้นได้แก่ซึ่งประกอบด้วยข้อปฏิบัติ 4 ประการคือ 1 ปัญญาอรุณรังสีที่ควรรู้ 2 สังจะความจริงใจคือประพฤติดีก็ได้จริง 3 จาคะสละสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความจริงใจและ 4 อุปสมะสงบใจจากสิ่งที่เป็นข้าศึกแก่ความสงบ 3 หากบุคคลใช้หลักอริยฐานธรรม 4 ประการนี้เป็นฐานแนวคิดและปฏิบัติงานเสริมสร้างรายได้และปัจจัยเครื่องบริโภคนั้นจะสามารถบรรเทาความยากจนในยามวิกฤติทางเศรษฐกิจลงได้อย่างเหมาะสมโดยมีรายได้หรือปัจจัยพอเพียงต่อการเลี้ยงชีพไม่ต้องกู้หนี้ยืมสินจากที่ใดๆให้เป็นภาระของตนในอนาคต 2 ความยากจนความยากจนเป็นสภาพซึ่งบุคคลขาดการครอบครองทรัพยากรหรือเงินความยากจนสัมบูรณ์หรือความยากจนขั้นแค้นหมายถึงบุคคลที่ขาดความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งโดยทั่วไปได้แก่น้ำจืดและอาหารที่สะอาดโภชนาการสาธารณสุขการศึกษาเครื่องนุ่งห่มและที่พักอาศัยมีการประเมินว่าปัจจุบันมีประชากรราว 1 700 ล้านคนอาศัยอยู่ในความยากจนสัมบูรณ์ ความยากจนสัมพัทธ์หมายถึงการขาดระดับทรัพยากรหรือรายได้ตามปกติหรือระดับที่สังคมยอมรับเมื่อเทียบกับบุคคลอื่นในสังคมหรือประเทศในอดีตที่ผ่านมาส่วนใหญ่ความยากจนถูกมองว่าหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นเดียวกับวิธีการผลิต

ได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายและไม่สามารถจะบำบัดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจจนเป็นเหตุให้บุคคลนั้นมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานที่สังคมวางไว้หรือสภาพการดำรงชีวิตของบุคคลที่มีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายไม่สามารถจะหาสิ่งจำเป็นมาสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจได้อย่างเพียงพอจนทำให้บุคคลนั้นมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สังคมวางไว้ความยากจนขึ้นอยู่กับมาตรฐานของแต่ละสังคมปัญหาเรื่องความยากจนกำลัง

ด้วยในขณะที่สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2546 กล่าวว่าความยากจนหมายถึงความยากจนในเชิงเศรษฐกิจซึ่งพิจารณาที่ระดับรายได้หรือฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลว่ามีรายได้ไม่เพียงพอกับการดำรงชีพได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำหรือมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานคุณภาพชีวิตขั้นต่ำที่ยอมรับได้ในแต่ละสังคม OXFAM ได้เปิดเผยว่าในปี 2018 เป็นปีที่คนรวยขึ้นในขณะที่คนจนก็จนลงช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นโดยมหาเศรษฐีที่รวยที่สุดในโลก 26 คนแรกเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเทียบเท่ากับทรัพย์สินของพลเมืองโลกที่ยากจนกว่า 38 พันล้านคนรวมกันซึ่งนับเป็นครึ่งหนึ่งของพลเมืองโลก The Standard 2562 โดยสรุปความยากจนหมายถึงการดำรงชีวิตของบุคคลซึ่งมีรายได้น้อยไม่เพียงพอกับรายจ่ายและไม่สามารถจะตอบสนองต่อความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจจนเป็นเหตุให้บุคคลนั้นมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานที่สังคมวางไว้หรือสภาพการดำรงชีวิตของบุคคลที่มีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายไม่สามารถจะหาสิ่งจำเป็นมาสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจได้อย่างเพียงพอจนทำให้บุคคลนั้นมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่สะสมมายาวนานเป็นภาวะความขาดแคลนไม่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระดับบุคคลส่งผลให้เกิดความทุกข์ยากในการดำเนินชีวิตรวมถึงการขาดโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตในหลายด้านและส่งผลต่อการพัฒนาในระดับประเทศตามมาในที่สุดภาพรวมของความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับโลกเมื่อกล่าวถึงความยากจนในระดับโลกจะหมายถึงความยากจนด้านตัวเงิน Monetary Poverty หรือผู้ที่ไม่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนข้อมูล

41 1 คนจนพื้นฐานหรือคนจนเชิงกายภาพหมายถึงคนที่ขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตมักไม่เป็นที่รู้จักของสังคมสาเหตุแห่งปัญหามางส่วนเกิดจากที่ดินทำกินมีจำกัดในขณะที่ครอบครัวขยายตัวไม่มีที่ดินพอเพียงที่จะทำกินเด็กรุ่นใหม่ไม่มีทักษะการเกษตรและไม่มีที่ไปสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มดังนี้ 11 กลุ่มคนจนทั่วไปหมายถึงกลุ่มคนจนที่มีที่ดินทำกินบ้างแต่มีที่ดินน้อยไม่เพียงพอหรือไม่

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความยากจนวันที่๑๐พฤษภาคม๒๕๕๖ณ โรงแรมโรสการ์เด้นจังหวัดนครปฐม๒๕๕๖หน้า๑๖ 5 รัตยาต่างประเด็นแนวทางการแก้ปัญหาความยากจนกรณีศึกษากลุ่มคนจนที่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงสีในตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์๒๕๕๒หน้า๑๐ 6 ลักษณะฐานะสมบูรณ์กระบวนการแก้ไขปัญหาความยากจนของคนจนในเขตเมืองใหม่ด้วยการใช้พลังชุมชนกรณีศึกษากลุ่มนอกร้างแรงงานในชุมชนภาณุมาภรณ์เขตจอมทอง กรุงเทพมหานครวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี๒๕๕๐หน้า๑๑ 07 8395 indd 85 31 5 2561 21 50 15 วารสารมหาจุฬาริชาการปีที่๕ฉบับพิเศษ 86 คนจนมีลักษณะอย่างไร นักวิชาการได้อธิบายถึงลักษณะของคนจนโดยพิจารณาถึงสภาพความเป็นอยู่และสาเหตุของความยากจนแบ่งเป็น๓ประเภท 7 ได้แก่อคนจนพื้นฐานหรือคนจนเชิงกายภาพหมายถึงคนที่ขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตมักไม่เป็นที่รู้จักของสังคมหาตัวอยากสาเหตุแห่งปัญหามางส่วนเกิดจากที่ดินทำกินมีจำกัดในขณะที่ครอบครัวขยายตัวไม่มีที่ดินพอเพียงที่จะทำกินเด็กรุ่นใหม่ไม่มีทักษะการเกษตรและไม่มีที่ไปคนจนพื้นฐานสามารถแบ่งออกได้เป็น๒กลุ่ม๑๑กลุ่มคนจนทั่วไปหมายถึงกลุ่มคนจนที่มีที่ดินทำกินบ้างแต่มีที่ดินน้อยไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตรไม่มีเงินออมและไม่มีทรัพย์สินเงินทอง

เหมาะสมสำหรับทำการเกษตรไม่มีเงินออมและไม่มีทรัพย์สินสินถาวรหรืออาจมีทรัพย์สินถาวรบ้างแต่มีมูลค่าต่ำมักเป็นแรงงานที่มีทักษะขั้นพื้นฐานเท่านั้นได้รับค่าจ้างขั้นต่ำแต่มีภาระเลี้ยงดูครอบครัวมากเช่นมีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปทำให้ไม่พ้นสภาพยากจนการศึกษาไม่เกินระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 12 กลุ่มคนจนเรื้อรังหมายถึงกลุ่มที่มีสภาพความเป็นอยู่แร้นแค้นขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษาไม่มีเงินออมและ

ไม่มีทรัพย์สินใดๆทั้งทรัพย์สินถาวรและไม่ถาวรมีภาระครอบครัวสูงเช่นเด็กคนชราผู้ป่วยเรื้อรังและรุนแรงคนพิการหรือเป็นเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นแรงงานรับจ้างหมุนเวียนในภาคเกษตรหรือรับจ้างทั่วไปเป็นแรงงานที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำหรือต่ำกว่านั้นแต่ภาระเลี้ยงดูครอบครัวตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปหรือเป็นแรงงานเด็กต้องทำงานตั้งแต่อายุอย่างน้อยจนขาดโอกาสการศึกษาเพื่อหลุดพ้นความยากจนหรือคนว่างงานไม่มีรายได้ทางอื่น 2 คนเสี่ยงจนคน

ใกล้จนคนเกือบจนหมายถึงกลุ่มคนที่มีความอ่อนไหวหรือความเป็นไปได้ที่จะกลายเป็นคนจนง่ายตายเพราะสาเหตุหรือปัจจัยภายนอกไม่ว่าจะเป็นดินฟ้าอากาศแผ่นดินไหวน้ำท่วมหรือหัวหน้าครอบครัวเสียชีวิตคนกลุ่มนี้ไม่ขาดแคลนสิ่งจำเป็นหรือไม่มีปัจจัยพื้นฐานน้อยกว่าคนอื่นมากนักคนกลุ่มนี้เป็นเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเพียงพอจึงทำให้ต้องกู้หนี้ยืมสินนอกระบบหรือมีสินทรัพย์ถาวรอยู่บ้างแต่มีจำนวนน้อยหรือมีมูลค่าต่ำเป็นลูกจ้างที่มีรายได้พอ

ความยากจนของคนจนในเขตเมืองใหม่ด้วยการใช้พลังชุมชนกรณีศึกษากลุ่มนอกล่าลังแรงงานในชุมชนภาณุมาศเขตจอมทองกรุงเทพมหานครวิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี๒๕๕๐หน้า๑๑ 07 8395 indd 85 31 5 2561 21 50 15 วารสารมหาจุฬาริชากร ปีที่๕ฉบับพิเศษ 86 คนจนมีลักษณะอย่างไรนักวิชาการได้อธิบายถึงลักษณะของคนจนโดยพิจารณาถึงสภาพความเป็นอยู่และสาเหตุของความยากจนแบ่งเป็น๓ประเภท 7 ได้แก่๑คนจนพื้นฐานหรือคนจนเชิงกายภาพหมายถึงคนที่ขาดปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตมักไม่เป็นที่รู้จักของสังคมหาตัวยากสาเหตุแห่งปัญหาบางส่วนเกิดจากที่ดินทำกินมีจำกัดในขณะที่ครอบครัวขยายตัวไม่มีที่ดินพอเพียงที่จะทำกินเด็กรุ่นใหม่ไม่มีทักษะการเกษตรและไม่มีที่ไปคนจนพื้นฐานสามารถแบ่งออกได้เป็น๒กลุ่ม๑กลุ่มคนจนทั่วไปหมายถึงกลุ่มคนจนที่มีที่ดินทำกินบ้างแต่มีที่ดินน้อยไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสมสำหรับทำการเกษตรไม่มีเงินออมและไม่มีทรัพย์สินถาวรหรืออาจมีทรัพย์สินถาวรบ้างแต่มีมูลค่าต่ำมักเป็นแรงงานที่มีทักษะขั้นพื้นฐานเท่านั้นได้รับค่าจ้างขั้นต่ำแต่มีภาระเลี้ยงดูครอบครัวมากเช่นมีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่๓คนขึ้นไปทำให้ไม่พ้นสภาพยากจนการศึกษาไม่เกินระดับมัธยมศึกษาตอนต้น๑๒กลุ่มคนจนเรื้อรังหมายถึงกลุ่มที่มีสภาพความเป็นอยู่แร้นแค้นขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษาไม่มีเงินออมและไม่มีทรัพย์สินใดๆทั้งทรัพย์สินถาวรและไม่ถาวรมีภาระครอบครัวสูงเช่นเด็กคนชราผู้ป่วยเรื้อรังและรุนแรงคนพิการหรือเป็นคนเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำ

และรุนแรงคนพิการหรือเป็นคนเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นแรงงานรับจ้างหมุนเวียนในภาคเกษตรหรือรับจ้างทั่วไปเป็นแรงงานที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำหรือต่ำกว่านั้นแต่ภาระเลี้ยงดูครอบครัวตั้งแต่๓คนขึ้นไปหรือเป็นแรงงานเด็กต้องทำงานตั้งแต่อายุอย่างน้อยจนขาดโอกาสการศึกษาเพื่อหลุดพ้นความยากจนหรือคนว่างงานไม่มีรายได้ทางอื่น๒คนเสี่ยงจนคนใกล้จนคนเกือบจนหมายถึงกลุ่มคนที่มีความอ่อนไหวหรือความเป็นไปได้ที่จะกลายเป็นคนจนง่ายตายเพราะสาเหตุหรือปัจจัยภายนอกไม่ว่าจะเป็นดินฟ้าอากาศแผ่นดินไหวน้ำท่วมหรือหัวหน้าครอบครัวเสียชีวิตคนกลุ่มนี้ไม่ขาดแคลนสิ่งจำเป็นหรือไม่มีปัจจัยพื้นฐานน้อยกว่าคนอื่นมากนักคนกลุ่มนี้เป็นเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเพียงพอแต่ทำให้ต้องกู้หนี้ยืมสินนอกระบบหรือมีสินทรัพย์ถาวรอยู่บ้างแต่มีจำนวนน้อยหรือมีมูลค่าต่ำเป็นลูกจ้างที่มีรายได้พอสมควรแต่ไม่มั่นคงเช่นเป็นลูกจ้างชั่วคราวอายุมากหรือไม่มีทักษะแรงงานที่เหมาะสมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่มีโอกาสถูกปลดออกจากงานสูงกว่าแรงงานทั่วไปทำงานที่มีความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุสูงมักขาดความรู้ในการวางแผนชีวิตและแผนบริโภคที่ดี 7 สมชัยจิตสุนทรจัดความยากจนให้หมดไปภายใน๖ปีได้อย่างไรรอบแนวคิดองค์ความรู้และประเด็นปฏิบัติเอกสารประกอบการสัมมนาจัดความยากจนให้หมดภายใน๖ปีได้อย่างไรกรุงเทพมหานครสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย๒๕๕๖ 07 8395 indd 86 31 5 2561 21 50 15 คนจน๕๐๐นวัตกรรมสร้างความจนและแก้ปัญหาความจน 87 ๓คนจนเชิงเปรียบเทียบคนจนเชิงสัมพัทธ์คนจนเชิงโครงสร้างหมายถึงกลุ่มคนจนที่ไม่ถึงกับขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานแต่ขาด

และรุนแรงคนพิการหรือเป็นคนเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นแรงงานรับจ้างหมุนเวียนในภาคเกษตรหรือรับจ้างทั่วไปเป็นแรงงานที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำหรือต่ำกว่านั้นแต่ภาระเลี้ยงดูครอบครัวตั้งแต่๓คนขึ้นไปหรือเป็นแรงงานเด็กต้องทำงานตั้งแต่อายุอย่างน้อยจนขาดโอกาสการศึกษาเพื่อหลุดพ้นความยากจนหรือคนว่างงานไม่มีรายได้ทางอื่น๒คนเสี่ยงจนคนใกล้จนคนเกือบจนหมายถึงกลุ่มคนที่มีความอ่อนไหวหรือความเป็นไปได้ที่จะกลายเป็นคนจนง่ายตายเพราะสาเหตุหรือปัจจัยภายนอกไม่ว่าจะเป็นดินฟ้าอากาศแผ่นดินไหวน้ำท่วมหรือหัวหน้าครอบครัวเสียชีวิตคนกลุ่มนี้ไม่ขาดแคลนสิ่งจำเป็นหรือไม่มีปัจจัยพื้นฐานน้อยกว่าคนอื่นมากนักคนกลุ่มนี้เป็นเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเพียงพอแต่ทำให้ต้องกู้หนี้ยืมสินนอกระบบหรือมีสินทรัพย์ถาวรอยู่บ้างแต่มีจำนวนน้อยหรือมีมูลค่าต่ำเป็นลูกจ้างที่มีรายได้พอสมควรแต่ไม่มั่นคงเช่นเป็นลูกจ้างชั่วคราวอายุมากหรือไม่มีทักษะแรงงานที่เหมาะสมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่มีโอกาสถูกปลดออกจากงานสูงกว่าแรงงานทั่วไปทำงานที่มีความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุสูงมักขาดความรู้ในการวางแผนชีวิตและแผนบริโภคที่ดี 7 สมชัยจิตสุนทรจัดความยากจนให้หมดไปภายใน๖ปีได้อย่างไรรอบแนวคิดองค์ความรู้และประเด็นปฏิบัติเอกสารประกอบการสัมมนาจัดความยากจนให้หมดภายใน๖ปีได้อย่างไรกรุงเทพมหานครสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย๒๕๕๖ 07 8395 indd 86 31 5 2561 21 50 15 คนจน๕๐๐นวัตกรรมสร้างความจนและแก้ปัญหาความจน 87 ๓คนจนเชิงเปรียบเทียบคนจนเชิงสัมพัทธ์คนจนเชิงโครงสร้างหมายถึงกลุ่มคนจนที่ไม่ถึงกับขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานแต่ขาด

สมควรแต่ไม่มั่นคงเช่นเป็นลูกจ้างชั่วคราวอายุมากหรือไม่มีทักษะแรงงานที่เหมาะสมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่มีโอกาสถูกปลดออกจากงานสูงกว่าแรงงานทั่วไปทำงานที่มีความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุสูงมักขาดความรู้ในการวางแผนชีวิตและแผนบริโภคนิเวศที่ดี 3 คนจนซึ่งเปรียบเทียบคนจนเชิงสัมพัทธ์คนจนเชิงโครงสร้างหมายถึงกลุ่มคนจนที่ไม่ถึงกับขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานแต่ขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีและประโยชน์ที่ควรได้รับจากการพัฒนาต่างๆเป็นกลุ่มที่

กว่านั้นแต่การเสี่ยงถูกรอครัวตั้งแต่ตนขึ้นไปหรือเป็นแรงงานเด็กต้องทำงานตั้งแต่อายุน้อยต้องขาดโอกาสการศึกษาเพื่อลดพ้นความยากจนหรือคนว่างงานไม่มีรายได้ทางอื่นคนเสี่ยงจนคนใกล้จนคนเกือบจนหมายถึงกลุ่มคนที่มีความอ่อนไหวหรือความเป็นไปได้ที่จะกลายเป็นคนจนง่ายตายเพราะสาเหตุหรือปัจจัยภายนอกไม่ว่าจะเป็นดินฟ้าอากาศแผ่นดินไหวน้ำท่วมหรือหัวหน้าครอบครัวเสียชีวิตคนกลุ่มนี้ไม่ขาดแคลนสิ่งจำเป็นหรือไม่มีปัจจัยพื้นฐานน้อยกว่าคนอื่นมากนักคนกลุ่มนี้เป็นเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินเพียงพอแต่ทำให้ต้องกู้หนี้ยืมสินหรือมีสินทรัพย์ถาวรอย่างแต่มีจำนวนน้อยหรือมีมูลค่าต่ำเป็นลูกจ้างที่มีรายได้พอสมควรแต่ไม่มั่นคงเช่นเป็นลูกจ้างชั่วคราวอายุมากหรือไม่มีทักษะแรงงานที่เหมาะสมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่มีโอกาสถูกปลดออกจากงานสูงกว่าแรงงานทั่วไปทำงานที่มีความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุสูงมักขาดความรู้ในการวางแผนชีวิตและแผนบริโภคนิเวศที่ดี 7 สมชัยจิตสุขนซ์จัดความยากจนให้หมดไปภายในปีได้อย่างไรกรอบแนวคิดองค์ความรู้และประเด็นปฏิบัติการประกอบการสัมมนาจัดความยากจนให้หมดภายในปีได้อย่างไรกรุงเทพฯมหานครสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย๕๕๖ 07 8395 indd 86 31 5 2561 21 50 15 คนจน๔๐๖นวัตกรรมสร้างความรู้ความและแก้ปัญหาคความจน 87 คนจนเชิงเปรียบเทียบคนจนเชิงสัมพัทธ์คนจนเชิงโครงสร้างหมายถึงกลุ่มคนจนที่ไม่ถึงกับขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานแต่ขาดโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีและประโยชน์ที่ควรได้รับจากการพัฒนาต่างๆเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาไม่สูงนักไม่เก็บมัธยมศึกษาคุณภาพหลักสูตรไม่เหมาะสมการกระจายรายได้ไม่เพียงพอข้อมูล

43 มีอยู่ 4 กลุ่มปัจจัย 48 ได้แก่ 1 ท่าที่ต่อชีวิต 2 ปัจจัยการผลิตและการเข้าถึงทรัพยากรของสังคม 3 ความสัมพันธ์ไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคม 4 ระบบสวัสดิการสาธารณสุขของความยากจนยังสามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวทางใหญ่ๆคือ 49 1 สาเหตุจากปัจจัยภายในได้แก่ 1 การมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพต่ำเนื่องจากการขาดโอกาสในการศึกษาและพัฒนาทักษะต่างๆ 2 การขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ 3 การมีปัญหาสุขภาพ 4 การมีภาวะ

ไทย 2546 นิยามว่าความยากจนหมายถึงความยากจนในเชิงเศรษฐกิจซึ่งพิจารณาที่ระดับรายได้หรือฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลว่ามีรายได้ไม่เพียงพอกับการดำรงชีวิตได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำหรือมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานคุณภาพชีวิตขั้นต่ำที่ยอมรับได้ในแต่ละสังคมสรุปความได้ว่าความยากจนคือสภาพการดำรงชีวิตของบุคคลครอบครัวหรือกลุ่มใดในประชากรซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายและไม่สามารถจะบำบัดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจจนเป็นเหตุให้บุคคลนั้นมีการขาดแคลนและไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจและสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานที่สังคมวางไว้หรือสภาพการดำรงชีวิตของบุคคลที่มีรายได้ไม่พอกับรายจ่ายไม่สามารถจะหาสิ่งจำเป็นมาสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจได้อย่างเพียงพอจนทำให้บุคคลนั้นมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่สังคมวางไว้สาเหตุของปัญหาความยากจนสาเหตุของความยากจนสามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวทางใหญ่ๆคือ <http://panha.khuamyakjon.blogspot.com> 11 ธันวาคม 2559 สาเหตุจากปัจจัยภายในได้แก่การมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพต่ำเนื่องจากการขาดโอกาสในการศึกษาและพัฒนาทักษะต่างๆการขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์การมีปัญหาด้านสุขภาพการมีภาระในการเลี้ยงดูครอบครัวที่มีขนาดใหญ่การมีทรัพย์สินและที่ดินในการทำกินน้อยปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุภายในบุคคลที่ทำให้บุคคลกลายเป็นคนจนได้สาเหตุจากปัจจัยภายนอกได้แก่นโยบายการพัฒนาที่ไม่สมดุลของภาครัฐเช่นการเน้นพัฒนาเมือง

45 ข่าวสารที่เป็นประโยชน์นอกจากนี้การมีปัญหาด้านสุขภาพและการมีภาระในการเลี้ยงดูครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ประกอบกับการมีทรัพย์สินและที่ดินในการทำกินน้อย 2 สาเหตุจากปัจจัยภายนอกได้แก่ นโยบายการพัฒนาที่ไม่สมดุลของภาครัฐที่เน้นพัฒนาเมืองมากกว่าพัฒนาชนบทหรือการพัฒนาชนบทที่เน้นแต่ทุนทางกายภาพโดยขาดการส่งเสริมทุนทางสังคมเน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมมากกว่าการเกษตรเน้นการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติต่างๆเพื่อการพาณิชย์โดยไม่ได้นำถึงถึงความยั่งยืนเน้นเป้าหมาย

สาเหตุของความยากจนสามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวทางใหญ่ๆคือ <http://panha.khuamyakjon.blogspot.com> 11 ธันวาคม 2559 สาเหตุจากปัจจัยภายในได้แก่การมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพต่ำเนื่องจากการขาดโอกาสในการศึกษาและพัฒนาทักษะต่างๆการขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์การมีปัญหาด้านสุขภาพการมีภาระในการเลี้ยงดูครอบครัวที่มีขนาดใหญ่การมีทรัพย์สินและที่ดินในการทำกินน้อยปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุภายในบุคคลที่ทำให้บุคคลกลายเป็นคนจนได้สาเหตุจากปัจจัยภายนอกได้แก่ นโยบายการพัฒนาที่ไม่สมดุลของภาครัฐเช่นการเน้นพัฒนาเมืองมากกว่าพัฒนาชนบทหรือการพัฒนาชนบท 65 Journal of MCU Buddhapanya Review Vol 1 No 3 September December การเน้นแต่ทุนทางกายภาพโดยขาดการส่งเสริมทุนทางสังคมเน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมมากกว่าการเกษตรการเน้นการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติต่างๆเพื่อการพาณิชย์โดยไม่ได้นำถึงถึงความยั่งยืนการเน้นเป้าหมายการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าการกระจายรายได้ให้กับประชากรการเน้นการเปิดประเทศมากเกินไปในขณะที่ยังไม่มีมาตรการรองรับผลกระทบในด้านต่างๆที่ดีพอกระบวนการทางกฎหมายที่เป็นตัวสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมระบบราชการไม่เอื้อต่อการแก้ปัญหาความยากจนทั้งในแง่ขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนและล่าช้าความซ้ำซ้อนของหน่วยงานต่างๆในขั้นตอนการปฏิบัติการความไม่สอดคล้องกันของแผนงานและงบประมาณในระดับต่างๆสมบูรณ์วิธีนั้นที่และคณะ 2547 สรุปสาเหตุของปัญหาความยากจนเอาไว้ 4 ประการคือ 1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจหมายถึงการขาดแคลนทรัพย์สินที่จะก่อให้เกิดรายได้ไม่ว่าจะเป็นที่ดินทุนทรัพยากรมนุษย์รวมถึงโอกาสที่จะหาอาชีพทรัพย์สินเหล่า

และนอกภาคเกษตรมีโอกาเข้าถึงแหล่งทุนมีการออมรวมทั้งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการจัดทำบัญชีรับจ่ายและแผนชีวิตครัวเรือน 2 ระดับชุมชนให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยกระบวนการแผนชุมชนและการจัดการความรู้เพื่อมุ่งไปสู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ระดับคือพออยู่พอกินอยู่ดีกินดีมีศรีสุข 55 พาริชาตระดมระยงานศึกษาการแก้ไขปัญหาความยากจน

รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการจัดทำบัญชีรับจ่ายและแผนชีวิตครัวเรือนส่วนในระดับชุมชนให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยกระบวนการแผนชุมชนและการจัดการความรู้เพื่อมุ่งไปสู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ระดับคือพออยู่พอกินอยู่ดีกินดีมีศรีสุขการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับครัวเรือนมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับศักยภาพของครัวเรือนแต่ละกลุ่มโดยมีเป้าหมายให้ครัวเรือนดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 23 000 บาทต่อคนต่อปีตั้งนี้ครัวเรือนที่สามารถพัฒนาตนเองได้เน้นการดำเนินการโดยใช้ 4 ฐานการเรียนรู้คือ 1 การปรับทัศนคติ 2 เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 3 เรียนรู้แหล่งทุนและการออม 4 เรียนรู้การทำบัญชีครัวเรือนและการจัดทำแผนชีวิตโดยระดมความร่วมมือในการทำงานของส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนและภาคเอกชนมุ่งแก้ปัญหาให้แก่ครัวเรือนที่ยากจนเพื่อให้เกิดการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ขยายโอกาสเพื่อให้ครัวเรือนยากจนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรรวมทั้งแก้ไขปัญหาอื่นๆที่ส่งผลต่อความยากจนสำหรับกลุ่มที่ควรส่งเสริมและช่วยเหลือคนพิการผู้สูงอายุฯเน้นการจัดการสวัสดิการโดยส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนเงินสงเคราะห์จัดสวัสดิการชุมชนหรือฝึกอาชีพผู้ด้อยโอกาสจากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานปี 2552 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสกลนคร 2552 หน้า 8687 พบว่าอำเภอโคกศรีสุพรรณยังมีครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 23 000 บาทคนปีจำนวน 30 ครัวเรือนซึ่งถือ

รู้กันอย่างสม่ำเสมอแนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนจึงควรเน้นบทบาทของชุมชนมากขึ้นเช่นการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความยากจนในท้องถิ่นของตนเองและ 56 อัสนีย์พรหมสาขาณสกลนครยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยตนเองในระดับครัวเรือนกรณีศึกษาครัวเรือนที่มีรายได้ตกเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานอำเภอโคกศรีสุพรรณจังหวัดสกลนครในวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครปีที่ 11 ฉบับที่ 53 เมษายนมิถุนายน 2557 48 57 รวมผลงานวิจัยของมูลนิธิ

เปรียบเทียบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและแนวคิดในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเอกสารอ้างอิงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2563 ยุทธศาสตร์ชาติความยากจนพศ 25482551 ออนไลน์สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2563 แหล่งที่มา http://www.moacgoth.ccpm.kere.d1.pdf อัสนีย์พรหมสาขาณสกลนคร 2557 ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยตนเองในระดับครัวเรือนกรณีศึกษาครัวเรือนที่มีรายได้ตกเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานอำเภอโคกศรีสุพรรณจังหวัดสกลนครวารสารบัณฑิตศึกษา 11 53 4552 กรมการพัฒนาชุมชน 2556 แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกรุงเทพมหานครกรมการพัฒนาชุมชนทรัพย์สินปัญหา 2560 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านที่มีผลการประเมินระดับดีมากในเขตอำเภอพรหมพิรามจังหวัดพิษณุโลกการศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารจัดการภาครัฐบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามอัสนีย์พรหมสาขาณสกลนคร 2557 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดนครปฐมวิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น 134 Journal of Modern Learning Development Vol 6 No 3 May June 2021 อุมารัตน์เดโชพันธ์ 2551 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านให้ประสบความสำเร็จในระดับมาตรฐานที่ 1AAA ของจังหวัดสระบุรีปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการจัดการบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ก่อให้เกิดความยากจนยังประกอบด้วย 1 การวัดความยากจนเชิงสัมบูรณ์ Absolute Poverty เป็นการพิจารณาความยากจนโดยใช้เกณฑ์แบบสัมบูรณ์เป็นการกำหนดระดับความยากจนที่ชัดเจนโดยคำนวณความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพออกมาเป็นตัวเงินซึ่งกำหนดปริมาณเงินหรือรายได้ขั้นต่ำที่มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยจะใช้เส้นความยากจน Poverty Line เป็นเครื่องชี้วัดความยากจนเป็นเกณฑ์ที่จะสะท้อนระดับค่าครองชีพขั้นต่ำที่สุดที่มนุษย์จะยังชีพอยู่ได้ 2 การวัดความยากจนเชิง

ความจนความจนสามารถวัดได้จากตัวชี้วัดความจนจากปัจจัยในด้านต่างๆที่ก่อให้เกิดความยากจนประกอบด้วย๑การวัดความยากจนเชิงสัมบูรณ์ Absolute Poverty เป็นการพิจารณาความยากจนโดยใช้เกณฑ์แบบสัมบูรณ์เป็นการกำหนดระดับความยากจนที่ชัดเจนโดยคำนวณความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพออกมาเป็นตัวเงินซึ่งกำหนดปริมาณเงินหรือรายได้ขั้นต่ำที่มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยจะใช้เส้นความยากจน Poverty Line เป็นเครื่องชี้วัดความยากจนเป็นเกณฑ์ที่จะสะท้อนระดับค่าครองชีพขั้นต่ำที่สุดที่มนุษย์จะยังชีพอยู่ได้๒การวัดความยากจนเชิงสัมพัทธ์หรือเชิงเปรียบเทียบ Relative Poverty พิจารณาความยากจนโดยเปรียบเทียบระดับรายได้ต่างๆของประชากรแต่ละกลุ่มซึ่งเป็นเครื่องชี้สถานะการกระจายรายได้การวัดความยากจนเชิงสัมพัทธ์หรือเชิงเปรียบเทียบมี๒วิธีคือการเปรียบเทียบระดับรายได้ต่างๆของประชากรแต่ละกลุ่มว่ามีความแตกต่างในส่วนแบ่งของรายได้ทั้งหมดอย่างไรและการเปรียบเทียบรายได้ของคนจนกับรายได้เฉลี่ยของคนทั้งประเทศ๓การวัดความยากจนโดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน๖ประการวัดความยากจนเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อเน้นคุณภาพชีวิตที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้แบ่งได้เป็น๘หมวดได้แก่สุขภาพอนามัยที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมได้รับการศึกษาและรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ครอบคลุมครัวสุขสบายมีอาชีพและรายได้พอเพียงมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมีการพัฒนาจิตใจและมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมคนจน๔๐กับนวัตกรรมสร้างความจนคนจนในแต่ละยุคนี้ผู้เขียนจะเปรียบเทียบให้เห็นประเด็นได้ดังนี้คนจน๑๐คือเป็นคนจนในยุคแรกแรกจะใช้ชีวิตอยู่บน

สัมพัทธ์หรือเชิงเปรียบเทียบ Relative Poverty พิจารณาความยากจนโดยเปรียบเทียบระดับรายได้ต่างๆของประชากรแต่ละกลุ่มซึ่งเป็นเครื่องชี้สถานะการกระจายรายได้การวัดความยากจนเชิงสัมพัทธ์หรือเชิงเปรียบเทียบมี 2 วิธีคือ 1 การเปรียบเทียบระดับรายได้ต่างๆของประชากรแต่ละกลุ่มว่ามีความแตกต่างในส่วนแบ่งของรายได้ทั้งหมดอย่างไร และ 2 การเปรียบเทียบรายได้ของคนจนกับรายได้เฉลี่ยของคนทั้งประเทศ 3 การวัดความยากจนโดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานไปสุกรวัดความ

โอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีและประโยชน์ที่ควรได้รับจากการพัฒนาต่างๆเป็นกลุ่มที่มีการศึกษาไม่สูงนักไม่เก็บมัธยมศึกษาคุณภาพหลักสุดสุดไม่เหมาะสมการกระจายรายได้ไม่ดีพอขาดข้อมูลข่าวสารเมื่อเปรียบเทียบกับคนชั้นกลางข้าราชการและนายทุนมีทุนทางสังคมอยู่บ้างแต่เป็นระบบอุปถัมภ์มีอำนาจครอบงำอะไรคือตัวชี้วัดความจนความจนสามารถวัดได้จากตัวชี้วัดความจนจากปัจจัยในด้านต่างๆที่ก่อให้เกิดความยากจนประกอบด้วย๑การวัดความยากจนเชิงสัมบูรณ์ Absolute Poverty เป็นการพิจารณาความยากจนโดยใช้เกณฑ์แบบสัมบูรณ์เป็นการกำหนดระดับความยากจนที่ชัดเจนโดยคำนวณความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพออกมาเป็นตัวเงินซึ่งกำหนดปริมาณเงินหรือรายได้ขั้นต่ำที่มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยจะใช้เส้นความยากจน Poverty Line เป็นเครื่องชี้วัดความยากจนเป็นเกณฑ์ที่จะสะท้อนระดับค่าครองชีพขั้นต่ำที่สุดที่มนุษย์จะยังชีพอยู่ได้๒การวัดความยากจนเชิงสัมพัทธ์หรือเชิงเปรียบเทียบ Relative Poverty พิจารณาความยากจนโดยเปรียบเทียบระดับรายได้ต่างๆของประชากรแต่ละกลุ่มซึ่งเป็นเครื่องชี้สถานะการกระจายรายได้การวัดความยากจนเชิงสัมพัทธ์หรือเชิงเปรียบเทียบมี๒วิธีคือการเปรียบเทียบระดับรายได้ต่างๆของประชากรแต่ละกลุ่มว่ามีความแตกต่างในส่วนแบ่งของรายได้ทั้งหมดอย่างไรและการเปรียบเทียบรายได้ของคนจนกับรายได้เฉลี่ยของคนทั้งประเทศ๓การวัดความยากจนโดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานไปสุกรวัดความยากจนเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อเน้นคุณภาพชีวิตที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้แบ่งได้เป็น๘หมวด

ยากจนเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อเน้นคุณภาพชีวิตที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้แบ่งได้เป็น 8 หมวดได้แก่ 1 สุขภาพอนามัยดี 2 ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 3 ได้รับการศึกษาและรับรู้อาสาสมัครที่เป็นประโยชน์ 4 ครอบครัวสุขสบาย 5 มีอาชีพและรายได้พอเพียง 6 มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน 7 มีการพัฒนาจิตใจ และ 8 มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 60 สำหรับสหประชาชาติ UN ระบุว่าเส้นความยากจนหรือ Poverty Line ต้องเป็นผู้

รายได้การวัดความยากจนเชิงสัมพัทธ์หรือเชิงเปรียบเทียบมี๒วิธีคือการเปรียบเทียบระดับรายได้ต่างๆของประชากรแต่ละกลุ่มว่ามีความแตกต่างในส่วนแบ่งของรายได้ทั้งหมดอย่างไรและการเปรียบเทียบรายได้ของคนจนกับรายได้เฉลี่ยของคนทั้งประเทศ๓การวัดความยากจนโดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานไปสุกรวัดความยากจนเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานเพื่อเน้นคุณภาพชีวิตที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้แบ่งได้เป็น๘หมวดได้แก่สุขภาพอนามัยดีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมได้รับการศึกษาและรับรู้อาสาสมัครที่เป็นประโยชน์ครอบครัวสุขสบายมีอาชีพและรายได้พอเพียงมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมีการพัฒนาจิตใจและมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมคนจน๔๐กับนวัตกรรมสร้างคนจนคนจนในแต่ละยุคคนผู้เขียนจะเปรียบเทียบให้เห็นประเด็นได้ดังนี้คนจน๑๐ก็คือเป็นคนจนในยุคแรกๆจะใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานของการทำการเกษตรเลี้ยงชีพเป็นหลักซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชาวไร่ชาวนาเครื่องทุ่นแรงที่ช่วยในการทำการเกษตรก็คือโคกระบือ 07 8395 indd 87 31 5 2561 21 50 15 วารสารมหากษัตริย์ชากรปีที่๕ฉบับพิเศษ 88 ไร่ใช้ไถนาพรวนดินเท่านั้นเป็นนวัตกรรมที่พอหาได้ในยุคร่วมสมัยการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในสมัยนั้นจึงอาจจะเป็นเพียงการกู้ยืมเงินนอกระบบเท่านั้นคนจน๒๐คนจนในยุคนี้มีเครื่องมือเครื่องใช้เข้ามาช่วยในการทำการเกษตรการใช้โคกระบือไถนาจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะล่าช้าเมื่อเกิดค่านิยมสมัยใหม่และสังคมร่ำรวยชาวไร่ชาวนาก็ชวนขายหาเครื่องทุ่นแรงนานาชนิดได้แก่รถไถ

คน 61 การบริหารประเทศตามนโยบายไทยแลนด์ 40 ทำให้เกิดภาวะคนจน 40 ซึ่งเป็นยุคที่คาบเกี่ยวระหว่าง 30 กับ 40 จึงเป็นยุคที่เกิดคนจนมากที่สุดซึ่งเป็นทั้งคนจนแท้ๆยากจนเรื้อรังอย่างเช่นชาวไร่ชาวนาในสังคมชนบทจะมีสัดส่วนที่น้อยแต่คนจนที่เป็นคนจนแฝงในสังคมเมืองจะเป็นสัดส่วนที่มากขึ้นด้วยปัจจัยที่มาจากกรมเน้นสร้างสรรคสิ่งทีเรียกว่านวัตกรรมส่วนใหญ่จะเป็นคนจนในระดับปัญญาชนแทบจะทั้งสิ้น

มากทั้งนี้จะเห็นได้จากตัวเลขสถิติที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเปิดเผยว่าตัวเลขหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ NPL ของสินเชื่อบัตรเครดิตในไตรมาส๒๕๕๙ที่พบว่าเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่๕๑๐จากไตรมาสก่อนหน้าอยู่ที่๔๒๕ซึ่งนับว่าสูงสุดในรอบ๑๑ปีหรือตั้งแต่เคยมีการทำข้อมูลมานั้น 8 นั้นแสดงให้เห็นว่าในยุค๓๐นี้มีคนจนเพิ่มมากขึ้นเป็นประวัติการณ์คนจน๔๐คนจนในยุคนี้เป็นยุคที่คาบเกี่ยวระหว่าง๓๐กับ๔๐เป็นยุคที่เกิดคนจนมากที่สุดซึ่งเป็นทั้งคนจนแท้ๆจนเรื้อรังอย่างชาวไร่ชาวนาในสังคมชนบทจะมีสัดส่วนที่น้อยแต่คนจนที่เป็นคนจนแฝงในสังคมเมืองจะเป็นสัดส่วนที่มากขึ้นด้วยเหตุปัจจัยหลายประการที่มาจากกรมเน้นสร้างสรรคสิ่งทีเรียกว่านวัตกรรมและส่วนใหญ่จะเป็นคนจนในระดับปัญญาชนแทบจะทั้งสิ้นและนวัตกรรมที่ทำให้เกิดคนจน๔๐หรือที่เราสามารถให้คำนิยามได้ว่าจนอย่างมีนวัตกรรมได้แก่นวัตกรรมจากสังคมออนไลน์ Social Network โดยพบว่าคนไทยใช้ Social Media ตลอดปี๒๐๑๖เดือนพฤษภาคม๒๐๑๗พบว่าคนไทยยังใช้ facebook ถึง๔๗ล้านคนแล้วแต่โตขึ้นเพียง๑๕ขณะที่คนใช้ Instagram ๑๑ล้านคนโตขึ้นถึง๕๑ LINE มีผู้ใช้๕๑ล้านคนส่วน twitter นั้นน่าจับตามองสุดๆเพราะเติบโตมากที่สุดในทุก Social Media ในไทยโดยมีผู้ใช้ถึง๙ล้านคนโตขึ้น๗๐ 9 จากภาวะการถดถอยกล่าวทำให้เกิดค่านิยมของการใช้โทรศัพท์สมัยใหม่ที่สามารถใช้งานออนไลน์ได้ตลอดเวลาหรือที่เรียกว่าสมาร์ตโฟนเมื่อสามารถใช้งานได้ทันสมัยและหลากหลายค่าใช้จ่ายก็หลากหลายตามมาจากค่าโทรศัพท์ค่าอินเทอร์เน็ตค่าเดิมนอนไลน์

ได้ว่าบรรดาองค์ความรู้และภูมิปัญญาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ได้พระราชทานผ่านวิธีการต่างๆด้วยความมุ่งหมายที่จะป้องกันหรือแก้ไขปัญหาเพื่อสร้างวิถีชีวิตสังคมที่มีความปกติสุขให้แก่เหล่าพสกนิกรและมนุษยชาติทั้งปวงให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงสันติสุขและยั่งยืนการแก้ปัญหาความยากจนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชประสงค์ช่วยเหลือประชาชนที่ตกงานโดยให้

มากมายในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลักองค์ความรู้ 6 มิติหลักการทรงงาน 23 ข้อยุทธศาสตร์พระราชทานเข้าใจเข้าใจถึงพัฒนาเป็นศาสตร์ที่เกิดจากการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่อุษบหหลักของวิทยาศาสตร์และเศรษฐศาสตร์มีเหตุผลมีการศึกษาวิจัยมีการทดลองโดยเน้นการศึกษาค้นคว้าและได้ขยายการดำเนินไปสู่ประชาชนชาวไทยในรูปโครงการต่างๆที่จะเป็นการดำเนินงานที่ประชาชนชาวไทยได้รับประโยชน์จากรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชทานเพื่อการปฏิรูปประเทศสำนักกรรมการ 1 สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2560 11 ได้ให้ความหมายของศาสตร์พระราชทานโดยการศึกษาจากประวัติความเป็นมาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรและเมื่อได้ประมวลสิ่งต่างๆที่พระองค์ทรงกระทำให้ถึงความหมายจากผู้รู้ต่างๆเสนอให้ความหมายว่าศาสตร์พระราชทานหมายความว่าบรรดาองค์ความรู้และภูมิปัญญาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรที่ได้พระราชทานผ่านวิธีการต่างๆด้วยความมุ่งหมายที่จะพัฒนาป้องกันหรือปัญหาเพื่อประโยชน์แก่เหล่าพสกนิกรและส่งผลถึงมวลมนุษยชาติทั้งปวงให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงสันติสุขและยั่งยืนบทความวิชาการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ฉบับเสริมครบรอบ 12 ปีมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ธันวาคม 2561 11 ศาสตร์พระราชทานที่ทรงพระราชทานทั้งพระราชดำริและพระบรมราโชวาทหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลักองค์ความรู้ 6 มิติหลักการทรงงาน 23 ข้อยุทธศาสตร์พระราชทานเข้าใจเข้าใจถึงพัฒนาเป็นศาสตร์ที่เกิดจากการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่นอกจากพระราชทานข้อคิดพระองค์มีลักษณะที่ทรงดา

พระราชทานพระบรมราโชวาทตามข้อพระมหากษัตริย์เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 ให้สศชนำไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปดังนี้ 65 เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณความมี

on livelihood by conduct on philosophy of sufficient economy The aspect of virtue should be on livelihood on honesty and on practice by the principle of religion Keywords philosophy of sufficiency economy Bangkok subdistrict municipality the principle of religion 1 บทนำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทให้นำไปเผยแพร่เป็นแนวทางในการปฏิบัติเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2542 ความว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีศึกษาระหวงเกษตรและสหกรณ์ 2550 online http wwwiddgoth

เหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความ

วิชาการต่างๆมาใช้ในการ 43 Journal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University Vol8 No1 JanuaryJune 2021 วางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบคอบที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญาและรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีคือไรรู้ภูมิบำรุงแจ่ม 2550 8 ได้ศึกษาและประมวลความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสรุปได้ว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงชีวิตอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐในการพัฒนาและบริหารตนเองครอบครัวชุมชนและประเทศให้ดำเนินไปอย่างรอบคอบรู้จักความพอเพียงและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในขณะเดียวกันก็พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิต

รอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้าน วัตถุสังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีทั้งนี้สศชได้วิญญู ปรึกษาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรึกษานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศใน การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พศ 2545 2549 ซึ่งนับ เป็นการเผยแพร่ปรัชญาสู่สาธารณะเป็นครั้งแรกการพัฒนาที่ครอบคลุมสมดุลและ

วิชาการต่างมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้อง เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐนักทฤษฎีและนักธุรกิจ ทุกระดับใหม่สำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้ความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนิน ชีวิตด้วยความอดทนความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อ การรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคมสิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง 2550 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฐานะหน่วย งานหลักในการวางแผนการพัฒนาประเทศตระหนักถึงความสำคัญของพระราชดำริได้อัน เชิญหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรึกษานำทางในการจัดทำแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พุทธศักราช 25452549 และฉบับที่ 10 พุทธศักราช 25502554 ซึ่งในรายละเอียดของเนื้อหาเน้นมุ่งพัฒนาสังคมไปสู่ความสุขที่ ยั่งยืนยังคงยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอ เพียงต่อเนื่องรวมทั้งเสริมสร้างปีที่ 13 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนพฤษภาคม 2560 3 ความเข้าใจไปยังภาคส่วนต่างๆเพื่อให้เกิดความเข้าใจเห็นคุณค่าและนำมาไปประยุกต์ ใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไปคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง 2550 จน กระทั่งถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พุทธศักราช 25552559 มุ่ง สู่สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการ เปลี่ยนแปลงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพมีโอกาสเข้าถึง ทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการขจัดความยากจนและการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ ของคนจน 2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของ ชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ 3 เศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทด้วยการสร้างข้อ ปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขัน 4 หลักเศรษฐกิจพอ เพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการ

ขณะเดียวกันก็ต้องมีการพัฒนาที่ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมเพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ที่ดี งามของท้องถิ่นชุมชนและชนชาติไม่ให้ถูกกลืนหายไปจริยธรรมคุณธรรมและปรีชา นุชธรรมบิยา 2557 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับโดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกันคือเน้นการเลือก ปฏิบัติอย่างพอประมาณมีเหตุผลและสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคมโดยดำเนิน การด้วยความรอบคอบระมัดระวังเพื่อให้เกิดการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่มุ่งให้ ประชาชนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองและเป็นภูมิคุ้มกันจากภัยคุกคามหรือผลกระทบจาก โลกาภิวัตน์ซึ่งการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีข้อดีดังนี้ 1 เศรษฐกิจพอ เพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญสำหรับการขจัดความยากจนและการลดความเสี่ยงทาง เศรษฐกิจของคนจนหัวใจสำคัญของการแก้ไขปัญหาคือการให้คนจนหรือชุมชนสามารถ พึ่งพาตนเองได้มากขึ้น 2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลัง อำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อรากฐานของการพัฒนา ประเทศ 3 เศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้การยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขัน 4 หลักการเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่ออย่างมากต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรร มาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ Vol2 No3 SeptemberDecember 2021 Journal of Management Science Pibulsongkram Rajabhat University 63 5 ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลันรวมทั้งปรับปรุงนโยบาย

บริหารงานภาครัฐ 5 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนด นโยบายของชาติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยกะทันหันเพื่อ ปรับปรุงนโยบายต่างๆให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการ เติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืน 6 ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงจำเป็นต่อการปรับ เปลี่ยนค่านิยมและความคิดของคนเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคนหลักการเศรษฐกิจพอ เพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวส่วนหนึ่งพัฒนามาจากพระราชกรณียกิจของ พระองค์

เศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้การยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทด้วยการสร้าง ข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขัน 4 หลักการ เศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่ออย่างมากต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาล ในการบริหารงานภาครัฐ Vol2 No3 SeptemberDecember 2021 Journal of Management Science Pibulsongkram Rajabhat University 63 5 ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลันรวมทั้งปรับปรุงนโยบายต่างๆให้ เหมาะสมยิ่งขึ้นและเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและ ยั่งยืน 6 การปลูกฝังจิตสำนึกความพอเพียงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยมและ ความคิดเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเช่นรักในการทำงานสนุกกับการเรียนและการ สร้างปัญญาให้เกิดแก่ตนเองเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคมและมีระบบนิเวศอย่าง สมดุลเคารพธรรมชาติและมีความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเศรษฐกิจพอเพียงเป็น ปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการใช้ชีวิตและปฏิบัติตนของคนในทุกระดับโดยสามารถจำแนก เป็น 3 ระดับคือ 1 ระดับบุคคลและครอบครัว 2 ระดับชุมชนและ 3 ระดับประเทศแต่ละ ระดับถูกจำแนกเพื่อให้มีการพัฒนาและบริหารประเทศในลักษณะดำเนินไปในทางสาย กลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งก่อนที่จะนำ หลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้ไกลถึงในระดับประเทศนั้นจะต้องเริ่มจากระดับที่เล็ก ที่สุดอย่างระดับบุคคลและครอบครัวก่อนดังนั้นการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอ เพียงเป็นการเสริมสร้างคนให้มีการเรียนรู้วิชาการและทักษะต่างๆที่จำเป็นเพื่อให้สามารถ รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินยุค 66 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสศช.มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมพพ.สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติกว่า 1 ทศวรรษบริษัทดาวฤกษ์คอมมูนีเคชั่นส์จำกัด 2555 หน้า 63

65 กันยายน ธันวาคม 2559 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การวางแผนพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนปรเมธีวิมลศิริเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมทศดยอเศรษฐกิจพอเพียง Sufficiency Economy เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานเพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนให้แก่ประชาชนทุกระดับทุกสาขาวิชาชีพโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสศช.ในฐานะหน่วยงานกลางระดับนโยบายที่มีบทบาทหลักในการจัดทำแผนพัฒนาได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 จนถึงแผนพัฒนาฉบับปัจจุบันซึ่งสศช.ไม่เพียงแต่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบรรจุไว้ในแผนเท่านั้นแต่ยังได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในมิติต่างๆร่วมกับภาคีการพัฒนาอื่นๆทั้งภาครัฐเอกชนประชาสังคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนโดยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 จะให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงปรัชญา

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงในทุกด้านได้เป็นอย่างดี 2 ข้อจัดปัญหาความยากจนและลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของคนจน 3 เป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจและพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ 4 ช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม 69 ศาสตราจารย์เกียรติคุณนพเกษมวิวัฒน์ชัยองคมนตรีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและบริหารพัฒนาองค์กรเอกสสารวิชาการมูลนิธิสถาบัน

ที่ซึ่งงบประมาณมากการทำให้นคนจนหรือชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ 2 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศเช่นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืนโดยองค์กรต่างๆควรมีบทบาทในการพัฒนา 3 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขันเช่นการบูรณาการเรื่องการจัดการความเสี่ยงการสร้างความปลอดภัยแก่ผู้มีส่วนได้เสียบรรษัทภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทเข้าด้วยกัน 4 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐเช่นปรับปรุงระบบคัดเลือกข้าราชการผลัดกันมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมในระบบราชการและส่งเสริมภาคประชาสังคมให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยเฝ้าระวัง เป็นต้น 5 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยจับพลังเพื่อปรับปรุงนโยบายต่างๆให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและเพื่อวางเป็นยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืนเช่นกำหนดนโยบายมหภาคของประเทศไทยได้แก่ลดหนี้ต่างประเทศเพิ่มเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ เป็นต้น 6 ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยมและความคิดของคนเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคนเช่นนำหลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาความมุ่งหมายของการพัฒนาคนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงคือความต้องการให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เจริญก้าวหน้าและยั่งยืนตั้งนั้นระดับการพัฒนาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจึงมี 2 แบบคือมีทั้งเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานและแบบก้าวหน้าเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานคือความพอมีพอกินสามารถ

เนื่องมาจากพระราชดำรินี้ตั้งที่ 70 1 ทฤษฎีแกล้งดินอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ 2 ทฤษฎีการป้องกันและการเสื่อมโทรมและพังทลายของดินโดยหญ้าแฝกพืชจากพระราชดำรินี้เป็นกำแพงที่มีชีวิตในการอนุรักษ์และคืนธรรมชาติสู่แผ่นดิน 3 ทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำในบรรยากาศฝนหลวง 70 สำนักงานกปรแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพหิมพครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร 2560 หน้า 46

กิจกรรมโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นสาส์นสิริ 2554 แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ตั้งได้กล่าวมาแล้วว่างานและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาเป็นหลักในการดำเนินงานอยู่ทุกโครงการซึ่งจะเห็นว่าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้อยู่มาหลายประเภทแตกต่างกันไปตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นๆส่วนมากจะเป็นการแก้ไขปัญหาคและพัฒนาด้านการทำมาหากินของประชาชนซึ่งส่วนใหญ่ทำการเกษตรตั้งนั้น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้จึงเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านการเกษตรเช่นการพัฒนาทรัพยากรดินการพัฒนาทรัพยากรน้ำการพัฒนาที่ทำกินความรู้ด้านเกษตรกรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้นซึ่งในบทความนี้จะนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ 4 โครงการเพื่อเป็นตัวอย่างในการนำไปพัฒนาเป็นหลักสุตรสถานศึกษาตั้งนี้ 1 ทฤษฎีการป้องกันและการเสื่อมโทรมและพังทลายของดินโดยหญ้าแฝกพืชจากพระราชดำรินี้กำแพงที่มีชีวิตในการอนุรักษ์และคืนธรรมชาติสู่แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตรทรงตระหนักถึงสภาพปัญหาและสาเหตุการชะล้างพังทลายของดินที่ก่อให้เกิดการสูญเสียหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการไหลบ่าของน้ำฝนเป็นจำนวนมากที่ไม่มีสิ่งใดมาจับชะลอไว้จึงทรงศึกษาถึงศักยภาพของหญ้าแฝกซึ่งเป็นพืชที่มีคุณสมบัติพิเศษในการช่วยป้องกันและการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

และการกระทำไม่เป็นเอกนิยมและทวินิยม 2 เป็นแนวคิดที่ยอมรับการดำรงอยู่ร่วมกันของสิ่งที่แตกต่างกันเช่นเกษตรแบบพึ่งตนเองดำรงอยู่ร่วมกันกับการผลิตทางเกษตรอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงหรืออุตสาหกรรมประเภทให้บริการได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะเกษตรพอเพียงไปเป็นการผลิตรูปแบบอื่น 3 เป็นแนวคิดที่ปฏิบัติได้ทำให้เห็นจริงได้เป็นทฤษฎีที่ผืนกประสารเป็นเนื้อเดียวกับการปฏิบัติมิใช่เพียง

ทางทฤษฎีที่ถือเป็นหลักการพัฒนาชุมชนสากลมีอยู่ในแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมีอยู่ 9 ประการได้แก่ 1 หลากหลาย multiple เป็นแนวคิดที่พ้นจากเพดานความคิดแบบตะวันตกซึ่งเคยมีอิทธิพลต่อทฤษฎีและวิธีปฏิบัติทางการพัฒนามาเป็นเวลานานคือลักษณะความคิดแบบเอกนิยม Unitary Singularity Uniformity และทวินิยม Duality Binary Eitheror Polarity แต่แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพหุนิยม Plurality Multiplicity Multiple ยอมรับและให้ความสำคัญกับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่มีอยู่ 2 ร่วมนำ coexisting ยอมรับและส่งเสริมการดำรงอยู่ร่วมกันของสรรพสิ่งที่แตกต่างกันเน้นปรัชญาของการพึ่งพิงสัมพันธ์ interdependence มีจริยธรรมของความสามัคคีมีเมตตาต่อกันเป็นการร่วมมือกันอย่างสันติของสิ่งที่ขัดแย้งแตกต่างกันสามารถแบ่งปันกันได้ร่วมกันพึ่งพิงกันอย่างมีดุลยภาพไม่ครอบงำกันเพิ่มพละภาพให้กันและกันการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้ร่วมกันโดยไม่ต้องหักล้างกันก็สามารถเคลื่อนไหวไปได้โดยที่แต่ละภาคส่วนไม่ต้องสลายตัวลงไปทั้งหมดแต่สามารถคงรูปดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างเกื้อกูลและพึ่งพิงสัมพันธ์ 3 คิดและทำ think do เป็นแนวคิดที่ปฏิบัติได้ทำให้เห็นจริงได้เป็นทฤษฎีที่ผืนกประสารเป็นเนื้อเดียวกับการปฏิบัติไม่ใช่ทฤษฎีล่อยามีการแนะนำให้ปฏิบัติเป็นขั้นตอนจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นก้าวหน้าซึ่งแบ่งเป็นขั้นที่หนึ่งขั้นที่สองและขั้นที่สาม 4 เรียบง่าย simple มีความเรียบง่ายไม่ซับซ้อนเข้าใจง่ายคนโดยทั่วไปทุกระดับสามารถเข้าใจเข้าใจถึงและนำไปปฏิบัติพัฒนาให้เห็นผลจริงได้ 5

63 4 เป็นทฤษฎีที่มีความง่ายไม่ซับซ้อนเข้าใจง่ายจึงมีพลังส่งคนทั่วไปคนทุกระดับสามารถเข้าใจเข้าใจถึงและนำไปทำให้เห็นผลจริงได้ 5 เป็นทฤษฎีที่น่าประสบความสำเร็จของประเทศไทยและลักษณะสภาพแวดล้อมฟ้าอากาศการเปลี่ยนแปลงทางฤดูกาลวิถีชีวิตฐานะทางเศรษฐกิจสถานการณ์เฉพาะหน้าและอนาคตตลอดจนลักษณะเด่นของชีวิตความเป็นอยู่และการผลิตของไทยซึ่งเป็นประเทศผลิดัตถัญญาหารมารวมกันเข้าเป็นทฤษฎีใหม่ 6 เป็นแนวคิดที่ทันสมัยได้จังหวะเวลาที่เหมาะสมในการเดือน

polarity 2 เป็นแนวคิดที่ยอมรับการดำรงอยู่ร่วมกันของสิ่งที่แตกต่างกันเช่นเกษตรแบบพึ่งตนเองดำรงอยู่ร่วมกันกับการผลิตทางเกษตรอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงหรืออุตสาหกรรมประเภทให้บริการได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะเกษตรพอเพียงไปเป็นการผลิตรูปแบบอื่น 3 เป็นแนวคิดที่ปฏิบัติได้ทำให้เห็นจริงได้เป็นทฤษฎีที่ผืนกประสารเป็นเนื้อเดียวกับการปฏิบัติมิใช่เพียงทฤษฎีล่อยาปฏิบัติไม่ได้ 4 เป็นทฤษฎีที่มีความง่ายไม่ซับซ้อนเข้าใจง่ายจึงมีพลังส่งคนทั่วไปทุกระดับสามารถเข้าใจเข้าใจถึงและนำไปทำให้เห็นผลจริงได้ 5 เป็นทฤษฎีที่น่าประสบความสำเร็จของประเทศไทยและลักษณะสภาพแวดล้อมฟ้าอากาศการเปลี่ยนแปลงทางฤดูกาลวิถีชีวิตฐานะทางเศรษฐกิจสถานการณ์เฉพาะหน้าและอนาคตตลอดจนลักษณะเด่นของชีวิตความเป็นอยู่และการผลิตของไทยหน้า 264 วารสารการสอนสังคมศึกษาปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2563 ซึ่งเป็นประเทศผลิดัตถัญญาหารมารวมกันเข้าเป็นทฤษฎีใหม่โดยเน้นความสำคัญของน้ำที่มีต่อชีวิตเป็นพิเศษตั้งพระราชดำรัสที่ว่าหลักสำคัญว่าต้องมีน้ำเพราะชีวิตอยู่ที่น้ำถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ 6 เป็นแนวคิดที่ทันสมัยและได้จังหวะเวลาที่เหมาะในการเดือนให้ผู้มีบทบาททางการจัดทำและดำเนินการตามนโยบายและแผนการพัฒนาให้มีสติและความระมัดระวังในการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาให้มีสติและความระมัดระวังในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา 7 เป็นแนวคิดแบบองค์รวม Holistic Theory เพราะมีหลายมิติทั้งด้านเศรษฐกิจวัฒนธรรมและปรัชญาการดำรงชีวิตมีผลในการส่งเสริมจริยธรรม Ethics แห่งความพอ

ให้ผู้มีบทบาททางการจัดทำและดำเนินการตามนโยบายตามแผนการพัฒนาให้มีสติมีความระมัดระวังในการกำหนดนโยบายการกำหนดแผนการพัฒนาประเทศ 7 เป็นแนวคิดแบบองค์รวมเพราะมีหลายมิติทั้งด้านเศรษฐกิจวัฒนธรรมและปรัชญาการดำรงชีวิตมีผลในการส่งเสริมจริยธรรมแห่งความพอและความพอเพียง 8 เป็นแนวคิดที่มีพลังในการกระตุ้นให้ผู้ยากไร้มีพลังเข้าใจถึงความจริงไม่มีปมด้อยหรือท้อแท้ที่ถอยอยู่ในโชคชะตาเพราะผู้ปฏิบัติสามารถมีความสุขได้

2563 ซึ่งเป็นประเทศผลิดัตถัญญาหารมารวมกันเข้าเป็นทฤษฎีใหม่โดยเน้นความสำคัญของน้ำที่มีต่อชีวิตเป็นพิเศษตั้งพระราชดำรัสที่ว่าหลักสำคัญว่าต้องมีน้ำเพราะชีวิตอยู่ที่น้ำถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ 6 เป็นแนวคิดที่ทันสมัยและได้จังหวะเวลาที่เหมาะในการเดือนให้ผู้มีบทบาททางการจัดทำและดำเนินการตามนโยบายและแผนการพัฒนาให้มีสติและความระมัดระวังในการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาให้มีสติและความระมัดระวังในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาประเทศ 7 เป็นแนวคิดแบบองค์รวม Holistic Theory เพราะมีหลายมิติทั้งด้านเศรษฐกิจวัฒนธรรมและปรัชญาการดำรงชีวิตมีผลในการส่งเสริมจริยธรรม Ethics แห่งความพอและพอเพียง Enough and Subsistence 8 เป็นแนวคิดที่มีพลังในการกระตุ้นให้ผู้ยากไร้มีพลังเข้าใจถึงความจริงไม่มีปมด้อยหรือท้อแท้ที่ถอยอยู่ในโชคชะตาเพราะผู้ปฏิบัติสามารถมีความสุขได้ตามอัธยาศัยและเข้าใจหลักของสันโดษไม่ถูกมองหรือถูกทับถมว่าเป็นผู้ด้อยพัฒนาหรือมีปัญหาคือเป็นขวากหนามของการพัฒนา 9 เป็นแนวคิดที่ปลอดจากการเมืองผลประโยชน์และอุดมการณ์จึงเป็นทฤษฎีที่มีความเป็นสากลสามารถนำไปใช้โดยปราศจากข้อข้องใจด้านการเมืองเป็นผลดีต่อประเทศที่มีปัญหาคล้ายประเทศไทยที่จะนำไปใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลามุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืน

ตามอัธยาศัยและเข้าใจหลักของสันโดษไม่ถูกมองหรือถูกทับถมว่าเป็นผู้ด้อยพัฒนาหรือมีปัญหาคือเป็นชาวทนามของการพัฒนา 9 เป็นแนวคิดที่ปลอดจากการเมืองผลประโยชน์และอุดมการณ์จึงเป็นทฤษฎีที่มีความเป็นสากลสามารถนำไปใช้โดยปราศจากข้อข้องใจด้านการเมืองเป็นผลดีต่อประเทศที่มีปัญหาคล้ายประเทศไทยที่จะนำไปใช้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นแนวคิดแห่งการพึ่งตนเองตามแนวพระราชดำริมีได้หมายถึงการอยู่อย่างโดดเดี่ยวไม่ติดต่อกับภายนอกแต่

ที่จำเป็นต่อการผลิตอันจะเป็นรากฐานนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ในระยะยาวโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญคือแหล่งน้ำเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ต้องพึ่งพาอาศัยน้ำฝนจักได้มีโอกาสที่จะมีผลผลิตได้ตลอดปีซึ่งเป็นเงื่อนไขปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ในเรื่องอาหารได้ระดับหนึ่งและเมื่อชุมชนแข็งแรงพร้อมดีแล้วก็อาจจะมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆที่จำเป็นต่อการยกระดับรายได้ของชุมชน

เช่นเส้นทางคมนาคมฯลฯซึ่งการพัฒนาในลักษณะที่เป็นการมุ่งเตรียมชุมชนให้พร้อมต่อการติดต่อสัมพันธ์กับโลกภายนอกอย่างเป็นขั้นตอนที่ทรงเรียกว่าการระเบิดจากข้างใน 7 การส่งเสริมหรือสร้างเสริมสิ่งที่ชาวชนบทขาดแคลนและเป็นความต้องการอย่างสำคัญคือความรู้ด้านต่างๆพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักว่าชาวชนบทควรจะมีความรู้ในเรื่องของการทำมาหากินการทำเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยทรงเน้นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความ

และได้จังหวะเวลาที่เหมาะสมในการเดือนให้ผู้มีบทบาททางการจัดทำและดำเนินการตามนโยบายและแผนการพัฒนาให้มีสติและความระมัดระวังในการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาให้มีสติและความระมัดระวังในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาประเทศ 7 เป็นแนวคิดแบบองค์รวม Holistic Theory เพราะมีหลายมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและปรัชญาการดำรงชีวิตมีผลในการส่งเสริมจริยธรรม Ethics แห่งความพอและพอเพียง Enough and Subsistence 8 เป็นแนวคิดที่มีพลังในการกระตุ้นให้ผู้ยากไร้มีพลังเข้าใจถึงความเป็นจริงไม่มีปมด้อยหรือท้อแท้ท้อถอยในโชคชะตาเพราะผู้ปฏิบัติสามารถมีความสุขได้ตามอัธยาศัยและเข้าใจหลักของสันโดษไม่ถูกมองหรือถูกทับถมว่าเป็นผู้ด้อยพัฒนาหรือมีปัญหาคือเป็นชาวทนามของการพัฒนา 9 เป็นแนวคิดที่ปลอดจากการเมืองผลประโยชน์และอุดมการณ์จึงเป็นทฤษฎีที่มีความเป็นสากลสามารถนำไปใช้โดยปราศจากข้อข้องใจด้านการเมืองเป็นผลดีต่อประเทศที่มีปัญหาคล้ายประเทศไทยที่จะนำไปใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลามุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาการศาสนากระทรวงวัฒนธรรม 2550 7 แนวทางการพัฒนาประเทศหรือแนวทางการบริหารจัดการภายในประเทศการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงคือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ประการหนึ่งคือการสร้างความแข็งแรงให้ชุมชนด้วยการสร้างโครงสร้างพื้นฐานหลักที่จำเป็นต่อการผลิตอันจะเป็นรากฐานนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ในระยะยาว โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญคือแหล่งน้ำเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ต้องพึ่งพาอาศัยน้ำฝนจักได้มีโอกาสที่จะมีผลผลิตได้ตลอดปีซึ่งเป็นเงื่อนไขปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ในเรื่องอาหารได้ระดับหนึ่งและเมื่อชุมชนแข็งแรงพร้อมดีแล้วก็อาจจะมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆที่จำเป็นต่อการยกระดับรายได้ของชุมชนเช่นเส้นทางคมนาคมฯลฯซึ่งการพัฒนาในลักษณะที่เป็นการมุ่งเตรียมชุมชนให้พร้อมต่อการติดต่อสัมพันธ์กับโลกภายนอกต่อไปดังนั้นบทบาทของในการพัฒนาชนบทตามแนวพระราชดำริควรเน้นการพัฒนาที่คนเป็นศูนย์กลางเพื่อเป็นการพัฒนาคนและสังคมไปพร้อมกันและเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นแบบองค์รวมที่เชื่อมโยงมิติเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกันอย่างสมดุลโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปบนทางสายกลางบนหลักการของความมีเหตุผลและความพอประมาณทั้งนี้ในการพัฒนาด้านต่างๆให้ดำเนินด้วยความรอบคอบเป็นไปตามลำดับขั้นตอนและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทยรวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกในคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความเพียรจะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจกครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติได้สนองแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและพระ

เขาเพื่อให้เขาสามารถช่วยตนเองได้ต่อไปการพัฒนาชุมชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามความจำเป็นทรงมุ่งช่วยเหลือปฏิบัติพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองได้ของคนในชนบทเป็นหลัก โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ 1 การระเบิดจากภายในการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนด้วยการสร้างโครงสร้างพื้นฐานหลักที่จำเป็นต่อการผลิตอันจะเป็นรากฐานนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ในระยะยาว โครงการพื้นฐานสำคัญที่พระราชทานให้ราษฎรคือการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อให้ราษฎรที่ต้องพึ่งพิงน้ำฝนได้มีน้ำใช้ในการผลิตและอุปโภคบริโภคได้ตลอดปีเมื่อชุมชนเข้มแข็งพร้อมดีแล้วก็มีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆเพื่อยกระดับรายได้ของชุมชนเช่นเส้นทางคมนาคมเป็นการเตรียมชุมชนให้พร้อมต่อการติดต่อสัมพันธ์กับโลกภายนอกอย่างเป็นขั้นตอนแบบที่ทรงเรียกว่าการระเบิดจากข้างใน development from inside insideout development 2 มีตัวอย่างของความสำเร็จให้ความรู้แก่ราษฎรในเรื่องการทำมาหากินการทำเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมทรงเน้นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ของความสำเร็จให้ราษฎรได้เห็นและนำไปปฏิบัติได้เองและทรงปรารถนาให้ตัวอย่างของความสำเร็จทั้งหลายได้กระจายออกไปสู่ท้องถิ่นต่างๆทั่วประเทศ 42 กันยายน 2559 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชผู้ทรงเป็นพัฒนมหाराชา 3 เทคโนโลยีเรียบง่ายได้ผลจริงการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมเข้าไปถึงมือชาวชนบทอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องทรงเน้นย้ำในเทคโนโลยีการผลิตที่ชาวบ้านรับได้จัดการได้เองสามารถนำไปปฏิบัติได้ผลจริงโดยพึ่งพิงคนอื่นและภายนอกน้อยที่สุดเพื่อให้แนวพระราชดำริด้านการพัฒนา

สำเร็จในเรื่องการพึ่งตนเองซึ่งทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ราษฎรในชนบทได้มีโอกาส ได้รู้ได้เห็นถึงตัวอย่างของความสำเร็จนี้และนำไปปฏิบัติได้เองซึ่งทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ตัวอย่างของความสำเร็จทั้งหลายได้กระจายไปสู่ท้องถิ่นต่างๆทั่วประเทศ

67 วิธีการให้ความรู้แก่ประชาชนนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริที่ เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการพัฒนาว่า 8 ทรงนำความรู้ในด้าน เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมเข้าไปถึงมือชาวบ้านอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องโดย ทรงมุ่งเน้นให้เป็นขบวนการเดียวกันที่เป็นเทคโนโลยีทางการผลิตที่ชาวบ้านสามารถรับ ไปและสามารถนำไปปฏิบัติได้ผลจริงดังนี้ 1 การรวมกลุ่มประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาหลัก ของชุมชนชนบทโดยเฉพาะการรวมตัวกันเป็นรูปของสหกรณ์

เพื่อแก้ไขปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันให้การทํามาหากินของชุมชนโดยส่วนรวมเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด 2 การส่งเสริมโดยกระตุ้นผู้นำชุมชนให้เป็นผู้นำ ในการพัฒนานับเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทรงใช้ในบางพื้นที่ตามความเหมาะสมทรงพิจารณาผู้นำ โดยเน้นในด้านคุณธรรมความโอบอ้อมอารีความเป็นคนในท้องถิ่นและรักท้องถิ่นจากนั้น ทรงอาศัยโครงสร้างสังคมไทยโดยเฉพาะระบบอุปถัมภ์กระตุ้นให้ผู้นำชุมชนที่มีภูมิ ฐานดีให้เป็นผู้นำในการสร้างสรรค์

ใดที่สมควรมีวิธีการใช้ปุ๋ยใช้เครื่องทุ่นแรงคือวิชาการนั้นเองก็เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตใน เรื่องวิชาการก็เช่นเดียวกันสมัยนี้เขาใช้เครื่องมือทุ่นแรงเขาใช้ปุ๋ยเขาใช้วิชาการแต่ วิชาการเหล่านั้นมันก็แพงจะนั่นถ้าพยายามที่จะปฏิบัติให้อยู่ในขอบเขตของกำลังเสียก่อน แล้วก็ค่อยเสริมสร้างขึ้นมาให้ค่อยมีวิชาการมากขึ้นก็จะมั่นคงพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวทรงมีแนวพระราชดำริประการต่อมาคือการสร้างเสริมสิ่งที่ชาวชนบท ขาดแคลนและเป็นความต้องการอย่างสำคัญคือความรู้ทรงเห็นว่าชาวชนบทควรจะมี ความรู้ในเรื่องการทํามาหากินการทำการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในเรื่องนี้ทรง เน้นถึงความจำเป็นที่จะ 46 Journal of MCU Social Development Vol1 No1 January April 2016 ต้องมีตัวอย่างของความสำเร็จในเรื่องการพึ่งตนเองทรงมีพระราช ประสงค์ที่จะให้ราษฎรในชนบทได้มีโอกาสได้รู้ได้เห็นถึงตัวอย่างของความสำเร็จนี้และ นำไปปฏิบัติ

ก่อนแล้วก็ค่อยเสริมสร้างขึ้นมาให้ค่อยๆมีวิชาการมากขึ้นก็จะมั่นคงพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวทรงมีแนวพระราชดำริประการต่อมาคือการสร้างเสริมสิ่งที่ชาวชนบท ขาดแคลนและเป็นความต้องการอย่างสำคัญคือความรู้ทรงเห็นว่าชาวชนบทควรมี ความรู้ในเรื่องการทํามาหากินการทำการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในเรื่องนี้ทรง เน้นถึงความจำเป็นที่จะ 46 Journal of MCU Social Development Vol1 No1 January April 2016 ต้องมีตัวอย่างของความสำเร็จในเรื่องการพึ่งตนเองทรงมีพระราช ประสงค์ที่จะให้ราษฎรในชนบทได้มีโอกาสได้รู้ได้เห็นถึงตัวอย่างของความสำเร็จนี้และ นำไปปฏิบัติได้เองจึงทรงปรารถนาที่จะให้ตัวอย่างของความสำเร็จทั้งหลายได้กระจาย ไปสู่ท้องถิ่นต่างๆทั่วประเทศประเด็นต่อไปที่สำคัญยิ่งกว่านั้นก็คือการนำเอาความรู้ใน ด้านเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่เข้าไปให้ถึงมือชาวบ้านอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เป็นขบวนการเดียวกันเป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ชาวบ้านรับได้และสามารถนำไปปฏิบัติ อย่างได้ผลแท้จริงหลักในการพัฒนาของพระองค์โดยยึดปัญหาและสภาพแวดล้อมของ แต่ละพื้นที่เป็นหลักดังนั้นการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ลักษณะ ของการศึกษาทดลองวิจัยจึงเกิดขึ้นเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อยู่ในภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศเพื่อให้ราษฎรสามารถเข้ามาเรียนรู้ดูงานฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ทั้งการเกษตรอุตสาหกรรมในครัวเรือนและศิลปาชีพจากของจริงที่ประชาชนจะสามารถ นำไปปฏิบัติได้จริง 3 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทรัพยากรธรรมชาตินั้นถือได้ว่าเป็น ปัจจัยการผลิตขั้นพื้นฐานที่เป็นฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาวจากผลการพัฒนา

กะพงและสหกรณ์โคนมหนองโพเป็นต้นการส่งเสริมการพัฒนาโดยการกระตุ้นผู้นำ ชุมชนให้เป็นผู้นำในการพัฒนาเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ทรงใช้ในบางพื้นที่โดยทรงพิจารณา ตัวผู้นำโดยเน้นด้านคุณธรรมความโอบอ้อมอารีความเป็นคนในท้องถิ่นและรักท้องถิ่น จากนั้นทรงอาศัยโครงสร้างสังคมไทยโดยเฉพาะระบบอุปถัมภ์กระตุ้นให้ผู้นำชุมชนที่มี ภูมิฐานดีให้เป็นผู้นำในการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่นโดยราษฎรที่ยากจนให้ ความร่วมมือและสนับสนุนซึ่งในที่สุดความเจริญนั้นก็ตกแก่ราษฎรทุกคนใน ชุมชนการส่งเสริมและการพัฒนานั้นทำแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่รีบร้อนที่จะให้เกิดผลใน ทางความเจริญอย่างรวดเร็วสิ่งที่ทรงเน้นอยู่เสมอคือชุมชนควรจะเป็นตนเองได้ในเรื่อง อาหารก่อนเป็นลำดับแรกจากนั้นจึงค่อยก้าวไปสู่การพัฒนาในเรื่องอื่นๆดังพระราชดำรัส ที่ว่าถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออกเป็นอย่งนั้นต้องแก้ไขการปวดนี้ก่อนแต่ปวดหัวไขยาแก้ ปวดหรือยาอะไรก็ตามแก้ปวดหัวมันไม่ได้แก้อาการจริงแต่ต้องแก้ปวดหัวก่อนเพื่อที่จะให้ อยู่ในสภาพที่จะคิดได้แล้วอีกอย่างก็คือแบบ Macro นี้เขาจะทำแบบรื้อทั้งหมดฉันไม่ เห็นตัวอย่างบ้านคนเราอยู่อบบ้านนี้มันผุดตรงโน้นผุดตรงนี้ไม่คุ้มที่จะไปซ่อมเอาดกลองรื้อ บ้านนี้ระเบิดเลยเราจะไปอยู่ที่ไหนไม่มีที่อยู่ก็ต้องค้าเสียก่อนแล้วค่อยๆตุดตรงนี้ยังพออยู่ ได้ไปรื้อตรงห้องโน้นแล้วก็ค่อยๆสร้างแล้วมารื้อตรงห้องนี้วิธีทำจะต้องค่อยๆทำจะไป ระเบิดหมดไม่ได้การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นต้องสร้างพื้นฐานคือความ พอมมีพอกินพอใช้กันยายนธันวาคม 2559 43 ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการ

ความเจริญให้กับท้องถิ่นโดยชาวบ้านที่ยากจนให้ความสนับสนุนร่วมมือซึ่งในที่สุดแล้วผลแห่งความเจริญที่เกิดขึ้นจะตกแก่ชาวบ้านในชุมชนนั้นทุกคนการมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับศักยภาพของครัวเรือนแต่ละกลุ่มมีเป้าหมายให้ครัวเรือนดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 23 000 บาทต่อคนต่อปีสำหรับครัวเรือนที่สามารถพัฒนาตนเองได้นั้นเน้นการดำเนินการโดยใช้ 4 ฐานการเรียนรู้คือ 1 การปรับทัศนคติ 2 เรียน

รู้เศรษฐกิจพอเพียง 3 เรียนรู้แหล่งทุนและการออมและ 4 เรียนรู้การทำบัญชีครัวเรือนและการจัดทำแผนชีวิตโดยระดมความร่วมมือในการทำงานของส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนและภาคเอกชนเพื่อการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ขยายโอกาสให้ครัวเรือนยากจนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร 81 กระบวนการการแก้ไขปัญหาความยากจนควรประกอบด้วย 8 ขั้นตอน 82 ได้แก่ 1 การค้นหาผู้นำแก้ไขความยากจนและประสานงาน

วามร่วมมือทุกภาคส่วน 2 วิเคราะห์สถานการณ์ชุมชนปัญหาสาเหตุแนวทางแก้ไขความยากจน 3 การจัดทำตัวชี้วัดและคนหาคนยากจนทั้งเชิงโครงสร้างและปัจเจก 4 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในพื้นที่ต้นแบบ 81 อัสสัณิย์พรหมสาขานสกลนครยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาคความยากจนด้วยตนเองในระดับครัวเรือนกรณีศึกษาครัวเรือนที่มีรายได้ตกเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานอำเภอโคกศรีสุพรรณจังหวัดสกลนครวารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครปีที่ 11 ฉบับที่ 53 เมษายนมิถุนายน 2557

ความยากจนสำหรับแนวทางการแก้ปัญหาความยากจนกระทรวงมหาดไทยกรมการพัฒนาชุมชน 2551 หน้า 13 ได้กำหนดกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาคความยากจนใน 2 ระดับคือระดับครัวเรือนและระดับชุมชนในระดับครัวเรือนให้ความสำคัญกับลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ขยายโอกาสเพื่อให้ครัวเรือนยากจนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรมีรายได้เพิ่มขึ้นมีโอกาเข้าถึงแหล่งทุนมีการออมรวมทั้งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการจัดทำบัญชีรับจ่ายและแผนชีวิตครัวเรือนส่วนในระดับชุมชนให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยกระบวนการแผนชุมชนและการจัดการความรู้เพื่อมุ่งไปสู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ระดับคือพออยู่พอกินอยู่ดีกินดีมีศรีสุขการแก้ไขปัญหาความยากจนระดับครัวเรือนมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับศักยภาพของครัวเรือนแต่ละกลุ่มโดยมีเป้าหมายให้ครัวเรือนดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 23 000 บาทต่อคนต่อปีดังนี้ครัวเรือนที่สามารถพัฒนาตนเองได้เน้นการดำเนินการโดยใช้ 4 ฐานการเรียนรู้คือ 1 การปรับทัศนคติ 2 เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 3 เรียนรู้แหล่งทุนและการออม 4 เรียนรู้การทำบัญชีครัวเรือนและการจัดทำแผนชีวิตโดยระดมความร่วมมือในการทำงานของส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนและภาคเอกชนมุ่งแก้ปัญหาให้แก่ครัวเรือนที่ยากจนเพื่อให้เกิดการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ขยายโอกาสเพื่อให้ครัวเรือนยากจนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

ให้ครัวเรือนดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 23 000 บาทต่อคนต่อปีดังนี้ครัวเรือนที่สามารถพัฒนาตนเองได้เน้นการดำเนินการโดยใช้ 4 ฐานการเรียนรู้คือ 1 การปรับทัศนคติ 2 เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 3 เรียนรู้แหล่งทุนและการออม 4 เรียนรู้การทำบัญชีครัวเรือนและการจัดทำแผนชีวิตโดยระดมความร่วมมือในการทำงานของส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนและภาคเอกชนมุ่งแก้ปัญหาให้แก่ครัวเรือนที่ยากจนเพื่อให้เกิดการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ขยายโอกาสเพื่อให้ครัวเรือนยากจนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรรวมทั้งแก้ไขปัญหาอื่นๆที่ส่งผลต่อความยากจนสำหรับกลุ่มที่ควรสงเคราะห์คนพิการผู้สูงอายุฯเน้นการจัดการสวัสดิการโดยส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนเงินสงเคราะห์จัดสวัสดิการชุมชนหรือฝึกอาชีพผู้ด้อยโอกาสจากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานปี 2552 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสกลนคร 2552 หน้า 8687 พบว่าอำเภอโคกศรีสุพรรณยังมีครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 23 000 บาทคนปีจำนวน 30 ครัวเรือนซึ่งถือเป็นครัวเรือนที่ 49 วารสารบัณฑิตศึกษาปีที่ 11 ฉบับที่ 53 เมษายนมิถุนายน 2557 มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร <http://gradsnru.ac.th> ยังมีความยากจนและเป็นครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาความยากจนให้หมดสิ้นไปซึ่งจังหวัดสกลนครมีนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนที่ถูกกำหนดไว้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยการบูรณาการของหน่วยงานทุกภาค

เพื่อการผลิตกลุ่มอื่นๆในเขตพื้นที่อำเภอชนแดนได้แก่กลุ่มที่มีผลงานต้องปรับปรุงและพัฒนาในระดับ 1 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลงานพอใช้ระดับ 2 ไปสู่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลงานระดับดีระดับ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์คณะกรรมการและสมาชิกเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 2 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยด้านอื่นๆที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเช่นด้านความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตด้านการลงทุนประกอบอาชีพด้านการตลาดด้านเงินทุนหมุนเวียนเป็นต้นเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางการบริหารจัดการต่อไป 3 ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและแนวคิดในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเอกสารอ้างอิงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2563 ยุทธศาสตร์ขจัดความยากจนพศ 25482551 ออนไลน์สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2563 แหล่งที่มา <http://www.moacgoth.ccpm.kere.d1.pdf> อัสสัณิย์พรหมสาขานสกลนคร 2557 ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยตนเองในระดับครัวเรือนกรณีศึกษาครัวเรือนที่มีรายได้ตกเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานอำเภอโคกศรีสุพรรณจังหวัดสกลนครวารสารบัณฑิตศึกษา 11 53 4552 กรมการพัฒนาชุมชน 2556 แนวทางส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกรุงเทพมหานคร

ดังนี้ในวินัยของพระอริยเจ้าผู้ใดไม่มีศรัทธาไม่มีหิริไม่มีโอตตปปะพอกพุนบาปกรรม กระทำกายทุจริตวจีทุจริตและมโนทุจริตยอมปรารถนาย่อมดำริว่าคนเหล่านี้อย่ารู้จักเรา พอกพุนบาปกรรมในที่นั้นๆอยู่บ่อยๆด้วยกายด้วยวาจาด้วยใจเรากล่าวต่อมกล่าวว่าเป็น ทุกข์ 84 ดุร้ายละเอียดในมมไทย 13 437 44 85 สสไทย 15 132 44 86 องปญจกไทย 22 392 316

จึงใช้รายได้หรือรายจ่ายของครัวเรือนและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่จะมุ่งเน้นให้การ เพิ่มรายได้ของครัวเรือนโดยการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายการผลิตและ กระบวนการผลิตสินค้าและบริการที่ดำเนินการโดยคนจนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของ ตลาดในด้านต่างๆให้เอื้ออำนวยต่อคนจนตลอดจนการให้เงินอุดหนุนในรูปแบบต่างๆเช่น เบี้ยยังชีพคนชราเป็นต้น 3 อย่างไรก็ตามในปัจจุบันความยากจนได้ครอบคลุมถึงมิติอื่นๆ ที่มีใช้ตัวเงินอีกด้วยกล่าวคือความยากจนครอบคลุมถึงการขาดแคลนที่อยู่อาศัยการขาด โอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขการขาดโอกาสทางการศึกษาการไม่มีงานทำการ ไรซึ่งอาจตลอดจนการตกอยู่ในความเสี่ยงและความหวาดกลัวส่วนความยากจนใน พระพุทธศาสนานั้นความเป็นคนจนและการกัณฑ์เรียกว่าเป็นทุกข์ในโลกคนจนกัณฑ์เสี่ยง ชีวิตยอมเดือดร้อนเจ้าหน้าที่ทั้งหลายยอมติดตามเขาเพราะไม่ใช่หิรณินั้นเขาย่อมเข้าถึงแม้ ซึ่งการการจางจากกิจการจางนั้นเป็นทุกข์ของชนทั้งหลายผู้ปรารถนาการได้กามในวินัย ของพระอริยเจ้าผู้ใดไม่มีศรัทธาไม่มีหิริไม่มีโอตตปปะพอกพุนบาปกรรมกระทำกายทุจริต วจีทุจริตและมโนทุจริตยอมปรารถนาย่อมดำริว่าคนเหล่านี้อย่ารู้จักเราพอกพุนบาปกรรม ในที่นั้นๆอยู่บ่อยๆด้วยกายด้วยวาจา

70 เหมือนอย่างนั้นเขาผู้มีบาปกรรมมีปัญญาทรมทราบความชั่วของตนอยู่เป็นคนจนมี หินี่สิ้นเลี้ยงชีวิตอยู่ยอมเดือดร้อนลำดับนั้นความดำริที่มีในใจเป็นทุกข์เกิดขึ้นเพราะความ เดือดร้อนของเขายอมติดตามเขาที่บ้านหรือที่ป่าเขาผู้มีบาปกรรมมีปัญญาทรมทราบ ความชั่วของตนอยู่ยอมเข้าถึงกำเนิดดิรัจฉานบางอย่างหรือถูกจางในนรกก็การจางจ่า นั้นเป็นทุกข์ที่นักปราชญ์หลุดพ้นไปได้บุคคลผู้ยังใจให้เสื่อมใสให้ทานด้วยโภคทรัพย์ทั้ง หลายที่ได้

สินค้าและบริการที่ดำเนินการโดยคนจนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของตลาดในด้าน ต่างๆให้เอื้ออำนวยต่อคนจนตลอดจนการให้เงินอุดหนุนในรูปแบบต่างๆเช่นเบี้ยยังชีพคน ชราเป็นต้น 3 อย่างไรก็ตามในปัจจุบันความยากจนได้ครอบคลุมถึงมิติอื่นๆที่มีใช้ตัวเงิน อีกด้วยกล่าวคือความยากจนครอบคลุมถึงการขาดแคลนที่อยู่อาศัยการขาดโอกาสใน การเข้าถึงบริการสาธารณสุขการขาดโอกาสทางการศึกษาการไม่มีงานทำการไรซึ่งอาจ าจตลอดจนการตกอยู่ในความเสี่ยงและความหวาดกลัวส่วนความยากจนในพระพุทธ ศาสนานั้นความเป็นคนจนและการกัณฑ์เรียกว่าเป็นทุกข์ในโลกคนจนกัณฑ์เสี่ยงชีวิตยอม เดือดร้อนเจ้าหน้าที่ทั้งหลายยอมติดตามเขาเพราะไม่ใช่หิรณินั้นเขาย่อมเข้าถึงแม้ซึ่งการการ จางจากกิจการจางนั้นเป็นทุกข์ของชนทั้งหลายผู้ปรารถนาการได้กามในวินัยของพระ อริยเจ้าผู้ใดไม่มีศรัทธาไม่มีหิริไม่มีโอตตปปะพอกพุนบาปกรรมกระทำกายทุจริตวจีทุจริต และมโนทุจริตยอมปรารถนาย่อมดำริว่าคนเหล่านี้อย่ารู้จักเราพอกพุนบาปกรรมใน ที่นั้นๆอยู่บ่อยๆด้วยกายด้วยวาจาด้วยใจเรากล่าวต่อมกล่าวว่าเป็นทุกข์เหมือนกัน นั้น เขามีบาปกรรมมีปัญญาทรมทราบความชั่วของตนอยู่เป็นคนจนมีหินี่สิ้นเลี้ยงชีวิตอยู่ ยอมเดือดร้อน 3 ศกเจตนัจฉินทรสาสน์สถานการณ์ความยากจนและความเสื่อมลาทาง รายได้ในประเทศไทยมพบมหาวิทยาลัยกรุงเทพท Journal of MCUNan Review Vol1 No1 January June 2017 89 ลำดับนั้นความดำริที่มีในใจเป็นทุกข์เกิดขึ้นเพราะ ความเดือดร้อนของเขายอมติดตามเขาที่บ้านหรือที่ป่าเขาผู้มีบาปกรรมมีปัญญาทรม ทราบความชั่วของตนอยู่ยอมเข้าถึงกำเนิดดิรัจฉาน

ของความโลภกับความหลง 91 เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของปุถุชนคนธรรมดาโดย ทั่วไปดังปรากฏในสังคาลสูตรแห่งคัมภีร์ที่ขนิภายปาฎิกวรรคว่าอริยสาวกไม่ข้องแวะ อบายมุข 6 ประการแห่งโภคะทั้งหลายคือ 1 การหมกมุ่นในการเสพของมีนเมาคือสุรา และเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทเป็นอบายมุขแห่งโภคะทั้งหลาย 2 การหมกมุ่นใน การเที่ยวไปตามตรอกชอกชอยในเวลากลางคืนเป็นอบายมุขแห่งโภคะทั้งหลาย 3 การ เที่ยวดูมหรสพเป็นอบายมุขแห่งโภคะทั้งหลาย 4 การหมกมุ่นในการเล่นการพนัน

การดื่มสุราและเมรัยที่บุคคลเสพเจริญหาให้มากแล้วยอมอานวยผลวารสารมหาจุฬานครทรรศปีที่ 6 ฉบับที่ 5 กรกฎาคม 2562 2217 ให้ไปเกิดในนรกอานวยผลให้ไปเกิด ในเปรตวิสัยวิบากแห่งการดื่มสุราและเมรัยอย่างเขาที่สุดยอมอานวยผลให้เป็นผู้วิกลจริต แก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์มาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539 ในสังคาลสูตรพระพุทธองค์ทรง กล่าวถึงทางเสื่อมแห่งโภคะ 6 ประการหรืออบายมุข 6 ใไว้ว่าอริยสาวกไม่ข้องแวะ อบายมุข 6 ประการแห่งโภคะทั้งหลายอะไรบ้างคือ 1 การหมกมุ่นในการเสพของมีนเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาทเป็นอบายมุขแห่งโภคะทั้งหลาย 2 การ หมกมุ่นในการเที่ยวไปตามตรอกชอกชอยในเวลากลางคืนเป็นอบายมุขแห่งโภคะทั้ง หลาย 3 การเที่ยวดูมหรสพเป็นอบายมุขแห่งโภคะทั้งหลาย 4 การหมกมุ่นในการเล่นการ พนันอันเป็นเหตุแห่งความประมาทเป็นอบายมุขแห่งโภคะทั้งหลาย 5 การหมกมุ่นในการ คบคนชั่วเป็นมิตรเป็นอบายมุขแห่งโภคะทั้งหลาย 6 การหมกมุ่นในความเกียจคร้านเป็น อบายมุขแห่งโภคะทั้งหลายจะเห็นได้ว่าสุราเมรัยมีองค์ 4 คือ 1 สิ่งนั้นเป็นของเมา 2 จิต ใคร่จะดื่ม 3 มีความพยายามเกิดจากจิตที่ใคร่จะดื่มนั้น 4 กลืนให้ลงคอกลงไปแล้วพระ พรหมคุณาภรณ์ปอปปยุตโต 2551 พระพุทธองค์จึงตรัสโทษแห่งสุราเมรัย 6 ประการแก่ คหบดีบุตรว่าการหมกมุ่นในการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความ ประมาทมีโทษ 6 ประการนี้คือ 1 เสียทรัพย์ทันตาเห็น 2 ก่อการทะเลาะวิวาท 3 เป็นบ่อ เกิดแห่งโรค 4 เป็นเหตุให้เสียชื่อเสียง 5 เป็นเหตุให้ไม่รู้จักกาย 6 เป็นเหตุทอนกำลัง ปัญญาหดับบุตรการหมกมุ่นในการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุ

บุคคลที่สามารถแนะนำพร่ำสอนให้คนอื่นทำความดีได้เหมือนบอกขุมทรัพย์ให้เจริญก้าวหน้าไม่เสื่อมถอยดังพุทธโอวาทที่ว่าบุคคลพึงเห็นผู้มีปัญญา มักชี้โทษมักพูดปรามไว้เหมือนผู้ชี้บอกขุมทรัพย์พึงคบผู้ที่เป็นบัณฑิตเช่นนั้นเพราะเมื่อคบคนเช่นนั้นย่อมมีแต่ความเจริญไม่มีความเสื่อมเลย 97 253 ทุกข์ของความยากจนในพระไตรปิฎกความจนเป็นทุกข์ของคนในโลกที่ยังครองเรือนอยู่คนจนเข็ญใจยากไร้ย่อมกู่หนีแม้การ

ทั้งทางกายวาจาและใจโดยไม่กลัวว่าลูกศิษย์จะไม่รักเพราะเห็นแก่นาคคตที่ตั้งงามของลูกศิษย์ตลอดถึงสังคมประเทศชาติ 35 สุตตระปรากฏในโคลงโลกนิติจำนวน 5 บท ได้แก่บทที่ 9 บทที่ 10 บทที่ 17 บทที่ 226 และบทที่ 246 มีเนื้อหาที่สอนเรื่องสละหรือการเล่าเรียนการมีสละของคนฉลาดมีปัญญาเหมือนลั่นของคนที่รู้สละการฟังธรรมของคนพาลเหมือนทัพพีไม่รู้อิศคือไม่เข้าใจธรรมเลยเป็นผู้ที่ไม่มีสละจัดได้ว่าไม่มีอริยทรัพย์ การฟังนักปราชญ์ทำให้มีความสุขเพราะได้ฟังแต่สิ่งดีคำพูดที่ไพเราะน่าฟังเหมือนเสียงร้องของนกย่อมมีแต่คนอยากฟังผู้มีปัญญา มักชี้โทษเหมือนการชี้แนะขุมทองคำให้ผู้เขียนขอยกตัวอย่าง สุตตระที่ปรากฏในโคลงโลกนิติบทที่ 226 ร่วมรังกนักปราชญ์เชื้อชาติเรชาติชอบชี้วัดทานแจ้งเอาเยี่ยงอย่างยามิจิต โกรธปรากฏกล่าวแทนแก่สั่งแนะให้ขุมทอง Department of Curriculum and Instruction Development Ministry of Education 2002 p 215 สุตตระปรากฏในบทที่ 2 คำว่าแจ้งคือคำสั่งสอนให้รู้ให้เข้าใจเป็นการเรียนรู้เป็นสละเราทำผิดชอบหรือชั่วดีอย่างไรทานจะคอยบอกกล่าวสั่งสอนการคบหาสมาคมกับนักปราชญ์เราทำผิดหรือถูกทำชั่วหรือทำดีก็คอยชี้แจงให้กระทำความดียามิจิต โกรธคือองเพราะเหมือนเป็นการชี้แนะขุมทองคำให้เรารุ่งพุทธพจน์ว่าบุคคลพึงเห็นผู้มีปัญญา มักชี้โทษมักพูดปรามไว้เหมือนผู้ชี้บอกขุมทรัพย์และพึงคบผู้ที่เป็นบัณฑิตเช่นนั้นเพราะเมื่อคบคนเช่นนั้นย่อมมีแต่ความเจริญไม่มีความเสื่อมเลย Mahachulalongkornrajavidyalaya 1992 เมื่อมีผู้ปรารถนาดี

กู่หนีก็เป็นทุกข์ในโลกครั้นกู่หนีแล้วก็ย่อมต้องใช้ดอกเบี๋ยแม้การต้องไปใช้ดอกเบี๋ยก็เป็นทุกข์ในโลกคนจนเข็ญใจยากไร้ครั้นใช้ดอกเบี๋ยแล้วไม่ใช้ดอกเบี๋ยตามกำหนดเวลาพวกเจ้านี้ย่อมตามทวงเขาแม้การถูกตามก็เป็นทุกข์ในโลกคนจนเข็ญใจยากไร้เมื่อถูกเจ้านี้ย่อมตามทวงแล้วยังไม่ให้พวกเจ้านี้ย่อมติดตามแม้การถูกติดตามก็เป็นทุกข์ในโลกคนจนเข็ญใจยากไร้ถูกเจ้านี้ย่อมติดตามหันยังไม่หันจะให้พวกเจ้านี้ยกมือที่จับเขา

จึงตรัสต่อไปว่าภิกษุทั้งหลายคนจนเข็ญใจยากไร้ย่อมกู่หนีแม้การกู่หนีก็เป็นทุกข์ของกาม โภคินบุคคลในโลกคนจนเข็ญใจยากไร้ครั้นกู่หนีแล้วก็ย่อมใช้ดอกเบี๋ยแม้การใช้ดอกเบี๋ยก็เป็นทุกข์ของกาม โภคินบุคคลในโลก 11 ตรีรายละเอียดในองฉก ไทย๒๒๕๕๐๗ 12 กาม โภคินบุคคลหมายถึงผู้บริโศกคามคุณคือฤๅษีสฤๅษณ์ครองเรือนอง ฉกอุกอบาสี๒๕๕๗๙๓องฉกอุกอบาสี๓๕๕๒๖ 07 8395 indd 91 31 5 2561 21 50 16 วารสารมหาจุฬาริชาการปีที่๕ฉบับพิเศษ 92 คนจนเข็ญใจยากไร้ครั้นใช้ดอกเบี๋ยแล้วไม่ให้ดอกเบี๋ยตามกำหนดเวลาพวกเจ้านี้ย่อมตามทวงเขาแม้การตามทวงก็เป็นทุกข์ของกาม โภคินบุคคลในโลกคนจนถูกทวงไม่ให้เขาก็ถูกเขาตามตัวแม้การถูกตามตัวก็เป็นทุกข์ในโลกของกาม โภคินบุคคลคนจนถูกตามตัวไม่ให้เขาย่อมถูกจ้องจามแม้การถูกจ้องจาก็เป็นทุกข์ในโลกของกาม โภคินบุคคลก่อนภิกษุทั้งหลายความจนก็คือการกู่หนีก็คือการเสียดอกเบี๋ยก็คือการถูกทวงก็คือการถูกตามตัวก็คือการถูกจ้องจาก็ดีเป็นทุกข์ในโลกของกาม โภคินบุคคลด้วยประการฉะนี้คนจนทางธรรมนั้นเมื่อไม่มีศรัทธาในกุศลธรรมไม่มีหิริในกุศลธรรมไม่มีโอตตปละในกุศลธรรมไม่มีความเพียรในกุศลธรรมไม่มีปัญญาในกุศลธรรมย่อมประพฤติทุจริตทางกายวาจาใจการประพฤติทุจริตทางกายวาจาใจนั้นจึงตั้งความปรารถนาที่ชั่วร้ายว่าดำริว่าคนทั้งหลายอย่ารู้เรื่องราวเราเลยย่อมกล่าววาจาอำมพยายามทางกายด้วยคิดว่าคนทั้งหลายอย่ารู้เรื่องราวเราเลยขอนี้เรากล่าวว่าเป็นการเสียดอก

75 ความยากจนจึงสามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆได้ดังนี้ 99 1 ความยากจนเป็นความทุกข์ของคนผู้บริโศกคามผู้ครองเรือนหรือฤๅษีสฤๅษณ์ 2 คนจนย่อมกู่หนีการกู่หนีก็เป็นทุกข์ 3 คนจนครั้นกู่หนีแล้วก็ย่อมใช้ดอกเบี๋ยการใช้ดอกเบี๋ยก็เป็นทุกข์ 4 คนจนครั้นใช้ดอกเบี๋ยแล้วไม่ให้ดอกเบี๋ยตามกำหนดเวลาก็ถูกตามทวงการถูกตามทวงก็เป็นทุกข์ 5 คนจนเมื่อถูกเจ้านี้ย่อมตามทวงถ้าไม่ให้อย่อมถูกติดตามการถูกติดตามก็เป็นทุกข์ 6

ต้นสรุปเป็นประเด็นเกี่ยวกับความจนได้ดังนี้ว่าความยากจนเป็นความทุกข์ของคนผู้บริโศกคามผู้ครองเรือนหรือฤๅษีสฤๅษณ์คนจนย่อมกู่หนีการกู่หนีก็เป็นทุกข์๓คนจนครั้นกู่หนีแล้วก็ย่อมใช้ดอกเบี๋ยการใช้ดอกเบี๋ยก็เป็นทุกข์๔คนจนครั้นใช้ดอกเบี๋ยแล้วไม่ให้ดอกเบี๋ยตามกำหนดเวลาก็ถูกตามทวงการถูกตามทวงก็เป็นทุกข์๕คนจนเมื่อถูกเจ้านี้ย่อมตามทวงถ้าไม่ให้อย่อมถูกติดตามการถูกติดตามก็เป็นทุกข์๖คนจนถูกเจ้านี้ย่อมตามทวงถ้าไม่ให้อย่อมถูกจ้องจามการถูกจ้องจาก็เป็นทุกข์๗คนที่เป็นที่กั๊กว่าเป็นคนจนอยู่แล้วแต่การเป็นคนที่มีดีบอดจากกุศลธรรมคุณงามความดีด้วยแล้วนับว่าเป็นคนจนยิ่งกว่าจนหลักธรรมเครื่องเตือนใจไว้แก่กันที่อุรุธัมมิกถดลประโยชน์เป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนาคือประโยชน์ในปัจจุบัน๔อย่างบ้างเรียกว่าหัวใจเศรษฐีอุกาสระหมายถึงธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันหลักธรรมอันอำนวยการประโยชน์สุขขั้นต้นเพื่อประโยชน์สุขสามัญที่มองเห็นกันในชาตินี้เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนใจของปฤชนคนทั่วไปที่หวังจะหลุดพ้นจากบ่วงของความจนอันจะสำเร็จด้วยธรรม๔ประการคือ 07 8395 indd 92 31 5 2561 21 50 16 คนจน๕๐๓วัตรกรรมสร้างความจนและแก้ปัญหาความจน 93 อุลฐานสัมปทาหลักคิดขยันให้เหง้อออกตามรูชมชนตีกว่าชี้้เกี่ยวข้องแล้วยากจนจนนำล้นออกทางตาพระพะยอมกลยาโณหลักการเป็นคนมีความขยันหมั่นเพียรหนักเอาเบาสุรุจักแหล่งทุนรุจักลงทุนไม่นานต้นสายไม่อายุทำกินไม่หมั่นเงินน้อยไม่คอย

คนจนถูกเจ้าหนี้ติดตามหันถำไม่ให้อยอมถูกจองจำการถูกจองจำก็เป็นทุกข์ 7 คนที่เป็นหนี้ก็นับว่าเป็นคนจนอยู่แล้วแต่การเป็นคนที่มีขอบเขตจากคุณธรรมคุณงามความดีด้วยแล้วนับว่าเป็นคนจนยิ่งกว่าจนกล่าวได้ว่าความเป็นคนจนและการกุศลเรียกว่าเป็นทุกข์ในโลกยอมเดือดร้อนเหตุเพราะเจ้าหนี้ทั้งหลายยอมติดตามหากไม่ใช้หนี้มันความทุกข์หรือผลกระทบที่เกิดจากความยากจนเป็นเสมือนงอกล้อที่ติดตามไปทุกช่วงเวลา

ในกุศลธรรมไม่มีโอดตปปะในกุศลธรรมไม่มีความเพียรในกุศลธรรมไม่มีปัญญาในกุศลธรรมยอมประพฤติทุจริตทางกายวาจาใจการประพฤติทุจริตทางกายวาจาใจนี้เรากล่าวว่าเป็นการกู่หนีของผู้นั้นคนจนทางธรรมนั้นเพราะเหตุที่จะปกปิดทุจริตทางกายวาจาใจนั้นจึงตั้งความปรารถนาที่ชั่วร้ายว่าตัวเราคนทั้งหลายอย่ารู้เรื่องราวเลยยอมกล่าววาจายอมพยายามทางกายด้วยคิดว่าคนทั้งหลายอย่ารู้เรื่องราวเลยข้อนี้เรากล่าวว่าเป็นการเสียตอกเบียดของผู้นั้นสาระสำคัญจากพระไตรปิฎกข้างต้นสรุปเป็นประเด็นเกี่ยวกับความจนได้ดังนี้ว่าความยากจนเป็นความทุกข์ของคนผู้บริโภคคามผู้ผู้ครองเรือนหรือคฤหัสถ์คนจนยอมกู่หนีการกู่หนีก็เป็นทุกข์ของคนจนครั้นกู่หนีแล้วยอมใช้ตอกเบียดการใช้ตอกเบียดเป็นทุกข์คนจนครั้นใช้ตอกเบียดแล้วไม่ใช้ตอกเบียดตามกำหนดเวลาก็ถูกตามทวงการถูกตามทวงก็เป็นทุกข์คนจนเมื่อถูกเจ้าหนี้ทวงถำไม่ให้อยอมถูกติดตามการถูกติดตามก็เป็นทุกข์คนจนถูกเจ้าหนี้ติดตามหันถำไม่ให้อยอมถูกจองจำการถูกจองจำก็เป็นทุกข์คนที่เป็นหนี้ก็นับว่าเป็นคนจนอยู่แล้วแต่การเป็นคนที่มีขอบเขตจากคุณธรรมคุณงามความดีด้วยแล้วนับว่าเป็นคนจนยิ่งกว่าจนหลักธรรมเครื่องเตือนใจไว้แก่จันท์ฐธัมมิกัตถะประกอบโดยพระพุทธานุศาสนาคือประโยชน์ในปัจจุบัน๔อย่างบ้างเรียกว่าหัวใจเศรษฐีอุทกาสะหยาธรรมที่ไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันเป็นหลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้นเพื่อประโยชน์สุขสามัญที่มองเห็นกันในชาตินี้เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนใจของปฤชชนคนทั่วไปที่หวังจะหลุดพ้นจากบ่วงของความจนอันจะสำเร็จด้วยธรรม๔ประการคือ 07 8395 indd 92 31 5 2561 21 50 16 คนจน๔๐๐๐วัดกรรมสร้าง ความจนและแก้ปัญหาคความจน 93 อุฎฐานสัมปทาหลักคิดขยันให้เจือออกตามรุมชนดึกว่าขี้เกียจแล้วยากจนจนน้ำล้นออกทางตาพระพะยอมกลยาโณหลักการเป็นคนมีความขยันหมั่นเพียรหนักเอาเบาสู้อัจฉริยะแห่งทุนรู้จักลงทุนไม่นอนตื่นสายไม่เอาทำกินไม่หมิ่นเงินน้อยไม่คอยวาสนาประกอบด้วยปัญญาเครื่องสอดส่องอันเป็นอุบายในการงานนั้นให้สามารถทำกิจการงานได้ประสบความสำเร็จในทุกสถานในกาลทุกเมื่ออารักขสัมปทาหลักคิดความไม่พอใจจนเป็นคนเขี้ยพอแล้วเป็นเศรษฐีมหาศาลจนทั้งนอกทั้งในไม่ได้การจรงคิดอ่านแก้จนเป็นคนพอหลักการระมัดระวังการจับจ่ายใช้สอยมิให้เปลืองเงินทองโดยใช่เหตุยึดหลักการเก็บเล็กผสมน้อยหรือการเก็บหอมรอมริบแม้จะขาดแคลนวัตถุไปบ้างแต่ความสุขของชีวิตก็ยังสมบูรณ์อยู่เพราะเขารู้ว่าความจนบางอย่างต้องแก้ใจคือความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่นั้นเองการพอใจในสิ่งที่ตนมีการยินดีกับสิ่งที่ตนได้เป็นหลักธรรมประจำใจในเรื่องนี้คือรู้จักพอใจในสิ่งที่ตนมียึด

ไปกับการพัฒนาทางด้านจริยธรรมศีลธรรมของประชาชนในชุมชนได้ด้วยหลักที่ฐธัมมิกัตถะประโยชน์คือหลักแห่งการทำงานเพื่อสร้างทรัพย์ทรัพย์ให้มันคงซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญช่วยเตือนใจไว้แก่จันท์กล่าวเช่นเดียวกันถึงประโยชน์ในปัจจุบัน 4 อย่างหรือเรียกว่าหัวใจเศรษฐีอุทกาสะหยาธรรมที่ไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันเป็นหลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้นเพื่อประโยชน์สุขสามัญที่มองเห็นกันในชาตินี้เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนใจของปฤชชนคนทั่วไปที่หวังจะหลุดพ้นจากบ่วงของความจนอันจะ

จนถูกเจ้าหนี้ติดตามหันถำไม่ให้อยอมถูกจองจำการถูกจองจำก็เป็นทุกข์คนที่เป็นหนี้ก็นับว่าเป็นคนจนอยู่แล้วแต่การเป็นคนที่มีขอบเขตจากคุณธรรมคุณงามความดีด้วยแล้วนับว่าเป็นคนจนยิ่งกว่าจนหลักธรรมเครื่องเตือนใจไว้แก่จันท์ฐธัมมิกัตถะประกอบโดยพระพุทธานุศาสนาคือประโยชน์ในปัจจุบัน๔อย่างบ้างเรียกว่าหัวใจเศรษฐีอุทกาสะหยาธรรมที่ไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันเป็นหลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้นเพื่อประโยชน์สุขสามัญที่มองเห็นกันในชาตินี้เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนใจของปฤชชนคนทั่วไปที่หวังจะหลุดพ้นจากบ่วงของความจนอันจะสำเร็จด้วยธรรม๔ประการคือ 07 8395 indd 92 31 5 2561 21 50 16 คนจน๔๐๐๐วัดกรรมสร้าง ความจนและแก้ปัญหาคความจน 93 อุฎฐานสัมปทาหลักคิดขยันให้เจือออกตามรุมชนดึกว่าขี้เกียจแล้วยากจนจนน้ำล้นออกทางตาพระพะยอมกลยาโณหลักการเป็นคนมีความขยันหมั่นเพียรหนักเอาเบาสู้อัจฉริยะแห่งทุนรู้จักลงทุนไม่นอนตื่นสายไม่เอาทำกินไม่หมิ่นเงินน้อยไม่คอยวาสนาประกอบด้วยปัญญาเครื่องสอดส่องอันเป็นอุบายในการงานนั้นให้สามารถทำกิจการงานได้ประสบความสำเร็จในทุกสถานในกาลทุกเมื่ออารักขสัมปทาหลักคิดความไม่พอใจจนเป็นคนเขี้ยพอแล้วเป็นเศรษฐีมหาศาลจนทั้งนอกทั้งในไม่ได้การจรงคิดอ่านแก้จนเป็นคนพอหลักการระมัดระวังการจับจ่ายใช้สอยมิให้เปลืองเงินทองโดยใช่เหตุยึดหลักการเก็บเล็กผสมน้อยหรือการเก็บหอมรอมริบแม้จะขาดแคลนวัตถุไปบ้างแต่ความสุขของชีวิตก็ยังสมบูรณ์อยู่เพราะเขารู้ว่าความจนบางอย่างต้องแก้ใจคือความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่นั้นเองการพอใจในสิ่งที่ตนมีการยินดีกับสิ่งที่ตนได้เป็นหลักธรรมประจำใจในเรื่องนี้คือรู้จักพอใจในสิ่งที่ตนมียึด

76 ฐธัมมิกัตถะประโยชน์ 4 หมายถึงธรรมที่ไปเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในปัจจุบัน 101 ซึ่งพระธรรมปิฎกปอปปุตโตได้ให้ความหมายของฐธัมมิกัตถะสังวัตตนิกรม 4 ธรรมที่ไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันหลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้น 102 1 อุฎฐานสัมปทาถึงพร้อมด้วยความหมั่นคือขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงานประกอบอาชีพอันสุจริตมีความชำนาญรู้จักใช้ปัญญาสอดส่องตรวจตราหาอุบายวิธีสามารถจัดดำเนินการให้ได้ผลดีการถึงพร้อมด้วยความ

ที่ไปเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในปัจจุบันที่มองเห็นกันในชาตินี้ที่คนทั่วไปปรารถนามิทรัพย์สินยศเกียรติไมตรีเป็นต้นที่ฐธัมมิกัตถะประกอบด้วยธรรม 4 ประการคือ 1 อุฎฐานสัมปทาถึงพร้อมด้วยความหมั่นเลี้ยงชีพด้วยการหมั่นประกอบกิจการงานให้สามารถทำได้สำเร็จ 2 อารักขสัมปทาถึงพร้อมด้วยการรักษาโภคทรัพย์ไม่ให้ถูกลักหรือทาลายไปโดยภัยต่างๆ 3 กลยาณมิตตตาคคนดีไม่คบคนชั่ว 4 สมชีวิตาอยู่อย่างพอเพียงเลี้ยงชีพพอเหมาะไม่สุ่ยสุรายนักไม่ฟืดเคืองนักโดยสรุปหลักที่ฐธัมมิกัตถะหมายถึงหลักธรรมที่ไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันหรือหลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุขขั้นต้นอันได้แก่อุฎฐานสัมปทาถึงพร้อมด้วยความหมั่นความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงานประกอบอาชีพอันสุจริตมีความชำนาญรู้จักใช้ปัญญาสอดส่องตรวจตราหาอุบายสามารถจัดดำเนินการให้ได้ผลดีอารักขสัมปทาถึงพร้อมด้วยการรักษาทรัพย์จกคุมครอง 414 Journal of MCU Nakhondhat Vol5 No2 May August 2018 เก็บรักษาโภคทรัพย์และผลงานอันตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรมมิให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสียกลยาณมิตตตาคคือการคบคนดีเป็นมิตรรู้จักกำหนดบุคคลในถิ่นที่อาศัยเลือกเสวนาสาเหนยศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณมีศรัทธาศิลลาจะปัญญา 4 สมชีวิตาคือมีความเป็นอยู่เหมาะสมคือรู้จักกำหนดรายได้อะไรจ่ายเลี้ยงชีพแต่พอมีให้ฟืดเคืองพุ่มพวยให้รายได้เหนือรายจ่ายมีประหยัดเก็บไว้หลักธรรมหมวดนี้เรียกกันสั้นๆว่าที่ฐธัมมิกัตถะพระเทพรัตนมุนีสายพวงศอ โนมปญญ 2557 เศรษฐกิจหมายถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิต

เงินทองสำหรับซื้อหาปัจจัยสี่เพื่อนำมาใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่ขาดแคลนและ
ความขยันหมั่นเพียรจะช่วยทำให้มีทรัพย์สินเงินทองเพิ่มมากขึ้นอันจะส่งผลให้มีฐานะที่
มั่นคงด้วย 2 อารักขสัมปทาถึงพร้อมด้วยการรักษาคือรู้จักคุ้มครองเก็บรักษาโภคทรัพย์
และผลงานอันตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรมด้วยกำลังงานของตน
ไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสียการรู้จักรักษาทรัพย์สินและรู้จักประหยัดในการใช้ทรัพย์สิน
นั้นหมายความว่า

ว่าเมื่อเราขยันหมั่นเพียรพยายามแสวงหาทรัพย์สินเงินทองมาเพื่อสร้างอนาคตสร้างชื่อเสียง
ถ้าไม่รู้จักเก็บรักษาทรัพย์สินหรือชื่อเสียงนั้นไว้ก็ย่อมจะพบกับความเสื่อมหรือหมด
ไปอย่างรวดเร็วการรักษาชื่อเสียงนั้นหมายถึงการหลีกเลี่ยงการกระทำความชั่วหรือการ
มัวเมากับอบายมุขทั้งปวงเช่นไม่ดื่มสุราไม่เสพยาเสพติดไม่เล่นการพนันทุกประเภท
เป็นต้นการรักษาทรัพย์สินนั้นหมายถึงการรู้จักใช้จ่ายทรัพย์สินอย่างเหมาะสมไม่ฟุ่มเฟือยรู้จัก
เก็บหอมรอมริบส่วนการประหยัดนั้นหมายถึงการรู้จัก

ใช้จ่ายเงินทองให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้รู้ว่าสิ่งไหนควรหรือไม่ควรที่จะใช้จ่ายทรัพย์สิน
ตั้งพระพุทธพจน์ว่าภิกษุทั้งหลายก็อารักขสัมปทาเป็นไฉนกุลบุตรในโลกนี้มีโภคะที่หามา
ได้ด้วยความหมั่นเพียรสั่งสมด้วยกำลังแขนงมีเหงื่อไหลไทรยสด้วยชอบธรรมได้มาโดยธรรม
เขารักษาคุ้มครองโภคทรัพย์เหล่านั้นไว้ได้พร้อมมูลด้วยทำไว้ในใจว่าโฉนหนอพระราช
ไม่พึงบริโภคทรัพย์เหล่านี้ของเราโจรไม่ 101 อองอุกไทย 23

ที่ดังามมีดลยภาพตามหลักพระพุทธศาสนาพระธรรมปิฎกปอปปยโคโต 2539 หลักธรรมที่
พระพุทธองค์ตรัสรู้มาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตได้ถึงปัจจุบันหลักธรรมสอนให้บุคคล
รู้จักประมาณตนไม่ฟุ้งเพื่อสุริยสุรายจนเกินกว่าฐานะและความเป็นอยู่ของตนเองซึ่ง
สอดคล้องกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่นอกเหนือจากจะมีเป้าหมายให้ขราวาสรู้รัก
แสวงหาทรัพย์สินรักษาทรัพย์และจ่ายทรัพย์โดยมีปัญญาเห็นถูกต้องแล้วจึงสอนให้
บุคคลเป็นนายเหนือความทะยานอยากได้อันเป็นเหตุให้เกิดทุกข์เพราะหลักเศรษฐกิจ
ธรรมดาเป็นเพียงการสนองความต้องการของคนในการบริโภคโภคทรัพย์แต่หลักธรรมใน
พระพุทธศาสนาสอนให้คนเราหาความสุขได้จากการบรรเทาความต้องการหรือความ
ทะยานอยากได้ที่ไม่จำเป็นหรือเกินจำเป็นให้น้อยลงกล่าวอีกนัยหนึ่งคือความสุขจากการ
เสียสละและตั้งตัวได้หรือพึ่งตนเองได้หลักที่ถูกรู้จักมีกัตถประโยชน์เป็นหลักธรรมอำนวยการ
ประโยชน์สุขขั้นต้นมี 4 ประการได้แก่ 1 อุดหนุนสัมปทาถึงพร้อมด้วยความหมั่นคือขยัน
หมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงานและการประกอบอาชีพที่สุจริตฝึกฝนให้มีความชำนาญ
ชำนาญและรู้จักรู้จักใช้ปัญญาสอดคล้องตรวจตราหาวิธีการที่เหมาะสมที่จัดการและ
ดำเนินการให้ได้ผลดี 2 อารักขสัมปทาถึงพร้อมด้วยการรักษาคือรู้จักคุ้มครองเก็บรักษา
โภคทรัพย์และผลงานที่ตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรมด้วยกำลังงาน
ของตนไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย 3 กัลยาณเมตตาคบคนดีเป็นมิตรคือรู้จักเสวนา
คบหาคนไม่คบไม่เอาจอย่างผู้ที่ชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสียเลือกเสวนาศึกษาเยี่ยงอย่าง
ท่านผู้รู้ผู้ทรงคุณผู้มีความสามารถผู้

ให้บังเกิดผลดีโดยถือว่าเป็นหน้าที่ในปัจจุบัน \n แม้ยังไม่ได้ทรัพย์สินแต่การศึกษาที่เป็น
เหตุเบื้องต้นที่จะนำไปสู่อาชีพการงานที่ดีในอนาคตหาก \n นักศึกษาเป็นนักกีฬาด้วย
นอกจากขยันตั้งใจเรียนแล้วนักศึกษาต้องขยันหมั่นฝึกซ้อมกีฬาที่ตน \n ถนัดด้วยอีก
ทางหนึ่งเพราะกีฬากำลังพัฒนาเป็นกีฬาอาชีพมีกีฬาหลายประเภทที่สามารถทำให้หา
\n ทรัพย์ได้โดยสุจริตด้วยแรงกายแรงใจของตนเองเช่นอาชีพนักมวยนักฟุตบอลอาชีพ
ลิลาศ \n หรือจากการได้ไปแข่งขันในโอกาสต่างๆเช่นโอลิมปิกเอเชียนเกมส์หากมีความ
ขยันหมั่นเพียร \n ฝึกซ้อมจะส่งผลให้ได้รับเหรียญทองและได้รางวัลเป็นทรัพย์สินเงิน
ทองจำนวนมากเป็นต้นจึง \n นับว่าความขยันหมั่นเพียรในการงานหน้าที่ที่รับผิดชอบ
จะทำให้ได้รับประโยชน์ในปัจจุบัน \n คือมีทรัพย์สินเงินทองสำหรับซื้อหาเครื่องอุปโภค
บริโภคไว้ดำรงชีพกต.๓.๒อารักขสัมปทา(ถึงพร้อมด้วยการรักษา) \n การรู้จักรักษา
ทรัพย์และประหยัด(อารักขสัมปทา)หมายความว่าเมื่อเราขยันหมั่นเพียร \n พยายามสร้าง
อนาคตชื่อเสียงหรือหาทรัพย์สินมาได้ถ้าไม่รู้จักรักษาไว้ก็จะเสื่อมหรือหมดไปอย่าง \n รวดเร็วการรักษาชื่อเสียงนั้นหมายถึงการหลีกเลี่ยงการกระทำความชั่วหรือการมัวเมากับ
อบายมุข \n ๓ เช่นไม่ดื่มสุราไม่เสพยาเสพติดไม่เล่นการพนันทุกประเภทเป็นต้นส่วนการ
รักษาทรัพย์สิน \n ๓ หมายถึงการรู้จักใช้จ่ายอย่างฉลาดไม่ฟุ่มเฟือยรู้จักเก็บหอมรอมริบ
ส่วนการประหยัดนั้นหมายถึง \n ๓ การรู้จักใช้จ่ายเงินทองให้เกิดประโยชน์สูงสุด
พระพุทธพจน์ว่า \n ๓ ดูกรภิกษุทั้งหลายก็อารักขสัมปทาเป็นไฉนกุลบุตรในโลกนี้มีโภคะ
ที่หามาได้ด้วยความหมั่นเพียรสั่งสมด้วยกำลังแขนงมีเหงื่อไหลไทรยสด้วย \n ๓ ชอบธรรมได้
มาโดยธรรมเขารักษาคุ้มครองโภคทรัพย์เหล่านั้นไว้ได้พร้อมมูลด้วย \n ๓

เสพติดไม่เล่นการพนันทุกประเภทเป็นต้นส่วนการรักษาทรัพย์สิน \n ๓ หมายถึงการรู้จักใช้
จ่ายอย่างฉลาดไม่ฟุ่มเฟือยรู้จักเก็บหอมรอมริบส่วนการประหยัดนั้นหมายถึง \n ๓ การรู้จัก
ใช้จ่ายเงินทองให้เกิดประโยชน์สูงสุดตั้งพระพุทธพจน์ว่า \n ๓ ดูกรภิกษุทั้งหลายก็อารัก
สัมปทาเป็นไฉนกุลบุตรในโลกนี้มีโภคะที่หามาได้ด้วยความหมั่นเพียรสั่งสมด้วยกำลัง
แขนงมีเหงื่อไหลไทรยสด้วย \n ๓ ชอบธรรมได้มาโดยธรรมเขารักษาคุ้มครองโภคทรัพย์
เหล่านั้นไว้ได้พร้อมมูลด้วย \n ๓ ทำไว้ในใจว่าโฉนหนอพระราช
ไม่พึงบริโภคทรัพย์เหล่านี้ของเราโจรไม่พึง \n ๓ ลักไฟไม่พึงไหม้ไม่พึงพัดไปทลายหมู่ไม่เป็นที่รักไม่พึงลักไป
๓ ๑๙ \n ๓ ดูกรภิกษุทั้งหลายนี้เรียกว่าอารักขสัมปทา๗ \n นอกจากนี้การรักษาและ
ประหยัดทรัพย์สินยังหมายถึงการรู้จักเก็บรักษาทรัพย์สินไว้ในที่ \n ๓ ปลอดภัยการใช้สอย
ทรัพย์และสิ่งของอย่างประหยัดถนอมใช้ซ่อมแซมเมื่อชำรุดเสียหายดูแล \n ๓ รักษาและ
เก็บไว้เมื่อใช้เสร็จแล้วหรือรู้จักตัดแปลงของที่ชำรุดให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อีก \n ๓ เป็นต้น \n ๓ อารักขสัมปทาถือการถึงพร้อมด้วยการรักษาคือรู้จักคุ้มครองเก็บรักษา
โภคทรัพย์ \n ๓ และผลงานอันตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรมด้วยกำลัง
งานของตนไม่ให้ \n ๓ เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสียหลักธรรมข้อนี้มีจุดมุ่งหมายให้เป็นคน
มัธยัสถ์รู้จักจ่ายทรัพย์ไป \n ๓ ในทางที่เกิดประโยชน์ไม่ใช่นำไปใช้เพื่อกามคุณเพื่ออุป
ถุศลเสียจนทำให้ทรัพย์สินนั้นหมด \n ๓ ไปโดยไม่ทำใหตนเองเจริญขึ้นได้มีังมีที่ช่วยยามก็
กลับไปลำบากยากจนเพราะใช้ทรัพย์สิน

พจนวาทิกษทั้งหลายก็สมชีวิตาเป็นใจนภิกษทั้งหลายกมลบุตรในโลกนี้รู้ทางเจริญแห่ง โภคะและรู้ทางเสื่อมแห่ง โภคะแล้วเล็งชีพพอเหมาะไม่ให้พุ่มพายนักไม่ให้ผิดเคื่องนัก ด้วยคิดว่ารายไต่ของเร้าก็ต้องเห็นอรายจ่ายและรายจ่ายของเร้าก็ไม่ต้องไม่เห็นอรายไต่ กษทั้งหลายก็ถ้ากมลบุตรผู้มรายไต่มาแต่เล็งชีพพออย่างผิดเคื่องจะมีผู้ว่าเขว่ากมลบุตรผู้ นี้จักตายอย่างอนาถาแต่เพราะกมลบุตรผู้รู้ทางเจริญแห่ง โภคะและ

รู้ทางเสื่อมแห่ง โภคะแล้วเล็งชีพพอเหมาะไม่ให้พุ่มพายนักไม่ให้ผิดเคื่องนักด้วยคิดว่า รายไต่ของเร้าก็ไม่ต้องเห็นอรายจ่ายและรายจ่ายของเร้าก็ไม่ต้องไม่เห็นอรายไต่กษทั้ง หลายนี้เรียกว่าสมชีวิตาฯ 105 103 องอุกไทย 23 15 295 297 104 องอุกไทย 23 15 298 105 องอุกไทย 23 15 298

78 สันโดษ 3 คำว่าสันโดษมาจากภาษาบาลีว่าสันโดสะสันแปลว่าตนโดสะแปลว่ายินดี สันโดษจึงแปลว่ายินดีชอบใจพอใจใจมีใจสุขใจกับของของตนความหมายโดยย่อคือ ให้รู้จักพอรู้จักประมาณ 106 ความยินดีในของของตนนี่จะเป็นเครื่องกำจัดความ เกียจคร้านเบื่อหน่ายและโลกอยากไต่ของผู้อื่นมาเป็นของตนความสันโดษคือความยินดี ในสิ่งที่ตนได้น่าความสบายให้ 107 ดังพุทธพจน์ในคัมภีรชุตกนิกายธรรมบทว่าดูฐี

79 จิตใจให้พอไต่อย่างแท้จริงเหมือนไฟไม่อาจให้เต็มไต่ด้วยเชื่อมหาสมุทรมไม่อาจให้ เต็มไต่ด้วยน้ำหรือคนมีมากไม่อาจเต็มไปด้วยปัจจัยทั้งหลายนั่นเอง 2 ญาณสันโดษ คือความยินดีตามกำลังที่มีอยู่หมายถึงมีความยินดีหรือพอใจเพียงพอกำลังกายกำลัง ทรัพย์กำลังสติปัญญาและกำลังความสามารถของตนไม่ควรให้น้อยหรือเกินขอบเขต กำลังเพราะเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมคนแต่ละคนมีกำลังหรือความสามารถไม่เท่ากันดังนั้น จึงต้องรู้จักตนเองอย่าสำคัญตน

เยี่ยงอย่างความเพียบพร้อมด้วยศรัทธาศิลจาจะและปัญญาของเขานี้เรียกว่ากัลยามนิตต ตา 4 สมชีวิตาเป็นอย่างไรคือกมลบุตรเป็นผู้เล็งชีพิตเหมาะสมไม่ให้พุ่มเพื่อยเกินไปไม่ให้ ผิดเคื่องเกินไปโดยรู้เข้าใจในทางเพิ่มพูนและทางเสื่อมถอยแห่ง โภคะทรัพย์ว่าทอย่างนี้ รายไต่ของเร้าจึงจะเห็นอรายจ่ายและรายจ่ายของเร้าจึงจักไม่เห็นอรายไต่เปรียบเหมือน คนช่างหรือลูกมีมีคนช่างยกตราซึ่งขึ้นแล้วยอมรู้ว่าพอนไปเท่านั้นหรือเกินไปเท่านั้นถ้า หากกมลบุตรนี้มรายไต่มีน้อยแต่เล็งชีพิตอยู่อย่างพุ่มเพียก็จะมีผู้กล่าวหาเขาได้ว่ากมลบุตร ผู้นี้ใช้สมบัติเหมือนกินมะเดื่อถ้ากมลบุตรนี้มรายไต่มาแต่เล็งชีพิตอย่างผิดเคื่องก็จะมีผู้ กล่าวหาไต่ว่ากมลบุตรผู้นี้คงจะตายอย่างคนอนาถาแต่ด้วยเหตุที่กมลบุตรเล็งชีพิตเหมาะ สมจึงเรียกว่าสมชีวิตา 3 การอนุเคราะห์อย่างบูรณาการหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ย่อมทาให้เข้าใจแจ่มแจ้งในเรื่องที่เป็นไปในลักษณะของประโยชน์สุขในปัจจุบันที่มีแง มุมทางลึกซึ้งทางเศรษฐศาสตร์มีมิติที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตทั้งการอยู่การกินรวมถึง ความสัมพันธ์ทางกิจกรรมของเศรษฐกิจในทุกๆ เรื่องเลยทีเดียวยามซึ่งความมั่นคง และสมบูรณ์ซึ่งหลักธรรมที่นาพาสู่ความร่ำรวยและมั่งคั่งอย่างยั่งยืนนั้นโบราณท่านเรียก ว่าหลักธรรมหัวใจเศรษฐีอุทกาสโดยที่มีสาระสำคัญโดยสรุป 4 ประการกล่าวคือประการที่ หนึ่งขยันหาหลักฐานสัมปทาหมายถึงความขยันหมั่นเพียรเสาะแสวงหาหนทางวิธีการใน การทามาหากินรวมถึงกินสีกกลงไปในเรื่องของความมีศีลธรรมและคุณธรรมนาทางความ ขยันนั้นเป็นไปในลักษณะของความขยัน

จะสำเร็จด้วยธรรม 4 ประการคือ 1 อุฎฐานสัมปทาถึงพร้อมด้วยความหมั่นเข่นขยันหมั่น เพียรเล็งชีพด้วยการหมั่นประกอบการทำงานเป็นผู้ขยันไม่เกียจคร้านในการทำงานนั้น ประกอบด้วยปัญญาเครื่องสอดส่องอันเป็นอุบายในการทำงานนั้นให้สามารถทาได้สำเร็จ 2 อารักขสัมปทาถึงพร้อมด้วยการรักษา โภคะทรัพย์ที่ทามาได้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดย ขอบธรรมเขารักษาคุ้มครอง โภคะทรัพย์เหล่านั้นไว้ไต่พร้อมมูลไม่ให้เกิดลักหรือทาลายไป โดยภัยต่างๆ 3 กัลยามนิตตาคบคนดีไม่คบคบชั่วอยู่อาศัยในบ้านหรือนิมโดยอดต่างร ดนเจรจาสนทนากับบุคคลในบ้านหรือนิมนั้นซึ่งเป็นผู้มีสมาจารบริสุทธิ์ผู้ถึงพร้อมด้วย ศรัทธาศิลจาจะปัญญาและ 4 สมชีวิตาอยู่อย่างพอเพียงรู้ทางเจริญทรัพย์และทางเสื่อม แห่ง โภคะทรัพย์แล้วเล็งชีพพอเหมาะไม่ให้อสุยสุรายพุ่มพายนักไม่ให้ผิดเคื่องนักด้วยคิด ว่ารายไต่ของเร้าก็ไม่ต้องเห็นอรายจ่ายและรายจ่ายของเร้าก็ไม่ต้องไม่เห็นอรายไต่ 4 ด่าน สมชีวิตาดำรงชีวิตอย่างพอเพียงจากการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานตามหลัก

คำว่าสันโดษมาจากภาษาบาลีว่าสันโดสะสันแปลว่าตนโดสะแปลว่ายินดีสันโดษจึงแปล ว่ายินดีชอบใจพอใจใจมีใจสุขใจกับของของตนความหมายโดยย่อคือให้รู้จักพอรู้จัก ประมาณลักษณะของความสันโดษผู้ที่จัดว่าเป็นผู้ที่มีความสันโดษจะต้องประกอบด้วย ลักษณะ 3 อย่างคือสแกนสันโดษยินดีกับของของตนหมายถึงยินดีกับสิ่งที่ตนมีอยู่แล้ว พอใจกับของของตนไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ของเร้าลูกเมียของเร้างานของเร้าประเทศชาติ ของเร้าถึงจะมีขอบกรพองอย่างไรก็คอยๆแก้ไขกันไปไต่ดีขึ้นไต่คิดไขว่คว้าแยงชิงเอา ของคนอื่นเขามาเป็นของตนความยินดีในของของตนนี่จะเป็นเครื่องกำจัดความ เกียจคร้านเบื่อหน่ายและโลกอยากไต่ของผู้อื่นมาเป็นของตนสันโดษยินดีกับของ ส่วนที่ตนได้มาคือเมื่อแสวงหาประโยชน์อันใดทุกเทศบัญญัติปัญญาสามารถทาไปเต็มที แล้วไต่ทาไรก็พอใจเท่านั้นอาจจะไต่ไม่ถึงถึงเป้าประศโตสวางมไม่ถึงเป้าก็พอใจยินดี เพียงแค่นั้นไม่ถึงกับกระวนกระวายเป็นทุกข์เพราะไต่ไม่สมอยากสมนสันโดษยินดีโดยมี ใจสมาเสมอหมายถึงไม่รู้สึกดีใจจนเกินไปเมื่อไต่พบสิ่งที่ถูกใจและไม่เสียใจจนเกินไป เมื่อต้องประสบกับสิ่งที่ไม่ถูกใจปีที่ 24 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม ธันวาคม พศ 2562 34 Vol 24 No2 Jury December 2019 วารสารปรัชญาปริทรรศน์ Journal of Philosophical Vision ในการดำรงชีพพระพุทธศาสนาให้ทุกคนหาปัจจัยหล่อเลี้ยงร่างกายพอเพียง เพื่อให้สังขารนี้สามารถดำรงอยู่ไต่ตามอัธภาพจากนั้นก็ใช้ร่างกายนี้สร้างความคิดต่างๆ ให้ เต็มที่ทุกรูปแบบทุกโอกาสก็ได้

ไต่ด้วยความเพียรของตนซึ่งหากว่ามนุษย์มีความพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ตามอรรถภาพ ของตนเองก็จะทำให้ไม่เกิดความอยากและความโลภอันจะทำให้เกิดความทุกข์ไต่ 12 ประเภทของสันโดษประเภทของสันโดษที่รู้จักกันโดยทั่วไปมีกจำแนกประเภทของ สันโดษออกเป็น 3 อย่างเท่านั้นเรียกว่าการแบ่งตามประเภทแห่งดิเกคือหมวดสามได้แก่ ยาลาลสันโดษญาณสันโดษญาณสาธาปสันโดษประกอบด้วยสุนทรณศิลป์พิชิต 2551 น 1516 1 ยาลาลสันโดษคือความยินดีตามที่ไต่หมายถึงไต่สิ่งใดมาด้วยความ เพียรพยายามของตนโดยถูกต้องตามทำนองคลองธรรมก็ยินดีพอใจในสิ่งนั้นไม่เดือด ร้อนเพราะสิ่งที่ไต่ไต่หมายความว่าเมื่อไต่ทำอย่างเต็มทีแล้วหากไต่ไต่ตามที่ต้องการก็ ไม่กระวนกระวายไม่รีงตามความอยากตองระงับยับยั้งความอยากให้ไต่โดยให้นึกถึงข้อ เท็จจริงว่าไม่มีสิ่งใดสนองความต้องการแห่งจิตใจให้พอไต่อย่างแท้จริงเหมือนไฟไม่อาจ ให้เต็มไต่ด้วยเชื่อมหาสมุทรมไม่อาจให้เต็มไต่ด้วยน้ำหรือคนมีมากไม่อาจเต็มไปด้วย ปัจจัยทั้งหลายนั่นเองดังนั้นยาลาลสันโดษคือความยินดีตามที่ไต่ตามความหมายนี้คือ สิ่งที่ได้มาจากความเพียรของตนโดยถูกต้องตามทำนองคลองธรรม 2 ญาณสันโดษคือ ความยินดีตามกำลังที่มีอยู่หมายถึงมีความยินดีหรือพอใจเพียงพอกำลังกายกำลัง ทรัพย์กำลังสติปัญญาและกำลังความสามารถของตนไม่ควรให้น้อยหรือเกินขอบเขต กำลังเพราะเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมคนแต่ละคนมีกำลังหรือความสามารถไม่เท่ากันดังนั้น จึงต้องรู้จักตนเองอย่าสำคัญตนผิดและอย่าดูถูกตนเองดังนั้นสิ่งที่บุคคลพึงได้รับนั้นควร เหมาะสมแก่สมรรถภาพและความสามารถของตนเช่นกรรมกรที่ขุดดินไต่วันละ 1 คิวก็ควร ไต่ค่าแรงสำหรับดิน 1 คิวจะให้ไต่ค่าแรง

ผิดและอย่าดูถูกตนเองสิ่งที่บุคคลพึงได้รับนั้นควรเหมาะสมแก่สมรรถภาพและความสามารถของตน 3 ยถาสารูปสันโดษคือความยินดีตามสมควรหมายถึงมีความยินดีหรือความพอใจตามสมควรแก่ฐานะภาวะและความเป็นอยู่ของตนเป็นที่รู้กันว่าคนเราย่อมมีฐานะและความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันบุคคลในสังคมย่อมมีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันแต่ทั้งนี้ต้องรู้จักและตระหนักในความสามารถของตนต้องพยายามขวนขวายเปลี่ยนแปลงฐานะและความเป็น

80 4 วิธีการหรือแนวทางการแก้ปัญหาคนยากจนอย่างไรอิทธิบาท 4117 เป็นหลักธรรมให้ถึงความสำเร็จปฏิบัติตามหลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งกิจการนั้นๆ ซึ่งมี 4 ข้อคือ 1 ฉันทะมีใจรักคือพอใจจะทำงานนั้นและทำด้วยใจรักต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทามีใช้สักว่าทำพอให้เสร็จหรือเพียงเพราะอยากได้รางวัลหรือผลกำไร 2 วิริยะพากเพียรทำคือขยันหมั่นประกอบหมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความ

พยายามเข้มแข็งอดทนเอาธุระไม่ทอดทิ้งไม่ทอดลอยก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ 3 จิตตะเอาจิตฝึกฝใจคือตั้งใจตั้งใจมั่นที่จะทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อยๆ เสมอๆ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ 4 วิมังสาใช้ปัญญาสอบสวนคือหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจสอบตรองหาเหตุผลและตรวจสอบข้อบกพร่องเกินเลยบกพร่องข้อบกพร่องเป็นต้นในสิ่งที่ทำนั้นโดยรู้จักทดลองวางแผนวัดผลคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง

หรือพอใจเพียงพอก่อนกำลังกายกำลังทรัพย์กำลังสติปัญญาและกำลังความสามารถของตนไม่ควรให้น้อยหรือเกินขอบเขตกำลังเพราะเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมคนแต่ละคนมีกำลังหรือความสามารถไม่เท่ากันดังนั้นจึงต้องรู้จักตนเองอย่าสำคัญตนผิดและอย่าดูถูกตนเองดังนั้นสิ่งที่บุคคลพึงได้รับนั้นควรเหมาะสมแก่สมรรถภาพและความสามารถของตนเช่นกรรมกรที่ขุดดินได้วันละ 1 คิวก็ควรได้ค่าแรงสำหรับดิน 1 คิวจะให้ได้ค่าแรงเท่ากับคนที่ขุดได้วันละ 5 คิวย่อมไม่ได้และมีได้บังคับว่าทุกคนขุดวันละ 1 คิวก็พอสันโดษมิได้สอนให้ทำงานหย่อนกว่าความสามารถที่มีอยู่แต่ให้ทำงานเต็มความสามารถของแต่ละบุคคลให้ยินดีในสิ่งที่ตนควรจะได้ตามความสามารถของตนเท่านั้นสันโดษข้อนี้เป็นการยืนยันว่าไม่ให้เป็นคนงอมือองเท้าแต่ให้ทำงานหรือแสวงหาผลประโยชน์เต็มที่โดยให้ยินดีเท่าที่ตนเองมีความสามารถทำได้เท่านั้น 3 ยถาสารูปสันโดษคือความยินดีตามสมควรหมายถึงมีความยินดีหรือความพอใจตามสมควรแก่ฐานะภาวะและความเป็นอยู่ของตนเป็นที่รู้กันว่าคนเราย่อมมีฐานะและความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันบุคคลในสังคมย่อมมีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันบางคนยากจนบางคนร่ำรวยการที่บุคคลพยายามขวนขวายเพื่อจะให้เป็นเรื่องที่ดีแต่ทั้งนี้ต้องรู้จักและตระหนักในความสามารถของตนต้องพยายามขวนขวายเปลี่ยนแปลงฐานะภาวะและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นเท่าที่จะเป็นไปได้ผู้ที่ขวนขวายในสิ่งที่เป็นไปได้ไมได้นั้นเรียกว่าไม่สันโดษสิ่งของใดๆก็ตาม 16 ถ้าพิจารณาตามฐานะก็ดีพิจารณาตามสมรรถภาพก็ดีประจักษ์แล้วว่าเมื่อตน

นั้นด้วยความคิดเอาจิตฝึกฝใจไม่ปล่อยใจฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไปอุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำและ 4 วิมังสาความใคร่ตรองหรือทดลองคือหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจสอบตรองหาเหตุผลและตรวจสอบข้อบกพร่องในสิ่งที่ทำนั้นมีการวางแผนวัดผลคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงดังนั้นคนที่ประสบความสำเร็จชีวิตที่ก้าวหน้าและสำเร็จจะต้องมีหลักความสำเร็จปฏิบัติตามหลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งกิจการนั้นๆ ได้แก่ 1 พอใจจะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรักต้องการทำให้สำเร็จอย่างเต็มที่ใช้สักว่าทำพอให้เสร็จหรือเพียงเพราะอยากได้รางวัลหรือผลกำไร 2 หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทนเอาธุระไม่ทอดทิ้งไม่ทอดลอยก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ 3 ทำงานสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อยๆ เสมอๆ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศใจและ 4 หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจสอบข้อบกพร่องเกินเลยข้อบกพร่องข้อบกพร่องเป็นต้นในสิ่งที่ทำนั้นโดยรู้จักทดลองวางแผนวัดผลคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงเป็นต้นเพื่อจัดการและดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดีมีการพัฒนายิ่งขึ้นไปหลักธรรมาภิบาลการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีผู้ให้แนวคิดหลายท่านซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ซึ่งโกวิทพวงงามได้กล่าวถึงหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี Good Governance ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการได้แก่หลักนิติธรรม

ความถนัดและร่างกายดีเป็นต้นที่เป็นพื้นมาแต่เดิมและอีกส่วนหนึ่งคืออาศัยพื้นเดิมเท่าที่ตัวมีอยู่รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนศึกษาหาความรู้สร้างเสริมคุณสมบัติความดีงามฝึกฝนความชำนาญเตรียมไว้ก่อนแต่ต้นซึ่งเมื่อมีเหตุต้องใช้ก็จะเป็นผู้พร้อมที่จะต้อนรับความสำเร็จสามารถสร้างสรรคประโยชน์สุขและก้าวหน้าสู่ความเจริญยิ่งขึ้นไป 5 2 หลักธรรมอิทธิบาทหลักแห่งความสำเร็จปฏิบัติตามหลักธรรมที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งกิจการนั้นๆ ที่เรียกว่าอิทธิบาทธรรมให้ถึงความสำเร็จซึ่งมี 4 ข้อคือ 6 21 ฉันทะมีใจรักคือพอใจจะทำงานนั้นและทำด้วยใจรักต้องการทำให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทามีใช้สักว่าทำพอให้เสร็จหรือเพียงเพราะอยากได้รางวัลหรือผลกำไร 4 อังคกไทย 21 13 50 5 พระธรรมปิฎกปอปปยุตโตธรรมานุชชีวัตพิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์การศาสนา 2541 หน้า 35 6 ทิปาไทย 11 231 233 15 22 วิริยะพากเพียรทำคือขยันหมั่นประกอบหมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายามเข้มแข็งอดทนเอาธุระไม่ทอดทิ้งไม่ทอดลอยก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ 23 จิตตะเอาจิตฝึกฝใจคือตั้งใจตั้งใจมั่นที่จะทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิดไม่ปล่อยจิตให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยใช้ความคิดในเรื่องนั้นเสมอๆ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ 24 วิมังสาใช้ปัญญาสอบสวนคือหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจสอบตรองหาเหตุผลและตรวจสอบข้อบกพร่องเกินเลยบกพร่องข้อบกพร่องเป็นต้นในสิ่งที่ทำนั้นโดยรู้จักทดลองวางแผนวัดผลคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงเป็นต้นเพื่อจัดการและดำเนินงานนั้นให้ได้ดียิ่งขึ้นไปตัวอย่างเช่นผู้ทำงาน

81 1 เมตตากายกรรมกายกรรมที่พึงทำประกอบด้วยจิตที่มีเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลัง คือช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมหมู่คณะด้วยความเต็มใจแสดงกิริยาอาการสุภาพเคารพ นับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง 2 เมตตาวจกรรมวจกรรมที่พึงทำประกอบด้วยจิตที่มีเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลังคือช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์สั่งสอนแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดีกล่าววาจาสุภาพแสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง 3 เมตตามโนกรรมมโนกรรมที่พึงทำประกอบด้วยจิตที่มีเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลังคือ

ขั้นที่ 4 P Participation sharing learning สมาชิกมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขั้นที่ 5 C Communication for development of participation สมาชิกใช้สื่อสารเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมขั้นที่ 6 C Cooperation in expanding networks สมาชิกมีความร่วมมือในการขยายเครือข่ายขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้ง 6 ประการนี้นำมาทำงานร่วมกับสาธาณียธรรม 6 ขั้นที่ 7 S Saraniyadhamma สมาชิกใช้สาธาณียธรรม 6 ในการดำเนินงานคือมีเมตตาต่อกันทางกายวาจาใจแบ่งปันกันไข่มุขมีความเห็นตรงกันและข้อปฏิบัติตรงกันได้แก่ 1 เมตตากายกรรมตั้งเมตตากายกรรมทั้งต่อหน้าและลับหลังคือช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจแสดงกิริยาอาการสุภาพเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง 2 เมตตาวจกรรมตั้งเมตตาวจกรรมทั้งต่อหน้าและลับหลังคือช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์สั่งสอนแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดีกล่าววาจาสุภาพแสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง 3 เมตตามโนกรรมตั้งเมตตามโนกรรมทั้งต่อหน้าและลับหลังคือต้องจิตปรารถนาดีคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันมองเห็นในแง่ดีมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน 4 สาธาณโภคิไตของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกันคือเมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อยก็ไม่หวงไว้ผู้เดียวนำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน 5 สีสสามัญญตามีศีลบริสุทธิเสมอกันทั้งต่อหน้าและลับหลังคือมีความประพฤติสุจริตตั้งตามถูกต้องตามระเบียบวินัยไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่คณะ 6 ทิฏฐีสามัญญตามีทิฏฐิตังงามเสมอกันทั้งต่อหน้าและลับหลังคือมีความเห็นชอบร่วมกันโดยองค์ความรู้จากการวิจัย CM2P2CS มีประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ดังนี้ MCU

ตั้งจิตปรารถนาดีคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันมองเห็นในแง่ดีมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน 4 สาธาณโภคิตาบริโศคโดยไม่แบ่งแยกคือไม่แบ่งแยกบุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการแบ่งปันอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันและเมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อยก็ไม่หวงไว้ผู้เดียวนำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่ายให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน 5 สีสสามัญญตามีศีลบริสุทธิเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังคือ

พระพุทธศาสนาหลักพุทธสันติวิธีที่นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของพระวิฑยการวิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษคือหลักสาธาณียธรรม 6 ประการมีรายละเอียดโดยสังเขปดังต่อไปนี้ 1 เมตตากายกรรมตั้งเมตตากายกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมคณะด้วยความเต็มใจแสดงกิริยาอาการสุภาพเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง 2 เมตตาวจกรรมตั้งเมตตาวจกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์สั่งสอนแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดีกล่าววาจาสุภาพแสดงความเคารพ นับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง 3 เมตตามโนกรรมตั้งเมตตามโนกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือตั้งจิตปรารถนาดีคิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันมองเห็นในแง่ดีมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน 4 สาธาณโภคิไตของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกันคือเมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อยก็ไม่หวงไว้ผู้เดียวนำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน 5 สีสสามัญญตามีศีลบริสุทธิเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังคือมีความประพฤติสุจริตตั้งตามถูกต้องตามระเบียบวินัยไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่คณะ 6 ทิฏฐีสามัญญตามีทิฏฐิตังงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้นสิ้นทุกข์หรือขจัดปัญหา Thai Tipitaka 11 317 257 126 วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์มจรปีที่ 6 ฉบับพิเศษประเด็นที่ 3 การประยุกต์ใช้หลักพุทธสันติวิธีในการเสริม

มีความประพฤติสุจริตตั้งตามถูกต้องตามกฎหมายกฎระเบียบวินัยขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆเช่นเดียวกับเพื่อนในสังคมไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจของหมู่คณะ 6 ทิฏฐีสามัญญตามีความเห็นถูกต้องตั้งงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังคือมีความเห็นชอบร่วมกันตรงกันสนับสนุนหรือส่งเสริมต่อความคิดเห็นกันและกันในหลักการที่จะนำไปสู่ความสิ้นทุกข์หรือปัญหาต่างๆในสังคมในสังคมใดก็ตามที่บุคคลในสังคมมีความพร้อมเพรียงสมัครสมานสามัคคีกัน

ที่เป็นประโยชน์แก่กันมองเห็นในแง่ดีมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกันตั้งใจปรารถนาดีต่อกันเสมอและมีสำนึกต่อกันในทางยุติธรรมตามหลักภราดรภาพ 4 สาธาณโภคิไตคือได้ของสิ่งใดมาก็แบ่งปันกันคือเมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเพียงเล็กน้อยก็ไม่หวงไว้แต่ผู้เดียวนำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกันแบ่งปันส่วนทรัพยากรที่ได้มาและมีอยู่อย่างเหมาะสม 5 สีสสามัญญตามีศีลบริสุทธิเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือมีความประพฤติสุจริตตั้งตามถูกต้องตามระเบียบวินัยไม่ทำตนให้เป็นผู้น่ารังเกียจของหมู่คณะไม่ขัดขวางขัดแย้งต่อต้านทำตัวน่ารำคาญต่อคนและประชาชน 6 ทิฏฐีสามัญญตามีทิฏฐิตังงามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งต่อหน้าและลับหลังคือมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความหลุดพ้นสิ้นทุกข์หรือขจัดปัญหามีส่วนร่วมในการเผชิญปัญหาและมีส่วนในการแก้ปัญหาธรรม 6 ประการนี้มีคุณค่าคือเป็นสาธาณียะคือทำให้เป็นที่ระลึกถึงเป็นปยภณคือทำให้เป็นที่รักเป็นครุภณคือทำให้เป็นที่ระลึกเคารพเป็นไปเพื่อความสงเคราะห์ความกลมกลืนเข้าหากันเพื่อความไม่วิวาทเพื่อความสามัคคีและเอกภาพความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่ปาไทย 11 317 257 พระธรรมปิฎกปอปปยุตโตกล่าวว่าสาธาณียธรรมคือตามสัญชาตญาณของคนที่อยู่ร่วมกันนั้นปรารถนาความรักความอบอุ่นความปลอดภัยต้องการสิ่งที่พึงพำนักอาศัยต้องการได้มีการพักผ่อนหย่อนใจต้องการให้มีสันติภาพในदानต่างๆซึ่งเป็นลักษณะความเรียกร้องความต้องการตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตในทางพระพุทธศาสนากลุ่มพุทธบริษัททั้งฝ่ายคฤหัสถ์และบรรพชิต

ในการกระทำกิจกรรมทุกอย่างยอมทำให้สังคมนั้นๆเจริญก้าวหน้าและมีความสุขดัง
พระพุทธเจ้าตรัสว่าความพร้อมเพรียงของหมู่คณะสงฆ์เป็นเหตุให้เกิดสุข 120 อปริหานิย
ธรรม 121 คือธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวสำหรับ
หมูชนหรือสังคมจำแนกออกเป็น 7 ประการคือ 1 หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ 2 พร้อมเพรียง
กันประชุมพร้อมเพรียงกันเล็กประชุมและพร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ 3 ไม่บัญญัติสิ่ง
ที่มีได้บัญญัติไว้ไม่ล้มล้าง

เจ้าที่เป็นต้นเพราะสิ่งเหล่านั้นในความหมายบ่งบอกถึงความเชื่อมร่อกันทั้งหมดและการ
ให้ความเคารพเลื่อมใสแก่นักบวชพระภิกษุสงฆ์สามเณรหรือผู้มีศีลธรรมมีคุณธรรม
จริยธรรมและสร้างประโยชน์ให้กับสังคมเราจะต้องให้ความเคารพและปกป้องบุคคลเหล่าน
ั้นให้กระทำความดีต่อไปหลักอภิธานิยธรรมหมายถึงข้อปฏิบัติหรือธรรมอันเป็นเหตุไม่
ให้เกิดความเสื่อมเป็นหลักธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสั่งสอนทั้งฝ่ายคฤหัสถ์โดย
ตรัสสั่งสอนเหล่ากษัตริย์ลิจฉวีเมืองเวสาลีแคว้นวิชัยและตรัสสั่งสอนเหล่าภิกษุที่เมือง
ราชคฤห์แคว้นมคธหลักอภิธานิยธรรมเป็นธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อมเป็นข้อคิด
เตือนใจแก่ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรว่าควรนำมาประยุกต์ใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์
สูงสุดกับองค์กรที่สำคัญคือความสามัคคีในหน่วยงานย่อมบังเกิดซึ่งปฏิเส
ไม่ได้เลยว่าความสามัคคีเป็นหลักธรรมที่มุ่งความสำคัญต่อความเสื่อมความเจริญหรือ
การพัฒนาองค์กรเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวสำหรับหมูชนหรือผู้บริหารบ้านเมืองหลักอภิ
ธานิยธรรมธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวสำหรับหมู
ชนหรือผู้บริหารบ้านเมืองประกอบด้วย๗ประการ 3 ได้แก่ 3 ที่มีไทย๑๐๓๖๘๒ 01 110
indd 7 24 2 2560 15 58 23 8 วารสารมหาจุฬาริชาการปีที่๓ฉบับที่๑๑หมันประชุมกัน
เนื่องนิตย์๒พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเล็กประชุมพร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึง
ทำ๓ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้อันขัดต่อหลักการเดิมไม่ล้มล้างสิ่งที่มีบัญญัติไว้๔ท่าน
เหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชนชาววิชัยเคารพนับถือท่านเหล่านั้น๕บรรดากุลสตรี

เกิดผลเสียต่อชุมชนและสังคม 124 ฉะนั้นแล้วการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการแก้ไข
ปัญหาความยากจนในสังคมไทย 125 สามารถสรุปเป็นหลักปฏิบัติตน 7 ประการดังนี้ 1
เน้นการพึ่งตนเอง 2 เน้นการใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท 3 เน้นอหิงสา 4 เน้นการดำเนินชีวิต
5 เน้นการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นพยายามละกิเลสและความโลภ 6 การเน้นความ
ซื่อสัตย์สุจริต 7 มีความละเอียดและเกรงกลัวการกระทำความผิด 124 กรณีดวงใบการ
แก้ไขปัญหาความยากจนด้วยพุทธ

ทางเศรษฐกิจและเป็นทั้งปัญหาสังคมสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเช่นอาชญากรรมขาด
โอกาสทางการศึกษาการรักษาพยาบาลการไร้ซึ่งอำนาจและส่งผลต่อทางด้านสุขภาพ
จิตของบุคคลทำให้เกิดความท้อแท้สิ้นหวังในด้านต่างๆตามมามากมายชั่วชีวิตขงราม
ละม่อมนักวิชาการและนักวิจัยสถาบันวิชาการ TRDM ความยากจนหมายถึงสภาพการดำ
รงชีวิตของบุคคลซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายจนเป็นเหตุให้บุคคลนั้นมีความ
ขาดแคลนและไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจและมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานที่
สังคมวางไว้สาเหตุของปัญหาความยากจนมี 2 แนวทางคือ 1 สาเหตุจากปัจเจกภายใน 2
สาเหตุจากปัจจัยภายนอกส่วนสมบูรณนิธินันท์และคณะได้สรุปสาเหตุปัญหาความยากจน
ไว้ 4 ประการคือ 1 ปัญหาทางเศรษฐกิจได้แก่ขนาดของที่พำนัก 63 Journal of MCU
Buddhapanya Review Vol 1 No 3 September December โอกาสทางการศึกษา
ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ 2 ปัจจัยทางโครงสร้างประชากรธนาการโลก 3 ปัจจัยเชิงภูมิศาสตร์
และ 4 เหตุปัจจัยเชิงสังคมและวัฒนธรรมการแก้ไขปัญหาความยากจนในสังคมไทยมี 3
ลักษณะคือ 1 เสริมสร้างศักยภาพและกระบวนการเรียนรู้ของคนยากจน 2 สร้างระบบ
คุ้มครองทางสังคมและเพิ่มภูมิคุ้มกันความเสี่ยงและ 3 พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้ม
แข็งเพิ่มมากขึ้นการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการแก้ไขปัญหาความยากจนในสังคมไทย
นั้นมี 7 ประการคือเน้นการพึ่งตนเองเน้นการใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาทเน้นอหิงสาเน้นกา
รดำเนินชีวิตเน้นการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นพยายามละกิเลสและความโลภการเน้น

บูรณาการวิทยานิพนธ์วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2545 125 พระอริการหัสเทพานกโรพุทธธรรมกับการแก้
ปัญหาความยากจนในสังคมไทยในวารสารมจรพุทธปัญญาปริทรรศน์ปีที่ 1 ฉบับที่ 3
กันยายนธันวาคม 2559 หน้า 68

อุบาสิกาในการบำรุงพระพุทธศาสนาศึกษาเฉพาะกรณีการบำรุงพระพุทธศาสนาของผู้
ปฏิบัติงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยสายงานธุรกิจระบบส่งวิทยานิพนธ์พุทธ
ศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2549
พระสมศักดิ์ปียมโมอินทนะเสนฉิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมลาวในแขวงจำ
ปาสักสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาววิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิต
วิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2553 พระอุดมศักดิ์ปัญญาโรแก้ว
พันธวงศ์ศึกษการดำเนินชีวิตตามศรัทธาในพุทธศาสนาของชาวลาววิทยานิพนธ์พุทธ
ศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2555
พระโสภณวิหการทบทพาทของพระครูเสมี่ยมกับพุทธศาสนาในประเทศลาวและภาค
อีสาน 64 วารสารมจรฉบับปริทรรศน์ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายนธันวาคม 2560 สาร
นิพนธ์

84 ประกอบกับการใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถะประโยชน์ 4 ประการคือ 1 อุดหนุนสัมปทา คือ
ขยันหา 2 อารักขสัมปทา คือ รุ้จักเก็บ 3 กัลยาณมิตตตา คือ คบคนดีและ 4 สมชีวิตา คือ มี
ชีวิตพอเพียงรวมถึงคุณธรรมที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมายด้วยหลักอิทธิ
บาท 4 ประการคือ 1 ฉันทะ คือ ความพอใจในสิ่งนั้น 2 วิริยะ คือ ความเพียรพยายาม 3 จิต
ตะ คือ ความคิดฝึกฝนและ 4 วิมังสา คือ ความไตร่ตรองโดยหลักธรรม

มี 3 ลักษณะคือ 1 เสริมสร้างศักยภาพและกระบวนการเรียนรู้ของคนยากจน 2 สร้างระบบ
คุ้มครองทางสังคมและเพิ่มภูมิคุ้มกันความเสี่ยงและ 3 พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้ม
แข็งเพิ่มมากขึ้นการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการแก้ไขปัญหาความยากจนในสังคมไทย
นั้นมี 7 ประการคือเน้นการพึ่งตนเองเน้นการใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาทเน้นอหิงสาเน้นกา
รดำเนินชีวิตเน้นการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นพยายามละกิเลสและความโลภการเน้น
ความซื่อสัตย์สุจริตมีความละเอียดและเกรงกลัวการกระทำความผิดส่วนพระพุทธศาสนา
ได้กล่าวถึงการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถะประโยชน์ 4 ประการ
คือ 1 อุดหนุนสัมปทา คือ ขยันหา 2 อารักขสัมปทา คือ รุ้จักเก็บ 3 กัลยาณมิตตตา คือ คบคน
ดี 4 สมชีวิตา คือ มีชีวิตพอเพียงนอกจากนี้ยังมีคุณธรรมที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จแห่งผล
ที่มุ่งหมายเรียกว่าอิทธิบาท 4 ประการประกอบด้วยฉันทะคือความพอใจในสิ่งนั้นวิริยะคือ
ความเพียรพยายามจิตตะคือความคิดฝึกฝนและวิมังสาคือความไตร่ตรองหลักธรรมทาง
ศาสนาเหล่านี้จะสามารถนำมาบูรณาการหรือนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตามแนว
เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวความหมายและสภาพปัญหาความ
ยากจนความหมายของความยากจนความยากจนหมายถึงสภาพการดำรงชีวิตของบุคคล
ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายและไม่สามารถ

บรรเทาผลกระทบความทุกข์จากความยากจนด้วยหลักพุทธธรรม 4 ประการคือเอาชนะ
ได้แก่ 1 อุตฺธานสัมปทาถึงพร้อมด้วยความหมั่นคือขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การ
งานประกอบอาชีพอันสุจริตมีความชำนาญรู้จักใช้ปัญญาสอดส่องตรวจตราหาอูบายวิธี
สามารถจัดดำเนินการให้ได้ผลดี 2 อาริกขสัมปทาถึงพร้อมด้วยการรักษา คือรู้จักคุ้มครอง
เก็บรักษาโภคทรัพย์และผลงานอันตนได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรม
ด้วยกำลังงานของตน

ให้ประสบความสำเร็จชีวิตที่เด่นชัดได้ผลจริงด้วยหลักคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาจะ
ต้องนำเอาหลักธรรมเข้ามาใช้ในการปรับแก้ปัญหาได้จริงซึ่งหลักธรรมหรือหลักธรรมอัน
อานวยประโยชน์สุขขั้นต้นอันได้แก่หลักทฤษฎีธรรมมีกัตถะประโยชน์หมายถึงหลักธรรมที่
เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันหรือหลักธรรมอันอานวยประโยชน์สุขขั้นต้นอันได้แก่มหา
จฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539 23 144 289 1 อุตฺธานสัมปทาถึงพร้อมด้วยความ
หมั่นความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงานประกอบอาชีพอันสุจริตมีความ
ชำนาญรู้จักใช้ปัญญาสอดส่องตรวจตราหาอูบายวิธีสามารถจัดดำเนินการให้ได้ผลดี 2 อ
าริกขสัมปทาถึงพร้อมด้วยการรักษา รู้จักคุ้มครองเก็บรักษาโภคทรัพย์และผลงานอันตน
ได้ทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรมด้วยกำลังงานของตนไม่ให้เป็นอันตราย
หรือเสื่อมเสีย 3 กัลยาณมิตตาคือคบคนดีเป็นมิตรรู้จักกำหนดบุคคลในถิ่นที่อาศัยเลือก
เสวนาสาเนียงศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณมีศรัทธาศีลจะระเบียบ 4 สมชิวิตามี
ความเป็นอยู่เหมาะสมคือรู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเลี้ยงชีวิตแต่พอดีมิให้ฝืดเคือง
ฟุ่มเฟือยให้รายได้เหนือรายจ่ายมีประหยัดเก็บไว้เป็นหลักธรรมหมวดนี้เรียกกันว่าทฤษฎีธรรม
มีกัตถะหรือเรียกติดปากอย่างไทยว่าทฤษฎีธรรมมีกัตถะประโยชน์อันแตกต่างไปจากทฤษฎีธรรม
มีกัตถะที่เข้าซ้อนกันสองคำพระธรรมปิฎกปอปปุโต 2548 138 ทฤษฎีธรรมมีกัตถะประโยชน์
4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ทำให้บุคคลไม่เห็นแก่ตัวโดยมองถึงการให้ความสำคัญของ
ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักต้องการให้คนแต่ละบุคคลมีความเมตตากรุณาต่อกันไม่เอา
เปรียบซึ่งกันและกัน

ไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย 3 กัลยาณมิตตาคือคบคนดีเป็นมิตรคือรู้จักกำหนดบุคคล
ในถิ่นที่อาศัยเลือกเสวนาสาเนียงศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณมีศรัทธาศีลจะ
ปัญหา 4 สมชิวิตามีความเป็นอยู่เหมาะสมคือรู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเลี้ยงชีวิตแต่
พอดีมิให้ฝืดเคืองหรือฟุ้งเฟ้อให้รายได้เหนือรายจ่ายมีประหยัดเก็บไว้ 126 พระครูศรี
ปริยัติคุณากรณแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ในหลักพุทธศาสตร์ออนไลน์แหล่งที่มา
wwwsrcmbuacth images stories pdf 007pdf 1 สิงหาคม

สังคมศิลปภาวนาชื่อสัติย์ไม่คิดโกงอยู่ร่วมกับคนอื่นได้แต่การพัฒนาทางอารมณ์จิตภาวนา
อิสระจากกิเลสเบาใจมั่นคงทางอารมณ์แม้มีงานหนักหรือแบกภาระใดๆก็ไม่ทุกข์มองตาม
ความเป็นจริงการพัฒนาทางปัญญาปัญญาภาวนาการรู้เท่าทันมองคนอื่นในแง่ของกุศล
ธรรมรู้จักปล่อยวางเข้าใจกฎธรรมชาติว่าเป็นไปตามกฎของไตรลักษณ์ 14 และผู้บริหาร
ทุกระดับควรพิจารณาหลักการพัฒนาทุนมนุษย์มาปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขในการ
แสวงหาทรัพย์ที่เห็นได้ในปัจจุบันหมายความว่าผู้ใดปฏิบัติตามหลักธรรมนี้แล้วผู้นั้นย่อม
ได้รับทรัพย์ในปัจจุบันมีประการก็คืออุตฺธานสัมปทาศักดิ์หมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่
การงานประกอบอาชีพอันสุจริตมีความชำนาญรู้จักใช้ปัญญาสอดส่องตรวจตราหาอูบาย
วิธีสามารถจัดดำเนินการให้ได้ผลดี 13 ที่ป่า๑๑๗๗๙๒๗๐๒๗๕๗๗ 14 อ้าง
แล้วหน้า๔ 07 119137 indd 130 24 2 2560 16 10 42 131 ทุนมนุษย์ในทาง
เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ๒อาริกขสัมปทารู้จักรักษาและคุ้มครองโภคทรัพย์และผลงานอัน
ตนทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรมด้วยกำลังงานของตนไม่ให้เป็นอันตราย
หรือเสื่อมเสีย๓กัลยาณมิตตาคือคบคนดีเป็นมิตรคือรู้จักกำหนดบุคคลในถิ่นที่อาศัยเลือก
เสวนาสาเนียงศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณมีศรัทธาศีลจะระเบียบ๔สมชิวิตามี
ความเป็นอยู่เหมาะสมคือรู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเลี้ยงชีวิตแต่พอดีมิให้ฝืดเคือง
หรือฟุ่มเฟือยให้รายได้เหนือรายจ่ายมีประหยัดเก็บไว้ 15 การพัฒนาเศรษฐกิจตาม
แนวทางพระพุทธศาสนาจะต้องเริ่มด้วยการพัฒนามนุษย์คนเป็นอันดับแรกเมื่อพัฒนา
มนุษย์ให้มีคุณภาพดีแล้วการพัฒนาวัตถุก็เป็นไปได้ง่าย

สิ่งที่เกิดขึ้นจากความสามารถในการใช้ความรู้ความคิดสร้างสรรค์ทักษะและประสบการณ์
ทางเทคโนโลยีหรือการจัดการมาพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตหรือ
บริการใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดตลอดจนการปรับปรุงเทคโนโลยีการ
แพร่กระจายเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์และการฝึกอบรมที่นำมาใช้เพื่อเพิ่มมูลค่า
ทางเศรษฐกิจและก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะในรูปแบบของการเกิดธุรกิจการลงทุนผู้
ประกอบการหรือตลาดใหม่หรือรายได้แหล่งใหม่รวมทั้งการจ้างงานใหม่ในนวัตกรรม

คุณภาพเพิ่มคำว่านวัตกรรมมาจากภาษาบาลีสันสกฤตคืองานใหม่ถอดดั่งเองกรมการ
ทำจึงสามารถแปลได้ว่าการกระทำที่ใหม่ของตนเองหรือการกระทำของตนเองที่ใหม่ใน
ด้านศึกษานี้มีการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของคำว่านวัตกรรมไว้ดังนี้
สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติได้ให้ความหมายของคำว่านวัตกรรม innovation คือสิ่ง
ใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม
และหมายรวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากความสามารถในการใช้ความรู้ความคิดสร้างสรรค์ทักษะ
และประสบการณ์ทางเทคโนโลยีหรือการจัดการมาพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือ
กระบวนการผลิตหรือบริการใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดตลอดจนการ
ปรับปรุงเทคโนโลยีการแพร่กระจายเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์และการฝึกอบรม
ที่นำมาใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะในรูปแบบของ
การเกิดธุรกิจการลงทุนผู้ประกอบการหรือตลาดใหม่หรือรายได้แหล่งใหม่รวมทั้งการจ้าง
งานใหม่ในนวัตกรรมจึงเป็นกระบวนการที่เกิดจากการนำความรู้และความคิดสร้างสรรค์มา
ผนวกกับความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อสร้างให้เกิดเป็นธุรกิจนวัตกรรมหรือธุรกิจ
ใหม่อันจะนำไปสู่การลงทุนใหม่ที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ
ประเทศสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติออนไลน์ในขณะที่ยศนาแซมมณี 2554 481 กล่าว
ว่านวัตกรรมหรือนวัตกรรมทางการศึกษานำคำนี้มาใช้ในการหมายของ Wishing
Journal Review วารสารภาวนาสารปริทัศน์ Volume 1 No 2 MayAugust 2021 ปีที่ 1
ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2564 AA 44 การทำขึ้นใหม่หรือสิ่งที่ทำขึ้นใหม่ซึ่งได้แก่
แนวคิดแนวทางการแบบรูปแบบวิธีการกระบวนการสื่อและเทคนิคต่างๆที่เกี่ยวข้อง

จึงเป็นกระบวนการที่เกิดจากการนำความรู้และความคิดสร้างสรรค์มาผนวกกับความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อสร้างให้เกิดเป็นธุรกิจนวัตกรรมหรือธุรกิจใหม่อันจะนำไปสู่การลงทุนใหม่ที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 127 127 สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ <http://www.nia.or.th> ออนไลน์วันที่ 20 ตุลาคม 2566

ใช้ไปอีกสังคมหนึ่งนับเป็นนวัตกรรมในสังคมนั้น 3 เป็นสิ่งใหม่ในช่วงเวลาหนึ่งแต่อาจเป็นของเก่าในช่วงเวลาหนึ่งแต่อาจเป็นของเก่าในอีกช่วงเวลาหนึ่งเช่นอาจเป็นสิ่งที่เคยปฏิบัติมาแล้วแต่ไม่ได้ผลเนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุนต่อมาเมื่อปัจจัยและสถานการณ์อำนวยจึงนำมาเผยแพร่และทดลองใช้ใหม่ถือว่าเป็นนวัตกรรมได้ 2 เป็นสิ่งใหม่ที่กำลังอยู่ในกระบวนการพิสูจน์ทดสอบว่าจะใช้ได้ผลมากน้อยเพียงใดในบริบทนั้น 3 เป็น

87 2 การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ Knowledge and Creativity Idea คือสิ่งที่จะถือเป็นนวัตกรรมได้นั้นจะต้องเกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานของการพัฒนาให้เกิดขึ้นใหม่ไม่ใช่เกิดจากการลอกเลียนแบบการทำซ้ำ 3 ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ Economic Benefits และสังคม Social คือการให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจหรือการสร้างความสำเร็จในเชิงพาณิชย์กล่าวคือนวัตกรรมจะต้องสามารถทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นได้จากการพัฒนาสิ่งใหม่

ของตนเองที่ใหม่ในด้านการศึกษามีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของคำว่านวัตกรรมไว้ดังนี้สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติได้ให้ความหมายของคำว่านวัตกรรม innovation คือสิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมและหมายรวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากความสามารถในการใช้ความรู้ความคิดสร้างสรรค์ที่ทักษะและประสบการณ์ทางเทคโนโลยีหรือการจัดการมาพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตหรือบริการใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ตลอดจนการปรับปรุงเทคโนโลยีการแพร่กระจายเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์และการฝึกอบรมที่นำมาใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะในรูปแบบของการเกิดธุรกิจการลงทุนผู้ประกอบการหรือตลาดใหม่หรือรายได้แหล่งใหม่ รวมทั้งการจ้างงานใหม่นวัตกรรมจึงเป็นกระบวนการที่เกิดจากการนำความรู้และความคิดสร้างสรรค์มาผนวกกับความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อสร้างให้เกิดเป็นธุรกิจนวัตกรรมหรือธุรกิจใหม่อันจะนำไปสู่การลงทุนใหม่ที่ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติออนไลน์ในขณะที่ยังศึกษาเพิ่มเติม

กล่าวถึงคุณสมบัติของนวัตกรรมการศึกษาว่าคุณสมบัติดังต่อไปนี้ 1 เป็นสิ่งใหม่ซึ่งมีความหมายหลายลักษณะคือ 11 เป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือใหม่เพียงบางส่วน 12 เป็นสิ่งใหม่ที่ยังไม่เคยมีการนำมาใช้ในที่นั้นกล่าวคือเป็นสิ่งใหม่ในบริบทหนึ่งแต่อาจเป็นของเก่าในอีกบริบทหนึ่งได้แก่นำสิ่งที่ใช้หรือปฏิบัติกันในสังคมหนึ่งมาปรับใช้ในสังคมหนึ่งนับเป็นนวัตกรรมในสังคมนั้น 13 เป็นสิ่งใหม่ในช่วงเวลาหนึ่งแต่อาจเป็นของเก่าในช่วงเวลาหนึ่งเช่นอาจเป็นสิ่งที่เคยปฏิบัติมาแล้วแต่ไม่ได้ผลเนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุนต่อมาเมื่อปัจจัยและสถานการณ์อำนวยจึงนำมาเผยแพร่และทดลองใช้ใหม่ถือว่าเป็นนวัตกรรมได้ 2 เป็นสิ่งใหม่ที่กำลังอยู่ในกระบวนการพิสูจน์ทดสอบว่าจะใช้ได้ผลมากน้อยเพียงใดในบริบทนั้น 3 เป็นสิ่งใหม่ที่ได้รับการยอมรับนำไปใช้แต่ยังไม่เป็นส่วนหนึ่งของระบบงานปกติหากการยอมรับนำไปใช้นั้นได้กลายเป็นการใช้งานอย่างปกติในระบบงานของที่นั้นแล้วก็ถือว่าเป็นนวัตกรรมอีกต่อไป 4 เป็นสิ่งใหม่ที่ได้รับการยอมรับนำไปใช้บ้างแล้วแต่ยังไม่แพร่หลายคือยังไม่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางวงการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาโดยทั่วไปมีกระบวนการหลักๆที่ศึกษาเพิ่มเติม 2553 421422 ดังนี้ 1 การระบุปัญหา Problem จุดเริ่มต้นของการพัฒนานวัตกรรมส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการที่จะแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดสภาพการณ์หรือผลที่ดีขึ้น 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย Objective เมื่อระบุปัญหาได้ชัดเจนแล้วขั้นต่อมาคือการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนานวัตกรรมว่านวัตกรรมที่จะใช้นั้นควร

เป็นตัวเงินได้การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์หลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นวัตกรรมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ด้วยการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ นวัตกรรมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์การศึกษาในผู้เรียนยุคดิจิทัลพินันทาจัดรวินาวารสาร คุรุศาสตร์อุตสาหกรรมปีที่ 20 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคมเมษายน 2564 C4 3 การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ Knowledge and creativity idea สิ่งที่จะถือเป็นนวัตกรรมได้นั้นจะต้องเกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานของการพัฒนาให้เกิดขึ้นใหม่ไม่ใช่เกิดจากการลอกเลียนแบบการทำซ้ำเป็นต้นทักษะการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างนวัตกรรมและการสร้างนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์นั้นคือทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม Innovative thinking skills 5 ซึ่งเป็นทักษะที่อาศัยความคิดสร้างสรรค์ Creative thinking ประกอบกับการคิดวิเคราะห์ Critical thinking และการคิดแก้ปัญหา Problem solving รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดให้เกิดเป็นทักษะเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมออกมาโดยผู้ที่มีทักษะดังกล่าวจะต้องมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์สามารถสื่อสารหรือถ่ายทอดความคิดใหม่ให้กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นการสร้างนวัตกรรมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์จึงเกิดขึ้นได้จากการใช้ความคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานซึ่งมีกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ 6 ขั้นตอนแสดงดังรูปที่ 2 รูปที่ 2 กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ 6 ขั้นตอน The partnership for 21st century skills 8 ใต้นาเสนอกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริม

สจฺริตฝึกฝนอาชีพที่ประกอบนั้นให้มีความรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้งั้นเป็นผลสำเร็จด้วยดี และศึกษาหาวิธีการที่ดีและเหมาะสมเพื่อพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นไป 2 อารักขสัมปทาถึงพร้อมด้วยการรักษารู้จักเก็บออมรักษาคุ้มครองบริการจัดการทรัพย์สินและงานที่ตนทำไว้ด้วยความเพียรอันชอบธรรมด้วยกำลังงานของตนไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมสลายไปผู้ถึงพร้อมด้วยการรักษาจะมีลักษณะที่เด่นชัด 5 ประการคือ 1 พอใจรู้จักหยุดความพอใจ

90 265 กระบวนการของนวัตกรรมชุมชนวิถีพุทธวิถีพุทธเป็นหลักการหรือวิธีการที่อาศัยหลักพุทธธรรมเป็นกระบวนการและบูรณาการเพื่อการจัดการชุมชนเพื่อให้ชุมชนนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสามารถพึ่งตัวเองได้อย่างยั่งยืนกระบวนการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นมี 5 ขั้นตอน 132 1 การค้นหาความคิดใหม่ Idea Generation 1 ความรู้ใหม่ 2 การใช้ประโยชน์จากความคิดของลูกค้ 3 การเรียนรู้จากกลุ่มผู้ใช้ที่มีหัวก้าวหน้า 4 การออกแบบที่เข้าถึงใจคน 5

ฝ่ายวิจัยและพัฒนา 6 นวัตกรรมจากภายนอกองค์กร 2 การรับรู้ถึงโอกาส Opportunity Recognition 21 นวัตกรรมสร้างอรรถประโยชน์มากที่สุดในด้านใดได้บ้าง 22 อรรถประโยชน์นั้นมากกว่าหรือน้อยกว่าเทคโนโลยีของผู้อื่นเพียงใด 23 อรรถประโยชน์ใดมีความสำคัญมากที่สุด 24 สามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดเพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นอรรถประโยชน์สูงสุด 3 การประเมินความคิด Idea Evaluation 31 ความเหมาะสมของนวัตกรรมกับกลยุทธ์ขององค์กร 32 ความสามารถด้านเทคนิคขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม

ไม่ให้สุรุษสุร่ายพุ่มพายนักไม่ให้ผิดเคื่องนักด้วยคิดว่ารายได้ของเราจักต้องเหนือรายจ่ายและรายจ่ายของเราจักต้องไม่เหนือรายได้หลักธรรมที่ส่งเสริมเศรษฐกิจตามวิถีพุทธเมื่อได้ทราบหลักการและการสอดประสานระหว่างระบบเศรษฐกิจในฐานะที่เป็นพลนิกขชาวไทยก็ควรน้อมนาแนวคิดปรัชญาแบบเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชนก็ควรน้อมนาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอีกทางหนึ่งพลตรีหลวงวิจิตรวาทการกล่าวไว้ว่างานคือเงินเงินคืองานบันดาลสุขหมายความว่ามนุษย์กับงานต้องมาด้วยกันต้องทำงานเพื่อประกอบอาชีพให้มีความสุขอย่างพอเหมาะพอควรและงานที่ทาดองเป็นงานที่ปราศจากโทษไม่ทาดองสังคสมสภาพแวดล้อมให้เดือดร้อนรู้จักวิธีการหาทรัพย์สินใช้ทรัพย์สินเรียกว่าหาเงินเป็นใช้เงินเป็นมิใช่หาเงินได้ใช้เงินได้ต้องเป็นคนตั้งใจทามาหาเงินและทามาหาเก็บรู้จักสร้างหลักฐานและรู้จักใช้ทรัพย์สินสมบัติให้เป็นประโยชน์โดยที่ผู้ปฏิบัติได้เช่นนี้ชื่อว่าได้ปฏิบัติหลักธรรมที่ส่งเสริมเศรษฐกิจตามวิถีพุทธหรือหลักธรรมที่ส่งเสริมประโยชน์สุขในปัจจุบันซึ่งเรียกว่าที่ภูธรธัมมิกัตถสังวัตตนิคกรรม 4 ประการคือ 1 อุฏฐานสัมปทาถึงพร้อมด้วยความหมั่นมีความเพียรพยายามในการประกอบอาชีพคือต้องเป็นอาชีพสุจริตฝึกฝนอาชีพที่ประกอบนั้นให้มีความรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้งั้นเป็นผลสำเร็จด้วยดีและศึกษาหาวิธีการที่ดีและเหมาะสมเพื่อพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นไป 2 อารักขสัมปทาถึงพร้อมด้วยการรักษารู้จักเก็บออมรักษาคุ้มครอง

แนวทางระบบรูปแบบวิธีการกระบวนการเทคนิคหรือสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีเป็นต้น 5 การทดลองใช้ Experimentation เมื่อคิดค้นหรือผลิตนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนแล้วต้องทดลองใช้ในนวัตกรรมซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขผลการทดลองจะทำให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมต่อไปถ้าหากมีการทดลองใช้ในนวัตกรรมหลายครั้งก็ย่อมมีการมั่นใจในประสิทธิภาพของนวัตกรรมนั้น 6 การเผยแพร่ Dissemination เมื่อมั่นใจว่านวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพแล้วก็สามารถนำไปเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักสรุปประเภทนวัตกรรมการเรียนการสอนเป็นทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวครุอาจารย์คิดค้นให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละระดับการเรียนการสอนของนักเรียนที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของนักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ 23 กระบวนการสร้างนวัตกรรมกระบวนการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นมี 5 ขั้นตอนสำนักนวัตกรรมแห่งชาติออนไลน์ 1 การค้นหาความคิดใหม่ Idea Generation แหล่งที่มาของความคิดที่เป็นนวัตกรรม 1 ความรู้ใหม่ 2 การใช้ประโยชน์จากความคิดของลูกค้ 3 การเรียนรู้จากกลุ่มผู้ใช้ที่มีหัวก้าวหน้า 4 การออกแบบที่เข้าถึงใจคน 5 ฝ่ายวิจัยและพัฒนา 6 นวัตกรรมจากภายนอกองค์กร 2 การรับรู้ถึงโอกาส Opportunity Recognition สิ่งที่สำคัญก็คือเราต้องฉลาดพอที่จะรับรู้ว่สิ่งนั้นจะเป็นการค้นพบที่ยิ่งใหญ่เมื่อเราเห็นมันอยู่ตรงหน้า Norman Augustine 1 นวัตกรรมสร้างอรรถประโยชน์มากที่สุดในด้านใดได้บ้าง 2 อรรถประโยชน์นั้นมากกว่าหรือน้อยกว่าเทคโนโลยีของผู้อื่น

ของระดับการเรียนการสอนของนักเรียนที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของนักเรียนนักศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ 23 กระบวนการสร้างนวัตกรรมกระบวนการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นมี 5 ขั้นตอนสำนักนวัตกรรมแห่งชาติออนไลน์ 1 การค้นหาความคิดใหม่ Idea Generation แหล่งที่มาของความคิดที่เป็นนวัตกรรม 1 ความรู้ใหม่ 2 การใช้ประโยชน์จากความคิดของลูกค้ 3 การเรียนรู้จากกลุ่มผู้ใช้ที่มีหัวก้าวหน้า 4 การออกแบบที่เข้าถึงใจคน 5 ฝ่ายวิจัยและพัฒนา 6 นวัตกรรมจากภายนอกองค์กร 2 การรับรู้ถึงโอกาส Opportunity Recognition สิ่งที่สำคัญก็คือเราต้องฉลาดพอที่จะรับรู้ว่สิ่งนั้นจะเป็นการค้นพบที่ยิ่งใหญ่เมื่อเราเห็นมันอยู่ตรงหน้า Norman Augustine 1 นวัตกรรมสร้างอรรถประโยชน์มากที่สุดในด้านใดได้บ้าง 2 อรรถประโยชน์นั้นมากกว่าหรือน้อยกว่าเทคโนโลยีของผู้อื่นเพียงใด 3 อรรถประโยชน์ใดมีความสำคัญมากที่สุด 4 สามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดเพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นอรรถประโยชน์สูงสุด Wishing Journal Review วารสารภาวนาสารปริทัศน์ Volume 1 No 2 MayAugust 2021 ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2564 AA 48 3 การประเมินความคิด Idea Evaluation 1 ความเหมาะสมของนวัตกรรมกับกลยุทธ์ขององค์กร 2 ความสามารถด้านเทคนิคขององค์กรในการสร้างนวัตกรรม 3 ความสามารถทางด้านธุรกิจที่ส่งผลให้นวัตกรรมประสบความสำเร็จ 4 การพัฒนานวัตกรรม Development 1 ตัวกรองความคิดดังภาพที่ 11 ภาพที่ 1 ตัวกรองความคิดมาจาก <https://www.google.co.th/search/dcr> 21 กันยายน 2564 3 ทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมทางการศึกษาประกอบด้วยทฤษฎี

ชุมชนนั้นๆควบคู่ไปด้วยอย่างไรก็ตามประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยอาศัยฐานความเข้มแข็งของประเทศอันประกอบด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมส่งเสริมและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นเจ้าของสินค้าและบริการมูลค่าสูงที่ยกระดับมูลค่าในห่วงโซการผลิตสินค้าและบริการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลสมัยใหม่ที่ช่วยทำลายข้อจำกัดให้เกิดการก้าวกระโดดของการพัฒนาต่อยอดและสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนกระจายรายได้โอกาสและ

ความมั่งคั่งแบบทั่วถึง Inclusive Growth ด้วยการใช้นวัตกรรมเศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่า BCG Model ซึ่งเป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจคือ 1 เศรษฐกิจชีวภาพ Bio economy 2 เศรษฐกิจหมุนเวียน Circular Economy 3 เศรษฐกิจสีเขียว Green Economy ไปพร้อมๆกันเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรมทั้งนี้ BCG Model มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs และสอดคล้องกับหลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง SEP ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย 272 ความหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานราก

เศรษฐกิจหมายถึงการประกอบกิจกรรมทั่วไปของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการกินการอยู่ของมนุษย์ซึ่งรวมไปถึงกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายงานแจกจ่ายและการบริโภคราชบัณฑิตสถานได้ให้ความหมายของการพัฒนาคือความเจริญทำให้เจริญการเปลี่ยนแปลงในทางเจริญขึ้น 137 พระราชวรมณีประยุทธ์ปยุตโตได้ให้ความหมายของการพัฒนามาจากคำบาลีว่าวิวัฒนะแปลว่าเจริญซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือการพัฒนาคนเรียกว่าภาวนากับการพัฒนาสิ่งอื่นๆที่

พฤศจิกายน 2564 หน้า 1 20 หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศพบประกาศรับข้อเสนอโครงการวิจัย Full Proposal ประจำปีงบประมาณ 2565 รอบที่ 2 1 หลักการและเหตุผลการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน Competitiveness จำเป็นต้องมีการออกแบบสร้างระบบนิเวศทางนวัตกรรมและการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับรองรับการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆที่กำลังเข้ามาแทนที่เทคโนโลยีเดิม Disruptive Technology และต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพดีขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อนำการพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ Creative Economy และเศรษฐกิจแบ่งปัน Sharing Economy ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยอาศัยฐานความเข้มแข็งของประเทศอันประกอบด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมส่งเสริมและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นเจ้าของสินค้าและบริการมูลค่าสูงที่ยกระดับมูลค่าในห่วงโซการผลิตสินค้าและบริการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลสมัยใหม่ที่ช่วยทำลายข้อจำกัดให้เกิดการก้าวกระโดดของการพัฒนาต่อยอดและสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนกระจายรายได้โอกาสและความมั่งคั่งแบบทั่วถึง Inclusive Growth ด้วยการใช้นวัตกรรมเศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่า BCG Model ซึ่งเป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจคือเศรษฐกิจชีวภาพ Bioeconomy เศรษฐกิจหมุนเวียน Circular Economy และเศรษฐกิจสีเขียว Green Economy ไปพร้อมๆกันเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรมทั้งนี้ BCG Model มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs และสอดคล้องกับหลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง SEP ซึ่งเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

และบริการมูลค่าสูงที่ยกระดับมูลค่าในห่วงโซการผลิตสินค้าและบริการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลสมัยใหม่ที่ช่วยทำลายข้อจำกัดให้เกิดการก้าวกระโดดของการพัฒนาต่อยอดและสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนกระจายรายได้โอกาสและความมั่งคั่งแบบทั่วถึงด้วยการใช้นวัตกรรมเศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่า BCG Model ซึ่งเป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจคือเศรษฐกิจชีวภาพ Bioeconomy เศรษฐกิจหมุนเวียน Circular Economy และเศรษฐกิจสีเขียว Green Economy ไปพร้อมๆกันเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรมทั้งนี้ BCG Model มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs และสอดคล้องกับหลักคิดของเศรษฐกิจพอเพียง SEP ซึ่งเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยรวมถึงเพื่อเป็นการสนองต่อนโยบายของรัฐบาลในการกำหนดให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการลงทุนอุตสาหกรรมก้าวหน้าที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเช่นอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าและเทคโนโลยีเกี่ยวเนื่อง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเร่งสร้างความสามารถด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศที่จะสามารถตอบสนองนโยบายและการแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศหน่วยงานบริหารและจัดการทุนวิจัยด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศพบประกาศรับข้อเสนอโครงการ Full Proposal ประจำปีงบประมาณ 2566 ขึ้น 2 วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันตามเป้าหมายของนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม พศ 25662570 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจไทยด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่าและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้มีความสามารถในการแข่งขันและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พร้อมสู่นาคตโดยใช่

ขึ้นมีการปรับปรุงให้ดีขึ้นและเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ 6 ส่วนความหมายจากรูปศัพท์ในภาษาไทยนั้นหมายถึงการทำความเจริญการเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้นการคลี่คลายไปในทางที่ดีถ้าเป็นกริยาใช้คำว่าพัฒนาหมายความว่าทำให้เจริญคือทำให้เติบโตได้ทำให้งอกงามและมาขึ้นเช่นเจริญทางไมตรี 7 การพัฒนาโดยความหมายจากรูปศัพท์จึงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจความหมายดังกล่าวนี้เป็นที่มาของความหมายในภาษาไทยและเป็นแนวทางในการกำหนดความหมายอื่นๆ พระราชวรมณีประยุทธ์ปยุตโต 9 ได้ให้ความหมายและอธิบายไว้ว่าในทางพุทธศาสนาการพัฒนาจากภาษาบาลีว่าวิวัฒนะแปลว่าเจริญแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนคือการพัฒนาคนเรียกว่าภาวนากับการพัฒนาสิ่งอื่นๆที่ไม่ใช่คนเช่นวัตถุสิ่งแวดลอมต่างๆเรียกว่าพัฒนาหรือวิวัฒนะเช่นการสร้างถนนบ่อน้ำอ่างเก็บน้ำเป็นต้นซึ่งเป็นเรื่องของการเพิ่มพูนขยายทำให้มากหรือทำให้เติบโตขึ้นทางวัตถุและได้เสนอข้อคิดไว้ว่าคำว่าพัฒนาหรือคำว่าเจริญนั้นไม่ได้แปลว่าทำให้มากขึ้นเพิ่มพูนขึ้นอย่างเดียวเท่านั้นแต่มีความหมายว่าดีหรือทั้งเช่นเจริญพระเกศาคือตัดผมมีความหมายว่ารักเข่นนุสยาโลกาพทมนในแปลว่าอย่างเป็นคนรักโลกอีกด้วยดังนั้นการพัฒนาจึงเป็นสิ่งที่ทำแล้วมีความเจริญจริงๆคือต้องไม่เกิดปัญหาติดตามมาหรือไม่เสื่อมลงกว่าเดิมถ้าเกิดปัญหาหรือเสื่อมลงไม่ใช่เป็นการพัฒนาแต่เป็นหายนะซึ่งตรงกันข้ามกับการพัฒนา

วิถีพุทธที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนของท้องถิ่นใน 5 ประเด็นคือ 1 การจัดการชุมชนบนวิถีแห่งความเป็นจริง 2 การจัดการชุมชนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต 3 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความถูกต้อง 4 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความสบายใจ 5 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนทั้ง 5 ประเด็นนี้เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาชุมชนให้คนในชุมชนเป็นคนดีรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียงมีความขยันในการหาและรักษาทรัพยากรรวมทั้ง

การพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธ The Community Development Based Buddhist Way of Life ทาริตาแดงเส็งณัฐวิภาทองรุ่งและกัมปนาทวงษ์วัฒนพงษ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Tarita Tangseng Natthawipa Thongrung and Kampanart wongwatthanaphong Pibulsongkram Rajabhat University Thailand Corresponding Author Email pednoi ts@hotmail.com บทคัดย่อการพัฒนาชุมชนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยลดช่องว่างทางสังคมและขจัดปัญหาความยากจนในชุมชนให้ลดน้อยลงซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐบาลเอกชนองค์กรชุมชนนักวิชาการและองค์กรธุรกิจเพื่อขจัดปัญหาความยากจนให้หมดสิ้นไปการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนของท้องถิ่นใน 5 ประเด็นคือ 1 การจัดการชุมชนบนวิถีแห่งความเป็นจริง 2 การจัดการชุมชนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต 3 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความถูกต้อง 4 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความสบายใจและ 5 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนทั้ง 5 ประเด็นนี้เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาชุมชนให้คนในชุมชนเป็นคนดีรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียงมีความขยันในการหาและรักษาทรัพยากรรวมทั้งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อแผ้วถางป็นความรู้ถ่ายทอดชนบทธรรมประเพณีศิลปวัฒนธรรมและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อกันเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตศาสนาคำสอนการพัฒนาชุมชนวิถีพุทธ Abstracts The development of shuns is essential and essential to help bridge the social gap and eliminate poverty in the

มีพลังเป็นแนวคิดธุรกิจชุมชนและหลักคิดเศรษฐกิจชุมชนตั้งนั้นรัฐต้องจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึงเป็นธรรมและยั่งยืนสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศอันจะนำไปสู่การพัฒนาคนไทยตลอดทุกช่วงวัยตามแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ 28 แนวคิดทฤษฎีการเพิ่ม

คือความพอประมาณความมีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันในตัวดีมีความรู้และมีคุณธรรมเป็นระบบเศรษฐกิจตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯที่ขึ้นมาจากหลังที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในปีพศ๒๕๔๐1 เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการดำเนินชีวิตและพัฒนาความเป็นอยู่ของคนไทยภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ดูเหมือนว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะได้รับเกียรติความอย่างจำกัดหมายถึงเฉพาะการดำเนินชีวิตของเกษตรกรที่มีฐานะความเป็นอยู่ที่ยากจนหรือสังคมเกษตรกรรมที่ห่างไกลความเจริญหรือสังคมชนบทเท่านั้นส่วนคนในสังคมเมืองภาคอุตสาหกรรมหรือสังคมภาคบริการโดยทั่วไปไม่ได้ให้ความสำคัญต่อคำว่าเศรษฐกิจพอเพียง Sufficiency Economy นี้เท่าที่ควรทั้งที่เป็นนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาตั้งแต่ฉบับที่๗พศ๒๕๔๒๕๔๙เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน 2 และได้มีการกำหนดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไว้เป็นแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินในมาตราที่๗๕แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับที่๒๐พศ๒๕๖๐ตั้งข้อความว่ามาตรา๗๕รัฐจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึงเป็นธรรมและยั่งยืนสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ 3 1 คำว่าเศรษฐกิจพอเพียงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯได้ตรัสไว้ครั้งแรกแต่ปีพศ๒๕๓๗ในวโรกาสที่เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เมื่อวันที่๑๘กรกฎาคมพศ๒๕๓๗ออนไลน์

สังคมหรือผู้อื่นอันเป็นเรื่องใหม่ที่ตามมาด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการไปสู่ผู้บริโภคและมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์และบริการมาจากคุณค่าด้านความคุ้มค่าโดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นสิ่งสำคัญที่ผู้ผลิตต้องตระหนักถึงผู้บริโภคคือความคุ้มค่าในด้านราคา คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยคุณค่าในการบริโภค 145 การพัฒนาผลิตภัณฑ์มีวัตถุประสงค์มากมายและมีลักษณะครอบคลุมกว้างขวางแต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือต้องการผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สร้างผลกำไรและเพื่อความอยู่รอดของบริษัท

สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ได้อีกทั้งยังสร้างคุณค่าทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย 2 การสร้างการรับรู้คุณค่าด้านอารมณ์ของผลิตภัณฑ์นมออร์แกนิกมาจากคุณค่าด้านประสบการณ์โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้นต้องสร้างจุดดึงดูดที่แตกต่างที่มีความหมายต่อสังคมหรือผู้อื่นอันเป็นเรื่องใหม่ที่นาสิ่งดีงามด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการไปสู่ผู้บริโภค โดยเพิ่มรายละเอียดต่างๆที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เช่นมีเรื่องราวที่มาของผลิตภัณฑ์ที่นอกจากจะนำเสนอให้เห็นคุณค่าประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ยังสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างของผลิตภัณฑ์ให้ต่างจากคู่แข่งสามารถสร้างคุณค่าทางจิตใจของผู้ผลิตและผู้ซื้ออันเป็นการเพิ่มประสบการณ์ที่ดีในการใช้งานผลิตภัณฑ์หรือบริการอีกด้วย 3 การสร้างการรับรู้คุณค่าด้านราคาของผลิตภัณฑ์นมออร์แกนิกมาจากคุณค่าด้านความคุ้มค่าสิ่งสำคัญที่ผู้ผลิตต้องตระหนักถึงผู้บริโภคคือความคุ้มค่าในด้านราคาคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยคุณค่าในการบริโภคหรือหาให้ดีขึ้นมีการปรับปรุงและรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่มีความรับผิดชอบต่อสินค้าที่ผลิตสามารถสร้างมุมมองทางคุณค่าที่ว่าผลิตภัณฑ์นั้นก่อประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้อย่างไร้ผู้ประกอบภารกิจการเพื่อสังคมควรย้ำความเป็นกิจการเพื่อสังคมผ่านทางกระบวนการต่างๆทั้งนี้เพื่อให้เกิดการรับรู้ทั้งในด้านแนวคิดและด้านการดำเนินงานซึ่งเมื่อเกิดการรับรู้เหล่านี้แล้วจะทำให้ความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์นมออร์แกนิกของกิจการเพื่อสังคมบริษัทนี้แต่ที่ไร้เพิ่มเติมขึ้นตามไปด้วยตามการศึกษาการรับรู้คุณค่าของผู้บริโภคที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์นมออร์แกนิกของกิจการเพื่อสังคมในเขตกรุงเทพมหานครได้ศึกษาบริษัท

100 2 การสร้างแนวคิดใหม่ในผลิตภัณฑ์เดิม repositioned existing product เป็นการปรับผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในแง่ของการใช้งานโดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติหลัก ซึ่งบางครั้งเป็นไปตามข้อเสนอของผู้บริโภค 3 ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมแต่ปรับเปลี่ยนรูปแบบใหม่ new form of existing products 4 ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เกิดจากการปรับปรุงสูตรที่มีอยู่แล้ว reformulation of existing products 5 ผลิตภัณฑ์ใหม่ในบรรจุภัณฑ์ใหม่ new packaging of existing products 6 ผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรม innovative products make changes in

an existing product เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์แปลกใหม่ที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิม 7 ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ creative product bring into existence the rare never beforeseen product การเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าชุมชนนั้นมีหลายมิติที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันไม่ว่าจะเป็นมิติด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมิติด้านความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและนโยบายภาครัฐด้านการส่งเสริมการค้าและการส่งออกสินค้าไปต่างประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจทุกระดับให้เติบโตอย่างยั่งยืนการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นให้

102 นอกจากนี้การเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชนและความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนมีอิทธิพลทางตรงต่อนโยบายส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศด้วยการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับศาสตร์สมัยใหม่ที่ส่งผลให้สินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนหลายประเภทมีมูลค่ามากขึ้นและการพัฒนาเศรษฐกิจไทยแลนด์ 40 เป็นแนวทางที่เกิดจากเศรษฐกิจฐานรากซึ่งเริ่มต้นจากการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดความมั่นคงและการต่อยอดความมั่นคงให้เป็นรายได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิถีชีวิตที่ยั่งยืน 150 ดังนั้นการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับ

ทุนด้านการเงินเวลาพลังงานหรืออารมณ์ทำให้ความลำบากในการจัดหาสินค้าของผู้บริโภคลดลงคือการลดต้นทุนของผู้บริโภคซึ่งถือว่าการสร้างมูลค่าเพิ่มอีกทางหนึ่งสรุปได้ว่าแนวทางที่เป็นทางเลือกในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สามารถทำได้โดยการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่การปรับเปลี่ยนขนาดการเปลี่ยนแปลงบรรจุภัณฑ์การออกแบบจุดขายการพัฒนาส่วนประกอบและการลดต้นทุนของผู้บริโภคฉะนั้นการเลือกวิถีในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สามารถทำได้ทั้งนี้ต้องพิจารณาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก Fuller GW 1994 การพัฒนาผลิตภัณฑ์มีวัตถุประสงค์มากมายและมีลักษณะครอบคลุมกว้างขวางแต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือต้องการผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีสร้างผลกำไรและเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจโดยทั่วไปสามารถรวบรวมความหมายของคำว่าผลิตภัณฑ์ใหม่ออกเป็น 7 ประเภทดังนี้ 1 ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการขยายสายการผลิตโดยใช้กระบวนการผลิตที่มีอยู่ line extensions 2 การสร้างแนวคิดใหม่ในผลิตภัณฑ์เดิม repositioned existing product เป็นการปรับผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในแง่ของการใช้งานโดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติหลักซึ่งบางครั้งเป็นไปตามข้อเสนอของผู้บริโภค 3 ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมแต่ปรับเปลี่ยนรูปแบบใหม่ new form of existing products 4 ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เกิดจากการปรับปรุงสูตรที่มีอยู่แล้ว reformulation of existing products 5 ผลิตภัณฑ์ใหม่ในบรรจุภัณฑ์ใหม่ new packaging of existing products 6 ผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรม innovative products make changes in an existing product เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์แปลกใหม่ที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิม 7 ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ creative product bring into existence

มูลค่าให้กับสินค้าชุมชนในจังหวัดหนองคายจึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่หลากหลายส่วนริมนำมาแก้ไขปรับปรุงสินค้าชุมชนให้ดียิ่งขึ้นโดยการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าชุมชนนั้นมีหลายมิติที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันไม่ว่าจะเป็นมิติด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมิติด้านความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและนโยบายภาครัฐด้านการส่งเสริมการค้าและการส่งออกสินค้าไปต่างประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจทุกระดับให้เติบโตอย่างยั่งยืนและตอบโจทยนโยบายไทยแลนด์ 40 ของรัฐบาลตั้งนั้นจากความเป็นมาและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนดังกล่าวข้างต้นที่ผู้วิจัยได้ติดตามปรากฏการณ์มาอย่างต่อเนื่องผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชนบนรากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนกรณีศึกษาชุมชนต้นแบบในจังหวัดหนองคายเพื่อนำผลการวิจัยมาแก้ไขปัญหารากฐานนวัตกรรมสินค้าให้กับประชาชนในพื้นที่และเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดความยั่งยืนต่อไปวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1 เพื่อค้นหาตัวแปรภูมิปัญญาท้องถิ่นการเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชนความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนและนโยบายส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ 2 เพื่อทดสอบความสอดคล้องของตัวแปรภูมิปัญญาท้องถิ่นการเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชนความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนและนโยบายส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศในโมเดลที่ได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมของตัวแปรภูมิปัญญาท้องถิ่นการเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชนความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อนโยบายส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ 4 เพื่อศึกษาการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการเพิ่มมูลค่าสินค้านวัตกรรมชุมชนเพื่อส่งเสริมนโยบายการค้าระหว่างประเทศ 5 เพื่อนำผลการบูรณาการมาสร้างเป็นตัวแบบการพัฒนาเศรษฐกิจไทยแลนด์ 40 ทฤษฎีและงานวิจัย

คนโดยการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีอุปนัยผลการวิจัยพบว่า 1 ตัวแบบจำลองสมการโครงสร้างแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชนบนรากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนประกอบด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นศักยภาพการเรียนรู้และการอนุรักษ์การเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชนการสร้างความแตกต่างการสร้างภาพลักษณ์การออกแบบหีบห่อผลิตภัณฑ์ความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนการพึ่งพาตนเองการพัฒนาทุนชุมชนการสร้างเครือข่ายและการสร้างธุรกิจชุมชนวงศ์ธีราสุวรรณ 1 Wongtheera Suvannin Article History Received January 3 2020 Revised May 14 2020 Accepted May 26 2020 110 BU ACADEMIC REVIEW และนโยบายส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศการค้าส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐและมาตรฐานสินค้า 2 ตัวแบบจำลองสมการโครงสร้างแนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชนบนรากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนที่ได้ปรับใหม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2 5046 df 36 p 005545 CFI 100 GFI 098 AGFI 097 SRMR 0019 RMSEA 0028 3 การเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชนและความเข้มแข็งวิสาหกิจชุมชนมีอิทธิพลทางตรงต่อนโยบายส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ 4 การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับศาสตร์สมัยใหม่ส่งผลให้สินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนหลายประเภทมีมูลค่ามากขึ้นและ 5 การพัฒนาเศรษฐกิจไทยแลนด์ 40 เป็นแนวทางที่เกิดจากเศรษฐกิจฐานรากซึ่งเริ่มต้นจากการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดความมั่นคงและการต่อยอดความมั่นคงให้เป็นรายได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิถีชีวิตที่ยั่งยืนคำสำคัญสินค้าชุมชนเศรษฐกิจฐานรากภูมิปัญญาท้องถิ่นความยั่งยืนการเพิ่มมูลค่า Abstract The objectives of this research were to 1 investigate variables of local wisdom value

ใน 4 ภูมิภาคแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ 153 1 ทฤษฎีแก่งดินอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2 ทฤษฎีการป้องกันการใช้ยาเสพติดและพึ่งหลายของดินโดยหญ้าแฝกพืชจากพระราชดำริเป็นกำแพงที่มีชีวิตในการอนุรักษ์และดินธรรมชาติสู่แผ่นดิน 3 ทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำในบรรยากาศฝนหลวง 4 แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำในบรรยากาศเครื่องดักหมอกเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร 5 หลักการบำบัดน้ำเสียโดยการทำให้

กันเพื่อให้เกิดทีมงานที่เข้มแข็งสร้างบุคลากรให้สามารถทำงานรวมกันอย่างมีส่วนร่วม 2 การพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์แต่ละแห่งดำเนินการพัฒนา 165 ชรินทร์มิ่งตั้งและคณะกรรมการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของครูในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาจังหวัดเชียงใหม่ในวารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ปีที่ 19 ฉบับที่ 1

คล้ายดวงตาเพื่อให้แสงอาทิตย์ส่องเข้ามาในวิหารเมื่อทำเสร็จมีลักษณะคล้ายแว่นตาซึ่งก่อนหน้านี้ไม่ได้นำกระจกมาสวมใส่แต่อย่างใดแต่เกรงว่าทรัพย์สินในวิหารที่มีพระประธานเป็นพระสิงห์ 3 อายุกว่า 300 ปีและพระพุทธรูปองค์อื่นๆอีกจำนวนมากอาจจะสูญหายจึงนำกระจกกรองแสงสีตามาติดไว้วิหารหลังนี้จึงดูเหมือนสวมแว่นตาไว้กลายเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนและนักท่องเที่ยวและนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์งานหัตถกรรมและของ

ได้สัมผัสและต้องกระทำจริงมุ่งการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นสำคัญ 3 ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นต้องมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยอย่างใกล้ชิดเช่นข้อเสนอสภาชุดท้องถิ่นทรัพยากรธรรมชาติทรัพยากรมนุษย์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชนตลอดจนกิจกรรมโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นสำคัญ สุธธี 2554 แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริตั้งได้กล่าวมาแล้วว่างานและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาเป็นหลักในการดำเนินงานอยู่ทุกโครงการซึ่งจะเห็นว่าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้อยู่มากมายหลายประเภทแตกต่างกันไปตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นๆส่วนมากจะเป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านการศึกษาของประชาชนซึ่งส่วนใหญ่ทำการเกษตรตั้งนั้นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจึงเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางการเกษตรเช่นการพัฒนาทรัพยากรดินการพัฒนาทรัพยากรน้ำการพัฒนาที่ทำกินความรู้ด้านเกษตรกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นต้นซึ่งในบทความนี้จะนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 4 โครงการเพื่อเป็นตัวอย่างในการนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาตั้งนี้ 1 ทฤษฎีการป้องกันการใช้ยาเสพติดและพึ่งหลายของดินโดยหญ้าแฝกพืชจากพระราชดำริกำแพงที่มีชีวิตในการอนุรักษ์และดินธรรมชาติสู่แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตรทรงตระหนักถึงสภาพปัญหาและสาเหตุการชะล้างพังทลายของดินที่ก่อให้เกิดการสูญเสียน้ำดินที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งส่วนใหญ่เกิด

ที่ 1 233 หลวงเพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียนในเขตพื้นที่โครงการหลวงจังหวัดเชียงใหม่ 22 ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่มีความหลากหลายชาติพันธุ์ควรมีการพัฒนาในรูปแบบสื่อที่มีประสิทธิภาพในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในชุมชนเขตพื้นที่พัฒนาโครงการหลวงจังหวัดเชียงใหม่ 23 ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเมืองประกอบในดำเนินการที่ประกอบด้วยกระบวนการอำนวยความสะดวกการจัดทาแผนแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมการเพิ่มคุณค่าทุนชุมชนการสร้างนวัตกรรมชุดความรู้และการถอดบทเรียนการพัฒนาในรูปแบบในการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนของครูในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาในจังหวัดเชียงใหม่มนุษยศาสตร์สารปีที่ 19 ฉบับที่ 1 234 เอกสารอ้างอิงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2554 คู่มือถอดบทเรียนงานส่งเสริมการเกษตรกรุงเทพฯผู้แต่งชรินทร์มิ่งตั้งและคณะ 2558 รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

วัดจันทร์วัดจันทร์ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านจันทร์อำเภอเกตุวิทยาวัดนาจังหวัดเชียงใหม่สร้างมานานกว่า 300 ปีมีความโดดเด่นคือวิหารแว่นตาลักษณะคล้ายคนสวมแว่นตาออกจากรูปแบบที่ตั้งของศูนย์ศิลปาชีพวัดจันทร์พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตรและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวงเสด็จพระราชดำเนินมายังวัดจันทร์เมื่อครั้งยังเป็นอาศรมพระธรรมจาริกบ้านจันทร์ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522 วิหารแว่นตาวิหารที่มีลักษณะเหมือนสวมแว่นตาอยู่หน้าวิหารสร้างมาประมาณ 80 ปีโดยช่างชาวกะเหรี่ยงหรือชาวปกากะญอโดยเหตุผลเพราะวิหารหันหน้าไปทางทิศตะวันออกพื้นวิหารเทพื้นปูนผาวิหารด้านข้างฉาบปูนส่วนประดับหน้าวิหารรวมทั้งวิหารด้านหน้าส่วนหนึ่งได้ทำด้วยแผ่นไม้สักปิดบังแสงแดดไว้หมดขณะนั้นช่างเห็นว่าหากปิดด้านหน้าวิหารหมดจะไม่มีแสงแดดให้แสงสว่างในวิหารได้จึงมีเจตนาว่าจะเปิดด้านหน้าวิหารบริเวณจั้ววิหารให้แสงแดดเข้ามาข้างในวิหารได้บ้างจึงเจาะแผ่นไม้บางส่วนของจั้วออกเพื่อจะได้รับแสงโดยช่างตั้งใจจะทำให้เหมือนดวงตาแต่พอทำเสร็จมีลักษณะคล้ายแว่นตาจึงปล่อยให้ไปอย่างนั้นก่อนนั้นไม่ได้นำกระจกมาสวมใส่แต่อย่างใดแต่เป็นทรงทรัพย์สินในวิหารที่มีพระประธานเป็นพระสิงห์ 3 อายุกว่า 300 ปีและพระพุทธรูปองค์อื่นๆอีกจำนวนมากกลัวว่าจะสูญหายต่อมาจึงนำกระจกกรองแสงสีตามาติดอีกครึ่งหนึ่งจึงเป็นวิหารสวมแว่นตา

พื้นที่สูงประกอบด้วย 1 คุณภาพชีวิตทางกาย 2 คุณภาพชีวิตทางใจ 3 คุณภาพชีวิตทางสังคมและ 4 การคุณภาพชีวิตทางปัญญาการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักภาวนา 4 ประกอบด้วยการเจริญการทำให้เป็นให้มีขึ้นการฝึกอบรมการพัฒนา cultivation training development 166 ดังนี้ 1 ภาวนาการเจริญกายพัฒนากายการฝึกอบรมกายให้รู้จักติดต่อกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรีย์ทั้งห้าด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณมิให้เกิดโทษให้กุศลธรรมงอกงามให้กุศลธรรม

ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นส่วนการเตรียมความพร้อมในระดับมหัพภาคเป็นรูปแบบทางด้านการวิจัยทางสังคมเกี่ยวกับด้านผู้สูงอายุที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาไปสู่นโยบายที่มีความสอดคล้องต่อการดำเนินชีวิตจริงในสังคมของผู้สูงอายุเพราะการศึกษาที่เป็นองค์รวมจะทำให้สามารถมองแนวโน้มในการจัดสวัสดิการต่างๆเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ได้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อประชากรในสังคมได้มากที่สุดหลักภาวนา 4 ที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาเถรวาทการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนทุกเพศทุกวัยและในทางพระพุทธศาสนาก็มีหลักคำสอนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งที่เป็นการพัฒนาคนการพัฒนาคนและการพัฒนางานเพื่อให้ผู้ที่ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้นำหลักภาวนา 4 ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตของให้เกิดเป็นประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ตนและแก่ส่วนรวมต่อไปภาวนา 4 หมายถึงการเจริญการทำให้เป็นให้มีขึ้นการฝึกอบรมการพัฒนา Cultivation Training Development พระธรรมปิฎกปอญุต 2540 ได้แก 1 ภาวนาหมายถึงการเจริญกายพัฒนากายการฝึกอบรมกายให้รู้จักติดต่อกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรีย์ทั้งห้าด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณมิให้เกิดโทษให้กุศลธรรมงอกงามให้กุศลธรรมเสื่อมเสียการพัฒนาคือความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ Physical Development 2 ศิลภาวนาหมายถึงการเจริญศิลปพัฒนาความประพฤติการฝึกอบรมศิลปะให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัยไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีเกื้อกูลแก่กัน Moral Development 46 Vol7 No3

เสื่อมสญการพัฒนาคือความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ physical development 2 ศิลภาวนาการเจริญศิลปพัฒนาความประพฤติการฝึกอบรมศิลปะให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัยไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีเกื้อกูลแก่กัน moral development 3 จิตภาวนาการเจริญจิตพัฒนาจิตการฝึกอบรมจิตใจให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลายเช่นมีเมตตากรุณาขยันหมั่นเพียรอดทนมีสมาธิและสดชื่นเบิกบานเป็นสุขผ่องใสเป็นต้น cultivation of the heart emotional development 4 ปัญญาภาวนาการเจริญปัญญา

งอกงามให้กุศลธรรมเสื่อมเสียการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 2 ศิลภาวนาหมายถึงการเจริญศิลปพัฒนาความประพฤติการฝึกอบรมศิลปะให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัยไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีเกื้อกูลแก่กัน 3 จิตภาวนาหมายถึงการเจริญจิตพัฒนาจิตการฝึกอบรมจิตใจให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลายเช่นมีเมตตากรุณาขยันหมั่นเพียรอดทนมีสมาธิและสดชื่นเบิกบานเป็นสุขผ่องใสเป็นต้น 4 ปัญญาภาวนาหมายถึงการเจริญปัญญาพัฒนาปัญญาการฝึกอบรมปัญญาให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริงรู้เท่าทันเห็นโลกและชีวิตตามสภาวะสามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสปลดปล่อยพ้นจากความทุกข์แก้ไขปัญญาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญาพระธรรมธีรราชมหามณีโชดกญาณสิทธิ 2536 3 ประยุกต์ใช้หลักภาวนา 4 ตามแนวพระพุทธศาสนาเถรวาทผู้สูงอายุแนวทางการพัฒนาตามหลักภาวนา 4 ในพระพุทธศาสนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาให้กับผู้สูงอายุในสังคมได้อย่างครบถ้วนทุกมิติไม่ว่าจะเป็นด้านความต้องการทางร่างกายโดยใช้หลักกายภาวนาด้านพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยใช้หลักศีลภาวนาด้านจิตใจโดยใช้หลักจิตภาวนาและด้านการพัฒนาปัญญาโดยใช้หลักปัญญาภาวนานั้นเองหลักภาวนา 4 เป็นหลักธรรมอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาแก้ปัญหาให้กับผู้สูงอายุในสังคมปัจจุบันได้อย่างเป็นรูปธรรมและช่วยให้ผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่มีคุณค่ามีคุณภาพและเป็นบุคคลที่พึงปรารถนาของสังคมเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับวัยโดยอาศัยหลักธรรมคือหลักภาวนา 4 ได้แก่กายภาวนาสีลภาวนาจิตภาวนาและปัญญาภาวนาจัดเป็นการช่วยเหลือสงเคราะห์และแก้ปัญหาในด้านต่างๆที่เกิดขึ้นให้กับผู้สูงอายุ

พัฒนาปัญญาการฝึกอบรมปัญญาให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริงรู้เท่าทันเห็นโลกและชีวิตตามสภาวะสามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระทำตนให้ 166 แหล่งข้อมูล http 84000org tipitaka dic d itemph i 37 พระพรหมคุณาภรณ์ปอญุตโดพจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม 14 คด 66

ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าจิตภาวนาเป็นหลักธรรมที่เอื้อต่อสภาวะทางจิตของบุคคลโดยตรงดังนั้นจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะนำมาเป็นแนวทางสำหรับสร้างเสริมสภาวะในปัจจุบัน 4 ปัญญาภาวนา Wisdom Development หมายถึงการเจริญปัญญาพัฒนาปัญญาการฝึกอบรมปัญญาให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริงรู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะสามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระบริสุทธิ์จากกิเลสและปลดปล่อยพ้นจากความทุกข์แก้ไขปัญญาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญาในพุทธศาสนามีความหมายหลายระดับแต่อาจสรุปเพื่อเข้าใจง่าย ๆ เป็น 2 ระดับคือระดับโลกียะกับระดับโลกุตระในระดับโลกียะปัญญาหมายถึงความรู้เข้าใจในเหตุผลการคิดตัดสินใจและเห็นตรงช่วยให้ดำเนินชีวิตได้เป็นปกติแก้ปัญหาต่างๆที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ด้วยความรู้ย่อมมีเหตุผลในระดับโลกุตระปัญญาหมายถึงความรู้แจ้งในความเป็นไปตาม 6 ต้องเข้าใจว่าจิตที่เป็นสมาธิไม่ใช่

การลุกขึ้นแต่เช้าตรู่กระทำการปฏิบัติสรีระกิติกระท่าวัตรที่ลานพระเจดีย์เป็นต้นกิตินั้นบน
อาสนะที่สงัดแล้วคิดว่าภิกษุทั้งหลายในวิหารนี้จึงมีความสุขไม่มีเวรไม่มีทุกข์ดังนี้ชื่อว่า
เมตตามโนกรรมสำหรับคฤหัสถ์ทั้งหลายการคิดว่าขอพระผู้เป็นเจ้าทั้งหลายจงอยู่เป็นสุข
ไม่มีเวรไม่มีทุกข์ดังนี้ชื่อว่าเมตตามโนกรรม 167 กระบวนการพัฒนาเชิงพื้นที่ของพระ
บิณฑิตอาสาและพระธรรมจาริกเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทางกายของราษฎรบนพื้นที่สูง
จึงต้องเริ่มต้นที่ตัวตนของ

ไปเพื่อไหว้พระเจดีย์พวกเราจักไปเพื่อไหว้โพธิพฤกษ์พวกเราจักกระทำการฟังธรรมพวก
เรจักกระทำการบูชาด้วยประทีปประเขียนและดอกไม้พวกเราจักสมาทานซึ่งสุจริต 3 พวก
เรจักถวายสลากภัตเป็นต้นพวกเราจักถวายผ้าจำนำพรรษาวันนี้พวกเราจักถวายปัจจัย
4 แก่พระสงฆ์ท่านทั้งหลายจงนิมนต์พระสงฆ์แล้วจัดแจงของขบฉันเป็นต้นพวกท่านจงป
ลาดอาสนะพวกท่านจงตั้งน้ำดื่มพวกท่านจงต้อนรับนำพระสงฆ์มาพวกท่านจงให้พระสงฆ์
นั่งบนอาสนะที่ปูลาดแล้วเกิดอุตสาหะกระทำไวยาวัจฉิกดังนี้ชื่อว่าเมตตาวจกรรมการ
ถวายของต่อหน้าชื่อว่าเมตตาวจกรรมต่อหน้าการพูดคุยเรียกหาและสอบถามถึงกิจชื่อ
ว่าเมตตาวจกรรมลับหลังเมตตามโนกรรมได้แก่การตั้งจิตประกอบด้วยเมตตاپราธานตี
ต่อผู้อื่นเช่นภิกษุทั้งหลายการลุกขึ้นแต่เช้าตรู่กระทำการปฏิบัติสรีระกิติกระท่าวัตรที่ลาน
พระเจดีย์เป็นต้นกิตินั้นบนอาสนะที่สงัดแล้วคิดว่าภิกษุทั้งหลายในวิหารนี้จึงมีความสุข
ไม่มีเวรไม่มีทุกข์ดังนี้ชื่อว่าเมตตามโนกรรมสำหรับคฤหัสถ์ทั้งหลายการคิดว่าขอพระผู้
เป็นเจ้าทั้งหลายจงอยู่เป็นสุข 150 วารสารมจรพุทธศาสตร์ปริทรรศน์ปีที่ 4 ฉบับที่ 2
กรกฎาคมธันวาคม 2563 ไม่มีเวรไม่มีทุกข์ดังนี้ชื่อว่าเมตตามโนกรรมส่วนการลืมนดาอัน
สนิทสนมด้วยลีลามองดูด้วยใบหน้าอันแจ่มใสชื่อว่าเมตตามโนกรรมต่อหน้าการ
ปรารภนาตีหวังโดยเอาใจช่วยชื่อว่าเมตตามโนกรรมลับหลังสาธนาภคิหมายถึงการ
แบ่งปันอามิสคือวัตถุสิ่งของเครื่องบริโภคใช้สอยและในการแบ่งปันนี้ก็มี 2 ลักษณะคือ
การแบ่งปันอามิสและการแบ่งปันบุคคลการแบ่งปันอามิสหมายถึงการแบ่งปันโดยไม่คิด
ว่าจักให้เท่านี้ไม่ให้เท่านี้ส่วนการแบ่งปันบุคคลหมายถึงการแบ่งปันโดยไม่ไต่คิด

เช่นการสร้างห้องส้วมแบบง่ายตามพระไตรปิฎกดังนี้สมัยนั้นพวกภิกษุถ่ายอุจจาระลงใน
ที่นั้นๆในอารามอารามสกปรกภิกษุทั้งหลายจึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้
ทรงทราบพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตให้ถ่ายอุจจาระในที่สมควร
อารามมีกลิ่นเหม็นขลาพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตหลุมถ่ายอุจจาระ
ขอมปากหลุมถ่ายอุจจาระฟังขลาพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตให้ก่อ
คันกันดิน 3 ชนิดคือ

มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตให้ทาขมิ้นไทย๕๒๖๗๕๖๗ขมิ
ไทย๕๒๖๗๕๗๕๖ขมิ้นไทย๕๒๖๗๕๘๕๖๐๐ศาลาไฟไว้ในที่สมควรด้านหนึ่งโรงไฟมีพื้นที่ด้าน
าท่วมถึงขลาพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตให้ถมพื้นที่สูงดินที่ถมพ
งหลายขลาพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตให้ก่อคันกันดินที่ถม๓ชนิดคือ
คันที่ทาด้วยอิฐคันที่ทาด้วยศิลาคันที่ทาด้วยไม้ภิกษุทั้งหลายขึ้นลงยากขลาพระผู้มีพระ
ภาคเจ้าตรัสรับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตบันได๓ชนิดคือบันไดอิฐบันไดศิลาบันได
ไม้เมื่อภิกษุทั้งหลายขึ้นลงพลัดตกลงมาขลาพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเรา
อนุญาตราวสำหรับยึดโรงไฟไม่มีบานประตูขลาพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเรา
อนุญาตบานประตูรอบเข็มนาครุฑที่รับเดี่ยวประตูห้วงข้างบนสายยูไม้หัวลิ้งลิมกลอน
ของดาลของสาหรับชกเชือกสาหรับชกผงหญ้าตกเคลื่อนที่ศาลาไฟขลาพระผู้มีพระภาค
รับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตให้รื้อลงแล้วเอาดินโบกฉาบทั้งภายในภายนอกทำให้มี
สีขาวให้มีสีดาให้มีสียางไม้เขียนลวดลายดอกไม้เขียนลวดลายเถาร้อยจักเป็นพื้นมังกร
เขียนลวดลายดอกจอกราวจักรสายระเตียง๕เรือนไฟในปัจจุบันมีลักษณะคล้ายเตาผิงเป็น
แนวทางการลดความอ้วนเพราะทาให้เหงื่อระบายออกมาไขมันก็ถูกขจัดออกทำให้ผิวจ
ุไทย๗๓๐๒๑๐๘ร่างกายเบาความอ้วนก็จะลดลงนับเป็นความรู้ทางแพทย์ที่น่าอัศจรรย์ใน
ยุคนี้ปัจจุบันนิยมใช้การอบไอน้ำด้วยสมุนไพรเพื่อลดความอ้วนจในปัจจุบันแม้ว่าความรู้
ทางแพทย์จะมีการวิวัฒนาการก้าวหน้าไปอย่างมากทั้งในด้านความรู้พื้นฐานการวินิจฉัย
โรคตลอดถึงแนวทางการรักษา

คันที่ทาด้วยอิฐคันที่ทาด้วยศิลาคันที่ทาด้วยไม้หลุมอุจจาระพื้นด้านข้างท่วมขลารับสั่งว่า
ภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตให้ถมพื้นที่สูงดินที่ถมพงขลารับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาต
ให้ก่อคันกันดินที่ถมได้ 3 ชนิดคือคันที่ทาด้วยอิฐ 167 อลงกฎไทย 22 11 426

เราอนุญาตให้ทาขมิ้นไทย๕๒๖๗๕๖๗ขมิ้นไทย๕๒๖๗๕๗๕๖ขมิ้นไทย๕๒๖๗๕๘๕๖๐๐ศาลา
ไฟไว้ในที่สมควรด้านหนึ่งโรงไฟมีพื้นที่ด้านาท่วมถึงขลาพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้ง
หลายเราอนุญาตให้ถมพื้นที่สูงดินที่ถมพงหลายขลาพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้ง
หลายเราอนุญาตให้ก่อคันกันดินที่ถม๓ชนิดคือคันที่ทาด้วยอิฐคันที่ทาด้วยศิลาคันที่ทา
ด้วยไม้ภิกษุทั้งหลายขึ้นลงยากขลาพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสรับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเรา
อนุญาตบันได๓ชนิดคือบันไดอิฐบันไดศิลาบันไดไม้เมื่อภิกษุทั้งหลายขึ้นลงพลัดตกลง
มาขลาพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตราวสำหรับยึดโรงไฟไม่มีบาน
ประตูขลาพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตบานประตูรอบเข็มนาครุฑ
ที่รับเดี่ยวประตูห้วงข้างบนสายยูไม้หัวลิ้งลิมกลอนของดาลของสาหรับชกเชือกสาหรับ
ชกผงหญ้าตกเคลื่อนที่ศาลาไฟขลาพระผู้มีพระภาครับสั่งว่าภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตให้
รื้อลงแล้วเอาดินโบกฉาบทั้งภายในภายนอก

พระพุทธศาสนาเหตุแห่งการสหายธรรมนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ดังนี้ครั้งนั้น
ภิกษุรูปหนึ่งเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับถวายอภิวาทแล้วนั่ง ณ ที่สมควรได้ทูล
ถามพระผู้มีพระภาคดังนี้ว่าข้าแต่พระองค์ผู้เจริญพระองค์ตรัสว่าผู้อยู่ด้วยธรรมผู้อยู่ด้วย
ธรรมภิกษุชื่อว่าเป็นผู้อยู่ด้วยธรรมด้วยเหตุเท่าไรหนอพระผู้มีพระภาคตรัสว่าภิกษุในธรรม
วินัยนี้เรียนธรรมคือสวดคฤหัสถ์จะเวลายากรณะคาถาทุกาถาทุกขัตถะ

ที่ตลาคคเคยประพดตมาว่าตลาคคไม่เคยประพดตมา 1 ย่อมแสดงสิ่งทีตลาคคไม่บัญญัติ
ไว้ว่าตลาคคบัญญัติไว้ 1 ย่อมแสดงสิ่งทีตลาคคบัญญัติไว้ว่าตลาคคไม่บัญญัติไว้ 1 ภิกษ
เหล่านั้นย่อมทอตทั้งกันแยกจากกันทำสังขกรรมแยกกันสวดปาติโมกข์แยกจากกันด้วย
วัด 10 ประการนี้ดูก่อนอุบาสีสงฆ์จะเป็นผู้แตกกันด้วยเหตุมีประมาณเท่านี้แล" 8 ในอา
นั้นทงสังเขตสูตรพระพุทธเจ้ากัทรงตรัสในลักษณะเดียวกันกับอุบาสีสังเขตสูตรความ
ว่า"ครั้งนั้นแลท่านพระอนาถได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับถวายบังคมแล้ว
นั่งณที่ควรส่วนข้างหนึ่งครั้งแล้วได้ทูลถามว่าข้าแต่พระองค์ผู้เจริญพระองค์ตรัสว่า
สังเขตสังเขตตังที่สงฆ์จะเป็นผู้แตกกันด้วยเหตุมีประมาณเท่าไรหนอแลพระผู้มีพระ
ภาคเจ้าตรัสว่าดูก่อนอนาถภิกษุในธรรมวินัยนี้ย่อมแสดงสิ่งทีไม่ใชธรรมว่าเป็นธรรม
ย่อมแสดงสิ่งทีเป็นธรรมว่าไม่ใชธรรม...ย่อมแสดงสิ่งทีตลาคคไม่บัญญัติไว้ว่าตลาคค
บัญญัติไว้ยอมแสดงสิ่งทีตลาคคบัญญัติไว้ว่าตลาคคไม่บัญญัติไว้ภิกษุเหล่านั้นยอม
ทอตทั้งกันยอมแยกจากกันยอมทำสังขกรรมแยกกันสวดปาติโมกข์แยกจากกันด้วยวัด
10 ประการนี้ดูก่อนอนาถทงสงฆ์จะเป็นผู้แตกต่างกันด้วยเหตุมีประมาณเท่านี้แล" 9
อย่างไรก็ตามถ้าสงฆ์แตกแยกกันแล้วแต่ยังไม่ถึงกับแยกกันทำอุโบสถกรรมปวารณา
กรรมและสังขกรรมต่างหากกันนั้นไม่จัดว่าเป็นสังเขตเป็นเพียงแต่สังขราชีหรือความ
ร้าวรานกันแห่งสงฆ์ในสังเขตทษนธกะจลวรรคพระวินัยปิฎกอธิบายถึงเรื่องสังขราชีนี้
ว่า"ครั้งนั้นท่านพระอุบาสีเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถวายบังคมแล้วนั่ง

แสดงธรรมไม่เรียกว่าเป็นผู้อยู่ด้วยธรรมภิกษุในธรรมวินัยนี้สาธยายธรรมตามที่ตนได้สดับมาตามที่ตนได้เรียนมาแก่ผู้อื่นโดยพิสดารเธอปล่อยให้วันคืนล่วงเลยไปละการหลักเรือนอยู่ไม่ประกอบความสงบใจภายในเพราะการสาธยายธรรมนั้นภิกษุนั้นเราเรียกว่าเป็นผู้มากด้วยการสาธยายธรรมไม่เรียกว่าเป็นผู้อยู่ด้วยธรรมภิกษุในธรรมวินัยนี้ไตรคามตรงตามฟังตามด้วยใจซึ่งธรรมตามที่ตนได้สดับมาตามที่ตนได้เรียน

๙๑๙วารสารมจรพุทธศาสน์ปริทรรศน์ปีที่๒ฉบับที่๒กรกฎาคม ธันวาคม๒๕๖๒๑พระพุทธเจ้าตรัสสรรเสริญวิมุตติว่าธรรมวินัยนี้มีรสเดียวคือวิมุตติรส ความหลุดพ้นเหมือนมหาสมุทรมีรสเดียวคือรสเค็มภิกษุทั้งหลายข้อที่ธรรมวินัยนี้มีรสเดียวคือวิมุตติรสความหลุดพ้นนี้เป็นธรรมที่น่าอัศจรรย์ไม่เคยปรากฏ๑๗จากพุทธพจน์ดังกล่าวจะเห็นว่าวิมุตติหรือวิมุตติหรือความหลุดพ้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในความบริสุทธิ์แห่งพรหมจรรย์แต่การจะหลุดพ้นได้นั้นจะเกิดขึ้นมาเองโดยไม่มีเหตุปัจจัยไม่ได้เหตุที่ทาให้เกิดความหลุดพ้นที่ควรรู้งี้มี๕ประการได้แก่๑ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้รู้แจ้งอรรถรู้แจ้งธรรมในธรรมที่ได้สดับมา๒ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ได้สดับมาตามที่ตนได้เรียนมา๓รู้แจ้งอรรถรู้แจ้งธรรมในธรรมนั้น๔ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ไม่ได้แสดงธรรมตามที่ตนได้สดับมาตามที่เรียนมาแก่ผู้อื่นแต่ภิกษุสาธยายธรรมตามที่ตนได้สดับมาตามที่เรียนมาเธอรู้แจ้งอรรถรู้แจ้งธรรมในธรรมดังกล่าว๕ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ไม่ได้แสดงธรรมตามที่ตนได้สดับมาตามที่เรียนมาแก่ผู้อื่นไม่ได้สาธยายธรรมแต่ภิกษุไตรคามตรงตามฟังตามด้วยใจในธรรมนั้นเธอรู้แจ้งอรรถรู้แจ้งธรรมตามที่ไตรคามตรงตามฟังตามด้วยใจ๕ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ไม่ได้แสดงธรรมตามที่ตนได้สดับมาตามที่เรียนมาแก่ผู้อื่นไม่ได้สาธยายและไม่ไตรคามตรงตามฟังตามด้วยใจในธรรมนั้นแต่เธอเรียนสมาธินิมีตอย่างใดอย่างหนึ่งมาตีมนสิการคิดทรงจำไว้ดีแทงตลอดดีด้วยปัญญาเธอรู้แจ้งอรรถรู้แจ้งธรรมในธรรม

มาเธอปล่อยให้วันคืนล่วงเลยไปละการหลักเรือนอยู่ไม่ประกอบความสงบใจภายในเพราะการไตรคามธรรมนั้นภิกษุนั้นเราเรียกว่าเป็นผู้มากด้วยการไตรกรรมไม่เรียกว่าเป็นผู้อยู่ด้วยธรรมภิกษุในธรรมวินัยนี้เรียนธรรมคือสุดตะเคยยะเวยยาภระณะคาถาอุทานอิติวุตตะชาตกะอัพภูตธรรมและเวทิลละเธอไม่ปล่อยให้วันคืนล่วงเลยไปไม่ละการหลักเรือนอยู่ตามประกอบความสงบใจภายในเพราะการเรียนธรรมนั้นภิกษุชื่อว่าเป็นผู้อยู่ด้วย 168 รุจ

ตามที่ไดกล่าวมาแล้วนั้น 1 ระบบการปฏิบัติที่จะช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติวิปัสสนาเจริญก้าวหน้าพระพุทธองค์ตรัสยึดโยงกับการศึกษาและการเผยแผ่ซึ่งจัดเป็นภาระหน้าที่ของพระสงฆ์ในครั้งพุทธกาลดังปรากฏในธัมมวิหารสูตรที่ 1 กล่าวถึงระบบการเรียนและปฏิบัติของพระภิกษุในครั้ง 106 วารสารมจรปรัชญาปริทรรศน์ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม มิถุนายน 2562 พุทธกาลโดยตรีสไว้ 5 ระดับคือ 1 ผู้เล่าเรียนธรรมแต่ไม่ปฏิบัติ 2 แสดงธรรมที่ทรงจำมาได้แก่ผู้อื่นแต่ไม่ปฏิบัติ 3 ใช้เวลากับการสาธยายธรรม 4 ใช้เวลาไตรคามตรงธรรมที่เรียนมาไม่ปฏิบัติ 5 ผู้ตั้งอยู่ในธรรมตั้งข้อความตอนท้ายสูตรสรุปว่าภิกษุในธรรมวินัยนี้เรียนธรรมคือสุดตะเคยยะเวยยาภระณะคาถาอุทานอิติวุตตะชาตกะอัพภูตธรรมและเวทิลละเธอไม่ปล่อยให้วันคืนล่วงเลยไปไม่ละการหลักเรือนอยู่ตามประกอบความสงบใจภายในเพราะการเรียนธรรมนั้นภิกษุชื่อว่าเป็นผู้อยู่ด้วยธรรมอย่างนี้แลเราแสดงภิกษุผู้มากด้วยการเรียนธรรมผู้มากด้วยการแสดงธรรมผู้มากด้วยการสาธยายธรรมผู้มากด้วยการไตรกรรมผู้อยู่ด้วยธรรมด้วยประการดังนี้แลภิกษุกิจใดที่ศาสดาผู้หวังประโยชน์แก่อุคโลกอนเคราะห์หาคือความเอ็นดูพึงทำแก่สาวกทั้งหลายกิจนั้นเราได้ทำแล้วแก่เธอทั้งหลายภิกษุนั้นโคนไม้ที่นั้นเรือนว่างเธอจงเพ่งอย่าประมาทอย่าเป็นผู้วิปัสสิการความร่อนใจในภายหลังเลยนี้เป็นอนุสาสนีของเราเพื่อเธอทั้งหลายพระไตรปิฎกภาษาไทย 22 73 123124 พระสูตรนี้แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติวิปัสสนาพระพุทธองค์ปล่อยให้เป็นไปตามระบบที่ไม่บังคับให้อิสระแก่พระภิกษุผู้สนใจปฏิบัติเลือกหาสถานที่

159 ธรรมอย่างนี้แลเราแสดงภิกษุผู้มากด้วยการเรียนธรรมผู้มากด้วยการแสดงธรรมผู้มากด้วยการสาธยายธรรมผู้มากด้วยการไตรกรรมผู้อยู่ด้วยธรรมด้วยประการดังนี้แลภิกษุกิจใดที่ศาสดาผู้หวังประโยชน์แก่อุคโลกอนเคราะห์หาคือความเอ็นดูพึงทำแก่สาวกทั้งหลายกิจนั้นเราได้ทำแล้วแก่เธอทั้งหลายภิกษุนั้นโคนไม้ที่นั้นเรือนว่างเธอจงเพ่งอย่าประมาทอย่าเป็นผู้วิปัสสิการความร่อนใจในภายหลังเลยนี้เป็นอนุสาสนีของเราเพื่อเธอทั้งหลาย

2562 พุทธกาลโดยตรีสไว้ 5 ระดับคือ 1 ผู้เล่าเรียนธรรมแต่ไม่ปฏิบัติ 2 แสดงธรรมที่ทรงจำมาได้แก่ผู้อื่นแต่ไม่ปฏิบัติ 3 ใช้เวลากับการสาธยายธรรม 4 ใช้เวลาไตรคามตรงธรรมที่เรียนมาไม่ปฏิบัติ 5 ผู้ตั้งอยู่ในธรรมตั้งข้อความตอนท้ายสูตรสรุปว่าภิกษุในธรรมวินัยนี้เรียนธรรมคือสุดตะเคยยะเวยยาภระณะคาถาอุทานอิติวุตตะชาตกะอัพภูตธรรมและเวทิลละเธอไม่ปล่อยให้วันคืนล่วงเลยไปไม่ละการหลักเรือนอยู่ตามประกอบความสงบใจภายในเพราะการเรียนธรรมนั้นภิกษุชื่อว่าเป็นผู้อยู่ด้วยธรรมอย่างนี้แลเราแสดงภิกษุผู้มากด้วยการเรียนธรรมผู้มากด้วยการแสดงธรรมผู้มากด้วยการสาธยายธรรมผู้มากด้วยการไตรกรรมผู้อยู่ด้วยธรรมด้วยประการดังนี้แลภิกษุกิจใดที่ศาสดาผู้หวังประโยชน์แก่อุคโลกอนเคราะห์หาคือความเอ็นดูพึงทำแก่สาวกทั้งหลายกิจนั้นเราได้ทำแล้วแก่เธอทั้งหลายภิกษุนั้นโคนไม้ที่นั้นเรือนว่างเธอจงเพ่งอย่าประมาทอย่าเป็นผู้วิปัสสิการความร่อนใจในภายหลังเลยนี้เป็นอนุสาสนีของเราเพื่อเธอทั้งหลายพระไตรปิฎกภาษาไทย 22 73 123124 พระสูตรนี้แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติวิปัสสนาพระพุทธองค์ปล่อยให้เป็นไปตามระบบที่ไม่บังคับให้อิสระแก่พระภิกษุผู้สนใจปฏิบัติเลือกหาสถานที่ที่เหมาะสมแก่จริตของตนโดยแนะนำให้เลือกสถานที่สงบจะเป็นโคนไม้เรือนว่างเป็นต้นตามอัธยาศัยและเมื่อเกิดญาณทัสสนะขึ้นมากก็เป็นหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะประคับประคองให้ญาณแก่กล้าขึ้นโดยลำดับจากข้อความในพระสูตรเดียวกันนั้นที่ว่าเธอไม่ปล่อยให้วันคืนล่วงเลยไปไม่ละการหลักเรือนอยู่ตามประกอบความสงบใจภายในและพบว่าพระพุทธองค์ก็มีวิธีการจัดการ

ก็เป็นสารนิยธรรม 2 ตั้งมั่นเมตตาจักรมในเพื่อนพรหมจารีทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังเมื่อกี้เป็นสารนิยธรรม 3 ตั้งมั่นเมตตาในกรรมในเพื่อนพรหมจารีทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังเมื่อกี้เป็นสารนิยธรรม 4 บริโภคโดยไม่แบ่งแยกกลางทั้งหลายที่ประกอบด้วยธรรมได้มาโดยธรรมโดยที่สุดแม้เพียงบิณฑบาตบริโภคร่วมกับเพื่อนพรหมจารีทั้งหลายผู้มีศีลเมื่อกี้เป็นสารนิยธรรม 5 มีศีลที่ไม่ขาดไม่ทะเลไม่ต่างไม่พร้อยเป็นไททานผู้รสรเสรี 6 มี

ณสถานที่ใดสถานที่นี้เป็นสถานที่แห่งที่ 2 อันภิกษุพึงระลึกถึงตลอดชีวิต 3 ภิกษุทำให้แจ้งใจไตรมุตติปัญญาวิมุตติอันไม่มีอาสวะเพราะอาสวะสิ้นไปด้วยปัญญาอันยิ่งเองเข้าถึงอยู่ในปัจจุบันณสถานที่ใดสถานที่นี้เป็นสถานที่แห่งที่ 3 อันภิกษุพึงระลึกถึงตลอดชีวิต 13 ปฐมสารนิยสูตรพระไตรปิฎกภาษาไทยเล่มที่ 22 ข้อที่ 11 หน้า 436 ในพระสูตรนี้ได้แสดงเนื้อหาของหลักสารนิยธรรมอันเป็นธรรมที่เป็นเหตุให้ระลึกถึงกันมี 6 ประการคือ 1 ภิกษุในธรรมวินัยนี้ตั้งมั่นเมตตาภาวกรรมในเพื่อนพรหมจารีทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังเมื่อกี้เป็นสารนิยธรรม 2 ภิกษุในธรรมวินัยนี้ตั้งมั่นเมตตาจักรมในเพื่อนพรหมจารีทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังเมื่อกี้เป็นสารนิยธรรม 3 ภิกษุในธรรมวินัยนี้ตั้งมั่นเมตตาในกรรมในเพื่อนพรหมจารีทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังเมื่อกี้เป็นสารนิยธรรม 4 ภิกษุในธรรมวินัยนี้บริโภคโดยไม่แบ่งแยกกลางทั้งหลายที่ประกอบด้วยธรรมได้มาโดยธรรมโดยที่สุดแม้เพียงบิณฑบาตบริโภคร่วมกับเพื่อนพรหมจารีทั้งหลายผู้มีศีลเมื่อกี้เป็นสารนิยธรรม 5 ภิกษุในธรรมวินัยนี้มีศีลที่ไม่ขาดไม่ทะเลไม่ต่างไม่พร้อยเป็นไททานผู้รสรเสรีไม่ถูกตัดหาและที่ถูกรูปอบง่าเป็นไปเพื่อสมานเสมอกันกับเพื่อนพรหมจารีทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลังเมื่อกี้เป็นสารนิยธรรม 148 วารสารสมจรพุทธศาสนาจารย์ปริทรรศน์ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคมธันวาคม 2563 6 ภิกษุในธรรมวินัยนี้มีอริยทวิฏฐอันเป็นธรรมเครื่องนำออกเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบแก่ผู้ทำตามเสมอกันกับเพื่อนพรหมจารีทั้งหลายทั้งต่อหน้า

อัครจริยาการประพฤติประโยชน์ 4 สมานัตตการวางตนสม่าเสมอภิกษุทั้งหลายสังคหวัตถุ 4 ประการนี้แลทานเปยยวัชชะอัครจริยาในโลกนี้และสมานัตตการในธรรมนั้นๆตามสมควรสังคหธรรมเหล่านี้แลช่วยอุมุขโลกเหมือนลิมสลักที่ยึดคุมรถซึ่งแล่นไปไว้ไว้ได้ ฉะนั้นถ้าไม่พึงมีธรรมเหล่านี้มารดาหรือบิดาก็ไม่พึงได้การนับถือหรือการบูชาเพราะบุตรเป็นเหตุแต่เพราะบิดิตเล็งเห็นความสำคัญของสังคหธรรมเหล่านี้ ฉะนั้นบัณฑิตเหล่านี้จึงถึง

การให้ 2 เปยยวัชชะวาจาเป็นที่รัก 3 อัครจริยาการประพฤติประโยชน์ 4 สมานัตตการวางตนสม่าเสมอเมื่อบุคคลรู้จักการให้แบ่งปันกันมีการพูดจาไพเราะอ่อนหวานประสานน้ำใจมีเหตุมีผลเป็นประโยชน์การประพฤติที่เป็นประโยชน์บาเพ็ญสาธารณประโยชน์และมีความมิตนเสมอคือเสมอต้นเสมอปลายวางตนเหมาะสมพระพรหมคุณาภรณ์ปอปปยุต 2553 น 143 ย่อมทาให้ตนเองและสังคมประสบความสุขผู้ที่ประพฤติสังคหวัตถุจะได้รับการบูชายกย่องสรรเสริญเพราะสังคหวัตถุเป็นธรรมที่สำคัญช่วยอุมุขโลกดังที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในสังคหสูตรว่าสังคหวัตถุ 4 ประการนี้แลทานเปยยวัชชะอัครจริยาในโลกนี้และสมานัตตการในธรรมนั้นๆตามสมควรสังคหธรรมเหล่านี้แลช่วยอุมุขโลกเหมือนลิมสลักที่ยึดคุมรถซึ่งแล่นไปไว้ไว้ได้ ฉะนั้นถ้าไม่พึงมีธรรมเหล่านี้มารดาหรือบิดาก็ไม่พึงได้การนับถือหรือการบูชาเพราะบุตรเป็นเหตุแต่เพราะบิดิตเล็งเห็นความสำคัญของสังคหธรรมเหล่านี้ ฉะนั้นบัณฑิตเหล่านี้จึงถึงความเป็นใหญ่และเป็นผู้นำสรรเสริญมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม 21 2535 น 5152 การทาความดีประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมจะนำความสุขมาให้เป็นผู้ที่ได้เป็นใหญ่มีชื่อเสียงโกะทรัพย์จำนวนมากได้แก่การอยู่ในถิ่นที่ดีการผูกไมตรีสมาคมกับสัตบุรุษการตั้งตนไว้ชอบและความเป็นผู้ใดทาความดีไว้ก่อนแล้วมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม 21 2535 น 50 ความสุขจึงเป็นสิ่งที่ปฏิบัติให้มีขึ้นมาได้ด้วยความพยายามที่ชชอบธรรมทั้งไม่ทาให้ตนเองและผู้อื่นเป็นทุกข์

163 การปรับตัวที่จะพัฒนาโดยการพึ่งตนเองเป็นหลักการพัฒนาเบื้องต้นด้วยความพยายามเพื่อที่จะดำรงชีวิตและครอบครัวให้อยู่รอดได้ในทุกสถานการณ์ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 9 เกี่ยวกับการส่งเสริมชุมชนหรือการพัฒนาชนบทที่สำคัญๆคือการที่ทรงมุ่งช่วยเหลือพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองได้ของคนในชนบทเป็นหลักกิจกรรมและโครงการตามแนวพระราชดำริที่ดำเนินการอยู่หลายพื้นที่ทั่วประเทศในปัจจุบันล้วนแล้วแต่มีเป้าหมาย

ได้อย่างมีความสุขหลุดพ้นและเป็นอิสระผ่านการดำเนินเรื่องที่มีภักดีภาคคนใหญ่ 3 ขั้นตอนดูฉันทานบรรพตริโชติ 2546 สุตธรรมเลขวิวัฒน์ 2549 สุวิบลคงแป้น 2549 เกศสุลลิตธิสันตกุล 2552 1 หลงผิดไปกับการพัฒนากระแสหลักละทิ้งสิ่งดังามที่ตนเองมีอยู่จนก่อปัญหาตามมาเช่นปัญหาหนี้สินปัญหาสุขภาพปัญหาการต้องแตกแยกพลัดพรากจากครอบครัวคนรัก 2 ค้นพบทางสว่างด้วยปัญญาด้วยการเรียนรู้จากภายในมองเห็นศักยภาพและสิ่งดีๆที่ตนเองมีอยู่ปรับเปลี่ยนวิธีคิดมาสู่การพึ่งตนเองและลดการพึ่งพาจากภายนอก 3 ชีวิตมีความสุขมีกินมีใช้จากการปลูกทุกอย่างที่กินกินทุกอย่างที่ปลูกทำกินก่อนเหลือจึงขายไม่เป็นหนี้สินไม่มีปัญหาสุขภาพเพราะทำการเกษตรปลอดสารเคมีและท้ายที่สุดครอบครัวอบอุ่นมีความสุขโน้ตการณ์การพึ่งตนเองของชาวชนบท การลดทอนชนบทให้เป็นชั่วคราวข้ามกับเมือง 192 การพัฒนารวมวัฒนธรรมชุมชนกับเศรษฐกิจพอเพียงแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนได้ถูกกลืนเข้ากับเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อฐานความคิดของทั้งสองตั้งอยู่บนความเชื่อร่วมกันว่าสังคมชนบทไทยมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทคือการที่ทรงมุ่งช่วยเหลือให้เกิดการพึ่งตนเองได้ของคนในชนบทเป็นหลัก help them for help themselves มูลนิธิช่วยพัฒนาซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระววกจักรมและโครงการตามแนวพระราชดำริที่ดำเนินการทั่วประเทศในปัจจุบันมีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่การพึ่งตนเองได้ของราษฎรทั้งสิ้นมูลนิธิช่วยพัฒนา 2557 และหากจะย้อนกลับไปถึงปฐมบทอันเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดเมื่อปี 2517 ที่นำมาสู่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในปัจจุบัน

สุดท้ายอยู่ที่การพึ่งตนเองได้ของราษฎรทั้งสิ้นการที่พระสงฆ์และประชาชนสามารถพึ่งตนเองโดยมีการส่งเสริมการพัฒนาเพื่อพึ่งตนเองนั้นจะต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปไม่รีบร้อนที่จะให้เกิดผลในทางความเจริญอย่างรวดเร็วและได้ตระหนักถึงพระราชดำริอยู่เสมอคือชุมชนจะต้องพึ่งตนเองได้ในเรื่องอาหารก่อนเป็นลำดับแรกจากนั้นจึงค่อยก้าวไปสู่การพัฒนาในเรื่องอื่นๆการขยายการผลิตเพื่อการค้าใดๆคำนึงถึงความเกี่ยวกับความ

ท่า 36 วารสารปัญญาปีที่ 28 ฉบับที่ 3 กันยายนธันวาคม 2564 ให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่ากับตนเองและสังคมลดภาระรายจ่ายในครัวเรือนรวมถึงต่อยอดรวมกลุ่มเป็นอาชีพขึ้นมาโดยมีแนวทางการขับเคลื่อนรูปแบบการพึ่งตนเองด้วยการปลูกพืชสวนครัวเพื่อการสร้างวิถีการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับความเป็นพื้นฐานของชีวิตโดยเฉพาะผู้สูงอายุในทุกกิจกรรมของชีวิตประจำวันพึ่งตนเองได้ตามสมควรยอมรับสภาพความเป็นจริงของชีวิตเป็นการดับทุกข์ทางกายทางจิตใจอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามปกติไม่เกิดปัญหาใดๆดังนั้นการจะขับเคลื่อนกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต้องรู้จักรูปแบบหลักการพื้นฐานในการปลูกพืชสวนครัววิธีการเพาะปลูกการเลือกพันธุ์พืชให้เหมาะต่อการเพาะปลูกการเพาะกล้าย้ายกล้าการปรับปรุงบำรุงดินการทำปุ๋ยสูตรต่างๆจากเศษอาหารในครัวเรือนสามารถต่อยอดความรู้ในเรื่องของการพึ่งพาตนเองทำให้การปลูกผักเป็นเรื่องที่ง่ายและสามารถต่อยอดเป็นอาชีพเสริมได้โดยเฉพาะผู้สูงอายุการส่งเสริมการพัฒนาเพื่อพึ่งตนเองนั้นจะต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปไม่รีบร้อนหวังผลสำเร็จเร็วเกินควรสิ่งสำคัญชุมชนจะต้องพึ่งตนเองได้ในเรื่องอาหารก่อนเป็นลำดับแรกจากนั้นจึงค่อยก้าวไปสู่การพัฒนาไปสู่การขยายการผลิตเพื่อการค้าลดจนเป็นการพัฒนาคนพร้อมๆไปกับพัฒนาเศรษฐกิจโดยส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวด้วยหลักการ 5 ประการ ได้แก่ 1 ต้องมีความต่อเนื่องและเป็นพลังแห่งความร่วมมือ 2 ส่งเสริมการเพาะปลูกทั้งครอบครัว 3 สร้างชุมชนให้เป็นสีเขียวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 4 สร้าง

ไม่ได้ทำไม่ได้มีการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจการเมืองและคุณภาพชีวิตอย่างกลมกลืนตลอดจนรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศควบคู่กันไปการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้รับร่วมมือกันทุกฝ่ายทั้งประชาชนผู้บริหารได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตลอดเวลาโดนเริ่มต้นที่ตนเองและท้องถิ่นของตนดังนั้นการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับ

สูงสุดควรคำนึงในเรื่องต่อไปนี้ 1 การอนุรักษ์และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมต้องคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกด้านควบคู่กันไป 2 การวางแผนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างชาญฉลาดและต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจการเมืองและคุณภาพชีวิตอย่างกลมกลืนตลอดจนรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของระบบนิเวศควบคู่กันไป 3 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับทุกคนควรตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปตลอดเวลา 4 ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์และความปลอดภัยของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5 จำนวนอัตราประชากรโลกเพิ่มขึ้นก็มีการบริโภคเพิ่มมากขึ้นตามลำดับแต่ในขณะที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้นตามด้วยจึงเป็นเหตุทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จึงลดลงและก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆที่เกิดขึ้นตามมาทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆตามลำดับหมู่บ้านจอมบึง MCRU 17 สำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้บริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพศ 2540 ในส่วนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อความรู้อย่างเข้าใจและนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เหมาะสมโดยพิจารณาจากแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมาตราหลักที่สำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ 3 ประการได้แก่ประการแรกการใช้

สนทนากันในทางธรรมหมายถึงการสนทนาธรรมเป็นทำนองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันบางครั้งมาในรูปแบบคำถามเพื่อแสวงหาความถูกต้องหรือปรับความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นรูปแบบการเผยแผ่ที่พระพุทธองค์ทรงใช้บางโอกาสเพื่อทรงรับรองความคิดเห็นของผู้ฟังบ้างเพิ่มเติมบ้างปรับปรุงบ้างปฏิเสธบ้างตามควรแก่กรณีปัจจุบันนอกจากจะเรียกว่าการสนทนาธรรมแล้วอาจเรียกว่าการอภิปรายธรรมการสนทนาธรรมโดยผลัดกันพูดผลัดกันฟังอีกด้วย 6 ปุจฉาวิสัชนากถาแปลว่าถ้อยคำที่ถามตอบหมายถึงรูปแบบการเผยแผ่ที่ขึ้นต้นด้วยการถามตอบโดยอาจถามมาเพื่อกระตุ้นผู้ฟังให้ตอบเป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจภายหลังที่ได้อธิบายธรรมนั้นๆให้ฟังหรือระหว่างที่สนทนาธรรมกันเพื่อกระตุ้นเร้าใจให้ผู้สนทนาเกิดความตื่นตัวอยู่เสมอเป็นรูปแบบการเผยแผ่ที่พระพุทธองค์ทรงใช้ประกอบการแสดงพระธรรมเทศนาอื่นๆภายหลังที่ได้ตรัสอธิบายความหมายของธรรมนั้นๆแล้วเพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้ฟังเช่นเมื่อทรงแสดงอนัตตลักขณสูตรโปรดพระปัญจวัคคีย์พระองค์ทรงเริ่มอธิบายว่ารูปเวทนาสัญญาสังขารและวิญญาณเป็นอนัตตาโดยลำดับแล้วตรัสย้อนถามว่าพวกเขาเข้าใจข้อความตามที่กล่าวมาอย่างไรรูปเที่ยงหรือไม่เที่ยงเมื่อพระปัญจวัคคีย์ทูลตอบว่าไม่เที่ยงพระพุทธเจ้าข้าก็ตรัสถามต่อไปว่าก็สิ่งใดไม่เที่ยงสิ่งนั้นเป็นทุกข์

แบบคำถามเพื่อแสวงหาความถูกต้องหรือปรับความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นรูปแบบการเผยแผ่ที่พระพุทธองค์ทรงใช้บางโอกาสเพื่อทรงรับรองความคิดเห็นของผู้ฟังบ้างเพิ่มเติมบ้างปรับปรุงบ้างปฏิเสธบ้างตามควรแก่กรณีปัจจุบันนอกจากจะเรียกว่าการสนทนาธรรมแล้วอาจเรียกว่าการอภิปรายธรรมการสนทนาธรรมโดยผลัดกันพูดผลัดกันฟังอีกด้วย 6 ปุจฉาวิสัชนากถาแปลว่าถ้อยคำที่ถามตอบหมายถึงรูปแบบการเผยแผ่ที่ขึ้นต้นด้วยการถามตอบโดยอาจถามมาเพื่อกระตุ้นผู้ฟังให้ตอบเป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจภายหลังที่ได้อธิบายธรรมนั้นๆให้ฟังหรือระหว่างที่สนทนาธรรมกันเพื่อกระตุ้นเร้าใจให้ผู้สนทนาเกิดความตื่นตัวอยู่เสมอเป็นรูปแบบการเผยแผ่ที่พระพุทธองค์ทรงใช้ประกอบการแสดงพระธรรมเทศนาอื่นๆภายหลังที่ได้ตรัสอธิบายความหมายของธรรมนั้นๆแล้วเพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้ฟังเช่นเมื่อทรงแสดงอนัตตลักขณสูตรโปรดพระปัญจวัคคีย์พระองค์ทรงเริ่มอธิบายว่ารูปเวทนาสัญญาสังขารและวิญญาณเป็นอนัตตาโดยลำดับแล้วตรัสย้อนถามว่าพวกเขาเข้าใจข้อความตามที่กล่าวมาอย่างไรรูปเที่ยงหรือไม่เที่ยงเมื่อพระปัญจวัคคีย์ทูลตอบว่าไม่เที่ยงพระพุทธเจ้าข้าก็ตรัสถามต่อไปว่าก็สิ่งใดไม่เที่ยงสิ่งนั้นเป็นทุกข์

อยู่ร่วมในชุมชน 174 สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ปอปลยุตโตพจนานุกรมพุทธศาสนฉบับประมวลศัพท์กรุงเทพมหานครพท 2561 หน้า 545 175 พระธรรมปิฎกปอปลยุตโตพจนานุกรมพุทธศาสนฉบับประมวลธรรมพิมพ์ครั้งที่ 13 กรุงเทพมหานครบริษัทเอสอาร์พริ้นติ้งแมสโปรดักส์จำกัด 2548 หน้า 204

วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์มจรปีที่ 5 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2560 ปินทุกันต์พุทธศาสตร์ภาค 2 กรุงเทพมหานครมหาจุฬาราชวิทยาลัย 2535 พระเทพเวทีปอปลยุตโตพจนานุกรมพุทธศาสนฉบับประมวลธรรมกรุงเทพมหานครพทพาลงกรณราชวิทยาลัย 2532 พระธรรมปิฎกประยุตต์ปยุตโตพจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรมพิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานครพาลงกรณราชวิทยาลัย 2535 พระปลัดพิชิตพงษ์ธมฺมณนโทสอนแก้วพุทธสันติวิธีเพื่อการสร้างความสมานฉันท์ของโครงการสร้างโรงไฟฟ้ากระบี่วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธปีที่ 5 ฉบับที่ 4 เมษายน 2563 พระพรหมคุณาภรณ์ปอปลยุตโตพจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรมพิมพ์ครั้งที่ 16 กรุงเทพมหานครบริษัทเอสอาร์พริ้นติ้งแมสโปรดักส์จำกัด 2551 พระพรหมคุณาภรณ์ปอปลยุตโตพจนานุกรมพุทธศาสนฉบับประมวลศัพท์พิมพ์ครั้งที่ 11 กรุงเทพมหานคร

การที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเพื่อวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคตโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นสร้างความสามารถในการแข่งขันโดยการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้

การพึ่งตนเองได้ของคนในชนบทเป็นหลักกิจกรรมและโครงการตามแนวพระราชดำริที่ดำเนินการอยู่หลายพื้นที่ทั่วประเทศในปัจจุบันแล้วแต่มีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่การพึ่งตนเองได้ของราษฎรทั้งสิ้นพระบิณฑบาตอาสาและพระธรรมจาริก รวมถึงคณะผู้วิจัยได้ไปมีส่วนร่วมกับการพัฒนาทั้งด้านอาชีพและส่งเสริมการเกษตรให้เกษตรกรสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคงเป็นปึกแผ่นมุ่งช่วยเหลือพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองได้ของคนในชนบทเป็นหลักเบื้องต้นก่อน

ดังนั้นการที่พระสงฆ์และประชาชนสามารถพึ่งตนเองโดยมีการส่งเสริมการพัฒนาเพื่อพึ่งตนเองนั้นจะต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปไม่รีบร้อนที่จะให้เกิดผลในทางความเจริญอย่างรวดเร็วและได้ตระหนักถึงพระราชดำริอยู่เสมอคือชุมชนจะต้องพึ่งตนเองได้ในเรื่องอาหารก่อนเป็นลำดับแรกจากนั้นจึงค่อยก้าวไปสู่การพัฒนาในเรื่องอื่นๆ การขยายการผลิตเพื่อการค้าใดๆ คำนึงถึงความเกี่ยวข้องกับความพร้อมในด้านการตลาด โดยเฉพาะใน

แผนงานโครงการที่สำคัญเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ทั้งนี้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นเศรษฐกิจฐานรากเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงมีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคตโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติโดยเฉพะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นและวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย 2 แผนย่อยได้แก่การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจและการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากดังนี้ 52 มกราคม เมษายน 2564 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 1 แผนย่อยการยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเน้นการเพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจของเกษตรกรแรงงานทั่วไปและกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยและไม่มั่นคงให้เป็นผู้ประกอบการผ่านการสนับสนุนการช่วยเหลือทางวิชาการต่างๆ เพื่อสร้างเสริมองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญและจำเป็น

กับการส่งเสริมชุมชนหรือการพัฒนาชนบทที่สำคัญคือการที่ทรงมุ่งช่วยเหลือพัฒนาคือ การที่ทรงมุ่งช่วยเหลือพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองได้ของคนในชนบทเป็นหลักกิจกรรมและโครงการตามแนวพระราชดำริที่ดำเนินการอยู่หลายพื้นที่ทั่วประเทศในปัจจุบันแล้วแต่มีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่การพึ่งตนเองได้ของราษฎรทั้งสิ้นในการพัฒนาทั้งด้านอาชีพและส่งเสริมการเกษตรให้เกษตรกรสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคงเป็นปึกแผ่นนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำเนินการแนะนำสาธิตให้ประชาชนดำเนินการตามเบื้องพระยุคลบาทเป็นไปตามหลักการพัฒนาสังคมชุมชนอย่างแท้จริงกล่าวคือทรงมุ่งช่วยเหลือพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองได้ของคนในชนบทเป็นหลักมูลนิธิชัยพัฒนา 2561 ดังนั้นการที่ราษฎรในชนบทสามารถพึ่งตนเองได้มากยิ่งขึ้นนั้นสืบเนื่องจากแนวพระราชดำริด้านการพัฒนาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานแก่เกษตรกรหลายประการจากแนวพระราชดำริดังกล่าวประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้ นำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมทั้งในด้านการพึ่งพาตนเองทั้งนี้การทำการเกษตรกรรมและการผลิตข้าวของชาวนาอีสานยังคงมุ่งที่การผลิตเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนเน้นการปลูกข้าวเพื่อกินเองมีการปลูกข้าวที่หลากหลายพันธุ์ตามลักษณะพื้นที่การใช้ปัจจัยการผลิตที่สำคัญคือพันธุ์ข้าวที่ดินแรงงานยังคงอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชนปัจจัยที่กระทบต่อการพึ่งตนเองของชาวนาประกอบขึ้นด้วยหลายปัจจัยแต่ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาได้เน้นการส่งเสริมการเกษตรแผนใหม่มีการพัฒนาพันธุ์ข้าวและส่งเสริมการใช้สารเคมีการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตกระทั่งมีความผิดพลาดล้มเหลวและผลกระทบ

รวมตัวกันในรูปของสหกรณ์เพื่อแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกันและเพื่อการท่ามาหากินของชุมชนโดยส่วนรวมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดตัวอย่างกลุ่มสหกรณ์ในโครงการพระราชดำริที่ประสบความสำเร็จล้วนแต่พัฒนาขึ้นมาจากความร่วมมือของราษฎรกลุ่มเล็กๆ เช่น สหกรณ์หุบกะพงและสหกรณ์โคกมหนองโพ เป็นต้น การส่งเสริมการพัฒนาโดยการกระตุ้นผู้นำชุมชนให้เป็นผู้ดำเนินการพัฒนาเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ทรงใช้ในบางพื้นที่โดยทรงพิจารณาตัวผู้นำโดยเน้นด้านคุณธรรมความโอบอ้อมอารีความเป็นคนในท้องถิ่นและรักท้องถิ่นจากนั้นทรงอาศัยโครงสร้างสังคมไทยโดยเฉพาะระบบอุปถัมภ์กระตุ้นให้ผู้นำชุมชนที่มีภูมิฐานะดีให้เป็นผู้ดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่นโดยราษฎรที่ยากจนให้ความร่วมมือและสนับสนุนซึ่งในที่สุดความเจริญนั้นก็ตกแก่ราษฎรทุกคนในชุมชนการส่งเสริมและการพัฒนานั้นทำแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่รีบร้อนที่จะให้เกิดผลในทางความเจริญอย่างรวดเร็วสิ่งที่ทรงเน้นอยู่เสมอคือชุมชนควรพึ่งตนเองได้ในเรื่องอาหารก่อนเป็นลำดับแรกจากนั้นจึงค่อยก้าวไปสู่การพัฒนาในเรื่องอื่นๆ ดังพระราชดำรัสที่ว่าถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออกเป็นอย่านั้นต้องแก้ไขการปวดนี้ก่อนแต่ปวดหัวไขยาแก้ปวดหรือยาอะไรก็ตามแก้ปวดหัวมันไม่ได้แก้อาการจริงแต่ต้องแก้ปวดหัวก่อนเพื่อที่จะให้อยู่ในสภาพที่จะคิดได้แล้วอีกอย่างก็คือแบบ Macro นี้เขาจะทำแบบร้อยทั้งหมดฉันไม่เห็นด้วยอย่างบ้านคนเราอยู่บ้านนี้มันผุดงโน้นผุดงนี้ไม่คุ้มที่จะไปชื้อนมเอาดกลองรื้อบ้านนี้ระเบิด

บาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณวิเสโสกรุงเทพมหานครโรงพยาบาล๒๕๓๓อรรถกถาภาษา
บาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณวิเสโสกรุงเทพมหานครโรงพยาบาลกรุงเทพมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย๒๕๓๓ปฏิภณภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณวิเสโสกรุงเทพมหานครโรงพยาบาล
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๓๓ข้อมูลวิทยุหนึ่งสื่อกรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการ
คู่มือพระสังฆาธิการวัดด้วยเรื่องการคณะสงฆ์และการพระศาสนากรุงเทพมหานครโรง
พิมพ์การศาสนา 2540 โครงการพระธรรมจาริกายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2552
เชียงใหม่หมทป 2552 รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

203 กล้วยพันธุ์ไทยแนวความคิดและทฤษฎีในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาชนบท
ในการบริหารงานพัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานครโอเดียนโสโตร์ 2527 นวัตกรรมจุดวิเศษ
ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทเอกสารการสอนชุดวิชาวิชาการพัฒนา
ชุมชนหน่วยที่ 17 พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานครมหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมาราช 2534
พระธรรมวัชรบัณฑิตศตวรรษพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยระยะที่
13 พศ 2566 2570 ฉบับเผยแพร่กรุงเทพมหานครมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2565

ธรรมปิฎกปอปปุโตโศพนานุกรมพุทธศาสนาฉบับประมวลธรรมพิมพ์ครั้งที่ 13
กรุงเทพมหานครบริษัทเอสอาร์พริ้นดิงแมสโปรดักส์จำกัด 2548 การพัฒนาที่ยั่งยืนพิมพ์
ครั้งที่ 12 กรุงเทพมหานครมูลนิธิโกมลคีมทอง 2552 พระพรหมคุณาภรณ์ปอปปุโตโ
โศพนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรมพิมพ์ครั้งที่ 12 กรุงเทพมหานครการการ
ศาสนาพศ 2546 พัชรินทร์สิรินทรแนวคิดทฤษฎีเทคนิคและการประยุกต์เพื่อการพัฒนา
สังคมกรุงเทพมหานครสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณมหาวิทาลัย 2556 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาล
งกรณราชวิทยาลัยแผนพัฒนามหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยฯ

กรุงเทพมหานครโรงพยาบาลกรุงเทพมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๓๓ปรกรณวิเสโสภาษาบาลี
ฉบับมหาจุฬาลงกรณวิเสโสกรุงเทพมหานครโรงพยาบาลกรุงเทพมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย๒๕๓๓ปฏิภณภาษา๕๐๐กรุงเทพมหานครโรงพยาบาลกรุงเทพมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย๒๕๓๓พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานครโรงพยาบาลกรุงเทพมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๓๓ในรูปออนไลน์ศตวรรษ
อุบลราชธานี๒๕๓๓ปาตมณนากรุงเทพมหานครโรงพยาบาลกรุงเทพมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย๒๕๓๓วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์๓๐ปีที่๑๖ฉบับที่๑๖มกราคม
เมษายน๒๕๓๓ในรูปออนไลน์ศตวรรษอุบลราชธานี๒๕๓๓กรุงเทพมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๓๓ประวัติวรัตตบัณฑิตนบุรี
โรงพยาบาลกรุงเทพมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๓๓ประวัติวรัตตบัณฑิตนบุรี
พิมพ์ประจำปี๒๕๓๓๕๐อรรถกถาภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณวิเสโสกรุงเทพมหานคร
พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๓๓สมิทธิพลเนตรนิตินิตศึกษาในอรรถกถา
ธรรมบทกรุงเทพมหานครบริษัทเอมิเอ็นเดอร์โปรดักส์จำกัด๒๕๓๖ธวัชโพธิ์เกิดแก้วมีสินท
ปัญญาธิการตรวจชำระและการศึกษาเชิงวิเคราะห์วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๓๖พระมหาจรัญอุตตมธ
มบัวชูกานันท์สการปฏิภาณและศึกษาวิเคราะห์วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๓๖พระมหาสมศักดิ์
คนธสาโรสาราภิงค์คัมภีร์สมันตภัททาอรรถกถาขนาดดวงศรัทแปลและศึกษา
วิเคราะห์วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทาลัยมหาจุฬาล
งกรณราชวิทยาลัย๒๕๓๖พระเมธีวราญญาเสยเพชรวิชเรที่การศึกษาวิเคราะห์คัมภีร์ปรมัต
ถมัญชาวิสุทธีมรรคมหาวิทาลัยมหาวิทาลัยพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตบัณฑิต

ก้ด้วยคนไทยทั้งชาติยึดมั่นอยู่ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีความเคารพบูชาพระ
รัตนตรัยคือพระพุทธพระธรรมและพระสงฆ์เป็นสรณะพระพุทศาสนาจึงมีบทบาทสำคัญ
ยิ่งต่อชีวิตของชาวไทยโดยมีส่วนเสริมสร้างอุปนิสัยของคนในชาติให้มีความสุขมีความ
เสียสละและกล้าหาญรอบรู้ฐานะฐานะมีความรักและยึดมั่นอยู่ในสามัคคีธรรม
ตลอดมาตราบเท่าทุกวันนี้และตลอดไปช่วงเวลานานบรรณานุกรมคุณโทชนันท์พุทธศาสนา
กับสังคมและวัฒนธรรมไทยกรุงเทพมหานครโอเอสพริ้นดิงแมสโปรดักส์จำกัด๒๕๕๕ชาติอาสา
สังครมวิทาจกรุงเทพมหานครไทยวัฒนาพานิช๒๕๓๓กล้วยพันธุ์ไทยแนวความคิดและ
ทฤษฎีในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาชนบทในการบริหารงานพัฒนา
ชุมชน๒๕๓๓หน้า๑๒๕อ้างในจักรกฤษณ์นรินทร์ผดุงการกรุงเทพมหานครโอเดียนโสโตร์นิ
รันดร์จวุฒิเวศย์ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทในเอกสารการสอนชุด
วิชาการพัฒนาชุมชนหน่วยที่๑๗พิมพ์ครั้งที่๘กรุงเทพมหานครมหาวิทาลัยสุโขทัยธรรม
มาราธา๒๕๓๔นรินทร์จวุฒิเวศย์และพูนศิริวัจนะภูมิทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับ
การพัฒนาชนบทในเอกสารการสอนชุดวิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชนหน่วย
ที่๑๗พิมพ์ครั้งที่๒๐กรุงเทพมหานครมหาวิทาลัยสุโขทัยธรรมาราช๒๕๓๕ปรกรณปริยายกร
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนาอย่างจากฤทัยเลขาวิเชียร
กรุงเทพมหานครสามเจริญพานิช๒๕๓๘พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พศ๒๕๒๕พิมพ์ครั้งที่๕กรุงเทพมหานครอักษรเจริญทัศน์๒๕๓๘พระครูปริยัติกิตติธำรง
ทองชาวกิดดิธโรทองดวงพระพุทธศาสนากับการพัฒนา

แล้วความรู้สึกของประชาชนเกี่ยวกับการรับรองปริญญาของคณะสงฆ์เช่นนี้จะหมดไป
102 วารสารมจรปริญาปริทรรศน์ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคมมิถุนายน 2563 ส่วนเป้าหมาย
การศึกษาเป็นการเข้าใจเป้าหมายของการศึกษาจึงเป็นการสร้างให้คนเป็นดีมีศีลธรรม
ตามแบบอย่างพระพุทธศาสนาและการบวชเรียนทางธรรมและทางโลกไม่ได้เป็นไปเพื่อ
ประโยชน์แก่ตนเองอย่างเดียวเท่านั้นแต่หากเรียนจบแล้วได้นำความรู้ที่ได้นั้นไปมอบให้
หรือแบ่งปันให้คนอื่นได้จึงจะเป็นเป้าหมายของการศึกษาไม่ว่าจะเรียนทางโลกหรือธรรม
ก็ตามเอกสารอ้างอิงพระติปิฎกจุฬาลงกรณ 2560 คัมภีร์มีสินทปัญญาภาษาไทยพิมพ์ครั้งที่
ที่ 2 กรุงเทพมหานครโรงพยาบาลมหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพระพรหมคุณา
ภรณ์ปอปปุโต 2548 พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรมพิมพ์ครั้งที่ 13
กรุงเทพมหานครบริษัทเอสอาร์พริ้นดิงแมสโปรดักส์จำกัดพระพุทธโสเถระ 2551 คัมภีร์
วิสุทธิมรรคแปลโดยสมเด็จพระญาณสังวรเจ้าอาวาสมหาเถรวาสพิมพ์ครั้งที่ 7
กรุงเทพมหานครบริษัทธนาศรีโปรดักส์ไพศาลวิสาโล 2559 พุทธศาสนาไทยใน
อนาคตแนวโน้มและทางออกจากวิกฤตพิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานครมูลนิธิโกมลคีม
ทองพระพรหมคุณาภรณ์ปอปปุโต 2554 นักวิชาการเทคโนโลยีหาความรู้ให้แน่ชัดคิด
เอาพิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานครเจริญรัตน์คณาภิรมย์พระพรหมคุณาภรณ์ปอปปุโต
2550 พุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร
สหธรรมิกพระพรหมคุณาภรณ์ปอปปุโต 2557 มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยฯ 2539 คำว่า
คณินลมกรุงเทพมหานครสลิมมีพระธรรมกิตติวงศ์ทองดีสุเรศ ๒548 คำว่า
กรุงเทพมหานครเสียงเชียงใหม่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539 พระไตรปิฎกภาษาไทย
ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร

206 วิทยาลัยเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2561 พระปลัดสุชาติสุวฑฒโกวิทหรือแปร์ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงกรณีศึกษาในอำเภอแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2553 มนุษย์ยุคประวัติศาสตร์มีขบวนการปฏิวัติในพระไตรปิฎกกับทางสายกลางในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2545 มหาวิทยาลัยมหิดล โครงการ

ในจังหวัดจันทบุรีวารสารวิจัยมสด 10 1 121 นวัตกรรมบุญภิละ 2560 การน้อมนาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนกรณีบ้านดอนนาปลั้มหมู่ที่ 1 ตำบลดอนนาปลั้มอำเภอบางขันจังหวัดอุดรธานีวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 4 2 6675 ประเวศระสี 2559 พระพุทธศาสนาทุนอันยิ่งใหญ่เพื่อพัฒนาประเทศไทยสมุทรปราการอพอเพ็ชท์พลัส บัณฑิตวิทยาลัย 2559 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนตำบลสองคลองอำเภอบางปะกงจังหวัดฉะเชิงเทราวารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ 10 3 8498 พระครูพิพัฒน์กิตติสุนทรสมศักดิ์ หนูดก 2560 การประยุกต์ใช้พุทธปรัชญาและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างพลังชุมชนให้เข้มแข็งในอำเภอนาทวีจังหวัดสงขลาวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 8 2 8192 พระครูพิศาลธรรมรักขิต 2554 การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพึ่งตนเองกรณีศึกษากลุ่มสังคมจะออมทรัพย์บ้านแม่ใสวิทยาลัยปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพระชนนันทรัตนคุณโรชัชชาติ 2559 การบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์วารสารธรรมทัศน์ 16 1 113 พิพัฒน์ยอดพฤกษ์การณ 2549 การใช้การสร้างตัวชี้วัดเพื่อวิเคราะห์เศรษฐกิจพอเพียงโดยเปรียบเทียบกับหลักพุทธศาสตร์วิทยาลัยปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมนุษยศาสตร์ 2545 มัชฌิมปฏิภาในพระไตรปิฎกกับทางสายกลางในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริวิทยาลัยปริญญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยยุทธพงษ์แสงโสภา 2544 บทบาทของสงฆ์กับการแก้ปัญหาสังคมไทยศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่ม

212 ภาคผนวกหนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยจำนวน 3 ฉบับ 1 แผนงานวิจัย 1 หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย 2 ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย 3 แบบประเมินผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการวิจัย 2 โครงการวิจัยย่อยที่ 1 1 หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย 2 ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย 3 แบบประเมินผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการวิจัย 3 โครงการวิจัยย่อยที่ 2 1

หนังสือเสนอขอเปิดคณะพยาบาลศาสตร์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อขออนุญาตเข้าร่วมรวบรวมข้อมูลจากโครงการวิจัยที่ขอรับการรับรองจริยธรรมการวิจัยรายงานประชุมคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยและรายงานผลการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยคณะพยาบาลศาสตร์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเชียงใหม่เมื่อผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยคณะพยาบาลศาสตร์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเชียงใหม่ให้ดำเนินการได้จึงรวบรวมข้อมูลตามเอกสารโครงการวิจัยที่ขอรับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในปีพศ 2557 และรายงานผลการพิจารณาโครงการของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยคณะพยาบาลศาสตร์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเชียงใหม่ลงในแบบบันทึกลักษณะโครงการวิจัยที่ขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยคณะพยาบาลศาสตร์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเชียงใหม่แล้วจึงตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ดังนี้ 1 ข้อมูลลักษณะโครงการวิจัยนำมารวบรวมวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่ในแต่ละประเด็นและตรวจสอบการสรุปและการจัดกลุ่มเนื้อหาเกี่ยวกับผู้เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาเชิงคุณภาพและจริยธรรมการวิจัยทางการพยาบาลผลการวิจัยคำถามการวิจัยโครงการวิจัยที่ขอรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยคณะพยาบาลศาสตร์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเชียงใหม่ในปีพศ 2557 มีลักษณะอย่างไรผลการวิจัยพบว่าโครงการวิจัยที่ขอรับการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการ

เป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้ทั่วถึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคต โดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความ 1 ยุคศรียะภคสมัยยุคกับหายเศรษฐกิจไทยพิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานครอมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์ 2550 หน้า 26 2 ธรรมเกียรติกันอริภคสมัยยุคกับหายเศรษฐกิจไทยพิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานครอมรินทร์บุ๊ค

โดยมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาแผนงานโครงการที่สำคัญเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ทั้งนี้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นเศรษฐกิจฐานรากเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้ทั่วถึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคต โดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติโดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นและวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย 2 แผนย่อยได้แก่การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจและการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากดังนี้ 52 มกราคมเมษายน 2564 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 1 แผนย่อยการยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเน้นการเพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจของเกษตรกรแรงงานทั่วไปและกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยและไม่มั่นคงให้เป็นผู้ประกอบการผ่านการสนับสนุนการช่วยเหลือทางวิชาการต่างๆเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้

225 เป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมผ่านการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และพฤติกรรมและด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยการพัฒนาและส่งเสริม การสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรและการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้น และวิสาหกิจ

คงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคตโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความ เข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยก ระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นและนำไปสู่ การแก้ไขปัญหาความยากจนความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคตามเป้าหมายการ พัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติโดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยการพัฒนา และส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรการส่งเสริมวิสาหกิจ เริ่มต้นและวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย 2 แผนย่อยได้แก่การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ ประกอบการธุรกิจและการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ ฐานรากดังนี้ 52 มกราคม เมษายน 2564 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการ พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 1 แผนย่อยการยกระดับศักยภาพการ เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเน้นการเพิ่มทุนองค์ความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจของเกษตรกรแรงงานทั่วไปและกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยและไม่มั่นคงให้เป็นผู้ ประกอบการผ่านการสนับสนุนการช่วยเหลือทางวิชาการต่างๆเพื่อสร้างเสริมองค์ความรู้ และทักษะที่สำคัญและจำเป็นในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเพื่อยกระดับและเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันและก่อให้เกิดการสร้างรายได้ด้วยตนเองรวมถึงการบริหาร จัดการหนี้สินครอบคลุมทั้งหนี้ในระบบและนอกระบบเพื่อการแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่าง ยั่งยืนและการใช้ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับห่วงโซ่อุปทานให้เป็นห่วงโซ่ คุณค่าที่สามารถก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนได้อย่างเป็นธรรมมีแนวทางการ พัฒนา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงตรัสไว้ว่าจรรยิกษเววาริกพหุชนิตายพหุชนสุชายโลกานุกม ปายอดถายทิตายสุชายเทวมนุสสานิ 7 แปลว่าดูก่อนภิกษุทั้งหลายพวกเธอจงเที่ยวจาริก ไปจงแสดงธรรมเพื่อประโยชน์แก่ชนหมู่มากเพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกเพื่อประโยชน์แก่อกุล เพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย 8 ในทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงผลกระทบจากการเป็นหนี้และความยากจนนั้นว่าเพนบอเกิดแห่งความทุกข์ของมนุษย์ทุกเชื้อ ชาติศาสนาตั้งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่าดูกร

ชั้นขณะเดียวกันคนไทยก็สนใจนับถือศาสนาอื่นในต่างประเทศคนเป็นทุกข์ทางใจมากขึ้น แต่ไม่มีวิธีที่ดีแก้ไขเมื่อได้ศึกษาพุทธศาสนาก็เห็นว่าดีในทวีปยุโรปเป็น ทวีปยุโรปมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 6 จากทั้งหมด 7 ทวีปมีความเป็นมาที่ยาวนานมี ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาหลักศาสนาพุทธจึงเป็นสิ่งใหม่สำหรับชาวยุโรปลักษณะทั่วไป ของคนยุโรปมีวัฒนธรรมแสงปัญญาจึงค่อนข้างเข้ากันได้ดีกับหลักการทางพระพุทธ ศาสนาที่มุ่งให้ความเสรีทางความคิดสนับสนุนการใช้เหตุผลเกิดขึ้นเพื่อความ สุขแก่ มหาชนเป็นการเกิดประโยชน์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตั้งพระพุทธเจ้าในวัยที่ส่ง พระพุทธสาวก 60 องค์ออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคแรกความว่าจรรยิกษเววาริก พหุชนิตายพหุชนสุชายโลกานุกมปายอดถายทิตายสุชายเทวมนุสสานิมาเกินเทวอ คมิตถเทเสถกิกษเววมมาทิกถยาณมชเมกถยาณปริโยสานกถยาณสาตถสพญชนเก วลปริปถณปริสสุทพรมจริยปกาเสถตุกก่อนภิกษุทั้งหลายพวกเธอจงเที่ยวจาริกไปเพื่อ ประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มากเพื่ออนุเคราะห์โลกเพื่อประโยชน์แก่อกุลและ ความ สุขแก่พวกทวยเทพและมนุษย์อย่าไปโดยทางเดียวกันสองรูปจงแสดงธรรมมีความงาม ในเบื้องต้นมีความงามในท่ามกลางและความงามในที่สุดจงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้ง อรรถและพยัญชนะบริสุทธิบริบูรณ์ครบถ้วนมาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539 การ เผยแผ่พระพุทธศาสนาออกไปในหลายๆพื้นที่ทั่วโลกทำให้พระพุทธศาสนาเป็นที่รู้จัก และมีผู้ศรัทธาเลื่อมใสเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและเมื่อพระพุทธศาสนาแผ่ขยายออกไปยัง ประเทศใดแล้วได้ลงหลักปักฐานมั่นคงในที่นั้นก็เกิดจากการสร้างศรัทธาของพระภิกษุ สงฆ์ในประเทศ

เดิมที่ทรงคุณค่า 13 อีกทั้งความสำคัญของการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ต้องควบคู่ไปกับการ พัฒนาทางด้านจิตใจอย่างสมดุลผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความ ทันสมัยได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจการเมืองวัฒนธรรมสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกทั้งกระบวนการของความ เปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้เพราะ การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกันสำหรับผลของ

will reflect now people successfully apply HRM s the philosophy of sufficiency economy in their everyday life and work What were their major drives and obstacles pursuing the goals of this philosophy in real practices The results shown high possibility of successful application of HRM s concepts if the applicants truly understand the main ideas and capable of applying them in his her situations There also some recommendations for governmental sectors and policy makers to support the implementation of this idea บทนำผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยตามแนวคิด แบบตะวันตกและในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตลอดหลายปีที่ผ่านมามีได้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจการเมืองวัฒนธรรมสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกทั้งกระบวนการของความ เปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุข้อมูลจากมูลนิธิชัย พัฒนาชี้ให้เห็นว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผลลบติดตามมาด้วยเช่นการ ขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบทได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้านทั้งการ ต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุนความเสี่ยงโทรมของ ทรัพยากรธรรมชาติระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการรวมกลุ่มกันตามประเพณี เพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลงภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและ สังคมปรับเปลี่ยนกันมาถูกสืบทอดและเริ่มสูญหายไปยิ่งไปกว่านั้นตลอดระยะเวลา 50 ปีที่ผ่านมากลไกรัฐทั้งระบบร่วมกันสร้างอุดมการณ์เศรษฐกิจทุนนิยมผ่านระบบการ ศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบผ่านแผนพัฒนาประเทศให้คน

การพัฒนาในด้านบวกนั้นได้แก่การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจความเจริญทางวัตถุและสาธารณูปโภคต่างๆระบบสื่อสารที่ทันสมัยหรือการขยายปริมาณและกระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงมากขึ้นแต่ผลด้านบวกเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายไปถึงคนในชนบทหรือผู้ด้อยโอกาสในสังคมน้อยแต่กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผลลบติดตามมาด้วยเช่นการขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบทได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้านทั้งการต้องพึ่ง

พึ่งตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการรวมกลุ่มกันตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลงภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสิ่งสมปรับเปลี่ยนกันมาถูกลืมเลือนและเริ่มสูญหายไปจากผลด้านลบในการพัฒนาด้านต่างๆเหล่านี้ยังส่งผลกระทบต่อตรงกับกลุ่มชาติพันธุ์ในยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ 14 อย่างไม่รู้ 13 สกส

อยู่กับการได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อสนองความต้องการของร่างกายแล้วประชาชนยังต้องการพัฒนาทางด้านการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ดีการพักผ่อนหย่อนใจและการพัฒนาทางวัฒนธรรมและจิตใจด้านต่างๆด้วยความต้องการทั้งหมดนี้บางครั้งเราเรียกกันว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้เห็นว่าการพัฒนาไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าหรือการเพิ่มรายได้เท่านั้นหากอยู่ที่การเพิ่มความพอใจความสุขของประชาชนมากกว่า 18 คณะผู้วิจัยจึงได้ทำโครงการชุดวิจัยเรื่องการพัฒนา

ทางเศรษฐกิจความเจริญทางวัตถุและสาธารณูปโภคต่างๆระบบสื่อสารที่ทันสมัยหรือการขยายปริมาณและกระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงมากขึ้นแต่ผลด้านบวกเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายไปถึงคนในชนบทหรือผู้ด้อยโอกาสในสังคมน้อยแต่กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผลลบติดตามมาด้วยเช่นการขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบทได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้านทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการรวมกลุ่มกันตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลงภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสิ่งสมปรับเปลี่ยนกันมาถูกลืมเลือนและเริ่มสูญหายไปสิ่งสำคัญก็คือความพอเพียงในการดำรงชีวิตซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทาให้คนไทยสามารถพึ่งตนเองและดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจและความมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองความสามารถในการควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อความต้องการต่างๆรวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเองซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่เดิมต้องถูกระบบกระเทือนซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจจากปัญหาฟองสบู่และปัญหาความอ่อนแอของชนบทรวมทั้งปัญหาอื่นๆที่เกิดขึ้นล้วนแต่เป็นข้อพิสุจน์และยืนยันับปรากฏการณ์นี้ได้เป็นอย่างดี Mahachulajarasara Journal Vol11 No1 January/June 2020 52 พระราชดำริว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมีพอกินพอใช้ของประชาชน

หรือผู้ด้อยโอกาสในสังคมน้อยแต่กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผลลบติดตามมาด้วยเช่นการขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบทได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้านทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุนความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการรวมกลุ่มกันตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลงภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสิ่งสมปรับเปลี่ยนกันมาถูกลืมเลือนและเริ่มสูญหายไปเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 มีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่ปีพศ 2517 เป็นต้นมาและถูกพูดถึงอย่างชัดเจนในวันที่ 4 ธันวาคมพศ 2540 เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆเศรษฐกิจพอเพียงมิใช่หมายความถึงการกระเบียดกระเสียสละจนเกินสมควรหากแต่อาจฟังเผื่อได้เป็นครั้งคราวตามอัธยาศัยแต่คนส่วนใหญ่ของประเทศมักเข้าใจเกินตัวเกินฐานะที่หาทำได้ถึงแม้ว่าระดับความพอเพียงของแต่ละคนจะไม่เท่าเทียมกันแต่ทุกคนก็สามารถดำเนินชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยการยึดมั่นในหลักการ 3 ประการเหมือนกันคือการใช้ชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเองรู้จักพัฒนาตนเองด้วยการพยายามทำจิตใจให้ผ่องใสรวมทั้งมีความเจริญและมีความเย็นในจิตใจอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง 264 Journal of Graduate MCU KhonKaen Campus

ที่สำคัญต่อผู้นำ Leader เพราะผู้นำเป็นบุคคลที่สำคัญขององค์กรเป็นผู้ที่มีบทบาทในการที่จะนำพาองค์กรให้บรรลุถึงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ทั้งนี้ผู้นำมีบทบาทในการตัดสินใจกำหนดทิศทางแก้ไขปัญหาและจูงใจสมาชิกหรือพนักงานในองค์กรให้ปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเทเสียสละและเต็มใจมีผลึกทัศน์สอน 2544 2 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการพัฒาที่แท้จริงควรหมายถึงการทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสุขความสะดวกสบายความอยู่ดีกินดีความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมและจิตใจและความสงบสันติซึ่งนอกจากจะขึ้นอยู่กับได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อสนองความต้องการของร่างกายแล้วประชาชนยังต้องการพัฒนาทางด้านการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ดีการพักผ่อนหย่อนใจและการพัฒนาทางวัฒนธรรมและจิตใจด้านต่างๆด้วยความต้องการทั้งหมดนี้บางครั้งเราเรียกกันว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพเพื่อให้เห็นว่าการพัฒนาไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าหรือการเพิ่มรายได้เท่านั้นหากอยู่ที่การเพิ่มความพอใจความสุขของประชาชนมากกว่าวิทยากรเชียงกุล 2527 3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการคือการวางแผนการจัดองค์การนำและการควบคุมซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยมี 4 ขั้นตอนดังนี้ 1 การวางแผน Planning 2 การจัดองค์การ Organizing 3 การนำ Leading และ 4 การควบคุม Controlling วิโรจน์สารรัตน์ 2545 4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

บริบทชุมชนของราษฎรบนพื้นที่สูง 17 มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยระยะที่ 13 พศ 2566 2570 ฉบับเผยแพร่กรุงเทพมหานครมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2565 หน้า 2 18 วิทยาการเชิงกลยุทธ์พัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทยบทวิเคราะห์กรุงเทพมหานครสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2557 หน้า 1718

จากการตอบแบบสอบถาม 2 ไม่มีความเสี่ยงจากการสัมภาษณ์แนวทางการป้องกันความเสี่ยงของโครงการวิจัยคือผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าและการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้จะไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาหน้าที่การงานการประกอบสัมมาอาชีพที่สมควรจะได้รับแต่ประการใด

พุทธธรรมสอดคล้องกับศึกษารพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนของท้องถิ่นทาดาดงแสงและคณะ 2563 หน้า 239 พบว่ามีองค์ประกอบ 5 ประการในการจัดการชุมชนคือ 1 การจัดการชุมชนบนวิถีแห่งความเป็นจริง 2 การจัดการชุมชนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต 3 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความถูกต้อง 4 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความสบายใจและ 5 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนจะเห็นว่าหัวใจของการ

จังหวัดเพชรบูรณ์ปริญญาณิพนธ์พุทธศาสนธรรมหัตถ์พระนครศรีอยุธยาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539 พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกรุงเทพฯโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงองค์การมหาชน 2562 แผนการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงระยะที่ 8 ปีพศ 2563-2570 มปทพสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมสกสว 2564 กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยงานวิจัยและความท้าทายรายงานการวิจัยกรุงเทพฯสำนักงานคณะกรรมการวิจัย

สำนักธรรมวิจัยและประชาชนทั่วไปได้รับจาคทรัพย์ซื้อที่ดินจำนวน๗๙ไร่เมื่อวันที่๑๒กรกฎาคม๒๕๑๗ตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่าจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่พัฒนาจิตใจและสังคมด้วยสังคมเพื่อตอบสนองตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยดังกล่าวศูนย์ปฏิบัติการวัฒนธรรมควรมีมาตรฐานเป็นสปีปายะตามหลักการปฏิบัติธรรมหลักธรรมที่ใช้ในการสอนตรงตามพระไตรปิฎกมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไปเพื่อรองรับผู้เข้ามาใช้บริการให้ได้รับประสิทธิภาพสูงสุด 1 พระพรหมบัณฑิตประยูรธรรมจิตโตประวัติและพัฒนาการมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกรุงเทพมหานครบริษัท๒๑๒เซ็นจูรี่จำกัด๒๕๕๘หน้า๓ 2 มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่๑๐๒๕๕๐-๒๕๕๔กรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย๒๕๕๐หน้า๑ 3 สมหมายดุษฎีรัมย์แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาศาสนาแคมป์สนให้เป็นแหล่งฝึกอบรมทางพระพุทธศาสนาอาราธนาธรรม

โดยรวมแต่ข้อมูลของผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นรายบุคคลอาจมีคณะบุคคลบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ตัวอย่างเช่นผู้ให้ทุนวิจัยสถาบันหรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบคณะกรรมการจริยธรรมฯ เป็นต้น 11 หากเกิดเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับบาดเจ็บเจ็บป่วยจากการวิจัยจะติดต่อกับผู้วิจัยได้อย่างไรบอกชื่อสถานที่ติดต่อหมายเลขโทรศัพท์โทรศัพท์เคลื่อนที่และวิทยุติดตามตัวที่จะติดต่อได้ตลอด 24 ชั่วโมง 12 หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์เจ็บป่วยหรือบาดเจ็บที่เกิดจากการวิจัยจะได้รับการปฏิบัติอย่างไรเช่นรักษาพยาบาลให้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหากเกิดพิการหรือเสียชีวิตจะมีการชดเชยอย่างไร เป็นต้น 13 คำตอบแทนที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับเมื่อเข้าร่วมโครงการวิจัย 14 ค่าใช้จ่ายที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะต้องรับผิดชอบในระหว่างเข้าร่วมโครงการเช่นค่าตรวจทางห้องปฏิบัติการที่เป็นขั้นตอนของการรักษาพยาบาลตามปกติ 15 หากมีข้อมูลเพิ่มเติมทั้งด้านประโยชน์และโทษที่เกี่ยวกับกรวิจัยนี้ผู้วิจัยจะแจ้งให้ทราบอย่างรวดเร็วโดยไม่ปิดบัง 16 ผู้เข้าร่วมวิจัยมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าหรือระบุเหตุผลและการไม่เข้าร่วมหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้จะไม่ผลกระทบต่อการศึกษาหน้าที่การงานการประกอบสัมมาอาชีพที่สมควรจะได้รับแต่ประการใด

การพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธ The Community Development Based Buddhist Way of Life ทาดาดงแสงณัฐวิภาทองรุ่งและกัมปนาทวงษ์วัฒน์พวงษ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Tarita Tangseng Natthawipa Thongrung and Kampanart wongwatthanaphong Pibulsongkram Rajabhat University Thailand Corresponding Author Email pednoi ts hotmailcom บทคัดย่อการพัฒนาชุมชนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยลดช่องว่างทางสังคมและจัดปัญหาความยากจนในชุมชนให้ลดน้อยลงซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐบาลเอกชนองค์กรชุมชนนักวิชาการและองค์กรธุรกิจเพื่อจัดปัญหาความยากจนให้หมดสิ้นไปการพัฒนาชุมชนตามแนววิถีพุทธที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนของท้องถิ่นใน 5 ประเด็นคือ 1 การจัดการชุมชนบนวิถีแห่งความเป็นจริง 2 การจัดการชุมชนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต 3 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความถูกต้อง 4 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความสบายใจและ 5 การจัดการชุมชนบนพื้นฐานความความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนทั้ง 5 ประเด็นนี้เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาชุมชนให้คนในชุมชนเป็นคนดีรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียงมีความขยันในการหาและรักษาทรัพย์รวมทั้งเป็นสังคมที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันความรู้ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปวัฒนธรรมและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อกันเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตศาสนาคัญการพัฒนาชุมชนวิถีพุทธ Abstracts The development of shuns is essential and essential to help bridge the social gap and eliminate poverty in the

ศาสตรดุษฎีบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539 พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกรุงเทพมหานครโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสาสนาเสด็จและเทพศักดิ์บุญรัตน์พศ 2561 การพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือวารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ 9 2 วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ 145 ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 พฤษภาคมสิงหาคม 2564 ศศิครีมีประสาธแก้ว 2556 ปัจจัยเชิงสาเหตุพระดับในการพัฒนามหาวิทยาลัยสูงองค์กรสมรรถนะสูงแบบบูรณาการพหุมิติศึกษาระดับมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์มหาวิทยาลัยทักษิณและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณสมหมายเทียนสมใจ 2556 รูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปากรสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2560 กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 3 พศ 2560 2574 กรุงเทพมหานครสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาสุริยาทวีบุญญาวีร 2559 รูปแบบองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตมหาลาลัยศิลปากร BT CORPORATION 2563 องค์การที่มีประสิทธิภาพสูงด้วยวัฒนธรรม 7 ประการสืบค้นเมื่อ http wwwbtttrainingcom indexphp lay show ac article Id 2147548285 Ntype 1 สืบค้นเมื่อ 18 มค 2563 HR NOTEasia 2562๗๑๒สรรคของการทำงานระบบทีมและการบริหารความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในทีมแหล่งที่มา https thhrnoteasia orgdevelopment 190510teamconflictmanagement สืบค้นเมื่อ 18 มค

Approach ให้ขับเคลื่อนต่อไปอย่างยั่งยืนเป็นรูปธรรมใน 4 ภูมิภาค 2 การศึกษาดูงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในศูนย์หลักและศูนย์ย่อยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและสนับสนุนโครงการพระราชดำรินใน 4 ภูมิภาคข้างต้นและเพิ่มเติมอีกจำนวน 3 โครงการ 3 แนวทางในการสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินใน 4 ภูมิภาคองค์ความรู้ตามศาสตร์พระราชจากแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราช

ทรัพยากรธรรมชาติทรัพยากรมนุษย์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชนตลอดจนกิจกรรมโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นสาส์ริกสุทธิ 2554 แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินดังได้กล่าวมาแล้วว่างานและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินมีแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาเป็นหลักในการดำเนินงานอยู่ทุกโครงการซึ่งจะเห็นว่าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินมีอยู่มากมายหลายประเภทแตกต่างกันไปตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นๆส่วนมากจะเป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านการทำมาหากินของประชาชนซึ่งส่วนใหญ่ทำการเกษตรดังนั้นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินจึงเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านเกษตรเช่นการพัฒนาทรัพยากรดินการพัฒนาทรัพยากรน้ำการพัฒนาที่ทำกินความรู้ด้านเกษตรกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นต้นซึ่งในบทความนี้จะนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริน 4 โครงการเพื่อเป็นตัวอย่างในการนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาดังนี้ 1 ทฤษฎีการป้องกันการเสื่อมโทรมและพังทลายของดินโดยหญ้าแฝกพืชจากพระราชดำรินกำแพงที่มีชีวิตในการอนุรักษ์และคืนธรรมชาติสู่แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตรทรงตระหนักถึงสภาพปัญหาและสาเหตุการชะล้างพังทลายของดินที่ก่อให้เกิดการสูญเสียหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการไหลบ่าของน้ำฝนเป็นจำนวนมากที่ไม่มีสิ่งใดมากันชะลอไว้จึงทรงศึกษาถึงศักยภาพของหญ้าแฝกซึ่งเป็นพืชที่มีคุณสมบัติพิเศษในการช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดินและอนุรักษ์ความชุ่มชื้นใต้ดินไว้หญ้าแฝกเป็นพืชพื้นบ้านของไทย

การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สมดุลทุกด้านอย่างยั่งยืนจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงของโครงการพระธรรมจาริกในพื้นที่ภาคเหนือพระอรุณเมธีพุทธภักทธานนท์ 20142015 พบว่า 1 ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีมส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุดคือการทำงานเป็นทีมของพระธรรมจาริกกับแกนนำและชาวบ้านในชุมชน 2 องค์ประกอบที่ส่งผลได้แก่การสร้างบุคลากรและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมงาน 3 ด้านศักยภาพพระธรรม

ที่ถ่ายทอดจะทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงานผลสัมฤทธิ์ก็จะออกมาดีรวมทั้งให้อาศรมพระธรรมจาริกแต่ละแห่งสร้างกระบวนการทำงานร่วมกันให้เป็นทีมโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างพระธรรมจาริกแกนนำชาวพุทธและยุพุทธธรรมจาริกให้ทำงานประสานกันเพื่อให้เกิดทีมงานที่เข้มแข็งสรุปจากการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงของโครงการพระธรรมจาริกได้เริ่มต้นตั้งแต่ปีพศ 2508 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 49 ปีจึงเป็นคำถามของผู้วิจัยว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาโครงการพระธรรมจาริกได้พัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงอยู่ในระดับใดและมีปัจจัยอะไรที่ทำให้การพัฒนาประสบความสำเร็จรวมทั้งจะมีแนวทางการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างไรให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จมากขึ้นดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงของโครงการพระธรรมจาริกในพื้นที่ภาคเหนือผลการวิจัยพบว่าผลการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงของโครงการพระธรรมจาริกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่ามิติการพัฒนาด้านจิตใจมีผลการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุดสำหรับมิติด้านเศรษฐกิจมีผลการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยและมีมิติอื่นมีผลการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงพบว่ามี 3 ปัจจัยคือปัจจัยการทำงานเป็นทีมส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือปัจจัยศักยภาพของพระธรรมจาริกและปัจจัยการมีส่วนร่วมตามลำดับส่วนแนวทางการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงของโครงการพระธรรมจาริกหากมีงบประมาณและบุคลากรที่พร้อมควรสร้างกระบวนการทำงานเป็นทีมให้แก่พระธรรมจาริกพระราชการทำงานเป็นทีมส่งผลให้การ

จาริกองค์ประกอบที่ส่งผลได้แก่ประสบการณ์ทำงานของพระธรรมจาริกและการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน 4 ปัจจัยการมีส่วนร่วมองค์ประกอบที่ส่งผลได้แก่การมีส่วนร่วมวางแผนร่วมตัดสินใจและการมีส่วนร่วมดำเนินการร่วมรับผิดชอบระหว่างพระธรรมจาริกแกนนำชุมชนและชาวบ้านในการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงตามแนวคิดทฤษฎีอันเนื่องมาจากพระราชดำรินเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรบนพื้นที่สูงของชุมชนทั้ง 3 แห่งสามารถยกระดับและ

องค์ประกอบที่ส่งผลได้แก่การสร้างบุคลากรและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมงานรองลงมาปัจจัยด้านศักยภาพพระธรรมจาริกองค์ประกอบที่ส่งผลได้แก่ประสบการณ์ทำงานของพระธรรมจาริกและการสร้างแรงจูงใจในการทำงานและปัจจัยการมีส่วนร่วมองค์ประกอบที่ส่งผลได้แก่การมีส่วนร่วมวางแผนร่วมตัดสินใจและการมีส่วนร่วมดำเนินการร่วมรับผิดชอบระหว่างพระธรรมจาริกแกนนำชุมชนและชาวบ้านในการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง 3 แนวทางการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงของโครงการพระธรรมจาริกในพื้นที่ภาคเหนือคือโครงการพระธรรมจาริกควรสร้างกระบวนการให้พระธรรมจาริกกับชาวบ้านในชุมชนทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างเข้มแข็งเพื่อพัฒนาชุมชนพร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพพระธรรมจาริกให้มีความรู้และทำงานอย่างมีคุณภาพรวมทั้งกำหนดให้พระธรรมจาริกสร้างกลไกการมีส่วนร่วมกับแกนนำชุมชนและชาวบ้านในชุมชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาอย่างบูรณาการอีกทั้งโครงการพระธรรมจาริกควรสร้างคู่มือการพัฒนาชุมชนแก่พระธรรมจาริกที่ปฏิบัติงานในชุมชนของแต่ละชนเผ่าพร้อมกับการสร้างกลไกทุนเสริมงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คำสำคัญการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงโครงการพระธรรมจาริกภาคเหนือ Abstract This research aims to study the result of the community development in the highland area and analyze the factors affecting the success in the community development in the highland area as well as the guidelines of the community development in the highland of Phradhammajarika projects in the northern region Researcher

ที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้
อย่างทั่วถึงเพื่อวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคตโดยการส่งเสริม
เศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพา
ตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของ
ประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นสร้างความสามารถในการแข่งขันโดยการพัฒนาและส่งเสริม
การสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้

แผนงานโครงการที่สำคัญเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ
ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ทั้งนี้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์
ชาติประเด็นเศรษฐกิจฐานรากเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับ
ประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงมีการกระจายรายได้ทั่วถึงเป็นการวางรากฐานที่
มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคตโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้
มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการ
ยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นและนำไป
สู่การแก้ไขปัญหาความยากจนความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคตามเป้าหมายการ
พัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติโดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
เพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยการพัฒนา
และส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรการส่งเสริมวิสาหกิจ
เริ่มต้นและวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย 2 แผนย่อยได้แก่การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้
ประกอบการธุรกิจและการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ
ฐานรากดังนี้ 52 มกราคม เมษายน 2564 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการ
พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 1 แผนย่อยการยกระดับศักยภาพการ
เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเน้นการเพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ
ธุรกิจของเกษตรกรแรงงานทั่วไปและกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยและไม่มั่นคงให้เป็นผู้
ประกอบการผ่านการสนับสนุนการช่วยเหลือทางวิชาการต่างๆเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้
และทักษะที่สำคัญและจำเป็น

352 ฉบับนี้ยังได้เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พศ
2566-2570 Pra MetheeThammachan 2022 สถาบันสงฆ์ไทยพระสงฆ์และสามเณร
ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยไม่เข้าใจพุทธธรรมอย่างลึกซึ้งและไม่เข้าใจสภาพสังคม
ปัจจุบันจึงสื่อสารกับประชาชนไม่ได้การที่มีพระสงฆ์เข้าใจพุทธธรรมได้ลึกซึ้งเข้าใจชีวิตและ
สังคมในปัจจุบันและมีความสามารถในการสื่อสารมีความสำคัญต่อประเทศไทยและต่อ
โลกมาก Wasee 2013 องค์การพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงสร้าง
ทาง

ในปัจจุบันบทบาทหน้าที่อันยิ่งใหญ่ได้ตกอยู่กับความรับผิดชอบของพระสงฆ์เป็นส่วน
ใหญ่ซึ่งประเด็นปัญหาที่สำคัญก็คือกำลังและความสามารถของพระสงฆ์ในการรักษาหรือ
ธำรงไว้ซึ่งพระธรรมวินัยไว้ได้มากน้อยเพียงใดการที่พระสงฆ์จะสามารถรักษาพระธรรม
วินัยไว้ได้นั้นตัวแปรที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะรับรองความเชื่อมั่นและใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินได้
ก็คือความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธธรรมนั่นเองพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ประชาชน
ชาวไทยส่วนใหญ่นับถือจากการศึกษาพบว่าปัญหาในการเผยแพร่ธรรมของพระสงฆ์และ
สามเณรส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อยไม่เข้าใจพุทธธรรมอย่างลึกซึ้งและไม่เข้าใจสภาพ
สังคมปัจจุบันจึงสื่อสารกับประชาชนไม่ได้ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนเป็น
เพียงพิธีกรรมเป็นส่วนใหญ่การที่มีพระสงฆ์เข้าใจพุทธธรรมได้ลึกซึ้งเข้าใจชีวิตและ
สังคมในปัจจุบันและมีความสามารถในการสื่อสารมีความสำคัญต่อประเทศไทยและต่อ
โลกมากสมควรที่รัฐบาลและทางคณะสงฆ์จะให้ความสนใจต่อเรื่องนี้ให้มากและการเรียน
รู้ของสงฆ์ควรเรียนรู้ใน 3 เรื่องใหญ่คือ 1 เรียนรู้พุทธธรรมให้ลึกซึ้งทางปริยัติและปฏิบัติ
2 เรียนรู้เข้าใจสังคมปัจจุบันให้รู้เท่าทันสังคมในปัจจุบันเพื่อประโยชน์ในการสอนและ 3
เรียนรู้การติดต่อสื่อสารให้เป็นที่สนใจของผู้คนให้จับใจคนให้มีผลการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมหรือที่เรียกว่าอานุสาสนีปาฏิหาริย์นั่นเองในข้อนี้รวมทั้งการใช้เครื่องติดต่อ
สื่อสารสมัยใหม่ด้วยวิธี 2540 การที่พระสงฆ์มีความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธศาสนา
หรือหลักพุทธธรรมอย่างไม่ถูกต้องมีความคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงปฏิบัติกัน
อย่างผิดเพี้ยนออกจากหลักพุทธธรรมซึ่งจะเห็นได้จากปัญหาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นชาว

ดารีที่ดำเนินการอยู่หลายพื้นที่ทั่วประเทศในปัจจุบันล้วนแล้วแต่มีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่
การพึ่งตนเองได้ของราษฎรทั้งสิ้นพระบิณฑบาตอาสาและพระธรรมจาริกรวมถึงคณะผู้วิจัย
ได้ไปมีส่วนร่วมกับการการพัฒนาทั้งด้านอาชีพและส่งเสริมการเกษตรให้เกษตรกรสามารถ
ดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคงเป็นปึกแผ่นมุ่งช่วยเหลือพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองได้ของ
คนในชนบทเป็นหลักเบื้องต้นก่อนดังนั้นการที่พระสงฆ์และประชาชนสามารถพึ่งตนเอง
โดยมีการส่งเสริมการ

กับการส่งเสริมชุมชนหรือการพัฒนาชนบทที่สำคัญคือการที่ทรงมุ่งช่วยเหลือพัฒนาคือ
การที่ทรงมุ่งช่วยเหลือพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองได้ของคนในชนบทเป็นหลักกิจกรรม
และโครงการตามแนวพระราชดำริที่ดำเนินการอยู่หลายพื้นที่ทั่วประเทศในปัจจุบันนั้น
ล้วนแล้วแต่มีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่การพึ่งตนเองได้ของราษฎรทั้งสิ้นในการพัฒนาทั้ง
ด้านอาชีพและส่งเสริมการเกษตรให้เกษตรกรสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคงเป็นปึก
แผ่นนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำเนินการแนะนำสาธิตให้ประชาชนดำเนินการ
ตามเบื้องพระยุคลบาทเป็นไปตามหลักการพัฒนาสังคมชุมชนอย่างแท้จริงกล่าวคือทรง
มุ่งช่วยเหลือพัฒนาให้เกิดการพึ่งตนเองได้ของคนในชนบทเป็นหลักมูลนิธิชัยพัฒนา
2561 ดังนั้นการที่ราษฎรในชนบทสามารถพึ่งตนเองได้มากยิ่งขึ้นนั้นสืบเนื่องจากแนว
พระราชดำริด้านการพัฒนาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานแก่
เกษตรกรหลายประการจากแนวพระราชดำริดังกล่าวประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงใต้
นำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมทั้งในด้านการพึ่งพาตนเองทั้งนี้การทำการเกษตรกรรมและการ
ผลิตข้าวของชาวนาอีสานยังคงมุ่งที่การผลิตเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนเน้นการปลูกข้าว
เพื่อกินเองมีการปลูกข้าวที่หลากหลายพันธุ์ตามลักษณะพื้นที่การใช้ปัจจัยการผลิตที่
สำคัญคือพันธุ์ข้าวที่ดินร่วนยังคงอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองและการช่วยเหลือ
เกื้อกูลกันของคนในชุมชนปัจจัยที่กระทบต่อการพึ่งตนเองของชาวนาประกอบขึ้นด้วย
หลายปัจจัยแต่ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาได้เน้นการส่งเสริมการเกษตรแผนใหม่มี
การพัฒนาพันธุ์ข้าวและส่งเสริมการใช้สารเคมีการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตทั้งหมดมีความ
ผิดพลาดล้มเหลวและผลกระทบ

กลายเป็นสินค้าและชนชาติพันธุ์ยังได้ปฏิบัติสัมมาอาชีวะคือประกอบอาชีพสุจริตซึ่งสอดคล้องกับองค์ธรรม 8 หรือหนทางแห่งการดำเนินชีวิตที่จะทำให้ไปสู่เป้าหมายแห่งสันติสุขได้ปฏิบัติตามแนวทางซึ่งสอดคล้องกับหลักศาสนแห่งพระพุทธศาสนาคือที่กฎธัมมมีกัตถะประโยชน์ในปัจจุบันประโยชน์สุขสามัญที่มองเห็นกันในชาตินี้ที่คนทั่วไปปรารถนามีทรัพย์สินเกียรติไมตรีเป็นต้นอันจะสำเร็จด้วยธรรม 4 ประการคือ 1 อุฏฐานสัมปทาถึงพร้อมด้วยความหมั่นเพียร 2 อารักขสัมปทาถึงพร้อม

2 สุขเพราะมีจิตใจงามประณีตเป็นสุขด้วยการมีศรัทธาศีลจาคะและปัญญาหรือสุขจากสมาธิสุขจากฌานฯลฯจนแม้กระทั่งนิพพานสุข 3 สุขเพราะมีปัญญาแจ่มเห็นจริงในรูปนามขั้น 5 จนสามารถบรรลุเป็นพระอริยบุคคลในระดับต่างๆได้หรือสุขเพราะได้บรรลุถึงพระนิพพานในระดับต่างๆได้ 1 ที่กฎธัมมมีกัตถะประโยชน์ได้แก่ประโยชน์ในปัจจุบันหรือประโยชน์ในโลกนี้ซึ่งจัดเป็นจุดหมายของชีวิตทางด้านโลกียะเพราะเป็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินลาภยศหรือฐานะตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมที่มนุษย์สามารถจะแสวงหามาได้ในปัจจุบันและประโยชน์เหล่านี้ก็เป็นที่ต้องการของคนทั้งหลายทั่วไปที่จะได้มาครอบครองหนึ่งการจะได้มาซึ่งประโยชน์เหล่านี้มนุษย์ทั้งหลายจะต้องมีความขยันหมั่นเพียรในการหาทรัพย์สินรู้จักเก็บหอมรอมริบประหยัดอดออมไม่ใช้จ่ายเกินฐานะรู้จักเลือกคบกาลยามมิตรที่ดีและละเว้นอบายมุขทุกชนิดแล้วการดำเนินชีวิตจึงจะประสบความสำเร็จมีความสุขสงบตามฐานะหลักธรรมอันอานวยประโยชน์สุขขั้นต้นเพื่อประโยชน์สุขสามัญที่มองเห็นกันในชาตินี้ที่คนทั่วไปต้องการมีทรัพย์สินเกียรติไมตรีเป็นต้นอันจะสำเร็จด้วยธรรม 4 ประการคือ 1 อุฏฐานสัมปทาถึงพร้อมด้วยความหมั่นเพียรขยันหมั่นเพียรเลี้ยงชีพด้วยการหมั่นประกอบการทำงานเป็นผู้ขยันไม่เกียจคร้านในการทำงานนั้นประกอบด้วยปัญญาเครื่องสอดส่องอันเป็นอุบายในการทำงานนั้นให้สามารถหาได้สำเร็จวารสารณวัดกรรมการศึกษาศึกษาและการวิจัยปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม ธันวาคม 2563 107 2 อารักขสัมปทาถึงพร้อมด้วยการรักษาโภคทรัพย์ที่หามาได้ด้วยความขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรมเข้ารักษา

365 สรุปประเทศไทยอยู่ในภาวะที่กำลังพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเพื่อวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาค

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาแผนงานโครงการที่สำคัญเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ทั้งนี้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นเศรษฐกิจฐานรากเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงมีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคตโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีศักยภาพในการแข่งขันสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคตามเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติโดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมเพื่อให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมโดยการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นและวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย 2 แผนย่อยได้แก่การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจและการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากดังนี้ 52 มกราคม เมษายน 2564 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 1 แผนย่อยการยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเน้นการเพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจของเกษตรกรแรงงานทั่วไปและกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยและไม่มั่นคงให้เป็นผู้ประกอบการผ่านการสนับสนุน

4 พศ 2552 พุทธศาสนมหาบัณฑิตพมคณะพุทธศาสตร์สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยรุ่นที่ 19 5 พศ 2558 พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตพมคณะพุทธศาสตร์สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยรุ่นที่ 11

2546 เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาจริยศึกษามีนิสิตเข้าศึกษาจำนวน 32 รูปจนกระทั่งในปีพศ 2548 สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเมื่อวันที่ 7 เมษายนพศ 2548 ที่ประชุมมีมติยกฐานะห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหารอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลกขึ้นเป็นวิทยาลัยในนามวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและได้มีข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเรื่องการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชพุทธศักราช 2548 โดยให้ตราข้อกำหนดไว้ดังนี้ให้จัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชโดยยกฐานะห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร